

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

KAHRAMANMARAŞ
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

KÜLTÜR
YAYINLARI

SÖZ LÜK

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

İmtiyaz Sahibi
Büyükşehir Belediyesi Adına
Hayrettin Güngör

Genel Yayın Yönetmeni
Duran Doğan

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi
Kültür Yayınları Serisi: 127

Baskı Tarihi
Aralık 2021

ISBN 978-605-73882-1-6

Dizi Editörü
Selim Somuncu

Editör
Rıdvan Tulum

Teknik Hazırlık
Şeyda Nur Uğur

Son Okuma
Eray Sarıçam

Mizanpaj
Ali Şenocak

Kapak Tasarımı
Ali Şenocak

Baskı
Kültür Sanat Basımevi
Maltepe, ZB7-ZB11
2. Matbaacılar Sitesi,
Litros Yolu Sk, 34010
Zeytinburnu/İstanbul
Sertifika No: 44153

İletişim Adresi
Kültür Spor ve Turizm
Daire Başkanlığı
Kayabaşı Mah. Vakıf Tarla Cad.
Köker Konağı No: 6
Dulkadiroğlu / Kahramanmaraş
Telefon: 0 (344) 225 24 15-16

Bu eser, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nin bir kültür hizmetidir.

SÖZ VARLIĞI

Kahramanmaraş ve Yöresi Ağızları

Doç. Dr. Burak TELLİ

Söz, Gelecektir

Söz, dündür ve aynı zamanda söz, yarındır. Zamanın her zerresinde “sözün” temsili mevcuttur.

Bizler, kelimelerle ilerleriz ve kelimelerimizi unutarak ya da gündemimizden çıkararak geriye doğru gideriz. Kelimelerle kurduğumuz bağ, onları yolculuğumuzun yoldaşları kılışımız bizim en büyük “savunma sanatımız”dır.

Toplumlar, şehirler, kasabalar, hatta bir ev bile kelimelerle kurulur. Bağdat kelimelerle yapılmıştır; İstanbul kelimelerle bir İslam şehri halini almıştır. Anadolu'nun kurtuluş mücadelesi kelimelerle başlamıştır.

Toplumlar, yöreler ve insanlar; kendi şahsiyetlerini, davranış biçimlerini, yaşama bakışlarını ve hayattaki yerlerini “kelimeler” üzerinden kurarlar. Kelimeler, tarihin ve geleneğin içinde çok uzun süre yaşamış “bilge” insanlara benzerler. Bu bakımdan her kelime bir tanıktır. Geçmişten bir haberi bugüne yani muhatabına taşır.

Elinizde tutmuş olduğunuz bu kitap, Kahramanmaraş'ın ve ve civar yörelerin kelimelerini, kelimelerin tanıklıklarını koruma çabası olarak bir araya getirildi. Bu kitabı yayıma hazırlayan Doç. Dr. Burak Telli başta olmak üzere bu süreçte emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Kelimelerin tanıklığına güvenmemiz gerekiyor... Çünkü onlar olmadan “savunmasız” kalırız.

HAYRETTİN GÜNGÖR
Büyükşehir Belediye Başkanı

ÖNSÖZ

Kahramanmaraş, çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmış, zengin kültürel mirasa sahip bir Anadolu şehridir. Tarih boyunca biriktirdiği bu zenginliklerin izlerini bugün şehrin kültürel hayatında görmek mümkündür. Kültürel hayattaki bu zenginlik yöre halkının diline de yansımıştır. Kahramanmaraşlının zengin duygu ve düşünce dünyası ile bugün Kahramanmaraş ve yöresi söz varlığı içerisinde binlerce mahallî sözcük kullanılmaktadır.

Kahramanmaraş, Akdeniz Bölgesinin doğusunda olup Akdeniz Bölgesi ile İç Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgesinin de kesiştiği bir noktada yer almaktadır. Kahramanmaraş ve yöresinin bu coğrafi konumu ilin idari sınırları içerisinde farklı iklim özelliklerinin görülmesine imkân vermektedir. Bu durum ise beraberinde zengin bitki çeşitliliğinin oluşmasını sağlamaktadır. Ayrıca Kahramanmaraş coğrafi konumu gereği Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgesini Akdeniz Bölgesine bağlayan önemli bir kavşak noktasıdır.

Türkçe Sözlük'te *ağız* kavramı “aynı dil içinde ses, şekil, söz dizimi ve anlamca farklılıklar gösterebilen, belli yerleşim bölgelerine veya sınıflara özgü olan konuşma dili” olarak tanımlanır. Tarihi dönemlerde var olan ancak bugün yazı dilinde kullanılmayan birçok söz ve sözcüğe ağızlarda rastlamak mümkündür. Ağızlar bu yönüyle hem toplumun kültürel birikimini ortaya koymada hem de dilin, kendi tarihi dönemleriyle olan bağını belirlemede önemli rol üstlenir. Ağızlar önemli dil hazineleridir. Kahramanmaraş ve yöresi ağızları zengin söz varlığı ile dil hazinemize önemli katkı sunmaktadır.

Türkiye'deki *ağız* çalışmalarının geçmişi 1932 yılına dayanmaktadır. O zamanki adı Türk Dili Tetkik Cemiyeti olan Türk Dil Kurumu tarafından söz konusu *ağız* çalışmaları yapılmaya başlanmıştır. *Türkiye'de Halk Ağzından Söz Derleme Dergisi* ile Türkiye Türkçesi ağızlarından farklı dönemlerde yaklaşık 600 bin söz ya da sözcük derlenmiştir. Derlenen bu söz varlığı unsurları ile *Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü* meydana getirilmiştir. Sözlük bugün Türkiye Türkçesinin ağızlarının söz varlığına dair en kapsamlı eser durumundadır. Bu kapsamlı eserde Kahramanmaraş il genelinden 19 farklı derleyicinin katkısıyla 8 bin küsur derleme fişi Kuruma iletilmiş, bu fişlerde bulunan söz varlığı unsurlarından yaklaşık 5 bin 500'ü sözlüğe eklenmiştir.

Kahramanmaraş ve yöresi, sahip olduğu *ağız* özellikleri bakımından Leyla Karahan'ın Anadolu ağızlarını sınıflandırdığı çalışmasında Batı grubu ağızları içerisinde Tarsus, Ereğli, Konya merkez ilçesinin bazı yöreleri, Adana, Hatay, Gaziantep, Adıyaman, Malatya'nın Darende, Akçadağ ve Doğanşehir ilçeleri ve Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesi ağızları ile birlikte VII. alt grupta yer almaktadır. VII. alt *ağız* grubu içerisinde ise ikinci derecede dört alt *ağız* grubu bulunmaktadır. İkinci derecedeki alt *ağız* grupları içerisinde ise Kahramanmaraş ve Gaziantep merkez *ağzı* bir grup; Afşin, Elbistan,

Göksun, Adırmn ağızları ise Adana, Hatay, Tarsus ve Ereğli ağızları ile ayrı bir grup oluşturmaktadır (Karahana, 1996: 178).

17. yüzyılın önemli gezginlerinden Evliya Çelebi, Seyahatname'sinde Maraş halkının kökeni ve dili için "Kelimâtları lisân-ı Türki'dir ve Maraş'ın ekseriya halkı Türkmân'dır" ifadesini kullanmıştır. Evliya Çelebi bu tespiti ile Maraş halkının çoğunlukla Türk olduğu ve sözcüklerinin Türkçe olduğunu ifade etmiştir. Kahramanmaraş yöresinin tarihte de Türk yurdu olması, yörenin ağız özelliklerini Türk dili açısından daha kıymetli hale getirmektedir.

Bu çalışmada Kahramanmaraş ve yöresine ait daha önce yapılmış çalışmalardan ve bizzat sahadan derleme yoluyla tespit ettiğimiz söz varlığı unsurları ortaya konmuştur. Yörenin zengin kültürel ve tarihî birikimi söz varlığına da yansımıştır. Bu çalışmada Kahramanmaraş ve yöresinde halk ağızında kullanılan 6060 madde başı söz bulunmaktadır. Madde başı sözlerin alt anlamlardaki kullanımlarıyla birlikte 6431 adet açıklamasına yer verilmiştir. Yöreye ilgili söz varlığı tespit edilirken önce ilk olarak *Derleme Sözlüğü* incelenmiş ve "Kahramanmaraş" adına kayıtlı söz varlıkları çalışmamıza eklenmiştir, ardından da sahadan tarafımızca derlenen söz varlıkları çalışmamıza eklenmiştir. Sahadan derlenen bu söz varlıkları *metin dışı derleme* anlamında "MDD" kısaltması ile gösterilmiştir. Bu aşamadan sonra Kahramanmaraş söz varlığı ile ilgili daha önce yapılmış çalışmalar taranmıştır. Diğer yazılı kaynaklarda daha sonra bulduğumuz fakat *Derleme Sözlüğü*'nde geçtiği için ya da sahadan derleyerek daha önce çalışmamıza dâhil ettiğimiz söz varlıklarını çalışmamıza yeniden almadık.

Sözlükte yer alan söz varlığının mahallî söz ve sözcüklerden oluşmasına dikkat edilmiştir. Yazı diline göre sadece söyleyiş farklılığı bulunan sözler de sözlükte yer almaktadır; ancak bunların sayısı sınırlı tutulmuştur.

Bu çalışma, UNESCO kapsamında dünya edebiyat şehirleri ağına aday olan Kahramanmaraş'ın bu bağlamda gerçekleştirdiği dil ve edebiyat yayınlarının bir halkası olarak Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesinin katkılarıyla hazırlanmıştır. Bu vesileyle Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesine, eserin editörlüğünü üstlenen Doç. Dr. Selim SOMUNCU'ya ve kaynak temininde destek veren Dr. Öğr. Üyesi Esra KIRIK'e teşekkür ederim.

Burak TELLİ
Kahramanmaraş, Ekim 2021

BURAK TELLİ

1983 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Kahramanmaraş'ta tamamladı. 2001 yılında Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü kazandı. Bu bölümden 2005 yılında mezun oldu. 2006 yılında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı ana bilim dalında başladığı yüksek lisans eğitimini 2009 yılında tamamladı. 2011 yılında Adıyaman Üniversitesi Gölbaşı Meslek Yüksekokuluna Türk dili okutmanı olarak atandı. 2012 yılında İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı ana bilim dalında başladığı doktora eğitimini daha sonra geçiş yaptığı Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı ana bilim dalı Yeni Türk dili bilim dalında 2017 yılında tamamladı. 2018 yılında Adıyaman Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde doktor öğretim üyesi olarak göreve başladı. 2019 yılında ise aynı unvan ile Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne atandı. 2020 yılı ekim ayında doçent unvanı aldı.

Ulusal ve uluslararası düzeyde kitap, makale ve bildirileri bulunan yazar halen aynı kurumda çalışmakta olup evli ve iki çocuk babasıdır.

*Çok sevdiğim
ve zamansız kaybettiğim,
sevgisini, acısını ve özlemini ömür boyu yüreğimde yaşayacağım
ağabeyim Serkan TELLİ'nin
aziz hatırasına...*

KISALTMALARIYLA BİRLİKTE TARANAN ESERLER

DS I: Türk Dil Kurumu (2009). *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, 1. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

DS II: Türk Dil Kurumu (2009). *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, 2. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

DS III: Türk Dil Kurumu (2009). *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, 3. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

DS IV: Türk Dil Kurumu (2009). *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, 4. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

DS V: Türk Dil Kurumu (2009). *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, 5. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

DS VI: Türk Dil Kurumu (2009). *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, 6. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

AAKM: Avcı, R. (2014). *Kahramanmaraş Ağzının Genel Özellikleri*, Akdeniz’in Altın Kenti Kahramanmaraş (Ed. Orhan Doğan, Ramazan Avcı, Serdar Yakar), Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

EA: Özalp, A. (2008). *Elbistan Ağzı -Çiçek Köyü Örneği-*, İstanbul: Özgü Yayınları.

GIAD: Caferoğlu, A. (1995). *Güneydoğu İllerimiz Ağzularından Toplamalar*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

KÇKG: Kekeç, N. (2021). *Kahramanmaraş Çokran Kalekaya ve Gölpinar Köylerine Ait Derlemeler*, Lisans Bitime Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

Söz Varlığı

KÇZK: Koçtürk, S. (2021). *Kahramanmaraş Çağırğan ve Zop Zop Köylerine Ait Derlemeler, Lisans Bitime Tezi*, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

KDKK: Yiğit, H. (2021). *Kahramanmaraş Delihacılar, Kartal ve Karacasu (Ferhuş ve Karaziyaret) Köylerine Ait Derlemeler, Lisans Bitime Tezi*, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

KGBÇ: Kuşçuoğlu, M. K. (2012). *Kahramanmaraş'ın Geleneksel Bahçe Çiçekleri*, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Belediyesi Yayınları.

KKÇÇ: Ballbay, N. A. (2021). *Kahramanmaraş Kaynar, Çukurhisar ve Çevreşınar Köylerine Ait Derlemeler, Lisans Bitime Tezi*, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

KKSM: Güven, M. (2017). *Kahramanmaraş'ın Kültürel Hayatında Sanatlar-Zanaatlar ve Meslekler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KMA: Kılıç, M. (2001). *Kahramanmaraş Merkez Ağzı*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KRYK: Küçükşaya, M. (2021). *Kahramanmaraş Reyhanlı, Yölyanı ve Kerimli Köylerine Ait Derlemeler, Lisans Bitime Tezi*, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

KYA: Erdem, M.D ve Kirik, E. (2011). *Kahramanmaraş ve Yöresi Ağzları (Giriş-İnceleme-Metinler)*, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş İl Özel İdaresi Yayınları.

MA: <https://marasavucumda.com/maras-sozlugu-kelimeleri-sivesi-deyisleri/> (ET. 17.09.2021)

MKS: Kaya, Ö. ve Kozan, H.A. (2003). *Mahalli Kelimeler Sözlüğü*, Kahramanmaraş: UKDE Yayınları.

MMA: Özturan, H.A. (2009). *Maraş Merkez Ağzı (Kelimeler, Deyimler, Atasözleri, Dualar, Beddualar, Tekerlemeler, Ninniler)*, Kahramanmaraş: UKDE Yayınları.

NTK: Aksu, A. (2019). *Nurhak Tarihi ve Kültürü*, Ankara: Berikan Yayıncılık

ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ

İşaretler	Ses Değerleri
ā	Normalden uzun a sesi
ē	Normalden uzun e sesi
ī	Normalden uzun i sesi
ō	Normalden uzun o sesi
ō̄	Normalden uzun ö sesi
ū	Normalden uzun ü sesi
ħ	Gırtlak ünsüzü olan h
ñ	Arka damak n (nazal) ünsüzü

Sözlük Hakkında

Söz Varlığı / Kahramanmaraş ve Yöresi Ağızları adlı bu çalışma, Kahramanmaraş ve yöresinde yaşayan sözleri esas alan bir ağız sözlüğüdür. Sözlükte, 6060 adet madde başı söz ve bu madde başı sözleri tanımlayan, alt anlamlarıyla birlikte 6431 adet açıklama bulunmaktadır. Sözlükte yer alan söz varlığının büyük çoğunluğunu bölgede tespit edilen mahallî söz ve sözcükler oluşturmaktadır. Yazı diline göre sadece söyleyiş farklılığı bulunan sözlere de sözlükte yer verilmiştir; ancak bunların sayısı sınırlıdır.

Sözlüğün kullanımında bilinmesi gerekenler şunlardır:

1. Sözlük birimleri ayrı ya da bitişik yazılmalarına bakılmaksızın madde başı olarak verilmiştir.

ciyir ciyir: Pişmemiş taneli yemeğin yenirken çıkardığı ses (DS II, 991)

irikara: İri taneli siyah bir çeşit üzüm (DS IV, 2550)

2. Sözlükte yer alan madde başlarının ses özelliklerini yansıtmak için belirli transkripsiyon işaretleri kullanılmıştır.

yıhın: Çok, çok fazla meyveli (DS VI, 4265).

3. Madde başlarının alıntılandığı kaynakta örnek cümle ile bulunan sözler, sözlüğe bu örnek cümle ile birlikte eklenmiştir. Örnek cümle açıklamanın ardından italik olarak gösterilmiştir.

silifki: Önceki, ilk kez: *Silifki gelen odunlar bunlardan iyi idi* (DS V, 3636)

4. Madde başlarının aynı anlama gelen farklı kullanılışlarına bakınız anlamında “bk.” kısaltması ile yönlendirme yapılmıştır.

oku: bk. okuntu (MKS, 122).

5. Aynı madde başından gelişen farklı anlamlar, metin içinde rakamlarla

Söz Varlığı

ayrılarak verilmiştir; aynı madde başından gelişmeyip sadece sesteşlik gösteren madde başları ise yanında ayrıca içinde numaralandırılarak gösterilmiştir.

güzlek: 1. Yörüklerin en son oturdukları daha az serin ve köye yakın olan yayla (DS III, 2244) 2. Zamanında yetişmeyen güze kalan ürün 3. Güz mevsiminin geçirildiği yer (MKS, 90).

burma (1): Eğirilmek üzere bükülmüş yün (DS I, 800)

burma (2): 1. Yaşken burulup kurutulan ot 2. Yonca, yonca veya ot demeti (DS I, 800)

burma (3): Burularak yapılmış altın bilezik (KKSM, 243)

burma (4): Yumurtası burularak erkekliği giderilmiş koç, teke vb. (DS I, 796)

6. Yazılı kaynak taramalarından alınan sözcüklerin kaynak gösteriminde ilgili yazılı kaynağın kısaltması ve geçtiği sayfa numarası verilmiştir. Bölgede yapılan derleme çalışmaları neticesinde tespit edilen sözcüklerin kaynak gösteriminde ise “MDD (Metin Dışı Derleme)” kısaltması kullanılmıştır.

gışıncelik: Kış akşamlarında genellikle geç saatlerde yenen yöresel yiyecekler (KYA, 220)

ıyeşmek: 1. Yarışmak (DS IV, 2575) 2. İddia etmek (MDD).

7. Çok anlamlı madde başlarında ise her anlam farklı kaynaktan alınmış ise ilgili anlamın hemen sonunda, farklı anlamların hepsi aynı kaynaktan alınmış ise sadece tüm anlamlar sıralandıktan sonra bir kez verilmiştir.

mehle: 1. Etin çok yumuşak yeri 2. Her şeye çok çabuk kanan kimse (MMA, 67) 3. İleri derecede saflık (MKS, 117)

8. Sözlükte isim türündeki sözcükler yalın haliyle, fil türündeki sözcükler herhangi bir kısaltma yapılmadan -mak / -mek master ekleriyle verilmiştir.

mertek: Toprak damlı yapılarda dikilerek ya da enine yatırılarak kullanılan ağaç gövdesi (MDD)

örceleşmek: Musallat olmak, ısrar etmek, vazgeçmemek (EA, 130)

9. Sözlükte aynı anlama sahip madde başlarının açıklamasında sadece birinde açıklama yapılmıştır, diğer madde baş(lar)ında “bk.” şeklinde kısaltma ile gönderme yapılmıştır.

beserek: bk. beselek (MKS, 32)

A

aba (1): 1. Abla (DS I, 1) 2. Anne (DS I, 3) 3. Büyükanne (DS I, 4) 4. Hanım, hanımefendi (DS I, 4)

aba (2): Yıkanmış, taranmış yünden elde edilerek dokuma tezgâhlarında dokunarak veya dövülerek yünden dokunan, gömlek üzerine giyilen nakış işlemeli, yakasız ve kısa kollu geleneksel erkek kıyafeti (KKSM, 16)

abaçık: bk. abbak (DS I, 14)

abalı firenk: Kurnaz, cin fikirli: *Ahmet kahya gibi abalı firenk yoktur* (DS I, 8)

abamak: Üzerine suç atmak (MKS, 13)

abanlamak: Uzun adımlarla çabuk çabuk yürümek (MKS, 13)

abara: Su değirmenlerinde suyun basıncını çoğaltmak için yapılan, büyük bir huni şeklindeki hazne (DS I, 11)

abarıh: bk. abo, abō (DS I, 25)

abari: bk. abo, abō (DS I, 25)

abariğ: bk. abo, abō (DS I, 25)

abaro: bk. abo, abō (DS I, 25)

abav: bk. abo, abō (DS I, 25)

abaz: Ara bozucu, fitneci (MKS, 13)

abba (1): bk. Aba (1) (DS I, 2)

abba (2): bk. abbak (DS I, 14)

abbacık (1): bk. abbak (DS I, 14)

abbacık (2): Tertemiz (DS I, 10)

abbağ: bk. abbak (DS I, 14)

abbak: Bembeyaz (DS I, 14)

abbakaş: Pirinç pilavı (MKS, 13)

abcal abcal yürümek: İki yana çokça eğilerek yürümek, çocuk gibi, ördek gibi yürümek (DS I, 15)

abdal: 1. Çingene (DS I, 15) 2. Davul, zurna çalan, çalgıcı (çokça çingene) (DS I, 16) 3. Sünnetçi (DS I, 16)

abeş: 1. Kula renkte at 2. Açık pembe (DS I, 17) 3. Boz-kızıl renkli (EA, 21)

abıla: bk. Aba (4) (DS I, 4)

abilobot: İri, şişman, hantal (DS I, 21)

abınmak: Düşer gibi olmak, düşeyazmak (MKS, 13)

abırcın: Memnun (DS I, 22)

ābi: Ağabey (DS I, 17)

abla: bk. Aba (4) (DS I, 4)

ablak: Yüz hakkında güzel, parlak, yakışıklı (DS I, 23)

abo: Şaşma ve korku ünlemi (DS I, 24)

abohan: Obur, çok yiyen (DS I, 21)

abov: bk. abo, abō (DS I, 25)

abra: 1. Bir yükü denkleştirmek için hafif gelen yana konulan ağırlık 2. Minnet (MKS, 14)

abraş (1): 1. Biçimsiz, çirkin 2. Sert huylu, ters, kaba, muaşeret bilmez 3. Patavatsız, sözü hoşla gitmeyen (DS I, 29)

abraş (2): Alaca, benekli (MKS, 14) abraş kilit: Uğursuz sayılan bir at donu (DS I, 29)

abraza gitmek: Tersini yapmak, zıt gitmek (MKS, 14)

abreş: 1. Sarı saçlı, maviz gözlü kimse 2. Alaca hastalığına yakalanan 3. Hastalık sonucu yüzde meydana gelen alacalık (EA, 21)

abrıl: Nisan (DS I, 30)

abuh: Önemsememe ünlemi: *Abuh, sende onu bir şey mi zannettin!* (DS I, 32)

abulobut: bk. abilobut (DS I, 21)

abur: bk. abohan (DS I, 21)

aca: Amca, emmi (MKS, 14)

acar (1): Peki (DS I, 40)

acar (2): Yeni (DS I, 38)

acarlanmak: İnsan, hayvan veya bitki kuvvetlenmek, gürbüzleşmek, gelişmek, boy atmak (DS I, 41)

acat: 1. Alet, aygıt: *Acatsız iş olmaz* 2. Ev eşyası (DS I, 41)

accık: Biraz, azıcık, pek az (DS I, 41)

ace: Büyük kız kardeş, abla (MKS, 14)

acer: bk. acar (2) (DS I, 38)

acer: Taze (DS I, 38)

acevit: 1. Cesur, kabadayı, atılğan, gözüpek, yiğit (DS I, 39), 2. Çevik,

enerjik, tezcanlı (DS I, 40), 3. Açık göz, zeki (DS I, 40), 4. Deli (DS I, 44)

acıca: Maden suyu pınarı, kaynak, acı su kaynağı (MKS, 14)

acı geyrek: Hazmedememe, hazımsızlık (MKS, 14)

acık: bk. accık (DS I, 42)

acıklanmak: Üzülme, acımak, müteessir olmak (DS I, 49)

acılamak: Sıkıştırarak, örseleyerek sevmek (MKS, 14)

acılı gicili: Acılı, ekşili: *Acıgici, bu salatayı yerim* (DS I, 46)

acımık: Çokça buğday tarlasında biten ve delice, karamuk da denilen ot ve tohumu (DS I, 50)

acımık süpürgesi: Acımık denilen bitkiden yapılan ve ahır, avlu, merdiven, kapı önü süpürülen süpürge (EA, 22)

acımuk: bk. acımık (DS I, 51)

acı: Buruşuk kabuklu, üzeri ince çizgili, boz renli bir çeşit uzun hıyar (DS I, 51)

acı su: Şifalı su (MMA, 25)

acışmak: 1. Üzülme, acı duymak, kederlenmek: *O kadar acışma, ölenle ölünmez* 2. Birinin ölümüne, felaketine hep birlikte üzülme, yanmak 3. Canı yanmak (DS I, 53)

acitiyek: 1. Kavgacı, yaramaz 2. Geveze (DS I, 54)

acice: Az acı, acımsı (DS I, 52)

acigici: Acı, tatlı her şey: *Çocuklar, acıgici ellerine ne geçse yiyor* (DS I, 54)

acilenmek: Meraklanmak, kederlenmek (DS I, 50)

acimik: bk. acımık (DS I, 51)

acir: Günah (MMA, 25)

acışmek: bk. acışmak (1) (DS I, 53)

aco: Pamuk ipliğinden dokunmuş çul (DS I, 55)

acölüg: Açgözlü (MMA, 25)

açıgcı: Faize para veren, faizci (MMA, 25)

açığırak: Açıkça renkli: *Badana açığırak olmuş* (DS I, 58)

açık ekmek: Pide, ince tandır ekmeği (DS I, 59)

açık eşkin: Atın sık ve çevik adımlarla yürüyüşü (DS I, 59)

açık seçik: Açık saçık (DS I, 59)

açılğan: Ekmeği iyi ve kolay açılan buğday ve o buğdayın unu (EA, 22)

açıntı: Meralık alanda açılan tarla (MKS, 15)

açkı: 1. Anahtar 2. Ön söz, başlangıç 3. Açılmış bazlama halindeki ekmeç, yufka (MKS, 15)

adak etmek: Adamak, vadetmek (DS I, 62)

adaklı: Söz verilmiş, nişanlı, bellikli (MKS, 15)

adal: Erkek dana, tosun (MKS, 15)

adar: Süre, zaman, müddet (MKS, 15)

adarı yetmek: Vakti gelmek, vakte erişmek (MKS, 15)

aday: Nişanlı kız (DS I, 62)

adgı: Vergi (DS I, 65)

adı batasıca: 1. Yılan 2. Domuz (DS I, 66)

adıkamak: Adı kötüye çıkmak, kötü ün almak (MKS, 15)

afalak: Aptal, sersem, şaşkın (DS I, 69)

afara: Harman yerindeki hububatın taş ve toprakla karışık kalıntısı (DS I, 70)

afaracı: Harman yerindeki hububat döküntülerini toplayan adam (DS I, 70)

afaralamak: Bir şeyin irisini, ufağını ayırmak, seçmek (DS I, 70)

afatlamak: Birini, bir kimsenin aleyhine kışkırtmak, fitlemek (DS I, 71)

afil uful: Nefes nefese, çabuk çabuk, şapır şupur (DS I, 72)

aflaz: Âlâ, güzel (DS I, 73)

aga: Ağabey, büyük erkek kardeş (DS I, 74)

ağ (1): Ak, beyaz (DS I, 77)

ağ (2): Tarla sınırı (DS I, 78)

ağ (3): Zehir (DS I, 114)

ağa: 1. bk. aga 2. Baba (DS I, 74)

ağabbag: Bembeyaz, çok beyaz (DS I, 79)

ağaca mavi: Çok açık mavi, gök mavisi (DS I, 79)

ağacalık: Bir iş yapana ücretinden başka verilen şey, para (DS I, 79)

ağal: Gece, kırdan yatırılan koyun sürüsünü korumak için yapılan çitle çevrili yer, açık ağıl (DS I, 81)

ağartı: 1. Süt, yoğurt, ayran vb. ürünler (DS I, 83) 2. Uzaktan ancak seçilebilen hafif beyazlık, ışık (DS I, 84)

ağat: bk. ağıt (DS I, 93)

ağ baht: İyi talih (DS I, 85)

ağ bakla: Beyaz kuru fasulye (DS I, 85)

ağbaş: Kel, saçsız (DS I, 85)

ağ bez: Beyaz patiska, kağıt bezi (DS I, 86)

ağbörek: Main şekilli motiflerle süslenmiş bir çuval dokuması (DS I, 86)

ağca: Pamuk ipliğinden dokunmuş çul (DS I, 86)

ağcabeg, ağcabey: Börülce (DS I, 86)

ağcalık: Bahşiş, ödül (MKS, 16)

ağda: Pekmezin koyulaşıp katılaştığı hali (MKS, 16)

ağdalanmak: Böbürlenmek, kendini naza çekmek, ağır satmak (DS I, 87)

ağdıak: Özürlü, kusur, kabahat (MKS, 16)

ağdırmak: 1. Aşağı inmek, yük veya terazide denge bozularak bir yanı ağır gelmek (DS I, 102) 2. Bir şeyi eğmek, meylettirmek, çekmek (DS I, 88)

ağı: Zehir (MKS, 16)

ağibaht: bk. ağ baht (DS I, 85)

ağılcık: Zakkum (DS I, 80)

ağın: Yeni doğurmuş bir hayvandan ilk günlerde sağılan, koyu yapışkan süt, ağız (DS I, 115)

ağır: Olgun, terbiyeli, oturaklı, aklı başında (DS I, 90)

ağırsınmak: Bir işi ağır bulmak, yük-

sünmek, yük saymak, angarya saymak (DS I, 92)

ağıt: Ölen bir kimsenin iyi hallerini ve ölmesinden duyulan acıları sayıp dökmek üzere söylenen ezgi, ezgi ile mersiye söyleyerek ağlama (DS I, 93)

ağıtçı: Ağıt söyleyen, ağıt söyleyerek cenaze sahiplerini ağlatan (DS I, 93)

ağız bağı: Çuval ağzı bağlamakta kullanılan ip, sicim (DS I, 95)

ağız dadı: Nişan veya düğünde oğlan tarafından kız evine gönderilen şeker, tatlı, yemiş gibi hediyeler (DS I, 95)

ağızlanmak: Bitkilerin büyümeye başlayıp filiz vermesi (MKS, 16)

ağızlık: Huni (DS I, 98)

ağlarca: Kendisine acıdıran, acıklı görünen (MKS, 16)

ağlak: Vara yoğa ağlıyan, sulu gözlü: *Aman, ne ağlak çocuk* (DS I, 101)

ağlazlamak: Nizah çıkarmak, fesat çıkarmak, mızıkçılık etmek (MKS, 16)

ağlek: Hayvanların toplandığı yer, ağıl (DS I, 102)

ağlenmek: Beklemek, durmak, oyalanmak (DS I, 102)

ağlık: Pudra, düzgün, aklık (DS I, 102)

ağmak: 1. Aşağı inmek, yük veya terazide denge bozularak bir yanı ağır gelmek (DS I, 102) 2. Toplanmak, üşüşmek: *Le-meğe karncalar ağmış* (DS I, 103)

ağman: Suç, kusur (MKS, 16)

ağmek: bk. ağdırmak (DS I, 88)

ağnak: 1. At, eşek gibi hayvanların debelendikleri tozlu, topraklı yer 2. Keklik, tavuk gibi hayvanların eşindikleri yer ve bu yere dökülen kumlu toprak (DS I, 105)

ağnamak (1): Hayvanlar toprakta yatıp yuvarlanmak (DS I, 106)

ağnamak (2): Anlamak (DS I, 107)

ağnanmak: bk. ağnamak (1) (DS I, 106)

ağnur: Gurulu, onurlu: *Şunun ağnurluğuna bakın* (DS VI, 4411)

ağrek: Koyun, keçi ve sığırların yaylımda dinlendikleri yer (DS I, 108)

ağrı (1): Yönünden, tarafından, -den doğru, -ya doğru, -nın boyunca: *Üç güzel geliyor bağlardan ağrı, taramış zülfünü gerdana doğru* (DS I, 108)

ağrı (2): Eğri (DS I, 109)

ağrık: Eşya, yük, yolculukta önden gönderilen eşya, göç zamanı dönünce alınmak üzere bir yere bırakılan fazla eşya, ağırlık (DS I, 109)

ağrıklanmak: Hastalanmak (göz hakkında): *Çok ağlama gözün ağrıcaklanır* (DS I, 109)

ağrıklı: Marazlı, hastalıklı (MKS, 17) ağrınıp incinmek: İncinmek, gücenmek, kırılmak (DS I, 111)

ağsak: Topal, hafifçe topallayan, aksak (DS I, 111)

ağsamak: Topallamak, aksamak (DS I, 112)

ağsırmak: Aksırmak (DS I, 112)

ağutlak: Zurnanın ucuna takılan aparat (KKSM, 130)

ağzı berk: bk. ağzı pek (DS I, 120)

ağzı cıvık: Boşboğaz, geveze, sır tutma (DS I, 116)

ağzı güzel: Kibar, terbiyeli konuşan (DS I, 118)

ağzı pek: Sır vermeyen, ketum (kimse) (DS I, 120)

ah: Çoban köpeklerini çağırmak için kullanılan seslenme ünlemi (DS I, 121)

aha: İşte, orada, hemen şurada, bu (DS I, 121)

ahaba, ahaba: İniş aşağı, bayır aşağı, eğik: *Damı ahaba yap, su göllenmesin* (DS I, 123)

ahacık: bk. aha, aha (DS I, 122)

ahacına: bk. aha, aha (DS I, 122)

ahah (1): bk. aha, aha (DS I, 122)

ahah (2): Hayret, korku, keder, sevinç, kızgınlık, alay bildiren ünlem (DS I, 123)

ahancıha: bk. aha, aha (DS I, 123)

ahar: Çay, dere, akarsu (DS I, 125)

ahım şahım: Çok güzel (MMA, 25)

ahırık: Balgam (DS I, 130)

ahıt: 1. Salça 2. Şekerle yapılan koyu şerbet, ağda (DS I, 131)

ahıtma: Hayvanların alınından burnuna doğru uzanan beyazlık (DS I, 131)

ahiy: Arkadaş, kardeş: *Gel seninle ahe olalm* (DS I, 129)

ahlık: bk. ahırık (DS I, 130)

ahmın: Gübre, fişki (DS I, 126)

ahnıt: Sakat, hasta, kötürüm, zayıf (DS I, 132)

ahraz: Dilsiz, sağır ve dilsiz (DS I, 133)

ahtarmak: Dolu olan bir şeyi boşaltmak (DS I, 128)

ajur aşı: Bakırcılık mesleğinde bakır levha üzerine çizim yapma işlemidir (KKSM, 55)

aka: Ağabey, büyük kardeş (DS I, 135)

akaba: İniş, meyilli yer (DS I, 136)

akak: Su yolu, su yatağı (MKS, 17)

akanak: Çağlayan, ırmak veya dere-de suyun hızlı aktığı yer: *Akakta yüzme* (DS I, 137)

akar: Irmak, dere, çay, küçük akarsu (DS I, 138)

akarca: Bir çeşit kuş (DS I, 139)

akarısta: Bir çeşit yumuşak buğday (DS I, 140)

akça kanat: Güneyden esen ve çok defa kar getiren yel (DS I, 145)

akdarmak: Bir şeyi altüst etmek, karıştırmak, savurmak, boşaltmak, devretmek, hatmetmek, çevirmek (DS I, 147)

akılğan: 1. Çabuk meyleden, sebatsız, maymun iştahlı (DS I, 137), 2. Bilgiç, çok bilmiş: *Hadî sen de akılğan satma* (DS I, 151)

akınmak: Gönlnü kaptırmak, meyletmek, aşka düşmek (MKS, 18)

akit: Çoğu kaynatmak suretiyle akideleşmiş şeker, pekmez, koyu pekmez (DS I, 150), Salça (DS I, 153)

akıtma (1): bk. ahıtma (DS I, 153)

akıtma (2): Enli bilezik (DS I, 154)

akıtmak: İşemek (DS I, 154)

akir: Eritilen yağın dibinde biriken tortu (DS I, 154)

akkın: İstekli, eğinik, gönüllü, tutkun (DS I, 156)

akkozak: Beyaz olan tahtası yapılar-da kullanılan bir çeşit ağaç (DS I, 156)

aklan: bk. akar (DS I, 138)

aklık: Pudra, allık (MKS, 18)

akmın: 1. bk. ahmın (DS I, 127) 2. Gübre ve benzerini taşımak için kağnının yanlarına konan tahta mahfaza (DS I, 159)

akmın oku: Su basan, gübreli, verimli tarla (DS I, 143)

akren: Yaşıt, denk, akran (DS I, 160)

aktarma: Kepenek. *Dükkanın aktarmasını indir* (DS I, 163)

aktıraş: Saçı sakalı ağarmış adam (DS I, 163)

aktoprak: Pekmez yapılırken içine katılan toprak (DS I, 163)

āl: Ağıl (DS I, 166)

al: Hile, tuzak: Haydin arkadaşlar al oldu bize, Sılanın dikenleri gül oldu biraz (DS I, 165)

ala bulut: Gökte yer yer toplanan beyaz, kaba bulutlar (DS I, 175)

ala düşmek: Tuzağa, hileye düşmek: *Ahmet beni ala düşürdü* (DS I, 182)

ala kabak: Siyah beyazlı güvercin büyüklüğünde bir kuş (DS I, 186)

ala kar: Yarı karlı (DS I, 190)

ala: Siyah, beyaz lekeli bir çeşit deri hastalığı (DS I, 169)

alabaş (1): Başlı benekli hayvan (DS I, 173)

alabaş (2): Ahmak, sersem, aptal (DS I, 173)

alabaşlı: Etrafa saldıran, azgın köpek: *Alabaşlı it gibi onu bunu dolanıp duruyor* (DS I, 173)

alabula: Çok renkli, karışık renkli: *Ala kilim eskimiş* (DS I, 168)

alabut: Buğdayın kötü olması ve biçerken başından çalınması (DS I, 175)

alaca (1): bk. alabula (DS I, 168)

alaca (2): Üzüme düşen ben (DS I, 175)

alaca (3): Yerlilerin el tezgahlarında dokudukları renkli pamuklu bez (DS I, 170)

alaca bulaca: bk. alabula (DS I, 168)

alacalı: Siyahla beyaz karışık renk, siyahlı beyazlı (DS I, 167)

alacalı bulacalı: bk. alabula (DS I, 169)

alacalık: 1. Döneklik, ikiyüzlülük 2. Bozgun, kargaşalık (DS I, 177)

alacığ, alacığ: Bütünü, hepsi: *Mah-kemede alacığ da doğru söyledi* (DS I, 178)

alacık: Vücuttaki çok küçük leke: *Bu ala sayılmaz, bir alacık* (DS I, 179)

alaçık: Üzeri dal veya hasırla örtülen çoban evi, tarla, bostan, bağ kulübesi, çardak: *Bağ beklemek için alacık yapıyoruz* (DS I, 178)

aladarbız: Yarı ıslak, yarı kuru, az tavlı toprak: *Bizim tarla daha aladarbız* (DS I, 181)

alaf (1): Alev (DS I, 182)

alaf (2): Hayvanların kışlık yiyeceği, saman, ot, mısır sapı vb.: *Bu yıl alaf bol, sığırlar semiz olur* (DS I, 183)

alafirik: 1. Yarı kuru, yarı yaş: *Bu mısır alafirikmiş* (DS I, 185) 2. Bir şeyin tam olmamış yetmemiş hali (MDD), 3. İki yüzlü dönek (MKS, 18)

alaflamak: Alevlenmek, yakmak, tutuşturmak, ateşe vermek (DS I, 185)

alagücük: Baştan savma, yarım: *Mehmet yaptığı işi alagücük eder* (DS I, 187)

alagün: Yarı açık, yarı bulutlu hava (DS I, 188)

alağaz: Ara bozucu, boşboğaz, geveze, ikiyüzlü, dönek: *Brak şu ala ağz herifi* (DS I, 171)

alağız: bk. alağaz (DS I, 171)

alakuru: Yarı kuru, yarı yaş (DS I, 191)

alam: 1. Haber, 2. Müjde (MKS, 18)
alama: El ile tutulup atılabilecek büyüklükteki taş parçası: *Diünkü kavgada bir alama da bana geldi* (DS I, 192)

alambaş: Yüksek alev, çalı, ot ateşi: *Haydi alamaçlı ateş yakalım* (DS I, 193)

alamecek: Kanatlarının üstü ve boynu kırmızı renkli küçük bir kuş (DS I, 193)

alamencik: bk. alamecek (DS I, 193)

alamsız: Habersiz, hemen, ansızın (MKS, 18)

alan: 1. Açıklık, düzlük yer: *Atlar*

alandan yayılıyor (DS I, 194), 2. Orman içindeki düz ve ağaçsız yer (DS I, 195)

alanyazı: Göz alabildiğine geniş düzlük, ova: *Alanyazıda tek başına kalmış* (DS I, 197)

alasağça: Saksığan (DS I, 198)

alasalı: Yeni olmaya başlamış meyva (DS I, 199)

alata (1): 1. Uçurum: *Alatadan aşağı yuvarlandı* 2. Yüksek: *Arabaya alata yük vurmuş* (DS I, 200)

alata (2): Sürüye katılmayan zayıf, hasta hayvan (DS I, 200)

alaten: Çavdarla karışık buğday: *Bu yıl 50 gülek alatenem çıktı* (DS I, 201)

alav: bk. alaf (1) (DS I, 183)

alavanda: 1. Gürültü, patırtı, şamata: *Bir alabanda var* 2. Şiddetli paylama, haşlama, takdir (DS I, 172)

alavaz: bk. alağaz (DS I, 171)

alavlanmak: Kızmak, öfkelenmek, telaşlanmak, heyecanlanmak (DS I, 185)

alayçık: bk. alaçık (DS I, 179)

alayı: Hepsi, bütününü: *Evdeki ekmeğin alayı bu işte!* (DS I, 204)

alaz (1): Yarısı var, yarısı yok; dalgalı, alacalı görüntü (EA, 24)

alaz (2): Ağaçsız, açıklık yerler: *Karşiki alazda koyunlar yayılıyor* (DS I, 204)

alaz ulaz: Seyrek, yer yer, tektük: *Tarla alaz bulaz yeşeriyor* (DS I, 205)

al basma: Loğusa kadınlarda görülen bir hastalık, loğusa humması: *Aman loğusayı yalnız bırakmayın al basar* (DS I, 207)

aldak: Avutacak, kandıracak, gönül alacak şey, söz: *Üzüntülü günlerimde bir aldanca bulamadım* (DS I, 209)

aldamak: Aldatmak (EA, 24)

aldanca: Öğüt, teselli (MKS, 19)

aldangaç: bk. aldak (DS I, 209)

aldırmak: İki parçayı birbirine uygun hale getirmek, alıştırmak (DS I, 210)

alē: bk. alayı (DS I, 210)

alefi: Kitre, mermer tozu, sabun ve iç yağı karışımı olup derinin iç tarafına sürülen karışımdır (KKSM, 321)

alehey: Tahkir, alay anlamında bir ünlem (DS I, 210)

ālek: Hayvanların toplandığı yer (DS I, 211)

alelemek: Hürmet, ikram etmek, hatır saymak (DS I, 211)

aleleyip asartmak: Besleyip büyütmek: *Çok aleleyip asarttık da şimdi bize bakmıyor* (DS I, 211)

alesiye: Rastgele, keyfe göre; dayanaksız, delilsiz (EA, 24)

alevere: Alışveriş, alım satım, ticaret, ilgi: *Bundan sonra sizinle alavere yok* (DS I, 202)

algan: Fetheden, açan (MKS, 19)

algın olmak: Çok çalışmaktan, ağır işten halsiz düşmek, kötürüm hale gelmek (DS I, 214)

algın: Renksiz, cılız, zayıf, hastalıklı, yılm (DS I, 213)

alğı: Vergi: *Yol alğını verdim* (DS I, 212)

algın olmak: bk. algın olmak (DS I, 214)

alhiş: Dua (EA, 24)

alıcı kuş: Atmaca: *Alıcının ömrü az olur* (DS I, 215)

alıcı: Öldürücü, devasız hastalık (DS I, 215)

alık: Eğer, semer, palan, hayvanın beline konulan eski çul (DS I, 216)

alım yeşilim: Varım yoğum, eşyam, malım mülküm: *Altın yeşilim üstüme dökülsün, bir şeyden haberim yok* (DS I, 219)

alımcıl: Anlayışlı, hassas, alıngan, onurlu (DS I, 219)

alımcıl: Talip, müşteri, satın almaya istekli olan kimse: *Ahmet bizim dükkana alımcıl* (DS I, 218)

alımını almak: Hak ettiği cezayı görmek, paylanmak, hakarete uğramak: *O konuşmasını bilmedikçe benden alımını alacaktır* (DS I, 218)

alın çatı: Alın ortası, iki kaşın arası (DS I, 219)

alın kabağı: bk. alın çatı (DS I, 219)

alıncak: bk. alımcıl (DS I, 219)

alıngın: bk. alımcıl (DS I, 219)

alışık: Alacak, veresiye, verilen mal karşılığı, ödünç verilen para, süt vb.: *Köye alışık toplamağa gidiyorum* (DS I, 220)

alışmak: Tutuşmak, yanmaya başlamak: *Soba alışadursun, gel iki laf edelim* (DS I, 220)

alıştırmak: bk. alaflamak (DS I, 186)

alıştırmak: İki parçayı birbirine uydurmak, tutturmak (marangoz ve

demirciler arasında): *Oęlum dolap kapaklarını alıştır* (DS I, 221)

alışlık: Hilekârlık (DS I, 221)

alkaçıcı: Kaçırıcı, dolandırıcı (DS I, 222)

alkaçmak: Kız kaçırmak (DS I, 222)

alkap: Dalavereci, döneک (DS I, 222)

alkış vermek: Dua etmek, iyi dileklerde bulunmak: *Ben sana alkış ederim* (DS I, 223)

allaf: Zahireci, aşlıkçı: *Alaftan un aldık* (DS I, 223)

allak bullak: Teker meker (DS I, 224)

allef: bk. allaf (DS I, 223)

allek: Düzeneci, yalancı, döneک, geveze (DS I, 224)

allınbaş (1): İnce, beyaz ve üzeri yaldız çizgili baş örtülük (DS I, 231)

alma: Elma (DS I, 226)

almaç vermeç: Alıp verme, alışveriş (DS I, 227)

almak (1): Parlamak, tutuşmak (DS I, 227)

almak (2): İki parça uygun gelmek (DS I, 227)

almaz: Yavrusunu emzirmeyen koyun veya keçi (DS I, 228)

almazıya: Almamak niyeti ile (DS I, 228)

altalamak: Yenmek, sindirmek: *Sen onu altahyamazsın* (DS I, 229) 2. Hastalığın birilerini zayıf düşürmesi, hatta ölümüne neden olması (MMA, 26)

altatar: Altı mermi alan toplu tabanca, altıpatlar (DS I, 231)

altıatar: bk. altatar (DS I, 231)

altın terlik: Köşeli çiçek motifleriyle süslü dokuma çuval (DS I, 232)

altını çalmak: Toplamak, hesabı kapatmak, ilişigi kesmek (DS I, 232)

alverdi: Haydi, kazara: *Alverdi de o çocuk yansaydı* (DS I, 235)

amaç: bk. annaç (DS I, 276)

amadan: Kenarlı bakır tepsi (DS I, 236)

amak: 1. bk. annaç (DS I, 276) 2. Tepenin en sivri yeri: *Şu dağın amakına kadar çıktım* (DS I, 236)

ān: Zehir (GİAD, 161)

ana: Ana kalıpla dökülmüş büyük kerpiç (DS I, 243)

anā: Korku, şaşma, hayranlık bildiren ünlem (DS I, 242)

ana pilavı: Gelinin annesinin düğünden birkaç gün sonra erkek evine gönderdiği etli pirinç pilavı (DS I, 252)

ana yolluğu: Düğünde kızın annesine verilen elbiselik kumaş (DS I, 251)

anaç: 1. Analaşmış, çok yavru doğurmuş, yaşlanmış, kümes hayvanı, kuş ve evcil memeli hayvan (DS I, 245) 2. Çevresine sahip çıkan, koruyan, kollayan, çekip çeviren, derleyip toplayan 3. Kurnaz, işini bilen kimse (EA, 26)

anadot: bk. anadut (DS I, 248)

anadut: Ekin demetlerini arabaya koymaya ve harmanı aktarmaya yarayan,

üç, dört, beş, yedi çatallı olabilen, uzun saplı aygıt, dirgen, yaba (DS I, 247)

analık: Üvey anne (DS I, 249)

ānamak: bk. ağnamak (2) (DS I, 107)

anaş (1): bk. anā (DS I, 242)

anaş (2): Sevgi, şefkat bildirir ünlem: *Anaşım benim* (DS I, 253)

anaşta: Sabah kahvaltı etmemiş olarak, aç karnına (DS I, 253)

anca: Ancak (DS I, 254)

andaç: Damızlık koyun veya keçi (DS I, 256)

andılmak: Boş vakit geçirmek, hiçbir iş yapmamak (DS I, 260)

andırmak: Uğramak (MDD)

andız: Yaprakları dikenli olan bir çeşit ardıç (meyvasından pekmez yapılır) (DS I, 260)

andız pekmezi: Andız ağacının meyvasından yapılan pekmez (DS I, 261)

anezeli: Hali, tavrı, davranışları ile başkalarına benzemeyen; değişik özellikleri olan, titiz (EA, 26)

añgavak: Ahmak, sersem, akılsız, dangalak, angıt (DS I, 262)

angiç: Kağrı ve at arabalarının daha fazla yük alması için iki tarafına konan parmaklık (MKS, 20)

anık: Elde olan, mevcut (MKS, 20)

añırı: İtibaren, -den beri (yer ve zaman hakkında): *İpi buradan añarı çek* (DS I, 252)

anıstak: Tavan, tavan arası (DS I, 270)

annaç: Karşı, ön taraf, gözünü, her taraftan görülebilen yer, meydan, açıklık (DS I, 275)

annak: bk. amak (DS I, 236)

añnanmak: bk. ağnamak (DS I, 107)

ansamak: Göreceği gelmek, özlemek (DS I, 279)

ansımak: Hatırlamak (MMA, 26)

ansırık: Aksırık (DS I, 267)

ansırmak: Aksırmak, öksürmek (DS I, 267)

ansıtmak, ańsıtmak: Üstü kapalı anlatmak, sezdirmek, ihsas etmek (DS I, 270)

ansız, ańsız: Söz dinlemez, aksi, haşarı (DS I, 279)

ansız: Zamansız: *Ansız verilen kararda insan yanılır* (DS I, 280)

anşırtmak: bk. ansıtmak, ańsıtmak (DS I, 271)

apak: bk. apalak (1) (DS I, 282)

apak topak: bk. apalak (1) (DS I, 282)

apal: bk. apalak (1) (DS I, 282)

apal apal: Yavaş yavaş, ağır ağır (DS I, 32)

apalak (1): Tombul, gürbüz, sevimli (DS I, 282)

apalak (2): Kuvvetli, gür fidan (DS I, 283)

apalak topalak: bk. apalak (1) (DS I, 283)

apannamak: Kaplamak, doldurmak, örtmek (DS I, 283)

aparmak: 1. Çalmak, aşırarak, alıp kaçmak, habersiz götürmek, gizlice almak 2. Götürmek, alıp götürmek (DS I, 284)

apartmak: Çalmak, aşırarak, alıp kaçmak, habersiz götürmek, gizlice almak (DS I, 284)

apık sapık: Saçma sapan, gelişi güzel, ileri geri, boş söz (DS I, 19)

apırcın: Telaş (MKS, 21)

apla: bk. Aba (1) (DS I, 3)

aplamsıra: Birdirbir oyunu (DS I, 289)

april: Nisan (EA, 27)

apriñ gışı: Nisan ayının beşinci gününde görülen ve mevsim normallerinin altında gerçekleşen hava ısısı (EA, 27)

apşal: Salak, sersem (DS I, 290)

ara bulmak: Vakit bulmak, eli değmek (DS I, 292)

ara daşı: 1. Doğüşte aracıya değen taş 2. Birbiriyle anlaşmazlık halinde bulunan iki tarafça da suçlu gösterilen üçüncü şahıs (DS I, 293)

arabulan: Hakem, uzlaştırıcı (DS I, 292)

arakçı: Hırsız (DS I, 294)

arakçın: Bereye benzeyen, şapka içine veya yalnız olarak giyilen takke (DS I, 294)

aralamak: Kavga eden iki kişiyi araya girerek ayırmak (DS I, 296)

aranmak: Kavga etmek için satışmak, fırsat kollamak (DS I, 298)

arasa: Tahıl, meyva ve bazı ürünlerin satıldığı çarşı, pazar (DS I, 300)

arayadı: Konak yeri (DS I, 300)

araya vermek: Boşa salmak, ziyana uğratmak ((DS I, 300)

arba: 1. Teraziyi dengeye getirmek için hafif olan kefeye konulan-taş, demir, çivi gibi-ağırlık DS I, 27), 2. Dara: *Şu kabın abrasını alıver* (DS I, 28)

ardala: Etin kıymetsiz yeri, çöz (MKS, 22)

ardalamak: Geriye kalmak, beklemek, arkada kalmak: *Onlarla giderken ardala, seninle konuşacakların var* (DS I, 303)

ardısıra: Hemen ardından, ardınca (DS I, 307)

are, āre: Dingil, mazi bağı (DS I, 308)

argaç: Dokumalarda çözgü üzerine enliliğine atılan ip (DS I, 308)

argıl: bk. argın (KKSM, 130)

argın: Aynı boyda iki kamyş düdüğünün birleştirilmesiyle yapılan bir çalgı (KKSM, 130)

argun: bk. argın (KKSM, 130)

arhacık: Bir elbise türü (GIAD, 263)

arhaç: Davarların açıkta toplu olarak yattıkları yer, düz dağ sırtları: *Davarların karnı doydu, argaca çekildi* (DS I, 309)

arhit: Kaldıraç: *Ali arhıdı getir de şu kayayı devireyim* (DS I, 312)

arı: Temiz, tertemiz, saf, iyi (DS I, 312)

arı dalağı: Bal peteği (DS I, 314)

arı duru: bk. arı (DS I, 313)

arı götü olmak: Kabarmak, açılmak üzere bulunmak (tomurcuk hakkında): *Asmalar havaya aldanarak angötü oldular* (DS I, 315)

arı kötü olmak: bk. arı götü olmak (DS I, 315)

arı kuşu: Bal arılarını yiyerek geçinen, serçeden az büyük, türlü renkli ve bağ bozumu zamanı gelen bir göçmen kuş (DS I, 318)

arı sili (1): bk. arı (DS I, 313)

arı sili (2): Tertipli, düzenli: *Kahyanın yeni gelini arı sili* (DS I, 322)

arıca: bk. arı (DS I, 313)

arığın: Üstü kapalı su yolu (DS I, 314)

arık (1): bk. arı (DS I, 313)

arık (2): Zayıf, cılız, sıska (DS I, 316)

arılık: Temizlik (DS I, 320)

arın: Alın (DS I, 320)

arınık: bk. arı (DS I, 313)

arınmak: Temizlenmek, yıkanmak (DS I, 321)

arıntı: Yıkanan, temizlenen çamaşır: *Kızım, güneş varken şu arıntuları ser de kurusun* (DS I, 322)

arısdak: bk arıstak (1) (DS I, 323)

arısilli: bk. arı (DS I, 313)

arıstak: 1. Tavan 2. Yapılarda, tavan-da üzerine mertek dizilen kalın ağaç, giriş (DS I, 323)

aritmak: Temizlemek (DS I, 319)

arittirmek: Temizletmek (DS I, 324)

ārice: Ördeğin kuyruğunun üzerindeki kıvrılmış tüy (GIAD, 136)

arkaç: bk. arhaç, arhaç (DS I, 309)

arkaç: Hafif meyilli yer, bayır: *Tar-*

lanın argaç yerinde su durmaz (DS I, 310)

arkalı (1): Devamlı, sürekli: *Bu süri arkalıdır* (DS I, 325)

arkalı (2): Arkasında destekçisi, destekleyeni olan kimse (MDD)

arkalık: Kerpiç ve taş taşımak için arkaya iple bağlanan tahta araç (DS I, 326)

arnaç: bk. annaç (DS I, 277)

arnaşmak: Çekişmek, tartışmak (DS I, 329)

arsınmak: 1. Utanmak, çekinmek 2. Üşenmek (DS I, 332)

arşınmak: Aşınmak, eskimek: *Ne sağlam malmış ne kadar kullansan arşınıyor* (DS I, 333)

artağan: Çoğalan, fazlalaşan, bereketli (pirinç, fasulye, nohut, mercimek vb. hakkında): *Sizin bulgur artağanmış* (DS I, 333)

art göp: 8 karış uzunluğunda yassı bir tahta olup kağının gerisindedir ve okların sağa sola kımıldamamasını sağlar (DS I, 334)

artık diş: Atlarda çıkan ve yem yemelerine engel olan fazla diş (DS I, 334)

artık sırtık: Yemekten geriye kalan, artık (DS I, 335)

artık: Başka (DS I, 334)

artıklağa: 1. Bununla beraber 2. Fazla (DS I, 334)

artırma (1): Biriktirme, çoğaltma (DS I, 335)

artırma (2): 1. Balkon 2. Mutfakta kablarn konulduğu tahta (DS I, 335)

artmak: Büyük heybe (DS I, 336)

āsak: Topal, aksak (DS I, 339)

asak: Hayvanların ayaklarında olan bir hastalık (DS I, 339)

āsamak: Topallamak, aksamak (DS I, 339)

asartmak (1): Beslemek, büyütme, yetiştirmek, korumak (DS I, 340)

asartmak (2): Saygı göstermek (DS I, 340)

askı: Küpeleri düşmemek için birbirine bağlayan iplik (DS I, 344)

aslannık etmek: Şaka yapmak: *Hemen kızdın ben sana aslannık ettiydim* (DS VI, 4427)

asma üzümü: Kışın yenmek üzere hevenk şelinde asılıp saklanan büyük taneli ve kalın kabuklu bir çeşit üzüm (DS I, 346)

asnık: Kısır (DS I, 347)

aş: Pirinç pilavı (DS I, 348)

aşağı yel: Güneyden esen yel, lodos, kible yeli (DS I, 349)

aşağı yeli: bk. aşağı yel (DS I, 349)

aşak: Aşağı (DS I, 349)

aşam, āşam, āšām: Akşam (DS I, 350)

aşbincik: Çocukların yemek oyunu (DS I, 351)

aşdamı: Mutfak (DS I, 351)

aşgar: Yüz, çehre (DS I, 358)

aşgatmacı: Bulgur pilavına sarımsaklı yoğurdun katılmasıyla yapılan bir yemek (MMA, 27)

aşhana: bk. aşdamı (DS I, 352)

aşılak: Aşılanmış bitki (DS I, 354)

aşillamak: Çok seyrek dikmek (EA, 28)

aşıntı: Gedik: *O köye şu görünen aşıntudan geçen yol gider* (DS I, 354)

aşırlamak: İri iri, aralıklı aralıklı dikmek (DS I, 355)

aşırma: Semer paldımının aşağıya düşmemesi için sağrı üzerinden ve iki yandan paldıma bağlanan yün veya kayış kemer (DS I, 356)

aşırtma: bk. aşırma (DS I, 356)

aşıtmak: bk. ansıtmak, ańsıtmak (DS I, 271)

aşire çorbası: Aşure (DS I, 355)

aşkana: 1. Kazan (DS I, 358), 2. mutfak (MDD).

aşkar (1): 1. Sansaçıtadam, 2. Renk (DS I, 358)

aşkar (2): 1. Küllü su 2. Kök boya ile boyanmadan önce, ipliklerin çabuk solmaması için yapılan kimyasal işlem ve bu işlemde kullanılan sıvı (DS I, 358)

aşkar vermek: Boyayı tutturmak (DS I, 359)

aşkarı bozuk: Sözüne güvenilmeyen kimse (DS I, 358)

aşkarlamak: 1. Kuru sebze yi küllü su ile haşlamak 2. Yemeği baharatla terbiye etmek 3. Derileri taneli bitkilerle terbiye etmek (DS I, 358)

aşkarsız: Yüzsüz, biçimsiz, sevimsiz, çirkin (DS I, 359)

aşlak: Aşılı fidan, aşı yapılmış bitki (DS I, 359)

aşmah: Aşmak (DS I, 361)

aşmak: Koç, teke, boğa vb. hayvanların çiftleşmesi (EA, 29)

aşmalık: Şaka: *Böyle aşlanı olmaz* (DS I, 360)

aşnalık (1): bk. aşmalık (DS I, 360)

aşnalık (2): Hoş sohbet (DS I, 362)

aşpincik: bk. aşbincik (DS I, 351)

aşşa yeli: Güneyden esen rüzgar (EA, 29)

aşurlamak: bk. aşırlamak (DS I, 355)

aşyerimek: Aşermek (DS I, 364)

atacoru: Atasözü: *Atacoru boş yere denmez* (DS VI, 4429)

ataş kaymak: Ateş yakmak (DS I, 366)

atanak: Güçlü, gürbüz olma hali (EA, 29)

ataşlık: Ateş yakmaya yarayan yer, ocak (DS I, 366)

ateş torbası: Fener (DS I, 368)

atgıcı: Tahsildar (DS I, 368)

atki: bk. adgı (DS I, 368)

atsamak: 1. Kısırak aygır istemek 2. Ata binmeyi özlemek (DS I, 373)

atter: Köylerde hayvanla gezici satıcılık yapan (DS I, 373)

attırkaç: Pamuk atan aygıt (DS I, 373)

avadanlık: Kış için kurutulmuş sebzeler (DS I, 374)

avanta: Hile (DS I, 375)

avar: Tarladaki sebze (DS I, 375)

avara: 1. Şaşkın, kararsız, beceriksiz, işsiz, avare (DS I, 376) 2. İşe yaramaz, verimsiz,

kötü, bozuk, iyi olmayan her şey: *Bu adam avaradır demedim mi?* (DS I, 376)

avarcılık: Sebzeçilik (DS I, 377)

avarlık: Eve yakın sebze bahçesi (DS I, 377)

avcar (1): 1. Pastırma ve sucuğa konulan baharat (DS I, 378) 2. Özellikle salata türünde yiyeceklere katılan baharatların genel adı (MDD)

avcar (2): Saçma, barut gibi av malzemesi (DS I, 379)

avcarlamak: Et, balık gibi yiyeceklerin kokmasını önlemek ya da kokusunu almak için baharatlamak (DS I, 379)

aver: Bir gözü kör olma (MKS, 24)

averen yeşili: Yeşilin açık bir tonu (EA, 29)

avgın: Üstü kapalı veya açık su yolu, ark, bahçe duvarlarında açılan su deliği (DS I, 380)

avgı: Çam kabuğu (DS I, 381)

avgun (1): bk. avgın (DS I, 380)

avgun (2): Ayçiçeği (DS I, 381)

avgın: bk. avgın (DS I, 381)

avhalamak: 1. Avuç dolusu almak (DS I, 381) 2. El şakası yapmak (DS I, 382)

avhınlamak: Avuç dolusu almak (DS I, 382)

avın: Hayvanların çiftleşme yeri (MKS, 24)

avınmak: Avunmak (DS I, 383)

avitmak: Avutmak (DS I, 384)

avkalamak: 1. Örselemek, hırpalamak, ansızın atına almak 2. Karıştırmak (DS I, 385)

avkalanmak: Zedelenmek, hırpalanmak, örselenmek (DS I, 385)

avkalaşmak: Boğuşmak, didişmek, altalta üstüste gelmek (DS I, 385)

avkamak: Çitilemek, avuç içinde sıkıştırmak, ovmak, ovalamak (DS I, 387)

avla: Dam merteklerinin küçüğü (DS I, 388)

avlağa: Bahçelerin etrafına ağaç ve ince dallardan yapılan çit, engel (DS I, 387)

avlak: Av yeri, avı çok olan yer (DS I, 389)

avort: Avurt (DS I, 390)

avra: Dara (DS I, 390)

avrana: Büyük tencere, leğen (DS I, 390)

avsak: Ava istekli, av isteklisi: *Benim tazı çok avsaktr* (DS I, 391)

avsal (1): Gerek, gerekli (DS I, 391)

avsal (2): Avı çok olan yer (DS I, 392)

avsın: Hayvan sokmalarının zehir ve ağrısını tesirsiz kılmak için yapılan işlem (DS I, 392)

avsıt: Kağnı tekerleğini meydana getiren üç parça ağaç, kağnı tekerleğinin demirsiz, ağaç kısmı (DS I, 392)

avsunlamak: Zehirli hayvan sokmalarına karşı okuyup üfleterek bağışıklık kazandırmak, şerbetlemek (DS I, 393)

avşut: Köşe (DS I, 394)

avuç demiri: Dikim esnasında kullanılan çuvaldızın semercinin avuç içini yaralamasını engelleyen, sarı bakırdan dökülmüş yassı bir alettir (KKSM, 296)

avuk olmak: İşten kalmak, avare olmak (DS I, 395)

avuk: Avare (DS I, 395)

ayak miyanesi: Bakır dövme yaparayan bir çeşit çekiç (DS I, 404)

ayak tamışı: Ayak sesi: *Ardımdan onun geldiğini ayacağının davıştısından anladım* (DS I, 402)

ayak: Sacayak (DS I, 401)

ayakçıl: Merdiven, merdiven basamağı (DS I, 401)

ayak donu: Uzun kilot (EA, 29)

ayaklamak: Gezinti yapmak (DS I, 403)

ayal: Kadın (MMA, 28)

ayaklı: Kadınların başlarına taktıkları 5-6 parçalı altın süs (DS I, 403)

ayalamak (1): El tezgahında varan gelen ağacı yukarı kaldırarak mekik yerini açmak (DS I, 405)

ayalamak (2): Çok yüz vermek, şımartmak (DS I, 406)

ayamak: Uz kullanmak, kayırmak, korumak (DS I, 406)

ayaz: 1. Balkon, taraça, tahtaboş 2. Çardak (DS I, 410)

aydaş: 1. Zayıf, cılız 2. Aynı ay içinde doğan çocuklar 3. Anormal doğan çocuk (DS I, 411)

aydınımak: Aydınlanmak (DS I, 412)

aygın: Uyanık, gözü açık (MKS, 24)

ayhırı: Aykırı, ters, aksi: *Ne ayhırı adamsın* (DS I, 415)

aydlamak: Ayıklamak, seçmek (EA, 30)

ayı elması: Çalı (DS I, 416)

ayık: Ayılmış, uyanık, akli başında (DS I, 417)

ayıklamak: Ayılmak, uyanmak, aklını başına almak, intikal etmek (DS I, 417)

ayın oyun etmek: Döküp saçmak, altüst etmek, işe yaramaz duruma getirmek, bozmak, karmakarışık etmek, çarçur etmek (DS I, 419)

ayın oyun: Bozuk düzen, karışık, karmakarışık, olur olmaz, acayip, baştan savma, gelişigüzel (DS I, 419)

ayırtmaç: Başka yere dikilmek üzere ağaçdan kesilen dal (DS I, 420)

ayırtmak: Ayırmak (DS I, 420)

ayıtlamak: Ayıklamak, seçmek, temizlemek (DS I, 421)

aykırlamak: 1. Kestirmeden gitmek, düz yoldan ayrılmak 2. Önünü kesmek: *Şu koyunları aykırıla* (DS I, 423)

aylak: Bir aylığına tutulan işçi, hizmetçi (DS I, 424)

aylı günlü: Gebe, doğumu yakın kadın (DS I, 425)

aymalamak: Dağıtmak, saçmak, savurmak (MKS, 25)

ayna: Işıldak (DS I, 426)

aynalamak: Tek tırnaklı hayvan, çoğuncası at, tökezleyip dizini yaralamak (DS I, 427)

aynalı yular: Sadece kervanın başından giden ata takılan ve üzerinde aynanın olduğu deriden yapılan yuların adıdır (KKSM, 290)

aynalı (1): Bir çeşit kilim (DS I, 427)

aynalı (2): Alnının ortasında beyazlık olan at (MMA, 28)

aynelaçık: Apaçık, besbelli (DS I, 428)

ayrıksağa: bk. ayrıksı (1) (DS I, 431)

ayrıksı: 1. Başka, bambaşka, ayrı, apayrı, kimseye benzemeyen, hiçbir şeye benzemeyen, acayip 2. Çekingen (DS I, 430)

aytlamak: bk. ayıtlamak (DS I, 421)

ayvaz: Koca, erkek eş (DS I, 433)

âz: Değiş, söyleyiş, ağız: *Bu senin âzına benzemiyor* (DS I, 434)

azadlamak: Azat etmek, serbest bırakmak (KMA, 139)

azap: Bir yıllık tutulan erkek hizmetçi, uşak (DS I, 435)

azay: Ahlak, güzel huy (EA, 30)

azaylak: Bol, çok: Azalak insan geldi (DS I, 434)

azaysız: Huysuz, terbiyesiz (DS I, 436)

azdırmak: Başboş bırakmak, baştan savmak, şaşırtıp ortada bırakmak: *Senin köpek çok fenalaşta, şunu azdır da kırtul* (DS I, 437)

azezi: Taneleri sivri uçlu bir çeşit üzüm (DS I, 437)

azılanmış: Kafa tutan, baş kaldıran (DS I, 439)

azılı: Kart erkek yaban domuzu (DS I, 439)

azımsamak: bk. azınsamak (DS I, 439)

azınganmak: Bir şeyi az bulmak, payına razı olmamak (MKS, 25)

azınsamak: Az görmek (DS I, 439)

azınsımak: bk. azınsamak (DS I, 440)

azıntı: 1. İşe yaramayan ve nerden geldiği belli olmayan, serseri 2. Azıtlmış hayvan (DS I, 440)

azırak: Azıcık, biraz, birazcık (DS I, 434)

azırganmak: bk. azınsamak (DS I, 440)

azıtmağ: bk. azdırmak, azdıрмаğ (DS I, 437)

azmak: Yolunu kaybetmek, şaşırmak, kaybolmak (DS I, 441)

azsınmak: bk. azınsamak (DS I, 440)

azzık: Azık (DS I, 444)

B

ba, bā: Bey (DS I, 446)

baba çıka: Öl, geber anlamında ilenç olarak kullanılır (DS I, 449)

baba: 1. Büyük ve onulmaz çiban, veba, dert, hastalık (ilenmelerde): *Elinde kolunda babalar çıksın* 2. Zehir zıkkım (ilenmelerde): *Baba yiyesice* (DS I, 447)

babaç: Kümes hayvanlarının erkeği, erkek kuş (DS I, 448)

babalık: Üvey baba (DS I, 451)

baboş: Arkadaş, kardeş anlamında bir hitap (DS I, 453)

babuç: Ayakkabı, pabuç, bir çeşit terlik, yemeni (DS I, 454)

bacanak: Baldız (EA, 31)

bacanmak: Gayret etmek, istekli davranmak (MKS, 26)

bacak çiftleme: Evlenme (DS I, 457)

bacılık: Kardeş yerine tutulan yakın arkadaş, kardeşlik (kızlar ve kadınlar arasında) (DS I, 458)

baç: Vergi, haraç, soygun (MKS, 26)

baççı: Tahsildar, vergici (DS I, 457)

bad: 1. Ocak ve tandırın iç yüzü, kenar parçaları 2. Ocakta kazan koyacak yüksekçe kısım, seki (DS I, 459)

badaş: Arkadaş, okul arkadaşı, bir arada bulunan, birlikte iş yapan insanlar, ortak (DS I, 463)

badaşmak: Bir iş veya oyun için anlaşmak, uzlaşmak, eş tutmak, ortaklaşmak, arkadaş olmak (DS I, 464)

badem parmak: İşaret parmağı (DS I, 465)

badıç: Fasulye, bakla, mercimek gibi taze sebzelerin yeşil kısmı, tohum yatağı (DS I, 466)

badık: Çocuklar için pipi anlamında kullanılan bir söz (EA, 31)

bage: Hayvan yemliği (DS I, 471)

bağana: İçine peynir, çökelek konulan oğlakve kuzu derisi, tulum (DS I, 473)

bağas: Eteklik bağı (DS I, 474)

bağcak: 1. Koyunların kaçmasını önlemek için çobanın uyumadan önce bir ucunu kendine, bir ucunu da koyunlardan birine bağladığı ip (DS I, 475) 2. Çocuğun düşmemesi için beşiğe veya salıncağa bağlanan enli kuşak (DS I, 478)

bağda: Çelme, güreşte bacak atma: *Hasan pehlivan yaman bağdadıdır* (DS I, 476)

bağdadi: Bağdat'tan geldiği düşünö-

len ve Avrupa'da en fazla beslenen kuş türü (KKSM, 277)

bağdaş: Birbiriyle her bakımdan anlaşılan, içli dışlı olan, uyuşmuş (DS I, 477)

bağdaşık (1): Bitişik, yapışık: *Benimle bağrın badaşık mı?* (DS I, 464)

bağdaşık (2): bk. badaş (DS I, 464)

bağdaşmak: bk. badaşmak (DS I, 464)

bağır: Bayır, yamaç (DS I, 478)

bağırsılık: Bağırsak (DS I, 446)

bağırtlak (1): Yabani ördeğe benzeyen, gece çok öten, koyu kuşunu renkli bir av kuşu (DS I, 479)

bağırtlak (2): 1. Geveze, yaygaracı, çok bağırarak, gürültücü 2. Asabi, titiz, sert (DS I, 480)

bağırtlak (3): Ağustos böceği (DS I, 480)

bağla: 1. Değirmen çarkını fireleyen ağaç 2. Su bendi tıkacı (DS I, 481)

bağlağı: Değirmen çarkını fireleyen ağaç (DS I, 481)

bağlak (1): bk. bağla, bağlā (1) (DS I, 481)

bağlak (2): Ana suya karışan derecikler (DS I, 481)

bağlam: Deste, demet, tutam (DS I, 481)

bağlama (1): Akarsuların seviyesini yükseltmek, suları toplamak veya başka yöne çevirmek için yapılan bent (DS I, 482)

bağlama (2): Yemeni, renkli basmadan yapılan baş örtüsü (DS I, 482)

bağlantı: İki şeyin birbiriyle birleştiği yer, kavşak (DS I, 483)

bağrı bağdaşık: Kalben bağlı, aynı düşüncede olan, arkadaş canlısı, göbeği bir kesik: *Benden uzak ol bağrın bağdaşık mı?* (DS I, 484)

bağrı yufka: Yufka yürekli, merhametli (DS I, 485)

bağrıbütün: Merhametsiz (kimse) (DS I, 485)

bağrıyırtık: Cömert (DS I, 485)

bağsamak: Boğaya gelmek, inekler (çiftleşmek için) boğa istemek (DS I, 725)

baha: Şaşma, korku, pişmanlık, beğenmeme, öfke, acıma bildirir ünlem (DS I, 445)

baħale: bk. baha (DS I, 445)

bahana: Sebep, bahane (DS I, 487)

bahanak: Büyük baş hayvanların dizinden aşağı doğru uzanan kemiği ve bu kemik üzerindeki et, kıkırdak vs. unsurların tamamına verilen ad (MDD)

bahçe küpesi: Haseki küpesi adı da verilen yöreye özgü bir çiçek adı (KGBC, 22)

baħımcı: bk. bakımcı (DS I, 492)

bahraç: Bakraç, kova, helke (DS I, 493)

bahrana: Küime, grup, kafle (DS I, 488)

bahri: Kahramanmaraş'a özgü kabuğu kalın, içini tam dolduran kendine özgü rayıhası olan yağlı bir ceviz türü (MMA, 29)

bakaç: Dürbün, uzağı gören, uzağı gösteren (MKS, 26)

bakanak: 1. Geviş getiren hayvanların turnaklarının arası 2. Geviş getiren hayvanların turnakları (DS I, 490)

bakara: Makara (DS I, 491)

bakımcı: Falcı (DS I, 492)

bakinmak: Doktora muayene olmak, tedavi olmak (DS I, 492)

bakkal: Karatavuk (DS I, 490)

baktenis: Maydanoz (DS I, 489)

bala: Bir tür baş örtüsü (MKS, 27)

balaban (1): Doğan (alıcı kuş) (DS I, 496)

balaban (2): Şişman, gürbüz (kimse, çocuk) (DS I, 496)

balak: Donun, pantolonun paçası (DS I, 498)

balcan: bk. baldırcan (DS I, 502)

balçak: Kabza (DS I, 501)

baldırcan: Patlıcan (DS I, 502)

baldırıcılbağ: Yoksul, hali vakti iyi olmayan (DS I, 502)

baldız: Bacanak (DS VI, 4444)

balek: Yazları büyükbaş hayvanları ısrarak kaçmasına neden olan sinek, büvelek (MKS, 27)

balıcak: Dizle topuk arası (EA, 32)

balık: Şehir, mahalle (MKS, 27)

balik: Oyunda hatası önemsenmeyen çocuk (MKS, 27)

balk balk: Sık sık şimşek çaktığını, açık havanın ve ayın parlaklığını anlatmak için balkımak fiilinin zarfı olarak kullanılır, parıl parıl: *Havada hiç bulut*

yok, balk balk balkıyor (DS I, 507)

balkımak: Parlamak, parıldamak, göz alıcı güzel olmak: Ne güzel kız balk balk (bam baam) balkıyor (DS I, 508)

balkmak: Şimşek çakmak (DS I, 508)

ballık: Arı kovanı (DS I, 510)

balnene: Ninenin annesi (MKS, 27)

balta güplengisi: Balta ve kazma saplarının takılması için delik açmaya yarayan çivi şeklinde bir çelik (DS I, 512)

baltacık: Değirmen taşının ortasında bulunan ve onu döndüren demir, haç şeklindeki aygıt (DS I, 511)

baltık: Kulakları küçük ve sivri olan keçi (DS I, 510)

ban: Ezan, ses (MKS, 27)

banadora: Domates (DS I, 515)

banak: Lokma, sokum, yemek (MKS, 27)

bancı: Ezan okuyan, müezzin (MKS, 28)

bandırma: İri taneli, beyaz üzüm, razakı (DS I, 518)

bangıldamak: Sınırlı sınırlı bağırarak, söylenmek, itiraz etmek (DS I, 520)

bangış: Dişi yaban domuzu (DS I, 520)

bangulut: Kağıt para (DS I, 520)

banı: 1. Yaylada yapılan evler, çiftlik 2. Mandıra, ağıl (DS I, 520)

bankıç: bk. bangış (DS I, 520)

bankış: bk. bangış (DS I, 520)

banlamak: Habersiz, davetsiz gelmek; sessizce gelmek (MKS, 28)

banraz: Kayın ağacı (DS I, 522)

bar (1): 1. Sirke, pekmez vb. sulu yiyeceklerin üzerindeki köpük, küf, mantar (DS I, 522) 2. Pas, oksitlenme, sürahi, çaydanlık ve bardakta meydana gelen tortu, kireç (DS I, 523)

bar (2): Yük (MKS, 28)

baran: 1. Üzüm, meyve ağaçları ve bitkilerin dizisi 2. Fidan ve çubuk sıraları arasındaki aralık 3. Çift demirinin yaptığı geniş yarık, saban izi (DS I, 525)

baranı: Ispanak, semizotu gibi sebzelelerin pirinçle pişirilen yemeği (DS I, 525)

barata (1): 1. Artık, kalıntı: *Baratayı toplamaya gittim* (DS I, 526) 2. Kelepir, bedava mal (EA, 32)

barata (2): Leş (DS I, 526)

bar bağlamak: Kir tutmak, kirlenmek, kireç tutmak: *Sürahi yıkanmaya yıkanmaya dibi bar bağlamış* (DS I, 526)

bardak: Toprak testi, küçük testi (DS I, 528)

barfur: Kereste biçilirken kütüğün kenar taraflarından çıkan pürüzlü ve düzgün olmayan tahta (DS I, 530)

bargı badaşık: bk. bağı bağdaşık (DS I, 484)

barhaç: bk. bahraç (DS I, 493)

barhana (1): Grup, takım, katile, kalabalık, göç, küçük kervan, aile fertleri (DS I, 530)

barhana (2): Yüklük, ev eşyası, yük (MKS, 28)

barın: Göğüs: Barnıma bir yumruk vurdu (DS I, 532)

barkana: Çobanların yemeklerini koydukları yer (DS I, 533)

barlanmak: Kirlenmek, paslanmak, küflenmek (DS I, 534)

barnak: Parmak (DS I, 534)

bārsılık: bk. bağırsılık (DS I, 446)

bārsırık: bk. bağırsırık (DS I, 446)

bartıl: Rüşvet (MMA, 29)

bardak: Suda yaşayan bir cins kuş (DS I, 535)

basalga: Kuytu, ağaç gölgesi 3.Engin, alçak: *Ahırn damın basalga yapmışsın* (DS I, 537)

basalgan: Havası bunaltıcı, sıkıcı yer: *Ahmet'in evi basalgandır* (DS I, 537)

basalık: Bunaltıcı, sıkıcı (DS I, 537)

basamak: Merdiven, el merdiveni, merdiven basamağı, iskele (DS I, 536)

basdırma: Kabak ve patatesi etle pişirerek yapılan musakka (DS I, 539)

basırık (1): Damın üzerine kapatmak için kullanılan düzgün ardıc (DS I, 541)

basırık (2): Kuyulara biriktirilmiş kar, kar baskısı (DS I, 541)

basırık tahtası: Damlarda üzerine toprak konulan tavan tahtası (DS I, 541)

basırmak: Kapamak, örtmek, basırtmak (DS I, 541)

baskı (1): Çökelek ya da unu kaplara koymak için sıkıştırmaya yarayan 30 cm. boyunda 5 cm. çapında bir ağaç parçası (DS I, 542)

baskı (2): İnzibat, terbiye (DS I, 542)

baskın (1): Gebe (hayvanlar hakkın-
da) (DS I, 543)

baskın (2): Havasız, basık yer (DS I, 543)

baskısız: Terbiyesiz, ahlaksız (DS I, 543)

basmaç (1): Yazı tura oyunu (DS I, 544)

basmaç (2): Ateşli hastalık, soğuk
algınlığı (MKS, 28)

basra: Kabak, hıyar gibi sebzelerin
çiçekte olması: *Bu poyraz bizim hıyarları
basra iken kuruttu* (DS I, 545)

basrık: Yaz için saklanmış kar (DS I, 545)

basta: Dükkan tezgahı, seyyar tez-
gah, tabla, işporta, içinde ufak tefek
eşyanın satıldığı seyyar küçük vitrin,
Pazar yerlerinde meyve, eşya satılan
sergi, muvakkat satış yeri (DS I, 545)

bastacı: İşportacı, seyyar tuhafiyeci
(DS I, 546)

bastambak: bk. basamak (DS I, 537)

bastanbak: 1. Merdiven ayakları 2.
Ufak çayları geçmek için su içine ko-
nulan büyük taşlar (DS I, 546)

bastık: Pestil (DS I, 546)

bastırık: Ağırılık, yük, baskı (DS I, 547)

bastırmak (1): Kümes hayvanlarını
kuluçkaya yatırmak (DS I, 548)

bastırmak (2): Bir şeyin üzerini ka-
patmak, örtmek (DS I, 548)

baston: Bostan, hıyar, kavun, karpuz
(DS I, 549)

baş bıçağı: Ustura (DS I, 555)

baş etmek: Bir işi bitirmek (DS I, 557)

baş vurmak: Fazla gelmek (ölçüde): *Kork-
ma benim ölçtüğüm çok başvurur* (DS I, 567)

baş yenge: Düğünde yemeği idare
eden kadın (DS I, 567)

başaca: Sonuna kadar, mutluluğun de-
recesini, sonsuzluğunu anlatmak için kul-
lanılır: *Allah başaca mesut etsin* (DS I, 549)

başakcı: Başak toplayan ve bununla
geçinen kimse (DS I, 551)

başangı: Baştan çıkmış, huysuz, ha-
şarı, yaramaz, hırçın, ele avuca sığmaz,
ahlaksız: *Şu kız çok başangı* (DS I, 552)

başçıl: Başkan, başbuğ, lider (DS I, 556)

başgaha: Özellikle, kasten (AAKM, 382)

başı baydak: Tek başına, yalnız başı-
na, kendi kendine: *Başı baydak gez dur öyle,
sonu ne olacak bakalım* (DS I, 558)

başı boydak: bk. başı baydak (DS I, 558)

başın kayu etmek: Baş aşağı etmek
(DS I, 560)

başını bağlamak: Gelinin başını
süslemek (DS I, 560)

bâşış: Bahşış (DS I, 560)

başkağa: Bilhassa, mahsus: *Sen bu işi
başkağa yaptın* (DS I, 561)

başkaka: bk. başkağa (DS I, 561)

başlı: Tepeleme dolu, ağız ağıza dolu:
Üç teneke başlı buğday verdim (DS I, 562)

başlığa gitmek: Kız tarafının erkek
tarafından istediği parayı öğrenmeye
gitmek (DS I, 562)

başlık (1): 1. Evlenecek erkeğin kız tarafına verdiği para, mal veya ziynet eşyası, ağırlık (DS I, 562) 2. Hayvan veya eşya değişenlerden birinin aldığı fazla para veya eşya: *Koyuncu Hamit'le öküzleri değiştik, 20 lira da başlık aldım* (DS I, 563)

başlık (2): Gem (DS I, 563)

başlık (3): Tandıra hava gelen yerde kerpiçten yapılan delik (DS I, 563)

başmak (1): Daha çok kadınların giydiği süslü ve sırmalı bir yemeni türüdür (KKSM, 229)

başmak (2): Ayakkabı (MKS, 29)

başmakçı: Ayakkabı yapan ve satan kimse (MKS, 29)

başşaglamak: Tarladan toplamaya değer bulunmayan, ağaçta bırakılan ürünü toplayarak değerlendirmek (MMA, 29)

başşak: Tahıl ve meyveleri devşirdikten sonra geriye kalan döküntüler: *Zavallı ihtiyar kadın, ömrünü başşak toplamakla geçirir* (DS I, 551)

başşoldaşı: Zevce, karı, eş (DS I, 567)

batak: Batakçı (DS I, 568)

batakka: Sazlık, bataklık, çayırlarda kapalı küçük bataklık (DS I, 568)

batal olmak: Tarihe karışmak, yok olmak, unutulmak (MMA, 29)

batcıl: Ameliye çavuşu (MKS, 29)

batçı: Bir çocuk oyunu ve bu oyun da kullanılan ucu sivriltmiş değnek (DS I, 570)

batık: Harap olmuş, yıkılmış, perişan (DS I, 570)

batkın: İyi gelişmemiş (ekinler hakkında) (DS I, 571)

batlıcullug: Topla oynanan bir oyun (KKÇÇ, 44)

bav: bk. baha (DS I, 445)

bavullamak: Mübalağa ederek övmek, salık vermek: *Gelin bavullandığın kadar güzel değil* (DS I, 574)

bay: Zengin, ağa (DS I, 574)

bayah: Az önce: *Bayah geldim ya gardaşım* (DS VI, 4451)

bayak: Demin, az önce, şimdi: *Aradığımız adam bayak burada idi* (DS I, 575)

bayakı: Deminki, az önceki: *Bu herif bāyāhu herif deel mi?* (DS I, 575)

bayakı: Hakikaten, gerçekten, ciddi olarak: *Bayā bu hadise böyle mi oldu?* (DS I, 575)

bayaktan: bk. bayak (DS I, 577)

bayam: Badem (DS I, 577)

bayatsı: Bayatlamaya yüz tutmuş, bayatımsı (DS I, 578)

bayatsımak: Bayatlamak, bayatlamaya yüz tutmak. Bu ekmekler bayatsımsı (DS I, 578)

bayaz: Bazı, bazen (DS I, 578)

bayhır: İniş aşığı (DS I, 579)

bayhırı: bk. bayhır (DS I, 579)

bayılık: Zenginlik (EA, 33)

bayımak: Zenginleşmek (EA, 33)

bayılmak: Bayılmak: *Akşam bizim çocuk bayındı* (DS I, 580)

bayırsak (1): Az bayır yer (DS I, 580)

bayırsak (2): bk. bağırsık (DS I, 446)

bayrak düren: Uğursuz, düğün evini ölü evine çeviren kimse (MKS, 29)

bayramcalılığ: 1. Bayram arifesinde nişanlıya gönderilen elbise vs. gibi hediyeler 2. Bayram elbisesi (DS I, 584)

bayramçalılık: bk. bayramcalılığ (2) (DS I, 584)

baytaran: İnce yapraklı, güzel kokulu, “Kâbe süpürgesi” de denilen bir bitki: *Kıçımda baytaran mı kokar da arkamdan geliyorsun* (DS I, 585)

baz: İri, büyük, gösterişli, güçlü kuvvetli (DS I, 585)

bazı (1): Bir ekmeklik hamur yumağı (DS I, 586)

bazı (2): 1. Dokuma tezgahlarının alt ve üstünde bulunan ve ipliklerin sarıldığı silindir biçimindeki ağaç (DS I, 586) 2. Sahtiyanları parlatmak için kullanılan yuvarlak ağaç (DS I, 587)

bazı (3): bk. bazlama (DS I, 588)

bazlama: Mısır, arpa, darı ve buğday unlarından yapılan mayalı, mayasız, yağlı, yağsız, şekerli, şekersiz, ince ve kalın pişirilen saç ekmeği (DS I, 587)

becen: Tavşan yavrusu (MKS, 30)

bedeat: 1. Korkunç 2. Büyük (DS I, 594)

bedir: Dolunay, ayın on dördü (MKS, 30)

bedirik: Taranmış, temizlenmiş ve eğilmeye hazır hale getirilmiş yün veya pamuk yumağı, topağı (DS I, 596)

bedirlenmek: Ayın on dördü gibi parlamak (MKS, 30)

bedrik: bk. bedirik (DS I, 596)

beğirmek: Hayvan bağırarak, melemek, acı acı ses çıkarmak (DS I, 597)

beh: Korkutma ünlemi (DS I, 598)

behi (1): Satıcı, tekeli malı satan (DS I, 599)

behi (2): İnsanların arasına pek karışmayan, yabanî (DS I, 599)

behikmek: Şaşkınlıkla karışık korku duymak, irkilmek, ürkmek, uykudan sıçrayarak korku ile uyanmak, afallamak, şaşırarak (DS I, 618)

behr: Nizam, âdet, görenek: *O devrin behrinde bunlar ayıp sayılırdı* (DS I, 599)

behre: Kendisinin kolay yutulur bir lokma olmadığını vurgulamak için yapılan bir davranış, gövde gösterisi (MMA, 30)

bek (1): Sert, katı, sağlam, kuvvetli: *Bugün çift olmaz, toprak çok bek* (DS I, 600)

bek (2): Bekçi kulübesi (DS I, 600)

bek (3): Fazla, çok, pek (DS I, 601)

bekere (1): İplik eğiren çıkırcık iğlerine geçirilmiş olup, iğnin süratle döndürülmesini temin eden, boynuzdan yapılmış dişli makara (DS I, 601)

bekere (2): Koza yapmayan ipek böceği (DS I, 601)

beki: Peki, hay hay, olur (DS I, 602)
 bekiştirmek: Sağlamlaştırmak, pekiştirmek, sıkıştırmak, sertleştirmek, katılaştırmak (DS I, 603)

belan: Dağ üzerindeki yüksek geçit, dönemeçli, dik dağ yolu (DS I, 612)

belan: Tepe, yüksek yer, üzeri yassı tepe, ufak tepe (DS I, 611)

belbağı: Kuşak, kemer, uçkur (DS I, 606)

belbent: Tahta veya demirden yapılmış pencere parmaklığı (DS I, 607)

belbet: bk. belbet (DS I, 607)

belcek: bk. belbağı (DS I, 606)

belder çuvalı: Bir çeşit süslü çuval (DS I, 608)

belen: Yüksek ateşli bir hastalık (MKS, 30)

belek: Kundak, çocuk bezi (DS I, 608)

belekere: Keşke (dilek ifade eden cümle başlarında kullanılır) (DS I, 609)

belemek (1): Çocuğu kundaklamak, sarmak, beşiğe bağlayarak, sararak yatırmak (DS I, 610)

belemek (2): Bulamak, bulaştırmak: *Hamur açılmıyorsa un bele* (DS I, 611)

belen: 1. Yüksek, dağlık yerlerde görülen düzlük, ağaçsız açık yer 2. Dağ üzerindeki yüksek geçit, dönemeçli, dik dağ yolu (DS I, 612)

beleni beleni: Rahatça, sereserpe, döne döne (yatmak fiiliyle birlikte kullanılır) (DS I, 613)

belenmek: Bulaşmak, bulanmak, serpilmek: *Değirmene girdim una belendim* (DS I, 613)

belermek: Göz, haddinden fazla açılmak, açılıp kalmak (DS I, 614)

beleyken: bk. belekere (DS I, 610)

beleykim: bk. belekere (DS I, 610)

beleykim: Şayet: *Beleykim gelse bile işimiz olmayacaktı* (DS I, 616)

belgi: Bellik, nişan, hedef (MKS, 30)

beli: Evet (GİAD, 138)

belik (1): İşaret, nişan: *Bizim kuzulara bel ettim* (DS I, 605)

belik (2): Saç örgüsü (DS I, 617)

bellekçi: Akıllı, çabuk öğrenen (DS I, 621)

bellemcelik: bk. bellengeç (DS I, 622)

bellemek: Öğrenmek (MDD)

bellencelik: bk. bellengeç (DS I, 622)

bellengeç: Öğrenmek için yapılan iş, alıştırma, temrin (DS I, 622)

belleykem: bk. belekere (AAKM, 382)

bellik (1): bk. belik (1) (DS I, 605)

bellik (2): Nişan merasimi (DS I, 623)

belon: bk. belan (DS I, 611)

bemberk: Çok sıkı, çok sağlam: *Atı bemberk bağla* (DS I, 624)

bendeg: Kümelenmiş halde bulunan odun, çalı vs. (MMA, 30)

ben düşmek: Meyve, en çok üzüm olgunlaşmaya başlamak: *Üzümlere ben düştü* (DS I, 627)

benlek: Kendini beğenmiş, ukala, görgüsüz kimse (MKS, 31)

ber: Davar sağılan yer, ağıl (DS I, 630)

berced: Kalın kilim, Türkmen halısı (MKS, 31)

berci: Davarı sağan kimse, süt sağıcı (DS I, 631)

berçim: bk. berçin (1) (DS I, 631)

berçin (1): Perçin (DS I, 631)

berçin (2): Bahçe, etrafı çevrilmiş tarla (DS I, 631)

berdi (1): Bir ot çeşidi olup semer, eyer ve kürtünün yapımında kullanılan malzemedir (KKSM, 296)

berdi (2): Sapı hasır, zembil, ip yapmakta, semer yastık doldurmakta ve dam örtmekte kullanılan bir çeşit saz (DS I, 631)

beribenzer: Bilinen, sıradan, bayağı (MDD)

beri bekmez etmek: Biri işi şöyle böyle, az çok düzene koymak (DS I, 634)

beri (1): Davarın sağılma zamanı (DS I, 630)

beri (2): Kurtulmuş (MKS, 31)

berid: Bir uzunluk ölçüsü (22,7 m.)

berigiki: Beriki (DS I, 635)

berihay: Feryat, acı aı bağırış, haykırış, çığlık, ağıt (DS I, 634)

berilek: Biraz beri, az beri taraf (MKS, 31)

berk (1): bk. bek (1) (DS I, 600)

berk (2): Hızlı olarak, çabuk: *Kıtabı bek oku* ((DS I, 600)

berk (3): 1. Kuvvetle, şiddetle, sıkı olarak, sağlam bir şekilde: *İpin ucunu berk tut* 2. Yüksek sesle: *Berk söyle, berk çağır* (DS I, 635)

berkirmek: Pekişmek, sertleşmek, katılaşmak, sıkışmak (DS I, 603)

berkiştirmek: bk. bekiştirmek (DS I, 603)

berkitmek (1): bk. bekiştirmek (DS I, 603)

berkitmek (2): Vurmak (DS I, 604)

berklik: Katılık, sertlik (DS I, 636)

bertimek: Yaranın kötü hal alması (EA, 35)

bes: Yeter, kafi (MKS, 32)

beseği: Su buharının, havanın soğumasıyla dallar üzerinde meydana getirdiği kar tanecikleri (DS I, 639)

beselek: Kumar oynarken ortaya konulan para (DS I, 639)

beselek: Besili, semiz (DS I, 640)

beserek: bk. beselek (MKS, 32)

beserek: Yetişkin, güzel kız (DS I, 639)

besmeç: Kıyma etten yapılan küçük et köfte (MDD)

bestel: 1. Üzerinde beyaz ve siyah leke, benek bulunan hayvan 2. Siyah leke (DS I, 641)

bestil: Pestil, köfter (DS I, 641)

beş'i: Bişi bir yerde altın (DS I, 644)

beşerikli: bk. beşirikli (DS I, 644)

beşik kertme: Kız ve erkek çocukları

beşikte iken nişanlama veya böylece nişanlanmış kız, erkek (DS I, 643)

beşirmek: bk. beşirmek (DS I, 644)

beşir etmek: bk. beşirmek (DS I, 644)

beşirik: Elinden iş gelme, becerme (DS I, 644)

beşirikli: Becerikli (DS I, 644)

beşirmek: Başarmak, becermek (DS I, 644)

beşli: Beş fişek atan tabanca (DS I, 644)

bey: Çerkez ağası, paşa (DS I, 646)

beyaktan: bk. bayak (DS I, 577)

beyikmek: bk. behikmek (DS I, 619)

beylik: Nişanlanacak erkek tarafından seçilen nişan takıcı kadınlar (DS I, 648)

beynidelik: Akılsız, aptal (DS I, 648)

bey parası: Kaparo olarak verilen para (MMA, 31)

bey vurmak: Bir ürün satın alınırken teklif edilen para (MMA, 31)

beyy: bk. baha (DS I, 445)

bezdirme: Yağlı ve yassı bulgur köftesi (DS I, 649)

beze: Dağlarda yetişen ve yazın toplanarak yenilen bir ot (DS I, 650)

bezeğine basmak: Damarına basmak, kızdırmak (DS I, 651)

bezek (1): Süs, ziynet (DS I, 650)

bezek (2): Bayram, şenlik, donanma, resmi eğlence (DS I, 650)

bezeli: Süslü, bezenmiş (DS I, 650)

bezzek: Bayramlarda caddelerde kurulan tak (DS I, 653)

bıcak: Irmak kenarı, sahil (DS I, 776)

bıcıkçı: Mızıkçı (DS I, 674)

bıcılğan: Parmakların arasında oluşan yara (MKS, 32)

bıçırgan: Kadınların meme uçlarında, çocukların ayaklarında, hayvanların ayak parmaklarıyla bileklerinde ter, pislik, çamur vs. sebeplerden ileri gelen sulu yara (DS I, 656)

bıçkı: Testere (DS I, 657)

bıçkı çuvalı: Kertikli çiçeklerle süslü bir çuval çeşidi (DS I, 658)

bıdık: Çocuk severken kullanılan bir sevgi sözü (MDD)

bıdırdamak: Kendi kendine konuşmak, mırıldanmak, homurdanmak, söylenmek, fısıldamak (DS I, 660)

bığıl bığıl: Suyun kendi halinde akışını anlatır (DS I, 662)

bıkçı: bk. bıçkı (DS I, 658)

bıkır: Kayaların zamanla parçalanmasından meydana gelen yar (DS I, 664)

bıldır: Geçen yıl (MDD)

bılg bılg: İçi su ile dolup yumuşamış (DS I, 665)

bılız (1): Hristiyan çocuğu (DS I, 665)

bılız (2): Kısa boylu, ufak yapılı, cüce, bodur, tıknaz (DS I, 460)

bilk bilk etmek, oynamak: İltihap su dolmak, yumuşamak, çürümek (DS I, 665)

billik billik: Sulu, yumuşak (DS I, 667)

birzât: Bir şey (DS I, 670)

bıtır: Uzunca süre ahırda kapalı kalmış hayvan (MMA, 31)

bıtırak: Kırlarda yetişen yabancı bir otun dışı dikenli tohumu (DS I, 671)

bıtırlaşmak: Bir hayvanın uzun zaman ahırda bağlı kalması sebebiyle fazla enerji birikmesiyle atlayıp zıplaması (MKS, 33)

bıyık: Asma filizi (DS I, 673)

bızağı: Buzağı (DS I, 673)

bızalacı: bk. buzalacı (DS I, 810)

bızın: Keçi (DS I, 675)

bızır: Bir çeşit besili ve oynak at (DS I, 675)

bibi: Hala (DS I, 677)

bicek: Yeni çıkmış ekin, bir karış kadar olmuş yeşillik (DS I, 679)

bicik (1): Buzağı (DS I, 812)

bicik (2): İnek (DS I, 682)

bicik bicik: Hayvanları çağırma ve kovalama ünlemi (DS I, 380)

biçi biçi: bk. bicik bicik (DS I, 680)

biçik biçik: bk. bicik bicik (DS I, 680)

biçki: Deri ve kösele kesmek için ayakkabıcı ve saraçların kullandığı bir aygıt (DS I, 658)

bide: Pide (DS I, 684)

bider: Tohum (DS I, 684)

biderci: Tohumcu, tohum veren (DS I, 685)

bikir: Dinç, yorgun olmayan (NTK, 457)

bil bil: Kümes hayvanlarını çağırma ünlemi (DS I, 693)

bilâ: bk. bile (DS I, 690)

bilâğı: bk. bile (DS I, 690)

bilâlemek: Bilemek (DS I, 689)

bilbil: Bülbül (DS I, 690)

bile: Bileği taşı (DS I, 690)

bilece: Beraber (DS I, 691)

bilecen guşu: Gaipten haber getirildiğine inanılan bir kuş (MMA, 31)

bilek boşalması: Hayvanın ön ve arka ayaklarının çökmesi (DS I, 691)

bilenzik: Bilezik (DS I, 692)

bilik: 1. Tandırda, simit biçiminde yapılmış çörek, ekmek (DS I, 693) 2. Küçük bazlama (EA, 35)

bilmeziye: Bilmeksizin, bilmeyerek, bilmeden (DS I, 695)

binaâl: Bir kere (DS I, 695)

binakıl: bk. binaâl (DS I, 695)

binakl: bk. binaâl (DS I, 695)

bir çala: Bir aralık: *Bir çala yanımdan geçtiğimi gördüm* (DS I, 698)

bir el bir saray: Bir çeşit kilim (DS I, 699)

bir gıballı: Aynı durumda, görünüşte: *İnsan bir gıballı olmaz* (DS I, 701)

birke: Büyük havuz, göl (MKS, 33)

bir sehel: Bir müddet (DS I, 702)

bir tevir: Bir tuhaf, bir çeşit (DS I, 702)

bir tiği: Bir parça, azıcık, biraz (DS I, 686)

bir tiğim: Önemsiz, azıcık (DS I, 703)

bir zat: Bir şey (DS I, 703)

birabar: bk. bilece (DS I, 691)

biredi: Toptan (DS I, 699)

birem birem: Birer birer (DS I, 699)

birey: Epeyce, iyice, usule uygun şekilde: *Yağmur birey yağdı* (DS I, 700)

birkenne: Bir kez, bir defa (DS I, 679)

birli buçuklu: Taban tahtasının bir buçuk misli kalınlığındaki tahta (DS I, 702)

birsâl: Birazdan (DS I, 700)

biryolla: bk. birkenne (DS I, 679)

bissal, bissâl: bk. birsâl (DS I, 700)

bissel: bk. birsâl (DS I, 700)

bişegen: Çabuk pişen (DS I, 705)

bişek: Yayık döğmede kullanılan ağaç (DS I, 705)

bişet: Bir şey (DS I, 705)

bişgel: bk. bişegen (DS I, 705)

bişirik: Evlerde tavan tahtalarının üstüne konulan, tavana sıvanan çamur veya sulu kireç (DS I, 707)

bitek: Verimli (DS I, 708)

bitelge: Fayda, çıkar (DS I, 709)

biterge: Biteşek iş, ihtiyaç (DS I, 709)

bitgel: Verimli (DS I, 709)

biti: bk. bir tiği (DS I, 687)

biticik: bk. bir tiği (DS I, 687)

bitimcik: bk. bir tiği (DS I, 687)

bitirgen: Çok verimli yer, münbit (MKS, 33)

bitiyi: Az, anca (DS VI, 4463)

bitteki: Tamamen, hepsi, tümünden (DS I, 709)

biyak: bk. bayak (DS I, 577)

biye: Sayanın kenarına çekilen ince deriye denir. (KKSM, 229)

biyol: Bir kere (DS I, 713)

biz: İğne batırılmadan önce deriyi delmek için kullanılan ucu sivri ve ince demir alettir. (KKSM, 229)

bizir: Domates, biber, patlıcan tohumuna verilen genel ad (MKS, 34)

bizlengiç (1): Hayvanı dürtmek için kullanılan ucu çivili sopa, sırık (DS VI, 4463)

bizlengiç (2): Ucu çivili sopa, üvendire (DS I, 714)

bizlenginç: bk. bizlengiç (2) (DS I, 714)

bocu: Küçük köpek (DS I, 716)

boddu: Bir oyun adı. El genişliğinde yaşlı taşlarla tavuk yumurtası büyüklüğündeki bir taşta 2-3 metreden vurmaya çalışılır. En az 5-6 kişi tarafından oynanır. Yuvarlak taşı bekleyene “ebe” denir. Ebenin görevi taşı yerinden çıkarttırmadan düz taşları atanları taş attıkları yere varmadan yakalamaktır. Yakalanan kişi ebe olur. (MKS, 34)

bodlamak: Doğurmak (manda, deve) (DS I, 718)

boğuç: Ahşaptan yapılma küçük su bidonu (MMA, 32)

bođu: Deve yavrusu (DS I, 720)

bođuç: Ağaç veya topraktan küçük testi, çömlek (MKS, 34)

boğanak: Sağnak, şiddetle yağmur (DS I, 722)

boğasak: Boğaya gelmiş, boğa isteyen inek, dana (DS I, 724)

boğassak (1): bk. boğasak (DS I, 724)

boğassak (2): bk. boğazsak (DS I, 728)

boğassamak: bk. bağsamak (DS I, 725)

boğaz açmak: Bitki diplerindeki toprağı gevşetmek (DS I, 726)

boğaz: Bağ çubuklarının köke yakın kısmı (DS I, 726)

boğazlağı: Huni (DS I, 728)

boğazsak: Obur, pisboğaz (DS I, 728)

boğazsamak: bk. bağsamak (DS I, 725)

boğma: Bir çeşit rakı (DS I, 729)

boğmak: bk. boğanak (DS I, 723)

boğnak: Enine kesilmiş tomruk parçası (DS I, 729)

boğuz: Bu defa, bu sefer (DS I, 764)

bol bolamat: Bol bol, döke saça, geniş (DS I, 734)

bolaltmak: Genişletmek (DS I, 734)

bolamadı: Bol, geniş, ferah (DS I, 734)

bolarmak: Genişlemek, bereketlenmek, çoğalmak (MKS, 34)

bolut: Meşe ağacı meyvesi, palamut (DS I, 620)

bömek: Bulanmak: *Yüreğim boyer herhal midemi üşüttüm* (DS I, 736)

bon: Dar, sıkıcı, bunaltıcı, kötü (KMA, 140)

boncuk haralı: Büyük çuval (DS I, 736)

booz: bk. boğuz (DS I, 764)

bor: Taşlık, işlenmemiş, sert toprak, ekilmemiş tarla (DS I, 737)

borada: Demir tozu (MKS, 35)

boran: Şiddetli kar, fırtına, kasırga (DS I, 738)

borana: Bulgur veya pirinçle pişirilen sebze üzerine yoğurt dökülerek yapılan yemek (DS I, 739)

boranı: bk. boranı (DS I, 739)

bork: Kukuleta, tavuk (DS I, 740)

bortlen: Böğürtlen (DS I, 758)

boruk: Dağlarda yetişen, kokulu, süpürge ve yakacak olarak kullanılan çalı, ot (DS I, 741)

bostan: Salatalık (DS I, 742)

bostancık: Çıbana benzer, büyükçe şişlik (DS I, 742)

bösukmak: Boğulmak (DS I, 742)

bosümek: Üzölmek (DS I, 742)

bosütme: Kederlendirmek, üzme (DS I, 742)

boşalma: Kuşun havada iken kendini aşağıya doğru salması (KKSM, 277)

boşlamak: Bırakmak, vazgeçmek (DS I, 743)

boy tüfeğı: Tek kurşun atan, insan bo-

yuna yakın uzunlukta tüfek (DS I, 747)

boy: Yem olarak kullanılan, çemen yapılan burçğa benzer bir tahıl çeşidi (DS I, 744)

boyam: Meyan kökü (DS I, 672)

boydah, boydak: 1. Yükü olmayan yaya 2. Bekar, yalnız (DS I, 745) 3. Başiboş, işsiz güçsüz kimse (EA, 38)

boymut: Boynu kara koyun (MKS, 35)

boynuburuk: Yetimlikten dolayı üzgün (DS I, 746)

boyra: Hasır (DS I, 747)

boyuz: bk. boğuz (DS I, 764)

boz: bk. boğuz (DS I, 764)

boz: Okumamış, olgunlaşmamış, basit adam (DS I, 748)

bozar: Özür, hata, kusur (MKS, 35)

bozarmak: Yüz ekşitmek (DS I, 749)

bozarmak: Gözün renkli kısmında beyaz bir leke meydana gelmek (DS I, 750)

bozduman: Sisli, fırtınalı hava (DS I, 750)

bozlak: Bozumsu renkte (DS I, 751)

bozuk: Bağlamanın bir çeşidi (DS I, 752)

bö, bö..: 1. Korkunç böcek, korkunç yaratık 2. İri, zehirli örümcek (DS I, 753)

böcü: 1. Kurt 2. İpek böceği (DS I, 755)

böcük (1): Bit (DS I, 754)

böcük (2): Böcek, akrep, çıyan, örümcek vs. (DS I, 756)

böcüklü: Barsağında solucan olan (DS I, 757)

bögirmek: bk. beğirmek (DS I, 598)

bögür: Bögür (DS I, 758)

bögelek: Sığırları rahatsız eden bir çeşit sinek, gübre sineği (DS I, 759)

böğenmek: Irmak, nehir suları kabarmak (DS I, 762)

böğenti: Su birikintisi, gölcük, bataklık (DS I, 763)

böğrek (1): Böbrek (DS I, 764)

böğrek (2): Kağmı tekerinin yan taraflarındaki iki tahta daire (DS I, 765)

bögün: Bugün (DS I, 765)

böh: Meydan okuma; dövüşe, güreşe davet için söylenen bir söz (EA, 38)

böke: Güçlü, elebaşı, pehlivan yapılı (DS I, 767)

bölgü: Esas mekandan bölünerek yapılan ve kiler gibi kullanılan bölüm (MMA, 32)

bölmeç: Dolap, kiler (DS I, 768)

bölük: 50 ile 70 arası sayıdan oluşan kuş topluluğuna verilen addır (KKSM, 277)

bölükbaşı: Düğünlerde erkek evine başkanlık yapan (DS I, 768)

bön: Öğütülmüş kahve (DS I, 769)

böngüldek: Kaynak, pınar (DS I, 823)

bönnemek: Kandırmak (DS I, 769)

börböre: Yanyana (DS I, 769)

börek: Lahmacun (MMA, 32)

börke basma: Kaçma (DS I, 770)

börkenek: Yağmurdan, soğuktan korunmak için başa alınan başlık, örtü, külah (DS I, 770)

börtlemek: Az haşlamak (DS I, 771)

börtlen, börtleñ: bk. bortlen (DS I, 759)

börtlenmek: Haşlanmak, yanmak, ısınmak, kızarmak (DS I, 772)

börtletmek: bk. börtlemek (DS I, 771)

bösek: Yağmur sularının toplandığı çukur (DS I, 773)

böy: İri, zehirli örümcek (DS I, 754)

böyü: bk. böy (MDD)

böyöl: bk. boğuz (DS I, 764)

bualıç: bk. boğuz (DS I, 764)

buba: Baba (DS I, 774)

buçak: Bıçak (DS I, 777)

buçugcu: Emek ve gelirin yarısı kendine ait olmak üzere bir tarlayı ekip biçen, bir haybana bakan kimse (EA, 39)

buçuklu: Yarı yarıya verilen mal (DS I, 777)

buğ: Buhar, buğu (DS I, 778)

buğalmak: Bunalmak, daralmak (DS I, 779)

buğanak: bk. boğanak (DS I, 723)

buğazsak: bk. boğazsak (DS I, 728)

buğdayık: Buğdaya benzeyen bir çeşit ot, yabancı buğday (DS I, 780)

buğez: bk. boğuz (DS I, 764)

buğnümek: Yerde durmamak (DS I, 781)

buğra: Arslan (DS I, 781)

buharı: Baca (DS I, 782)

bulamaç: Hayvanlara verilen sulu yem (DS I, 786)

bulambaç: Bulamaç, koyu un çorbası (DS I, 786)

bulaşık: Gücünün yettiğine sataşan, kavgacı kimse (MMA, 33)

bulavut: Özel, bir kereye mahsus (DS I, 787)

bullak: 1. Her tarafı sallanan 2. Kalaycı çırağı (DS I, 789)

bullamak: Sallamak (DS I, 789)

bullanmak: Sallanmak (DS I, 789)

buluk: Bulunan şey (DS I, 790)

bunāl: bk. bunca (DS I, 792)

bunalsalık: Sıkıntı, darlık (DS I, 793)

bunasalık: bk. bunalsalık (DS I, 793)

bunca: Bu kez (DS I, 792)

buñemek: Bir şeyin önünü kapamak, kesmek (özellikle su için kullanılan bir söz) (EA, 39)

bungunluk: Sıkıntı, keder (MKS, 36)

bun günü: Kötü gün (MKS, 36)

bunlu: Kederli, sıkıntılı, üzüntülü (EA, 39)

bunmak: Beğenmemek, azımsamak, küçümsemek (DS I, 793)

bunsak: Kederlendirici, sıkıcı yer; kötü yer (MKS, 36)

buralık: Bura, burası (DS I, 794)

burç: Dallardaki taze yaprak ve filiz (DS I, 795)

burçalık: Yer elması biçiminde, siyah kabuklu ve kırlarda kendiliğinden yetişen bitki (DS I, 795)

burgaç: Balta ile yarılamayan, sert, budaklı ağaç (DS I, 796)

burhaç: bk. burgaç (DS I, 796)

burhaş: Düzensiz, kılıksız, beceriksiz (DS I, 798)

burma (1): Eğirilmek üzere bükülmüş yün (DS I, 800)

burma (2): 1. Yaşken burulup kurutulan ot 2. Yonca, yonca veya ot demeti (DS I, 800)

burma (3): Burularak yapılmış altın bilezik (KKSM, 243)

burma (4): Yumurtası burularak erkekliği giderilmiş koç, teke vb. (DS I, 796)

burma çukurlama çubuğu: Kuyumculukta ahşaptan yapılan alt kısmına göre üst kısmı daha ince ve alt kısmı oval olan yüzeyi metal ile kaplanmış alettir (KKSM, 243)

burmalamak: Halka halka yapmak (MKS, 37)

burnu sivri: Burnu yüze doğru kıvrık, daha çok taşrada giyilen yemenidir (KKSM, 229)

burtu bazlaması: Normalden daha kalın olan bazlama (EA, 39)

buruk: Ağırcanlı, işi ağır yapan, beceriksiz (DS I, 802)

burum burum: Buram buram (DS I, 803)

burumak: Sancılanmak (DS I, 803)

burun otu: Enfiye (DS I, 804)

burun yünü: Taranmış, temizlenmiş yün (DS I, 805)

burunlatma: Saban demirinin ucunu onartma (DS I, 804)

burunsak: Anasını emmemesi için buzağların burnuna geçirilen başlık (DS I, 804)

bus: Sis (DS I, 805)

busat (1): Süs eşyası (DS I, 806)

busat (2): Harp aracı, gereci (DS I, 806)

butur putur: Düz olmayan, inişli yokuşlu (DS I, 806)

buvanak: bk. boğanak (DS I, 723)

buyacan: Dondurucu soğuk (MKS, 37)

buy çalmak: Çok işimek (NTK, 457)

buyda biti: Buğdayları yiyerek geçinen bir böcek (DS I, 807)

buyda: Buğday (DS I, 780)

buymak: Soğuktan donmak (MMA, 33)

buylu: Kağrı, araba tekerleğine çakılan tahta çivi (DS I, 808)

buynaz: Çabuk üşüyen, donucu (MKS, 37)

buz sırpma, buz sırpma: Buz üstünde kaymak (DS I, 811)

buzalacı: Gebe inek, manda, gebe hayvan (DS I, 810)

büglük: Akarsu çevresinde ağaçların kümelendiği yer (EA, 40)

büget (1): bk. böğenti (DS I, 763)

büget (2): Sarmıç, toplanmış su (DS I, 807)

bügüldemek: bk. büngüldemek (1) (DS I, 823)

bük (1): 1. Böğürtlen 2. Yabanî çilek (DS I, 815)

bük (2): Akarsu kıyılarındaki verimli tarlalar (DS I, 815)

büke: Çevresi ağaçlık olan çıplak tepe (MKS, 37)

bükmeç: Dönemeç (DS I, 816)

bükülgeç: Viraj, dönemeç (DS VI, 4469)

bülbudak yeleni: Kilim kenar tezyinatının bir çeşidi (DS I, 819)

bülbülbükü çuvalı: Bir çeşit çuval (DS I, 819)

bülke: 1. Şadırvanlarda su çıkan taş, fiskiye 2. Hamamın ortasındaki sıcak su çıkan yer (DS I, 820)

bülük: Küçük erkek çocukların cinsiyet organı (DS I, 821)

bünelek: Büyükbaş hayvanlara konarak rahatsızlık veren bir sinek türü (MDD)

bünelmek: Defi hacet için oturmak (DS I, 822)

bünemek: Suyun önüne bent yapıp toplanmasını sağlamak, göl haline getirmek (DS I, 762)

büngül büngül: Suyun topraktan kaynarak çıkması (DS I, 822)

büngüldek: Yerinde duramayan (MMA, 33)

büngüldemek: 1. Su topraktan kaynamak 2. Cosmak, yerinde duramamak (DS I, 823)

bürgü: Baş örtüsü (DS I, 825)

bürkü: bk. bürgü (DS I, 825)

bürü: Kurt (DS I, 755)

bürük: bk. bürgü (DS I, 826)

bürüklük: bk. bürgü (DS I, 826)

bürülmek: Örtmek (DS I, 827)

bürümcek: bk. bürülmek (MKS, 37)

bürümcük: Beyaz, oyalı tülbentten yapılan başörtüsü (EA, 40)

bürümek: Örtmek, kaplamak (DS I, 829)

bürüncek (1): bk. bürgü (DS I, 826)

bürüncek (2): Çarşaf, çar (DS I, 826)

büssük: Kedi (DS I, 704)

büvet: 1. Suyun önüne çekilen set, bent 2. Irmağın en derin yeri (DS I, 831)

büyük çıkçığı: Bir çeşit kilim (DS I, 832)

büzdelemek: Miskince hareket etmek, oyalanmak, duraksamak (DS I, 833)

büzlengiç: Hayvanları hareketlendirmek ya da hızlandırmak için dürtmek amacıyla hazırlanmış ucu sivri çubuk (NTK, 458)

büzmece: Yeni doğmuş çocukların topuklarında çıkan bir çeşit yara (DS I, 834)

büzzük: Büzük, kış, makat, anüs (DS I, 835)

C

ca (1): bk. çağ (4) (DS II, 842)

ca (2): Öküz, manda, keçi vb. hayvanları kovalama ve yürütme ünlemi (DS II, 1030)

cā: Kolun döner kemiği (DS II, 845)

ca kemiği: bk. cā (DS II, 845)

cababula: Çok yaramaz, saldırgan, doyumsuz (EA, 41)

cadaloz: Cömert, yiğit, becerikli (DS II, 840)

caggavi: Geveze kimse (MMA, 33)

cağ (1): Büyük bez veya deri torba, tuluk (DS II, 841)

cağ (2): Dokuma tezgahında kullanılan yassı tahta veya saçdan makara (DS II, 841)

cağ (3): 1. Lavabo, banyo (DS II, 841)
2. Çamaşır Teknesi (DS II, 842)

cağ (4): Çorap şişi (DS II, 842)

cağıltı: Su gürültüsü (DS II, 845)

cağır çağır: Yavaş yavaş, ağır ağır anlamında kullanılır (DS II, 901)

cağırtlak kebabı: Ciğer, gırtlak vb. den yapılan kebab (DS II, 843)

cağlak: Çağlayan (DS II, 843)

cağşamak: Gevşemek, birbirinden ayrılmak, eskimek (DS II, 846)

cah: bk. ca (DS II, 1030)

cahal cemeke: Cahil, çoluk çocuk anlamında kullanılan bir ikileme (NTK, 458)

cakcakı: Değirmende buğdayın bittiğini haber veren bir alet (DS II, 848)

cakkav: Hoppa (DS II, 849)

cakkavaz: Geveze, dedikoducu (DS II, 847)

cala: bk. çala (DS II, 1047)

calak: bk. çalak (DS II, 1048)

calba: Boyu alçak, geniş yapraklı, kokulu bir bitki (EA, 41)

calgazanlık: 1. Şakacılık 2. Gevezelik (DS VI, 4471)

calp: İçi geçmiş, sulanıp bozulmuş (DS II, 852)

calpalamak: Suyu, bulunduğu kabı sağa sola sallayarak hareketlendirmek ve bir kısmının dökülmesini sağlamak (EA, 41)

cam güzeli: Kahramanmaraş yöresinde yetişen bir çiçek türü (KGBC, 94)

camra: Bukalemun (DS II, 854)

camsıtmak: Sezdirmek, duyurmak (DS II, 1066)

camtaşı: Zımpara (DS II, 854)

canayaklı: Aceleci (MKS, 38)
can yeri: Hayvanlardan uzak ve havası iyi olan yerler (DS II, 858)
cañama: Gürültü, kaynaşma bildirir (DS II, 854)
cangaza: Geveze (DS II, 851)
cañgul cuñgul: Gürültü, çocuk gü-rültüsünü anlatır (DS II, 843)
cansız at: 1. Tabut 2. Bisiklet (MKS, 38)
car (1): Çarşaf, siyah üstlük (DS II, 859)
car (2): Yardım, himmet (GİAD, 145)
carbık: Oynak, ahlâksız (DS II, 1054)
carcar: Un ve bulgur çekilen makine (DS II, 860)
carcur (1): bk. cakkavaz (DS II, 847)
carcur (2): Şarjör (DS II, 860)
cardın: İri fare (DS II, 861)
carık: Yarık (DS II, 862)
carıs: Arsız, terbiyesiz (DS II, 862)
carıt: Ateş küreği (DS II, 863)
carmar: Üstü açık, çalılarla ve taşlarla çevrilmiş ağıl (DS II, 1060)
carramak: Hızlıca boşalmak, akıp gitmek (MKS, 38)
cartlak kebabi: bk. çağırtlak kebabı (DS II, 843)
castal: Hantal, uyuşuk, tembel (DS II, 864)
çaşmak: Taşmak (DS II, 864)
cavcav: Boş, gereksiz laf (DS II, 865)
cavgırtmak: Kaçırmaq (DS II, 866)
cavık cıvık: Hoşa gitmeyen, bulup

buluşturup yapılan uydurma yemek (DS II, 866)
cavkınlamak: Etrafı dolaşmak, kolaçan etmek, işten kaçıp dolaşmak (DS II, 866)
cavsıtmak: Konuşurken saçmala-mak, söz düzenini yitirmek (DS II, 867)
cavzıtmak: İşı uzatmak, yarıda bırakmak, usanarak işten kaçmaya çalışmak (DS II, 867)
ceam: Zayıf (DS II, 871)
cebabendek: 1. Başıboş, kimsesiz 2. Çırlıçplak (DS II, 871)
cebe: Altın, gümüş ve elmadan yapılmış gerdanlık (DS II, 871)
cebel: bk. cübel (DS II, 1021)
cebellezi: Kendisine ait olmayan bir şeyi almak (MMA, 33)
cebilenik: 1. İşini bilen, cin gibi adam 2. hem geveze hem de kurnaz çocuk (MKS, 38)
cec (1): Savrularak samanından ayrılmış tahıl yığını (DS II, 1103)
cec (2): Yeni (MKS, 39)
ceceкли: İddiacı (MKS, 38)
cecid: Yeni (MMA, 34)
cecim: 1. İnce dokunmuş renkli, nakışlı kilim 2. Yünden dokunmuş nakışlı çul ve çuval (DS II, 873)
ceç (1): bk. cec (1) (DS II, 1104)
ceç (2): Kabuğu çıkarılmış fındık, ceviz ve mısır: *Bir çuval kabuklu fındıktan ne kadar ceç çıkar?* (DS II, 1104)
cehiz: Gelin olan kızın, babasının

evinden götürdüğü eşya (DS II, 875)

cehre: Ufak boncuk şeklinde meyveleri olan ve boya yapmakta kullanılan yabani ağaç (DS II, 876)

ceht: Çaba (MMA, 34)

celbe: Arkadaş, grup, çete (EA, 42)

celep (1): Düğün alayı (DS II, 878)

celep (2): 1. Bağlanmayan, başı boş 2. Boşanmış, dul kadın (DS II, 878)

celfin (1): 1. Henüz yumurtlamayan küçük tavuk, piliç 2. İlk ötmeğe başlayan tavuk (DS II, 878)

celfin (2): Genç, taze (DS II, 878)

cem: Cam (DS II, 879)

cemek: Öğendirenin ucundaki demir sıyrığı (DS II, 880)

cemek: Övendirinin bir ucuna takılarak çamur sıyırmakta kullanılan yassı demir (DS VI, 4472)

cemkirmek: bk. çemkirmek (2) (DS II, 1131)

ceñ: bk. çen (DS II, 1133)

cenak: bk. çenak (DS II, 1133)

cenger: Kalaysız bakır eşya (DS II, 881)

cenik: Besili, güzel boynuzlu küçük manda (DS II, 882)

cennet süpürgesi: Kahramanmaraş yöresinde yetişen bir çiçek türü (KGBC, 58)

ceran: Ceylan (DS II, 883)

cercer: Döven (DS II, 860)

cere (1): İki bacak arası için kullanılan bir söz (MDD)

cere (2): Çömlek (MDD)

cere dibi: Büyük altın (MMA, 34)

cerrek: 1. İnce uzun, yuvarlak sırık, dilme (DS II, 884) 2. Çatılarda kullanılan ağaç (DS II, 885) 3. Ağacın enine uzanan dalı, sırık (MKS, 39)

cerelmek: Hayvan, zehirli ot yiyerek ölmek (DS II, 1121)

ceren: Ceylan (GIAD, 269)

cerge: Bacakları uzun bir cins kuş (DS II, 885)

cerip: Bir alan birimi, hektar (MKS, 39)

cerre çıkmak: Eski dönemlerde para ve erzak toplamak üzere sayılı aylarda köylere dağılıp imamlık ve müezzinlik etmek (MKS, 40)

ceş: bk. cec (DS II, 1104)

cevcer: Eski zamanda çit sürmek için kullanılan tarım aleti (KYA, 543)

cıba (1): Domuz yavrusu (DS II, 888)

cıba (2): Kolları kırkılmış keçi (MKS, 40)

cıbalağı çıkmak: Sırılsıklam ıslanmak (DS II, 890)

cıbar: Bel ağrılarında, kırık ve çıkık tedavisinde kullanılan iç yağı ve karasakız karışımı yakı (DS II, 889)

cıbarmak: Yaranın su toplaması (MKS, 40)

cıbartmak: Soymak, yüzmek (DS II, 944)

cıbil: bk. cıbir (1) (DS II, 892)

cıbildacık: Çınlıçplak (DS II, 891)

cııldak: Gariban, fakir, kimsesiz (EA, 42)

cııldız etmek: Bir şeyi bilerek saklamak, aldatmak: *Bizim parayı cııldız ettiler* (DS VI, 4472)

cııır (1): Geçim darlığı çeken, yoksul, züğürt (DS II, 892)

cııır (2): Tortu (DS II, 894)

cııcılak: bk. cııldacık (DS II, 891)

cııcı: Yeni, taze (DS II, 894)

cııcık: Oymacılık sanatına uygun olmayan, ucuz hammadde ile çıkarılan ucuz ve kalitesiz ürün (KKSM, 19)

cııcık: Süs (DS II, 895)

cııdal: Kavga (MMA, 34)

cııfit: Kötü, densiz, fitneci (EA, 42)

cııgramak: Ekşimek (EA, 42)

cıığa: Kümes hayvanları ve kuşların baş, kanat ve kuyruklarındaki renkli ince ve uzun tüyler (DS II, 899)

cıığal: bk. cıığa (DS II, 899)

cıığcıığ: Çene bağı (DS II, 900)

cıığcııkilimi: Bir çeşit kilim (DS II, 900)

cıığıl cıığıl: Suyun akarken çıkardığı ince, yavaş ve tatlı sesi atlatır (DS II, 901)

cııkcık taş: Birbirine sürüldüğü zaman ateş çıkaran taş, çakmak taşı (DS II, 906)

cııklama: Bulgur ve mercimekle yapılan sulu yemek (DS II, 906)

cııkramak: Ekşimek, bozulmak (DS II, 906)

cıılav: bk. cııcık (DS II, 895)

cııbağa: Sıska, cılız (DS II, 907)

cııbak: Çıplak (DS II, 907)

cııbır: Yoğurtlu yumurta (DS II, 908)

cıılg: Döllenmemiş bozuk yumurta (MMA, 34)

cıılga: İnce, dar, taşlı yol, patika (DS II, 910)

cıılgavu: bk. cıılga (DS II, 910)

cıılgı (1): bk. cıılga (DS II, 910)

cıılgı (2): İnce uzun bez veya tülbent (DS II, 911)

cıılgısız: Terbiyesiz (DS II, 911)

cıılk: Oyun bozan, mızıkçı (DS II, 903)

cııls: Bütün, hep (DS II, 966)

cıılkı: bk. cıılga (DS II, 910)

cııllık: Sözüünün eri olmayan (DS II, 913)

cııllmak: Oyunda mızıkçılık etmek (DS II, 904)

cıımaklamak: bk. cıırmalamak (MDD)

cıımcılık: Sırlısıklam (DS II, 917)

cıımırık: Sulu, cıvık çamur (DS II, 917)

cıımız: Yaz, kış sulu olan yer, bataklık 2. Ekilemeyen killi tarla (DS II, 917)

cıınak: Tırnak, pençe (DS II, 935)

cııncık: Camdan ve porselenden yapılmış şey (DS II, 918)

cıındırık: bk. cıırdırık (DS II, 945)

cııngıldamak: Su bulunduğu kabın içinde çalkalanmak (DS II, 922)

cııngılı püğüllü: Süslü püslü (DS II, 923)

cıınnak: bk. cıımak (DS II, 935)

cinnaklamak: bk. cırmalamak (DS II, 934)

cınsıtmak: İşi istenilen yola götürememek (DS II, 924)

cıpcıplak: bk. cıdır (1) (DS II, 892)

cıpcıvlak: Yoksul, çok fakir (DS II, 924)

cıdır: Parasız (MMA, 34)

cıdır: Suyun sığ yeri (DS II, 893)

cıdıldamak: Bir cisim, su içinde ses çıkartarak hareket etmek (DS II, 925)

cıdıtı çıkmak: İslanmak (DS II, 925)

cırcır (1): Suyu az kalan çeşme (DS II, 927)

cırcır (2): Fermuar (MDD)

cırhıt: Bir çeşit keklik (DS II, 929)

cırık: Serçeye benzer bir çeşit kuş (DS II, 929)

cırındırık: Sinirli, yağsız et (DS II, 945)

cırılağuk: Ağustos böceği (DS II, 926)

cırlavuk: bk. cırılağuk (DS II, 927)

cırmak: bk. cınak (DS II, 936)

cırmak: Yardım istemek (DS II, 933)

cırmalamak: Tırmalamak (DS II, 934)

cırmıklamak: bk. cırmalamak (DS II, 934)

cırnak: Yırtıcı kuş pençesi tırnak (MKS, 40)

cırnaz: bk. cılık (DS II, 903)

cırnazlık: Bulaşıklık, yapışkanlık, sırnaşıklık (EA, 43)

cırrık: Serçeden biraz büyük, eti yenen boz renkli bir kuş (DS II, 937)

cırt: Soğuk vuran meyve (DS II, 937)
2. Yumuşak üzüm (MMA, 34)

cırt memek: Küçük meme(hayvan için): *Cırt memeli bir inek* (DS VI, 4474)

cırtatmak: Fırlatmak (DS II, 940)

cırtlamak: Fıskırmak (DS II, 939)

cırtlatmak: bk. cırtatmak (DS II, 940)

cırtlık: Bahçelerde yetişen, ilaç yapmakta kullanılan yapraksız yabancı bir bitki (DS II, 939)

cıs: Çocukları ateşten korumak ve tehlikeli yerlerden korkutmak için söylenen: *Cıs var orada gitme* (DS II, 940)

cıscıvık: Çok cıvık (DS II, 941)

cıslamak (1): Kaynamak (DS II, 941)

cıslamak (2): Heyecan duymak (DS II, 941)

cıvdırmak: Delirmek (DS II, 1198)

cıvgın: Delice hareketler yapan, hoppa kimse (DS II, 942)

cıvık: Sır saklayamayan (kimse) (DS II, 943)

cıvıklamak: İshal olmak (DS II, 943)

cıvsıtmak: bk. cıvdırmak (DS II, 1198)

cıyıklama: Yumurta, kıyma, biber, bal ve yağla yapılan yemek (DS II, 945)

cıyındırık: Sinirli, yağsız et (DS II, 945)

cıynak: bk. cınak (DS II, 936)

cıynaz: Durmadan ağlayan çocuk (DS II, 945)

cızak: Rendeğe benzer bir marangoz aygıtı (DS II, 946)

cızıdan çıkmak: Doğru yoldan çıkmak (DS II, 948)

cızık: Çizgi (DS II, 948)

cızıldamak: Yerli yersiz ağlamak (DS II, 950)

cızılmak: Çizilmek, yırtılmak (DS II, 950)

cızlak: Çağırğan köyüne ait yöresel bir yemek (KÇZK, 33)

cızzak: Kızak (DS II, 952)

cib: bk. cip (DS II, 982)

cibbeter: Çok kötü (DS II, 953)

cibdirmek: Bir vuruşta kesmek (DS II, 953)

cibelgeç: Terbiyesiz, şımarık (DS II, 953)

cibelik (1): bk. cibelgeç (DS II, 953)

cibelik (2): Temelli, büsbütün: *Cibelik geldi* (DS II, 954)

cibelmek: Şımarık, yersiz davranmak (DS II, 954)

cibeltmek: Şımartmak, yüz vermek (DS II, 954)

cibindirik: Cibirlik (DS II, 956)

cibinnik: bk. cibindirik (DS II, 956)

cicim: Savan (MMA, 34)

cicoflu: Gösterişli, renkli, parlak (DS II, 994)

cidal: Dövüş, ağız dalaşı, tartışma (EA, 43)

cihsinmek: Usanmak (DS II, 963)

cikciki: Çalıklı (DS II, 964)

cil (1): Hasır örülen ot: *Gızdar çayra cil*

çeyhmeye giderem gelen var mı? (DS II, 964)

cil (2): Toprakta yeni çıkan bitki, ekin (DS II, 1212)

cilbir (1): bk. cılbr (DS II, 908)

cilbir (2): Yular (DS II, 1214)

cilbirim: Bulgurla pişirilen ciğer yemeği (DS II, 965)

cilbirti: bk. çaltı (DS II, 1062)

cilde: Saraçlık mesleğinde malzemeyi sıkıştırma aparatı (KKSM, 290)

cilis: Tamamen, hepsi (MMA, 34)

cillenmek: Çimlenmek, yeşermek (DS II, 1219)

cilli: 1. Filizli 2. Köklü (DS II, 967)

cimbit: Cımbız (DS II, 968)

cimcik: İki parmak ucuyla alınan miktar, tutam (toz şeyler hk.) (DS II, 969)

cimciklemek: Çimdiklemek (DS II, 970)

cimdirmek: Yıkamak (DS II, 1223)

cimil: Sarı ve killi toprak (DS II, 973)

cimiş: bk. cimiz (2) (DS II, 973)

cimiş cimiş: Yarannın zonklamasını anlatır (DS II, 973)

cimiş cimiş olmak: Vücudun bir yeri ağrımak, sızlamak (DS II, 1178)

cimiz (1): Erkeğe düşkün kadın (DS II, 973)

cimiz (2): Sulu toprak (DS II, 973)

cinatı: Bisiklet (DS II, 974)

cinbüyük: Sinirli, öfkeli (DS II, 975)

cinçalap (1): Bencil, açığöz (kimse) (DS II, 1226)

cincalap (2): Diri, canlı (DS II, 975)

cincavat: bk. cincalap (DS II, 1226)

cindar: Falcı (DS II, 976)

cineviz: Kısa boylu fakat çok akıllı adam (DS II, 978)

cinlik: Eski odalarda misafirlerin heybelerini koymak için yapılan dolap (DS II, 982)

cinnenmek: Cin çarpmak, delirmek (DS II, 982)

cip: Hep, bütün, çok (DS II, 982)

cipil: Batakılık (DS II, 1232)

cipildetmek: Suyu etrafa sıçratmak (DS II, 1233)

circibik: Karmakarışık (DS II, 984)

cire: Küçük (DS II, 984)

cirik: Pek sulu (hamur, çamur hk.) (DS II, 985)

cirim: Sınır (DS II, 985)

cirpmek: bk. cibdirmek (DS II, 953)

cisen cisen: İnce ince, yavaş yavaş (yağmur hk.) (DS II, 986)

citlenbik: Çitlembik ağacının meyvesi (DS II, 1246)

civildek: İnce sesiyle hiç durmadan konuşan (DS II, 989)

civildemek: Tatlı sesle konuşmak (DS II, 989)

civede: Hemen, çarçabuk anlamında kullanılır (DS II, 990)

ciyerli: Gayretli, çalışkan, dayanıklı, güçlü (EA, 44)

ciyir ciyir etmek: Gıcırdamak (DS II, 991)

ciyir ciyir: Pişmemiş taneli yemeğin yenirken çıkardığı ses (DS II, 991)

coblan: Batakılık (DS II, 993)

cobul: Küçük su birikintisi (DS II, 993)

coca: İdare lambası (DS II, 1021)

cokma: Gaga (DS II, 995)

coli: Küçük köpek (MMA, 35)

com (1): Her işe karşı meraklı olan (DS II, 996)

com (2): Dairenin içi (DS II, 996)

comart: Eli açık (DS II, 996)

cop: Batakılık (DS II, 999)

coplan (1): Büyük, derin dere (DS II, 993)

coplan (2): bk. coblan (DS II, 993)

coplan (3): Sarp dağlarla çevrili vadi (DS II, 1000)

cor (1): 1. Söz 2. Toplanıp konuşma, danışma (DS II, 1000)

cor (2): Keçi, koyun sürüsü (DS II, 1000)

cor davarı: Bütün köy davalarının katıldığı sürü (DS II, 1001)

corcu: Dedikoducu (DS II, 1001)

corlaşmak: Toplanıp konuşmak, tartışmak (DS II, 1001)

coruk: Fidan (DS II, 1002)

çoşarmak: Kibirlenmek, böbürlenmek (MKS, 42)

çoşgun: Coşkun (DS II, 1003)

cotturmak: Kızıp gitmek (DS II, 1004)

cöbel: Derin olmayan su birikintisi (MKS, 42)

cöhrek: Kayalık ve ormanlık yer (DS II, 1006)

cöngerez: Akan suyun birden kaybolduğu yer (DS II, 1007)

cönk (1): Uzunlamasına açılan eski şiir ve destan dergisi (DS II, 1007)

cönk (2): Köşe (DS II, 1007)

cöp: Cep (DS II, 1007)

cövdürmek: Fıskırtarak, kavis çizerek işemek (DS II, 1277)

cu cu: bk. cü cü (DS II, 1021)

cubbal: Boz renkli bir cins tarla kuşu (DS II, 1009)

cubul: Küçük oda (DS II, 1009)

cuda: Bodur, kısa çelimsiz (DS II, 1009)

cuħhadan: Zorluk çekmeden (yutmak hk.) (DS II, 1010)

culban: Yabani bezelye, burçak (DS II, 1012)

culfa: bk. culha (MDD)

culha: Dokumacı (DS II, 1013)

calluk: bk. culuk (DS II, 1014)

culuk: Hindi (DS II, 1013)

culul: Küçük oda (DS II, 1014)

cuma bazarı: Perşembe (EA, 45)

cumbar: Dokuma tezgahlarında bezi gerdirmek için kullanılan iki tarafı dişli bir aygıt (DS II, 1176)

cunur (1): Hamam havuzu (DS II, 1017)

cunur (2): Yağmur sularını derinlik-

lere çeken delik (DS II, 1017)

cur: Küçük çocuklar için kullanılan işemek anlamındaki söz (MDD)

cura (1): Ufak tefek, gelişmemiş (DS II, 1017)

cura (2): Erkek atmaca (DS II, 1018)

curlamak: Oyunu bozmak, oyun bozarlık (MKS, 43)

curruk: Ezik, pelte, posa (EA, 45)

curuk: Para konulan kese, para cüzdamı (MKS, 43)

curun: Taş veya tahtadan yapılmış oluk, kurna (DS II, 1019)

curunlu: Üstünden su damlayan mağara (DS II, 1019)

cübel: Yan, yan taraf (DS II, 1021)

cü cü: Tavukları çağırma ünlemi (DS II, 1021)

cücügcü: Faizle para veren kimse, faizci (MDD)

cücük: Kümes hayvanlarının yavrusu, civciv (DS II, 1022)

cücüleme: Tavuğu çağırma ünlemi (DS II, 1024)

cüdde: Vücut, gövde (DS II, 1025)

cüddeli: Gövdeli (DS II, 1025)

cülde: bk. cilde (DS II, 1026)

cünüd: Geceleri öten bir böcek (EA, 45)

cüre: Küçük balık (DS II, 1028)

cüsün: Cins, şekil, tür (DS II, 1028)

cüzlüg: Kuran cüzlerini taşımak için yapılmış uzun saplı çanta (KMA, 141)

Ç

çaa: bk. çağa (DS II, 1033)

çabıt: Paçavra, eski bez parçası (DS II, 1031)

çaçoş: Dedikoducu, yüze gülüp arkadan söz eden (DS II, 1032)

çağ (1): bk. çağ (3) (1) (DS II, 842)

çağ (2): Çorap tığı (DS II, 1033)

çağa: Bebek, çocuk (DS II, 1033)

çağıl: Küçük yaş yığı (DS VI, 4477)

çağırtı: Davetiye, düğün için yol okuntu (MKS, 43)

çağ kemiği: Kalça ile diz arasındaki kemik (DS II, 1037)

çağlak: bk. çağlak (DS II, 844)

çağmel: Boynuzları ay biçiminde hayvan: *Ömer'in çağmel öküzünü alacağım* (DS VI, 4477)

çağşak (1): Eski (DS II, 1038)

çağşak (2): Yün eğirmekte kullanılan iğ (DS II, 1038)

çağşak (3): Küçük taşlardan oluşan, dağ yamacındaki çakıl yığı (NTK, 458)

çahal: Yaramaz, huysuz, kötü (DS II, 1039)

çahıldak: Koyunların kuyruklarının altına yapışıp kuruyan pislik (DS II, 1036)

çahıp coñmak: Dövmek, her tara-

fına vurmak (DS II, 1040)

çahırgöz: Siyahla ela arası göz (DS II, 1040)

çahışmak (1): bk. çakışmak (DS II, 1045)

çahışmak (2): İki şairi yarıştırmak (DS II, 1045)

çahıştırmak: İki kişiyi karşılaştırmak, yüzleştirmek (DS II, 1040)

çakal: Titiz, huysuz (DS II, 1041)

çakal yağmuru: Güneş varken yağan yağmur (DS II, 1042)

çakır diken: Yuvarlak tohumlu, dikenli bir ot, bir çeşit diken (MKS, 43)

çakıt: Üzerinde kav ya da fitil bulunan, çakmak taşına vurulan çelik aletin ismi (MKS, 44)

çakışmak: Söz yarışı yapmak (DS II, 1045)

çaklamak: Birer birer gizlice toparlayıp götürmek (DS II, 1045)

çaknaşmak: Toplanmak (DS II, 1046)

çakşamak: bk. çağşamak (DS II, 846)

çal (1): Çakıl ve taş yığı (DS II, 1030)

çal (2): Taştan yapılmış çit (DS II, 1046)

çala: Eski kullanılmış (DS II, 1047)

çalak: Küçük karpuz (DS II, 1048)
çalakşam: Akşam olur olmaz anlamında kullanılır (DS II, 1049)
çalān: Parlak (DS II, 1049)
çalba: Öküz kuyruğu bitkisi (DS II, 850)
çalgam: Şalgam (DS II, 1051)
çalgap: Bir an, bir ara (DS II, 1047)
çalgeçir: Kapı mandalı (DS II, 1051)
çalgın (1): Deli, delimsi (DS II, 1052)
çalgın (2): Kötürüm, immeli, sakat (DS II, 1052)
çalğap: 1. Birdenbire, hemen 2. Belirsiz (DS II, 1053)
çalhama: Ayran (EA, 47)
çalı balma: Kadınların bele bağladığı altın zincirin, altından yapılan küçük yapraklarla süslenmesi (KKSM, 243)
çalık: Yara, çıban izi (DS II, 1054)
çalımlı: Kibirli, gururlu, havalı kimse (MMA, 35)
çalkama: Sulandırılmış yoğurt, ayran (DS II, 1057)
çalkamaç: bk. çalkama (DS II, 1057)
çalkın: bk. çalgın (2) (DS II, 1052)
çalma (1): Başa takılan alıntılı süs (DS II, 1059)
çalma (2): Keçi ve koyunların ayaklarının tutulup aksaması (DS II, 1059)
çalma (3): Çeltik tarlalarında su çıkarmayan yere, çevresine çamur atarak su çıkarma (DS II, 1059)

çalmak (1): Yoğurt yapmak için sütü mayalamak (DS II, 1059)
çalmak (2): Bir şeyin üzerine bir şeyi sürmek, buluşturmak (DS II, 1060)
çalmızlık: Mızıkçı (DS II, 1060)
çalpalamak: Çalkalamak (DS II, 1061)
çaltı: Diken, çalı (DS II, 1062)
çaman: 1. Kebap, pırzola 2. Doğranmış, kurutulmuş pastırmalık et 3. Pastırmanın üzerine sürülen çemen (DS II, 1063)
çamça: Ağaçtan oyularak yapılmış büyük kaşık, kepçe (DS II, 1064)
çamçakır: Gece oynanan bir çocuk oyunu (DS II, 1064)
çamel buynuz: Eğri boynuz (DS II, 1065)
çāmel: bk. çağmel (DS VI, 4477)
çamış: Huysuz hayvan, katır (DS II, 1065)
çanak: Ağaçtan ve madenden yapılmış kap (DS II, 1067)
çandır: Karışık, melez (DS II, 1068)
çangal almak: Çelme takmak (DS II, 1070)
çangal: 1. Çengel 2. Sucuların su taşımakta kullandıkları ucu çengelli değnek (DS II, 1069)
çañgal: Güreşte bir ayak oyunu, çelme takma (DS II, 1070)
çankal: bk. çañgal (DS II, 1070)
çankama: Ağız kavgası (DS II, 1071)
çannamak: Dedikodu yaymak (DS II, 1071)

çantacı: Hazırlanan altınları il il, ilçe ilçe dolaşarak pazarlamasını yapan kimse (KKSM, 243)

çantılı: Üzeri kapalı yapı (DS II, 1072)

çapar: Çiçek bozuğu yüz (DS II, 1074)

çapgi: Toprak damlarda merteklerin üstüne konulan ince ağaç dalları (DS VI, 4478)

çapıt: Eski bez parçası (DS II, 1075)

çapıtlı çalı: Dilek dilenecek bez bağlanan çalı, ağaç (DS II, 1076)

çapgi: Ortadan yarılarak elde edilen direk (MMA, 36)

çapki (1): Bir şeyi yağmalamak için yapılan akın (DS II, 1076)

çapki (2): Çatıdaki dilmeler üzerine konulan ağaç parçalar (DS II, 1076)

çaput: bk. çapıt (DS II, 1076)

çar: Sermaye (MKS, 45)

çarhacı: Boş gezen (MMA, 36)

çarhıt: Eski, bozuk (DS II, 1082)

çarık: Tek parça derinin topuğu kapatacak şekilde ayağa sarılması ve üst kısmından sıyrımlarla bağlanmasıyla oluşan, yumuşak deriden yapılan terlik (KKSM, 229)

çarp: Gelişi güzel çizilmiş, eğri (DS II, 1082)

çarpana: 1. Eski ayakkabı 2. Eski deri parçası (DS II, 1083)

çarpı (1): İnce uzun sırık (DS II, 1083)

çarpı (2): Beyaz badana toprağı (DS II, 1083)

çarplaşmak: Yaş ağaçtan kesilen tahta kuruyunca, eksenini çevresinde bükülmek (DS II, 1084)

çaşak: Bayırlardan akarak yığın haline gelen çakıl (DS II, 1084)

çāşır: Dere otuna benzer yemeğı yapılan bir çeşit ot (DS II, 1038)

çat (1): 1. İki dere veya iki yolun birleştiğı yer (DS II, 1086) 2. Köşebaşı (DS II, 1087)

çat (2): Çakıl, küçük yuvarlak taş (DS II, 1087)

çatal iğne: Çengelli iğne (DS II, 1088)

çatanak: Daldaki meyve kümesi (DS II, 1088)

çatayaz: Çok soğuk (DS II, 1088)

çatı (1): Bacak arası (DS II, 1089)

çatı (2): Birbirine tutturulan kereste (DS II, 1089)

çatık: Birleşik (DS II, 1089)

çatım: Kesilen ağaçları birleştirme işi. (KKSM, 19)

çatımcı: Kesilen ağaçları birleştirme işini yapan kimsedir. (KKSM, 20)

çatışmak: Köpekler çiftleşmek (DS II, 1090)

çatma: Bir çeşit yanık bağı (DS II, 1092)

çatmık: Çıra, ocak tutuşturucu (MKS, 45)

çav (1): Hayvanların erkeklik organı (DS II, 1093)

çav (2): Parlak, aydınlık güneş (MKS, 45)

çavaş: Güneş giren, aydınlık yer (MKS, 45)

çavdırmak: Işık tutmak, ayna tutmak (MKS, 45)

çavmak: 1. Koku yayılmak (DS II, 1095) 2. Bozulmaya yüz tutmak, bozulmak üzere olmak (EA, 49)

çavuş guşu: İbibik (MMA, 36)

çay: Çakıllı, bol taşlı, tabanı kumlu arazi (EA, 49)

çayan: Kırkayak, çıyan (DS II, 1096)

çaykara: Çay kenarında çıkan göze, kaynak, pınar (DS II, 1097)

çayrak: Baca (DS II, 1098)

çebiç: 1. Bir yaşındaki erkek keçi (DS II, 1100) 2. Kısır keçi (DS II, 1101)

çebik: Çabuk, acele: *Çebik gel haâ* (DS II, 1101)

çebiş: 1. Bir yaşındaki keçi yavrusu (DS II, 1099) 2. İki yaşında olan keçi 3. İki yaşında olan erkek keçi (DS II, 1101) 4. Bir yaşındaki erkek keçi (DS II, 1101)

çeböre: Manti (MMA, 36)

çedene: 1. Çam kozalağı (DS II, 1106) 2. Ufak tefek, minyon tipli kimse (EA, 49)

çedik: Sarı meşinden yapılan, mest görünümünde olan terliktir (KKSM, 229)

çeft: Üzüm kabuğu (DS II, 1107)

çegme: Ekin tarlalarına ve bostanlara ark ve çeki yapmada kullanılan, 15-20 cm. eninde ve 45-50 cm

uzunluğunda, demirden, iki ucuna yakın yerinden iki halkaya ip bağlanarak ve kürek sapından daha uzun ağaçtan bir sap takılarak yapılan bir araç (EA, 49)

çeğmel: Yay veya çengel biçiminde: *Çeğmel boynuzlu inek* (DS II, 1107)

çekik: Serçe büyüklüğünde tarla kuşu (DS II, 1112)

çekilen: Grip hastalığı: *Çekilene tutuldum. Ortada çekilen var* (DS II, 1113)

çekinmek: Hız almak, kuvvet almak (EA, 49)

çekkem sakızı: Bir çeşit ot yağı (yapışkan olur) (DS II, 1114)

çekme (1): Bağ çubuklarının, kazılan çukurlarda birkaç çubuk halinde üretilmesi işi (DS II, 1115)

çekme (2): Genellikle Kilis, Antep Urfa yörelerinde kullanılan hileli kuş tutma aracı (KKSM, 277)

çele: Arpa, buğday, nohut gibi ürünlerin tanesi alındıktan sonra geriye kalan sapı (EA, 49)

çelen: Kadınların göğüslerine ve başlarına taktıkları incili iğne (DS II, 1120)

çelemek: Davarlar ilkbaharda taze olan otları çok yiyip hazmedemeyerek ölmek (DS II, 1121)

çelet: Şımarık, hırçın, atılgan, haylaz (çocuk) (DS II, 1122)

çelik (1): On kiloluk hububat ölçüğü (DS II, 1123)

çelik (2): Çocukların sopa ile oynadıkları oyun (DS II, 1123)

çelim: Kuvvet, güç (DS II, 1124)

çelpeşik: Karışık, bozuk: *Çelbeşik havada şemsiye taşınır. O adamın çelbeşik bir işi var* (DS II, 1117)

çeltik çarığı: Tarlalarda rahat çalışmak için yapılan, su girince çıksın diye delikli yapılan çarıktır. (KKSM, 229)

çem basmak: Konuyu kapatmak: *Sen o tarafa çem bas* (DS II, 1127)

çem: 1. Zararlı otlarla dolu olan yer
2. Çayır, çimen (DS II, 1127)

çemberi: Gürgen ağacından olan, derilerin dışından geçirilip kasağa gerdirilmesinde kullanılan ağaç çerçeve (KKSM, 130)

çemiç: Dut kurusu (DS II, 1129)

çemkirmek (1): Karşı gelmek, sert cevap vermek (DS II, 1130)

çemkirmek (2): Köpek, olduğu yerde kesik kesik havlamak (DS II, 1130)

çemlemek: Arklardan taşan suyun önünü çalı çırpı ile tutmak (DS II, 1131)

çemlenmek: Çimlenmek (DS II, 1131)

çemremek: bk. çemrenmek (2) (MDD)

çemrenmek (1): Etekleri toplamak, paçaları sıvamak, hazırlanmak (DS VI, 4479)

çemrenmek (2): Kolunu veya paçalarını sıvamak, eteğini toplamak (DS II, 1132)

çen: Bir şeyin yarı parçası (DS II, 1133)

çenak: İki derenin birleştiği yer (DS II, 1133)

çenber: Kadın başörtüsü, yemeni, yazma: *Fatmanın çenberi düşmüş* (DS II, 1128)

çeñe: Köşe: *Çeneyi dönünce okul görünür* (DS II, 1135)

çenesek: Çok konuşan, çenesi düşük, boş boğaz (MKS, 47)

çenet (1): Birbirine yapışık iki eşit parçadan meydana gelmiş olan cisimlerden her biri, fasulye, nohut gibi sebzelerin, badem, ceviz, erik gibi kuru meyvelerin içindeki parçalar: *Cevizin çenetlerini parçalamadan ayıkla* (DS II, 1136)

çenet (2): Kapı, pencere gibi iki kanatlı şeylerin kanatlarından her biri: *Pencerenin bi çenedini açve de oda acık havalanıversin* (DS II, 1136)

çenet (3): Bacak (EA, 50)

çenetlemek: Parçalamak: *Şu cevizleri çenetleyiverin* (DS II, 1137)

çengi: Işık çalınarak güvercinleri bu şekilde uçurmak (KKSM, 277)

çeñilemek, çenilemek: Köpek can acısından havlamak, haykırmak (DS II, 1138)

çeñilti: Köpeğin acı acı haykırması (DS II, 1139)

çeñitmek: Çocuk ağlamak (DS II, 1139)

çente: Çanta: *Çocuğa çente aldım* (DS II, 1139)

çepel: Çamur, pislik, bulaşık, kir (DS II, 1141)

çepeli mürt: Namusluca (DS II, 1141)

çepellik: Çamurlu, kirli yer (DS II, 1142)

çer: İlenç olarak söylenir: *Çer deye* (DS II, 1144)

çerçi: İğneden ipliğe, aynadan cımbız, boncuktan oyuncuğa, astandan kumaşa her türlü nesneyi bir eşek, beygir veya at üzerinde veya arabalarında köy köy, mahalle mahalle gezip dolaşarak satan seyyar satıcı (KKSM, 111)

çerge: Derme çatma, düzensiz çadır (MKS, 47)

çerkel: Öğendirenin alt ucundaki demir sıyrığı (DS II, 1109)

çerme: Şaçta yapılan yufka ekmeğinin kalını: Bacı bir *çerme yapsana* (DS II, 1147)

çerpeşik: Karışık, dolaşık (DS II, 1147)

çeşmek: Düğümü çözmek (DS II, 1148)

çeten: Saman taşımak için kağınlara konulan büyük sepet (DS II, 1149)

çevirme: Bazlama (EA, 50)

çevk: Çevik olan (kimse): *Çevk gel ha. Senin çocuğun ayağın çevkmiş* (DS II, 1153)

çevlik (1): Suyun akıntılı yeri, su çevirisi (DS II, 845)

çevlik (2): Etrafi çevrilmiş bahçe veya tarla (DS II, 1153)

çevrik: bk. çevlik (2) (DS II, 1153)

çevrim çiçek: Çocukların kendi etraflarında dönerek oynadıkları bir oyun (DS II, 1154)

çevşen çuvalı: Bir çeşit dokuma çuval (DS II, 1155)

çezmek: Çözmek (DS II, 1156)

çıbık: Çubuk (DS II, 1157)

çığıtlı: Pamuğu tarladan toplama: *Arkadaş çığıltıya gidelim* (DS II, 1158)

çiğ: Süt kazanlarının üzerini kapatmak için kamıştan yapılan örtü (DS II, 1158)

çiğır: 1. Karlı yerlerde kürekle açılan yol 2. Taşlı yol, patika (DS II, 1160)

çiğıt: Çekirdek (DS II, 1210)

çiğıt: Hamile kadınların yüzünde görülen koyu renkli leke (DS II, 1162)

çihın: Çıkın, torbacık, bohçacık (DS II, 1164)

çihınlamak: Çıkın yapmak (DS II, 1164)

çihışıklı: İdareli kimse (EA, 51)

çıkıntı: Sürü içinde işe yaramayan koyun, koç (DS II, 1167)

çıkışmak: Hesaplaşarak uzlaşmak (DS II, 1168)

çıkla: 1. Sade, arı, yalnız (DS II, 1168) 2. Tüm, tamamen, hep: *Arpa çıkla taş* 3. Tıpkı, aynı: *Ayşe ile Fatma çıkla birbirine benzerler* (DS II, 1169)

çıkma: Balkon (DS II, 1165)

çıkırık: Pamuktan, yünden iplik bükmek ya da bükülmüş iplikleri sarmak için kullanılan, el ya da ayakla çevrilen, çevrildikçe kayışıyla bir iği döndüren, dolap gibi bir ilkel araç. (KKSM, 113)

çılбак: bk. cılbak (DS II, 908)

çılbanmak: Soyunmak (DS II, 908)

çılçapar: Karışık renk: *Atın çılçaparmış* (DS II, 1171)

çilk: Bozuk, çürük, kokmuş (DS II, 1174)

çiltak: Sözünde durmayan (kimse) (DS II, 1175)

çimrık: Ardıç odununun, ateşi tutuşturmak için kullanılan küçük parçaları (DS II, 1178)

çingı: Kıvılcım: *Ateş çingı attı* (DS II, 1180)

çinkayaz: Açık, mehtaplı, çok soğuk hava (DS II, 1179)

çipçiğ: Çiğ, pişmemiş (DS II, 1183)

çipki: İnce, uzun değnek (DS II, 1177)

çıra: Lamba (DS II, 1184)

çiralık: Lamba, çıra konulan yer (DS II, 1186)

çirtlık: Kahramanmaraş yöresinde yetiştirilen, kadife adıyla da bilinen bir çiçek adı (KGBC, 32)

çirmık: Odun parçaları (DS II, 1188)

çırpı: bk. çubuk (KKSM, 130)

çırpma (1): Bulguru kabuğundan temizleyen makine (KKSM, 136)

çırpma (2): Ufak parçalara doğranmış kabak veya patlıcandan yapılmış yemek (DS II, 1191)

çırpmak: Kan almak için ustura ile vücudu kesmek (DS II, 1191)

çıtımık: Sakız ağacının meyvesi (DS II, 1193)

çıtırık (1): Karışık, birbirine girmiş, dolaşık (DS II, 1194)

çıtırık (2): Kabuğundan zor ayrılan ceviz (MMA, 37)

çitlak: Çatlak: *Tabak çitlaktı* (DS II, 1196)

çıtlamak: Çatlamak (DS II, 1196)

çıtlık: Kökünden sakız yapılan karakavuk otu ve bu ottan çıkarılan sakız (DS II, 1197)

çızıklamak: Kaytarmak (DS II, 1202)

çi: Pişmemiş (DS II, 1202)

çibidik: Alkış (MDD)

çiçek kilimi: Bir çeşit kilim (DS II, 1203)

çiçelemek: Yağmur çiselemek (DS II, 1203)

çidem: Çiğdem: *Bugün çidem toplamağa gidelim* (DS II, 1204)

çiftler: Cımbıza benzeyen, parçaları, ilave kaynak metallerini, çok küçük ve değerli taş ve benzeri nesnelere zedeledikten tutmaya yarayan çelikten yapılmış alet (KKSM, 243)

çiftli: Dişi ve erkeği aynı cins olan eşli kuş (KKSM, 277)

çiğ: Kamışlardan yapılan ve genellikle tarhana yapımında kullanılan ince hasır şeklindeki gereç (KKSM, 331)

çiğermek: 1. Nemlenmek 2. Üşümeden dolsuy sık sık abdesti gelmek (MKS, 49)

çiğın: Omuz (DS II, 1207)

çiğni: bk. çiğın (DS II, 1208)

çiğritmek: Nefret ettirmek: *Kendinden iyice çiğritmiş de yüzüne bile bakmıyorum* (DS II, 1211)

çiğsimek: Nefret etmek (DS II, 1209)

çihar: Kitapların aşınmasını önlemek

için kenarlarından deri geçirilerek, ortasının kumaş ya da ebru ile kaplandığı cilt (KKSM, 103)

çilbir otu: Semiz otu (DS II, 1214)

çilçapar (1): Siyah beyaz karışık, boz renk (DS II, 1213)

çilçapar (2): Yüzdeki çiçek izleri (DS II, 1213)

çile (1): İp yumağı (MDD)

çile (2): Sağlık, şişmanlık (hayvanlar hk.): *Hayvanların çilesi bu yıl iyi, kışı geçirirler inşallah* (DS II, 1214)

çilelenmek: Semizlenmek, şişmanlamak (hayvanlar hk.) (DS II, 1215)

çileli: 1. Besili (hayvan hk.) (DS II, 1215) 2. Dolgunca, şişman (GİAD, 270)

çilemek: Sulamak: *Odayı çile de süpür toz olmasın* (DS II, 1216)

çilemek: Yağmur çiselemek (DS II, 1216)

çilenti: Hafif ve ince yağın yağmur, çisinti (DS II, 1215)

çilesiz: Besisiz, zayıf (hayvan hk.) (DS II, 1217)

çilik: Alkış (DS II, 1232)

çilingir: Kumlu toprak (DS II, 1218)

çilli: Şamar, tokat (DS II, 1220)

çillik: Dişilik organı (DS II, 1218)

çilpenti (1): Az yoğurtla yayık yayma (DS II, 1220)

çilpenti (2): Çalı çırpı ile yakılan geçici ateş (DS II, 1220)

çiltim: Küçük üzüm salkımı (DS II, 1218)

çimdik: İki parmak ucuyla alınan miktar, tutam (toz şeyler hk.) (DS II, 969)

çimcik çalmak: Çimdiklemek (DS II, 970)

çimdirmek: 1. Birini yıkamak 2. Birine bir şeyi bol miktarda, esirgemeksizin vermek (EA, 52)

çimecek: Banyo, yıkanacak yer, yunak (DS II, 1223)

çimiz: Batakılık (DS II, 1224)

çimmek: Yıkamak (DS II, 1224)

çinayaz: bk. çinkayaz (DS II, 1179)

çincik: bk. cıncık (DS II, 918)

çinçik: Serçe kuşu (DS II, 1226)

çinçin (1): Serçe büyüklüğünde ve toprak renginde bir çeşit kuş (DS II, 1226)

çinçin (2): Tek ayak üzerinde sekerek oynanan bir çocuk oyunu (DS II, 1226)

çingene düğünü: Diğer adı ipek çiçeği olan bitkinin Kahramanmaraş yöresindeki adıdır (KGBC, 30)

çingil (1): Omuz (DS II, 1228)

çingil (2): Ağaç veya dağ doruğu (DS II, 1228)

çingilli püngüllü: bk. cıngıllı püngüllü (DS II, 923)

çini: Topaç (DS II, 1228)

çinik: Sekiz kiloluk bir hububat ölçüsü, şinik (DS II, 1228)

çinke (1): Benek: *Şu kasenin yüzü çinke çinkedir* (DS II, 1229)

çinke (2): Sağlam, sert (taş hk.) (DS II, 1229)

çinke vurmak: Fiske vurmak: *İki çinke vurdumdu, hemen açıldı* (DS II, 1229)

çinkeayaz: bk. çinkayaz (DS II, 1179)

çintayaz: bk. çinkayaz (MMA, 37)

çintik: Bir şeyin çok küçük parçası (DS II, 1230)

çintimek: bk. çitimek (DS II, 1244)

çintmek: Az olan suları bir araya toplamak (DS II, 1231)

çipil (1): Gözleri çapaklı olan (kimse) (DS II, 1232)

çipil (2): 1. Bataklık yerlerde veya pınar kenarlarında meydana gelen ot, yosun gibi bitkiler 2. Sığ su (DS II, 1232)

çipri: Çalı, çırpı (DS II, 1237)

çir: 1. Meyve kurusu (DS II, 1234) 2. Kayısı kurusu (NTK, 458)

çiratmak: Zerdali kurusu yapmak için zerdalileri yarıp yaymak (DS II, 1234)

çir etmek: Özür dilemek: *Kabahatlerinin affi için çir ettim* (DS II, 1235)

çiringil: Pınar (DS II, 1235)

çiriş (1): Çiriş otunun kök yumruklarının kurutulup öğütülmesi ile elde edilen ve sulandırılarak kullanılan toz halinde yapıştırıcı (KKSM, 307)

çiriş (2): Dağ pırasası (DS II, 1235)

çirli: 1. Et ve meyve kurusu ile yapılmış bir çeşit yemek 2. Nohutla kayısı kurusunu karıştırarak pişirdikten sonra soğutup yenen bir çeşit yemek (DS II, 1236)

çirpene: Eski ayakkabı (MDD)

çirpi: Çalı, çırpı (DS II, 1237)

çirtermek (1): Ağaçlar tomurculanmak (DS II, 1238)

çirtermek (2): Dikilip durmak, beklemek; suçluluk duygusu ile büzülerek oturmak (EA, 52)

çirtermet: bk. çirtermek (1) (DS II, 1238)

çirteyne: Hafif meşrep (kadın) (DS II, 1238)

çirtigli: Kenarı fırırlı, süslü (MMA, 37)

çirtik: Tabak kenarlarındaki girinti (DS II, 1238)

çirtikli terlik: 1. Yanları işlemeli panduffa 2. Kenarları işlemeli, patiskadan yapılmış takke (DS II, 1238)

çirtim: Küçük üzüm salkımı, salkım-cık (DS II, 1238)

çirtmek (1): Yalan söylemek: *Sen bunu çirttin* (DS II, 1239)

çirtmek (2): İnek, koyun vs. hayvanları sağmak (EA, 52)

çirtmek (3): Özellikle cacık yapılırken salatalığın veya diğer sebzelerin küçük küçük doğranması (MDD)

çit: Basma (kumaş hk.) (DS II, 1240)

çite: Kuşun dişi parlatmasına denir. (KKSM, 277)

çitemik: Çitlembik ağacı (DS II, 1242)

çiteşmek: İki kişi ağız kavgası yapmak (DS II, 1242)

çitil (1): 1. Sebze fidesi 2. Fidan (DS II, 1243)

çitil (2): Küçük bakraç (DS II, 1228)

çitillenmek: istenmeyen birinin insanın yanında bulunması, başında dikilmesi (EA, 53)

çitilli: Fidan dikili yer (DS II, 1244)

çitimek: Kumaş ve örgülerin yırtıklarını örmek, dikmek (DS II, 1244)

çitlek: Çatlak, yarılmış (DS II, 1246)

çivit: 1. Gebe kadınların yüz ve vücutlarında olan leke 2. Güneşin yaptığı çil (DS II, 1249)

çiyçi: Üzerine tarhana serilen hasırları örüp satan adam (DS II, 1249)

çiyer: Boş arazi (DS II, 1250)

çiyit (1): Gebe kadınların yüz ve vücutlarında olan (DS II, 1249)

çiyit (2): Pamuk tohumu, çekideği (DS II, 1250)

çiyrimek: Nefret etmek (DS II, 1251)

çiyritmek: bk. çığritmek (DS II, 1211)

çiyzinmek: Beğenmemek, hoşlanmamak (DS II, 1251)

ço: Eşeği, hızlı yürütme ünlemi (DS II, 1253)

çoban döseği: Yetiştigi yeri yatak gibi örten, tüylü, gri yeşil renkli, geniş bir ot (çobanlar üzerinde yattığı için bu isim verili) (DS II, 1254)

çobansalık: Çoban hakkı, çobanlık ücreti (MKS, 50)

çoban yolu: Yeni doğmuş kuzu veya oğlağı sahibine getiren çobana verilen hediye (DS II, 1255)

çobancalık: Çoban hakkı, çoban bahşisi (DS II, 1255)

çobanlık: Ağıl yakınında çobanların oturması için yapılmış ev (DS II, 1255)

çodürmek (1): Akıcı bir şeyi kuvvetle fişkırtmak (DS II, 1256)

çodürmek (2): bk. cövdürmek (DS II, 1277)

çodürük: Sidik (DS II, 1277)

çoğnaşmak: Alışmak (AAKM, 382)

çoğoncasına: Çok defa, çoğu zaman (DS II, 1257)

çohsunmağ: Çok görmek, kıskanmak, çekememek (DS II, 1258)

çoğuşmak: Toplanmak, birikmek, üşüşmek, kalabalık etmek (DS II, 1262)

çokuntu: Toplantı (DS II, 1261)

çom: 1. Felç, inme (MMA, 37) 2. Dalı, yaprağı olmayan ağaç (EA, 53)

çomak (1): Erik ağacından olan davulu seslendirme aracı (KKSM, 130)

çomak (2): Yufka ekmeğinin içine peynir veya kıyma konularak yapılan dürüm (DS II, 1265)

çomça balık: Henüz ayakları çıkmamış kurbağa yavrusu (DS II, 1266)

çomça: bk. çömçe (DS II, 1284)

çomruk: Tomruk (DS II, 1266)

çomu: Küçük kulaklı koyun veya keçi (DS II, 1267)

çomuk: Eksiği bulunan, tam olmayan (MKS, 51)

çonmak: Kakmak, vurmak (DS II, 1268)

çoplan: bk. çevlik (DS II, 845)

çor: 1. Dert, keder, hastalık 2. İspanyol nezlesi (DS II, 1269)

çoramık: Gözden, hastalık dolayısıyla akan su (DS II, 1271)

çorlu: Hastalıklı, dertli, illetli (DS II, 1272)

çoru tutmak: Sarası tutmak (DS II, 1273)

çot (1): El ve ayağı sakat olan kimse, kötürüm, çolak (DS II, 1274)

çot (2): Ağaç dallarının gövdeye bitiştiği yer ve bunlardan iki dalın arasında kalan kısım (DS II, 1274)

çot (3): Ağaç dalı (DS VI, 4482)

çotili: Bacakları içe doğru çarpık olan kimse (MMA, 38)

çöbel: Köşe, uç (DS II, 1276)

çödürmek: bk. cövdürmek (DS II, 1277)

çöğdürük: Tahterevallı (MKS, 51)

çökek: Bataklık, su kenarı, balçık (DS II, 1281)

çökermek: İhtiyarlanmak (DS II, 1281)

çökü: Alna bağlanan yazma veya çember: *Başım ağrıyordu, çekilik bir şey bulamadım* (DS II, 1112)

çökündür: Pancar (DS II, 1282)

çöl: Tarlaların su biriken, çimenli ve bataklık olan yerleri (DS II, 1282)

çöl etmek: Uykuda yatağı ıslatmak, işemek (DS II, 1283)

çöllemek: bk. çöl etmek (DS II, 1283)

çölpeşik (1): Miskin, uyuşuk, beceriksiz (DS II, 1283)

çölpeşik (2): Dolaşık, karışık (DS II, 1284)

çölte: Balık dizilen çöp, çatal (DS II, 1284)

çömçe gelin: Çocukların süpürgeyi gelin yaparak oynadıkları oyun (DS II, 1285)

çömçe: Keççe, büyük tahta kaşık (DS II, 1284)

çömelek: Ayaklar üzerinde oturma şekli (DS II, 1286)

çömüdmek: Çömelerek oturmak (EA, 54)

çöpür (1): Yünün kirli ve çöplü yerleri (DS II, 1290)

çöpür (2): Keçi kılı (DS II, 1291)

çöpürlenmek: İşin sonu iyi gelmemek (DS II, 1291)

çöpürlü: Dayanacak kimsesi bulunan (DS II, 1291)

çöpürlü: Karışık, dolaşık iş (DS II, 1291)

çörek bayramı: Ramazan Bayramı (MDD)

çörez (1): Zayıf, sıska, büyümemiş (DS II, 1293)

çörez (2): Bir yaşında erkek koyun (DS II, 1293)

çörpeşik: Karışık, sıkıntılı durum (MDD)

çörtten: Pınar veya damdan su akıtan ağaç veya tenekelik (DS II, 1293)

çörtük: Ekinler arasında yetişen, kökü yenilebilen bir çeşit kokulu ot (DS II, 1292)

çörü: bk. çorlu (DS II, 1272)

çötene: Çam ağacının tohumu (DS II, 1297)

çöül: Diken (DS II, 1297)

çöven: Bir ucu kıvrık, uzunca değnek (MKS, 51)

çövmek: Sıçramak (DS II, 1298)

çöz: 1. Bağırsak yağı (DS II, 1299)
2. Küçükbaş hayvanların istenmeyen kısımları (MMA, 38)

çözen: Zayıflık (DS II, 1299)

çözgü: Çulfa için hazırlanmış paralel ipliklerdir. (KKSM, 107)

çubuk: Eskiden tahtadan yapılan şimdi farklı ağaç türlerinden olan, davulun arka tarafında ince ses çıkarmada kullanılan, sol elde vurularak çalınan çubuktur. (KKSM, 130)

çubuklama: Pamuk, elyaf ya da yünü bir değnek yardımıyla vurup vurup kaldırma işi (KKSM, 365)

çuha: Dört kat edilmiş pestil (DS II, 1301)

çulha: İpten dokunan kumaş (DS II, 1302)

çullama (1): Yumurtaya batırılarak yağda kızartılmış üzüm pestili tatlısı (DS II, 1303)

çullama (2): Kızıl hastalığı (DS II, 1303)

çulluk: bk. culuk (DS II, 1014)

çulpeşik: Pasaklı, dağmık (DS II, 1304)

çungur: Çukur, derin (DS II, 1304)

çungurlaşmak: Derinleşmek, çukurlaşmak (DS II, 1304)

çunkur (1): bk. çungur (DS II, 1304)

çunkur (2): Bir oyun adı. Kişiler eşit sayıda takımlara ayrılır. Ortaya bir taş konur. Bir taraf kaçır, diğer taraf hem onları kovalar, hem de taş bastırmamaya çalışır. Basarlarsa oyunda bir sayı alırlar. Basamazlarsa karşı taraf bir sayı alır. Hangi taraf daha önce 3 kez yenersen onlar diğerlerine biner. (MKS, 52-53)

çunur: bk. cunur (1) (DS II, 1017)

çurcuru: Özleşmemiş, koyulaşmamış, sulu (yemeklik hk.) (DS II, 1019)

çuren: Eli yakışmayan (DS II, 1305)

çut: Dermansız (DS II, 1305)

çüçül: 1. Kuş yavrusu 2. Küçük, körpe (DS II, 1023)

çümbül: Erkek çocukların erkeklik organı (DS II, 1308)

D

dabaca: İskambil oyununda tebeşirle puanların yazıldığı siyah plastik levha (MMA, 38)

dabak: Koyun, keçi ve sığırların, ağız, tırnak aralarında olan bir hastalık; şap hastalığı (DS II, 1311)

daban (1): 1. Döşeme (DS II, 1312) 2. Üç dört santimetreden kalın tahta, kalas, döşemelik tahta (DS II, 1313)

daban (2): Ayağın altı, taban (DS II, 1313)

daban çuvalı: Küçük çizgi ve çiçeklerle süslü dokuma çuval (DS II, 1314)

daban diremek: Direnmek, inat etmek (DS II, 1314)

daban döğmek: bk. daban diremek (DS II, 1314)

dabanlı: Cesur, cesaretli, gözü pek (MKS, 53)

dabansız: 1. Sebatsız, bir yerde durmayan (DS II, 1315) 2. Korkak, yüreksiz, cesaretsiz (EA, 55)

daban tahdası: bk. daban (2) (DS II, 1313)

daban tarla: Bir yerin, yamaçtaki tarlanın alt kısmı, eteği (DS II, 1313)

dabaz: Deri üzerinde olan ve kaşını yapan kırmızı kabarcıklar, kurdeşen (DS II, 1315)

dabdiri: Birdenbire, ansızın (DS II, 1315)

dabsak (1): Aç gözlü, doymaz (DS VI, 4484)

dabsak (2): bk. dabsak (DS VI, 4484)

dabşak: bk. dabsak (DS VI, 4484)

dadamık: Kuş, balık avlamak için av yerine konulan yem (DS II, 1318)

dā danası: Dağ danası, domuz (EA, 55)

dadangın: Alışkın (DS II, 1319)

dadankın: bk. dadangın (DS II, 1319)

dadanmak: Alışmak, alışkanlık kazanmak, tadını almak (Olumsuz durumlar için kullanılır) (EA, 55)

dağ çatı: Vadi, koyak (DS II, 1324)

dağdağan: Çitlembik ağacı ve meyvesi (DS II, 1324)

dağışık: Yedek kıyafet (MDD)

dağla: Lehimci havyası (DS II, 1325)

dağlı: Görgüsüz (DS II, 1325)

dahacık, dāhacık: İşte, orada, şurada (DS II, 1326)

dahıntı: Nişan ve düğünlerde geline takılan ziynet (DS II, 1331)

dahra: 1. Bir çeşit budama bıçağı, tahra (DS II, 1329) 2. Bir çeşit balta, et satırı, nacak (DS II, 1330)

dalacan: Asi, titiz, hırçın, saldırgan (MKS, 54)

dalag: Peynir gibi parça kalıp haldeki yiyeceklerin küçük bir parçası (MMA, 39)

dal ölen: bk. dal öylen (DS II, 1347)

dal öylen: Tam öğle vakti (DS II, 1347)

dalab olmak: Dişi hayvan çiftleşmek istemek, erkek istemek (DS II, 1334)

dalak (1): Doğranmamış peynir parçası, tekerlek biçimindeki kaşar peyniri (DS II, 1336)

dalak (2): Göğüs (DS II, 1336)

dalaksız: Nikahsız (DS II, 1337)

dalap: At isteyen kısrak, erkek isteyen dişi eşek ya da hayvan (DS II, 1337)

dalazımak: Yüreği çarpmak (MKS, 54)

dalbacak: Uzun bacaklı insan veya hayvan (DS II, 1339)

daldal: 1. Yana kıvrık (boynuz için) 2. Boynuzu yana kıvrık hayvan (DS VI, 4484)

dalga: Kitap ve defter yaprağı, sayfa (DS II, 1343)

dalgeçir: Yelek (DS II, 1344)

dallanmak: Rezil olmak (DS II, 1346)

dam: Toprak damlı ev, kulübe, köy evi (DS II, 1347)

damacan: Camdan yapılmış orta büyüklükteki testi, hasırlı büyük şişe, damacana (DS II, 1348)

damağzamak: İmrenmek (DS II, 1348)

damah: 1. Cimri kimse 2. Cimrilik (EA, 56)

damak: Kapı rezesi, zemberek, kapı-

daki sürgü (DS II, 1348)

damar otu: Sulak yerlerde biten, ince damarlı, geniş yaprakları iltihaplı yaraların tedavisinde kullanılan bir ot (DS II, 1350)

dambıra: Tambura (DS II, 1351)

damızlık: Pekmez, yoğurt, peynir vb. şeyleri yapmaya yarayan maya (DS II, 1352)

damlacık: İnme, felç (DS II, 1353)

dan, dān, dañ: Sabah vakti, tan (DS II, 1355)

danaça: Sabaha kadar (MKS, 54)

danemek, dānemek: Bakmak (DS II, 1358)

danışık: Evlenmelerde ailelerin karşılıklı oturup konuşup anlaşarak söz kestiği toplantı (EA, 57)

dāni: Kadar: *Dınnağ dāni* (EA, 57)

dank: Grip, nezle (DS II, 1362)

dankalak: bk. dank (DS II, 1362)

danlamak: Uğuldamak, ses çıkarmak (DS II, 1363)

danlaya düşmek: Çıkagelmek: *Biz söyleşirken oradan danlayadıştü* (DS II, 1363)

danmak: Önceden tahmin etmek, hissetmek, sezme (MKS, 55)

dansamak: Tuhaf bulmak, hayret etmek, garipsemek (MKS, 55)

daraba: Dükkan kepengi (DS II, 1365)

darak kilimi: Bir çeşit kilim (DS II, 1366)

daraklık: Etin fileto kısmı (DS II, 1366)

daraz: Tarhana fırığının delik delik dö-külecek şekilde olmasıdır (KKSM, 331)

darbız: 1. Rutubet, nem 2. Nemli toprak 3. Hasattan sonra tarlayı sürerek, nemlendirerek tava getirme, tavllanmış toprak (DS II, 1368)

dārcık: Dağarcık (DS II, 1323)

dardağan: bk. dağdağan (DS II, 1324)

darha: bk. dahra (DS II, 1330)

darı: Mısır (MMA, 39)

darıcan: Pirinç içinde bulunan bir çeşit darı (DS II, 1370)

dartı: Tartı, ölçü, ağırlık (DS II, 1373)

dartmak: Çekmek, asılmak: *Bu çocukların kulakları dartılmalı, yoksa uslanmazlar* (DS II, 1373)

dasdaylak: Çok açık giyinme şeklini tarif eden bir söz (MDD)

dasdingil, dasdiñgil: Yapayalnız, işsiz, güçsüz, başıboş (DS II, 1343)

daşırgamak: Hayvanın ayağına taş aşındırıp, acıtarak hayvan yürüyememek (DS II, 1376)

dātlemek: Gözetlemek, gözlemek, dikkatle bakmak, takip etmek (DS II, 1404)

davar: Kıl keçi (MDD)

davar düğünü: Koyunlar kuzuladığı zaman yapılan şenlik (DS II, 1378)

davlu: Çarık yapmak için uzunlamasına kesilen ham deri (DS II, 1380)

davşancıqlamak: Küçük çocukların gülmeyi öğrenmeye başlaması ve o zamanki gülümsemesi (EA, 58)

davuş: Ses, hafif gürültü, hışırtı, tıkırtı (DS II, 1379)

dayak: Kağmı ve dört tekerlekli arabalarda oku yukarda tutmaya yarayan ağaç destek (DS II, 1384)

dayaňgal: Dayanıklı, güçlü kuvvetli, tahammüllü (EA, 58)

dayanmak: Yorulmak: *Yörüyü yörüyü hep dayandık, adım atmağa dermanımız kalmadı* (DS II, 1386)

daylak (1): Deve yavrusu (DS II, 1388)

daylak (2): İnce, uzun boylu (kimse) (DS II, 1389)

daylı: Öl, geber, Allah belanı versin anlamında ilenç (DS II, 1389)

dayramak: Kumaş eskimeye yüz tutmak, yırtılmak (DS II, 1390)

daz: 1. Kellerin başında kellikten geriye kalmış izlere denir: *Çoğu gitti azı kaldı, keli gitti dazı kaldı* 2. Otsuz, çıplak arazi, tepe (DS II, 1390)

dazende: Tutan, saklayan, getiren (MKS, 55)

debgi: Bel küreğinin ayak basacak yeri (MMA, 39)

debi debi: Hızlı hızlı: *Ali şimdi buradan debi debi geçti* (DS II, 1394)

debiyak: Biraz evvel, demin (DS II, 1391)

deblek: Dümbelek, darbuka (DS II, 1395)

debme: Tenekeden yapılan, içine yağ konulan yağdanlık (KKSM, 347)

dedebörk: Patıcanın sap kısmı (MDD)

değerlikli: 1. Sevilen, hatırı sayılan kişi 2. Kandırılma korkusu olmayan mal (MKS, 56)

değermi: Yuvarlak: *Değirmi yüzlü kıza bak* (DS II, 1400)

değertlemek: bk. dātlemek (DS II, 1405)

değiş olmak: Naklolmak, yer değiştirmek (DS II, 1402)

değlip: Kaynamış bulgurun dış kabuğunu ayırarak, bulgur yapmaya yarayan değirmen (DS II, 1403)

değnemek: bk. dātlemek (DS II, 1405)

deha, dēha: bk. dahacık, dāhacık (DS II, 1327)

dek: Hile (MMA, 40)

delbesek: Serseri, ahmak (DS II, 1408)

deldelice: Atmaca kuşu (DS II, 1408)

deleme: Topaç (DS II, 1409)

delibaş: Yiğit, cesur (DS II, 1410)

delibiber: Kırmızı acı biber (DS II, 1411)

delice: Şahin, atmaca (DS II, 1411)

delme: Gelin elbisesindeki el işi modası, bundan dolayı elbiseye verilen isim (MKS, 57)

dembildek: Darbuka (MDD)

demirci kilidi: Büyük asma kilit (DS VI, 4486)

demircik: Dişbudak ağacı (DS II, 1417)

demiryolu: Eskiden döşeklere yüz yapılan bir kumaş türü (EA, 59)

denbel: Urgan (DS II, 1420)

denlemek: bk. dātlemek (DS II, 1405)

denneşmek: 1. Düzelip toparlanmak
2. Hazırlanmak, toplanmak (MKS, 58)

densinmek: Önem vermek, saygı

göstermek (DS II, 1426)

depe dönmeç: Bir oyun (EA, 59)

depeleenti (1): Arada kalan: *Aralıkta depelenti oldum* (DS II, 1427)

depeleenti (2): Üzümün suyu sıkılıp sırası alındıktan sonra geriye kalan ve hayvanlara yedirilen posası, küspe (DS II, 1427)

depgi: Üzüm ezilen yer (DS II, 1428)

depik (1): Tekme, çifte: *Beygir çocuğu bir depikte yıktı* (DS II, 1429)

depik (2): Kuru ve basılmış toprak (DS II, 1429)

depinmek: Ayak diremek (DS II, 1429)

depki: Çeltikçilerin su yollarının çamurunu atmak için kullandıkları bir çeşit kürek (DS II, 1430)

depme: Bakırdan yapılmış tabanı geniş, ağzı dar yağ kabı (DS II, 1430)

depmek: Nüksetmek (DS II, 1396)

depremek: Kımıldamak, olduğu yerde hafifçe hareket etmek (EA, 59)

depreşmek: bk. depmek (DS II, 1396)

dera: Hastalık, sıkıntı (MKS, 58)

derdek: Dokuma tezgahında masuranın sarıldığı kamış (DS II, 1431)

deri: 1. Panayır, pazar, pazar kurulan gün: *Bu atı deriden aldım* (DS II, 1433)
2. Perşembe (MKS, 58)

derim: Çadırın etrafını koruyan çul siper (DS II, 1434)

deşirmek, dēşirmek: Devşirmek, toplamak (DS II, 1438)

deştiye: Toprak sulanmadan yapılan tarım (DS II, 1439)

detirgin etmek: Rahatsız etmek, huzurunu kaçırmak, üzmemek (DS II, 1399)

devamı: Çocukluktan çıkmış kimse, delikanlı (DS II, 1439)

develik: Pembe çiçek açan zehirli bir ağaç (DS II, 1442)

deveme: bk. deleme (DS II, 1409)

devinmek: Altüst olmak (DS II, 1443)

devlek: İdare, geçim (MKS, 58)

devliki: bk. devrisi (DS II, 1445)

devlip: 1. Tahıl değirmeni 2. Değirmen taşı (DS II, 1444)

devre: Ters, aksi, yolunda olmayan, yanlış (insan veya iş hakkında): *İşler devre gidiyor* (DS II, 1444)

devrisi: Gün, hafta, ay, yıl gibi zamanların bir sonrakini anlatmak için kullanılır, ertesi: *Devrisiğün geldi* (DS II, 1445)

deyemek: bk. dätlemek (DS II, 1405)

deyha: bk. dahacık, dāhacık (DS II, 1328)

deyişet (1): Mani, destan, ağıt, şiir, mısra, şarkı, türkü, gazel (DS II, 1447)

deyişet (2): Rivayet (DS II, 1447)

deyişetci: Halk ozanı, âşık (DS VI, 4486)

deyişme: Karşılıklı saz eşliğinde atışma (MKS, 59)

deylağ: Deve yavrusu (GİAD, 272)

deynemek: bk. dätlemek (DS II, 1405)

deyşet: bk. deyişet (1) (DS VI, 4486)

dıbbık (1): Sakız ve çam ağacından

yapılan, serçe tutmaya yarayan bir çeşit macun, ökse (DS II, 1448)

dıbbık (2): Tuzak (EA, 60)

dıbbıka: Çocuğu yaşamama, hemen ölme: *Fatmada dıbbıka var, zavallının çocuğu hiç yaşamıyor* (DS II, 1448)

dıddırı: Kız çocuklarına söylenen bazen sevgi bazen de kızma ifade eden bir söz (EA, 60)

dığdığ: Kavga edenleri kızıştırmak için söylenen söz (DS II, 1452)

dığıl (1): Sık örülmüş şey (DS II, 1452)

dığıl (2): Kısa boylu, kısacık, cüce (MKS, 59)

dığlamak: Tınlamak (DS II, 1453)

dıhılmak, dıhılmak: Girmek, sokulmak (DS II, 1454)

dıhız (1): Üstüne basılmış sert toprak: *Dıhız toprağa bel hiç geçmez* (DS II, 1454)

dıhız (2): Dar, sıkı, tıkız (DS II, 1454)

dıkberim olmak: Gök gürültüsü, top, bomba sesinden korkuğ sıçramak, titremek: *Çocuk dıkberim oldu* (DS II, 1454)

dıkılmak: Girmek, sokulmak (DS II, 1455)

dıkıs: Çok sıkıştırılmış, bastırılmış, dolu, sıkı: *Bu çuval ne kadar dıkıs basmışlar* (DS II, 1456)

dıkıştırmak: Sokuşturmak, doldurmak (DS II, 1457)

dıkız: Çok nemli toprak, sulu olmayan çamur, çamurlu tarla (DS II, 1456)

dıkmak: Sokmak, koymak, kapamak (DS II, 1457)

dımdım: Mırıltı, sessiz konuşma (DS II, 1459)

dımdıraz: Küçük çocuk (DS II, 1460)

dımudmak: Hafif ısıtmak, az ısıtmak (EA, 60)

dımıtmak: 1. Bayılmak 2. Isıtmak 3. Uyumak (MKS, 59)

dımsık: Hafif ısınmış (EA, 60)

dımsımak: Hafiflemek, azalmak (MKS, 59)

dıngırtılık: Gevezelik (DS II, 1465)

dıraz (1): Delikanlı (DS II, 1467)

dıraz (2): Naz (EA, 60)

dırranga: Güvercin büyüklüğünde, papağan renginde, eti yenmeyen bir kuş (DS II, 1472)

dışlık: Rahat, huzur, neşe, iç ferahlığı (DS II, 1473)

dışlıksız: Yaramaz, kimseye rahat vermeyen, huysuz (çocuk) (DS II, 1474)

dıvrak: Çevik, canlı, kıvrak (kimse) (DS II, 1474)

dibece: Bir şeyin aslı, esası, açıkçası: *Ben bu işin dibecesini öğrendim* (DS II, 1478)

dibedilik: Büsbütün, tamamen (DS II, 1479)

diğdirmek: 1. Sıvı hızla fişkırmak: *Testi delinmiş su diydiriyor* (DS II, 1528) 2. İşemek (MDD)

diha: bk. dahacık, dāhacık (DS II, 1328)

dikadim: Her zaman, daima (DS II, 1484)

dikeç: Kazık, sırık, ağaç çubuk (DS II, 1485)

dikelmek: Karşı gelmek, kafa tutmak,

dayatmak, dikleşmek (DS II, 1485)

diki: 1. Etin kuşbaşı doğranmış haldeki her bir parçası (MMA, 41) 2. Bir parça (KÇKG, 18)

dikicik: bk. dahacık, dāhacık (DS II, 1328)

dikim: Bayır (DS II, 1487)

dikinmek: Dikmek, diktirmek (elbise): *İki takım elbise dikindim* (DS II, 1487)

dikme (1): Fidan, yeni dikilmiş fidan (DS II, 1488)

dikme (2): Bacak (DS II, 1489)

dil: 1. Anahtar (DS II, 1490) 2. Açı (DS VI, 4488)

dilalanmak: bk. dilālenmek (DS II, 1490)

dilālenmek: 1. Üşenmek 2. Nazlanmak (DS II, 1490)

dilbesek: Çok konuşan (DS II, 1491)

dilbunu: Dil ile yapılan nazar (MKS, 60)

dilçik: Kemer ve ayakkabı tokalarındaki madeni dil şeklindeki çıkıntı (DS II, 1492)

dilgen: bk. dirgen (DS II, 1515)

dilgildemek: bk. dilgildemek (DS II, 1505)

dilicek heybesi: Bir çeşit heybe (DS II, 1494)

dillemek: Kilitlemek (DS II, 1496)

dilli düdük: Söğüt, kavak gibi ağaçların ince dallarından, kamıştan yapılan bir çeşit düdük (DS II, 1496)

dilme: Dört köşe kesilmiş ağaç, kereste (DS II, 1497)

dinelmek, diñelmek: Ayakta durmak, ayağa kalkmak, dik durmak (DS II, 1501)

dineltmek, diñeltmek: Ayağa kaldırmak, ayakta tutmak: *Çocuğu bu kadar ayakta dineltmek iyi değıl* (DS II, 1502)

dinemek: Dinlemek (DS II, 1483)

dingildek: 1. Tabanı üzerinde hareketsiz duramayıp sallanan, oynak: *Bu testi dingildek* 2. Onak, hoppa (kimse) (DS II, 1504)

dingildemek: Kıvıldamak, oynamak, sallanmak (DS II, 1504)

dingirdemek: Sarsılmak (DS II, 1506)

dingiş (1): 1. Boynuzları dik hayvan 2. Dik boynuz (DS VI, 4488)

dingiş (2): Çok uzun boylu ve zayıf (kimse) (DS II, 1506)

dinkiş: Boynuzu kısa, ince ve sivri, kendisi hareketli olan oğlak, davar, inek (DS II, 1507)

dinkoz: 1. Zayıf, cılız 2. Fakir (DS II, 1508)

dinsik: Av gözetlenen yüksek yer, ağaç tepesi, gözetleme yeri (DS II, 1509)

dip: Pancar ve kökü, şeker pancarı (DS II, 1509)

dip bucak: Köşe bucak: *Dip bucağa sakladıydım ama gene bulmuşlar* (DS II, 1509)

dipçik: Tarlanın sürülemeyen killi, kireçli kısmı (DS II, 1510)

direklenmek: Yükselmek (GIAD, 274)

direşmek: Karşılıklı ayak diremek (DS II, 1514)

dirgemek: Allah'a havale etmek, göndermek (MKS, 60)

dirgen: Harmanda sapları yaymaya yarayan demir ya da tahtadan yapılmış ucu çatallı tarım aygıtı (DS II, 1515)

dirimseklilik: Egemenlik (DS II, 1517)

dirimsuyu: Abıhayat (DS II, 1517)

diş çalmak: Isırmak (MKS, 61)

dişegi: Taşları yontmak için kullanılan dişli bir çeşit çekiç (DS II, 1521)

dişemek: Dişegi denilen ucu tırtıllı çekiçle değirmen taşı ya da herhangi bir şey üzerinde diş yapmak (DS II, 1522)

dişenti: Değirmen taşı dişendikten sonra ilk öğütülen taşı un (DS II, 1523)

dişgir: Dişli, düşmanına yenilmeyen (MKS, 61)

dişi bakır: Bakırcılık mesleğinde ham bakıra verilen addır. (KKSM, 55)

dişlen, dişleñ: Dişler dışarı doğru çıkık olan (kimse) (DS II, 1525)

dival: Kadife üzerine sırma ya da kırlaptanla kabartma olarak yapılan iğne işidir. (KKSM, 308)

diyrek: Bayatlamış, tazeliğini koruyamamış (MKS, 62)

dizleme: Uzun çorap (DS VI, 4488)

dobura dobur: Dolambaçlı yollara sapmadan gerçeğı söylemeyi anlatır (DS II, 1534)

doğdaç: Yeni doğmuş bebek (DS II, 1536)

doğramaç: Ekmeğı süt, yoğurt, ayran içine doğrayarak yapılan yiyecek, papara (DS II, 1537)

doğu: Kağnıyı durdurmaya yarayan kazık (DS II, 1538)

dolag: Ayakkabı giymeden önce bilekle diz arasına dolanan bez parçası (MMA, 41)

dolak: Başa dolanan, sarılan örtü (EA, 63)

dolama (1): 1. Entari 2. Eteklilik 3. Önlük, peştamal (DS II, 1542)

dolama (2): Parmakta çıkan çok katlı yara (MMA, 41)

dolaz: Yağda kavrulmuş unu su ile pişirerek yapılan bir çeşit yemek (DS II, 1545)

dolbak: Başı açık, çıplak: *Sıcakta dombak sokağa çıkılmaz* (DS II, 1550)

doldurmalı: Çok basit dokumalı bir çuval çeşidi (DS II, 1546)

doluca: Tetanos yarası (MKS, 62)

dolugmak: Gözlerin dolması (EA, 63)

dolukma: Nefes darlığı, astım (MKS, 62)

doluman: Bir şeyin miktar olarak çok fazla olduğu anlamında bir söz (MDD)

domas (1): 1. Yoğurt kaymağından yapılan peynir 2. Çökelek, kaymak, süt ve tereyağını karıştırarak yapılan yiyecek (DS II, 1550)

domas (2): Domates (DS II, 1550)

domaylı: Süs kavunu (DS II, 1550)

dombal: Kıç, kalça (EA, 63)

dombalak: bk. donbalak (MDD)

domur: 1. Kabank 2. Kabarcık (DS II, 1553)

domurcuk: Tomurcuk (DS II, 1553)

domurmak: Ağaçlar tomurcuklanmak (DS II, 1553)

domuz çömelten: Kuzeyden, kuzey doğudan esen çok soğuk rüzgar (DS II, 1555)

domuzbaşı: Bağ çubuklarında şişkinlik şeklinde beliren ve çucukları kurutan bir hastalık (DS II, 1555)

don (1): Çamaşır: *Cuma günü don yıkamam* (DS II, 1557)

don (2): Gelin elbisesi, kadın elbisesi (DS II, 1558)

donak: Gelin elbisesi (MKS, 63)

donbalak dönmek: Takla atmak (DS II, 1551)

donbalak: Takla (DS II, 1551)

doncak: Yarı çıplak (MKS, 63)

doncukmak: Utanmak (DS II, 1559)

dondurma firığı: Ateşte süt, salep ve şekerin katılıp kaynadıktan sonra belli bir kıvama gelince küleğe koymadan önceki dondurmanın ilk haline denir. (KKSM, 151)

donkuz: Gece ayazıyla donan ıslak toprağın sabah güneşiyle tekrar yumuşaması (DS II, 1561)

donluk: Çamaşırlık (DS II, 1561)

donlukçu: Çamaşır yıkayan, çamaşırıcı: *Çamaşır çok, bir donlukçu bulmalı* (DS II, 1561)

don yunağı: Çamaşır yıkanan yer (MKS, 63)

dorlak: Küçük çocuk (DS II, 1564)

doruk: Çam, ardıç, katran, köknar fidanı (DS II, 1565)

dorulak: Yeni yetme, genç olmaya yaklaşan kimse (EA, 64)

doruotu: Dereotu (DS II, 1563)

doymağlı: Don yumaklığı; kadınların çamaşır yıkarken giydiği bir tür şalvar (KMA, 142)

dökme: Kuş sahibi iki kuşçunun şehrin 30-40 kilometre dışında bir yerden kuşlarını bırakması (KKSM, 277)

dökmeci: İşportacı, tablacı (MKS, 63)

dökme olayı: Şehrin dışına bırakılan kuşun, kendi evinden olmayan kuşları evine götürmeye çalışması (KKSM, 277)

döl başı: Sürüde ilk doğan kuzu, oğlak (DS II, 1576)

döl dökmek: 1. İlbaharda hayvanlar yavrulamak 2. Kavun, karpuz, hıyar ve sebzeler ürün vermeye başlamak (DS II, 1576)

döl (1): 1. Çocuk 2. Erkek, delikanlı (DS VI, 4489)

döl (2): 1. Soy, soyun devamını sağlayan çocuk 2. İnek, koyun, keçi, köpek, kedi gibi hayvanların yavruları 3. Kavun, karpuz, kabak ve hıyar bitkisinin daha çiçeği dökülmemiş meyvesi 4. Canlılarda üremeyi sağlayan tohum (DS II, 1575)

dölek (1): Düz, engebesiz arazi, tepenin eteği (DS II, 1577)

dölek (2): 1. Uslu, terbiyeli, ağırbaşlı (kimse) 2. Dürüst, ciddi, mert (DS II, 1577)

dölek (3): Güzel, iyi (DS II, 1577)

döleşmek (1): Rahat etmek (DS II, 1578)

döleşmek (2): Yola gelmek, düzelmek (MKS, 63)

dölük: Hayvan (DS VI, 4489)

dönek: Tarlayı sürerken hayvanları yormamak için tarlanın ayrıldığı eşit parçalardan her biri: *Döneği kısa yap, öküzler yorulmasın* (DS II, 1583)

dönemeç: Köşebaşı, yolun kıvrım yeri, viraj (DS II, 1584)

döngel: Saat, zaman gösteren (MKS, 64)

döngün: Dargın (DS II, 1585)

dönmeç: Köşebaşı (DS II, 1586)

dönük: Din değiştirmiş kimse, dönme (DS II, 1586)

dördül: Kare, dörtgen (MKS, 64)

döş: Göğüs, bağır (DS II, 1589)

döşek: bk. düşek (1) (1) (DS II, 1638)

döşeme (1): Hamam bohçası (DS II, 1590)

döşeme (2): Taban ve tavan tahtası (DS II, 1590)

döşlük: Göğüslük, önlük (çocuklar için) (DS II, 1591)

döşsek: Yatak, şilte, minder (DS II, 1591)

dövecek: Tahta havan ve eli (DS II, 1592)

dövek: Kırbaş (DS II, 1592)

dövme altunu: Kuyumcuların bir iki altını birleştirip mecidiye büyüklüğünde yaptıkları üzeri nakışlı süs altını (DS II, 1593)

dubara: Hile, tuzak, aldatma (EA, 65)

dudu: Papağan (MMA, 42)

du du: Koyun çağırma ünlemi (DS II, 1595)

dulda: Yağmur, güneş ve rüzgarın etki yapamadığı gizli, kuytu yer, kenar, sak-

lanılacak yer, ağaç, bina gölgesi, gölge (DS II, 1596)

duldalanmak: Gölgeli yere veya bir adamın himayesine sığınmak (DS II, 1342)

dulgar: Bir yere akmayan, durgun su (DS II, 1598)

duluglu: Dolgun yüzlü, ablak, yanakları geniş kimse (EA, 65)

duluğu sirkeli: Kimsesiz, öksüz, bakımsız kız (DS II, 1598)

duluk (1): Saçak (DS II, 1598)

duluk (2): Köşe, köşe başı (DS II, 1598)

duluk (3): 1. Yanak 2. Şakak 3. Avurt (DS II, 1598)

duluk (4): Duvarın gölge olan tarafı (DS II, 1599)

duluk (5): Yanak, yanak içi (DS VI, 4490)

duluk altın: Kadınların fesinden, başörtüsünden sallanan altın (KKSM, 243)

duman: Sis (DS II, 1601)

duncukmak: Şaşırmaq, şaşkınlıktan donakalmak (MDD)

duralaşmak: Sataşmak (DS II, 1332)

dürcük: Küçük bulgur (EA, 65)

durna: 1. Şapka siperi 2. Dam saçığı (DS II, 1606)

duru: Suyu çok, sulu, koyu olmayan (ayran, şurup, çorba vb.yiyecekler hakkında): Çorba biraz duru olmuş (DS II, 1606)

durukmak: Tereddüt etmek, karar verememek, duralamak (DS II, 1607)

durulmak: Berraklaşmak (EA, 65)

dutak: Tencere tutacağı (DS II, 1610)

dutalka: Sara (DS II, 1611)

dutkal: Zamk, tutkal (DS II, 1612)

dutma: Uşak, hizmetçi, maraba (MKS, 65)

dutu: Güven belgesi olarak verilen şey, rehin (DS II, 1613)

duturak: Ateş yakarken büyük odunları tutuşturmak için altlarına konan çok kuru ya da yağlı odun veya çam parçaları (EA, 65)

duzlak: Tuz çıkarılan yer (DS II, 1615)

duzlum: Bir oyun adı (EA, 66)

dübek: 1. İçinde kahve ya da bulgur dövülen oyuk taş, taş havan 2. Tahta havan (DS II, 1616)

dübür: Kıç (MMA, 43)

dügürçük: Elendikten sonra geriye kalan en ince bulgur (DS II, 1622)

düğ: İğ (DS II, 1618)

düğmeleme: Astarın içindeki pamuğun sabitleme dikişlerine denir. (KKSM, 365)

düğmeli yıldız: Kilimlerde kenar süsü ile orta göbek süsü arasındaki bir çeşit motif (DS II, 1622)

düğür: Evlenenlerin anne ve babaları (DS II, 1625)

düğür gitmek: Kız görmeye ve istemeye gitmek (DS II, 1626)

düğürçük: bk. düğürçük (DS II, 1623)

düldül: Dürbün (DS II, 1627)

dülügsüz: Açlığa fazla dayanamayan kimse (MMA, 43)

dümayı: Tamamen, büsbütün (DS II, 1628)

dümbürdek: Ağaçtan yapılmış yayık (DS II, 1629)

dünek: Tünek (DS II, 1631)

dünyagüzeli: Kına çiçeği de denilen yöreye ait bir çiçek (KGBC, 28)

dürme: Güneşte kurutulduktan sonra kıyma yapılan ve kışın kullanılan çiğ et (DS II, 1634)

dürme: Kurutulmuş hayvan eti (DS VI, 4490)

dürü: 1. Düğün hediyesi 2. Gelinlerin damat ve akrabalarına, damatların da gelin ve akrabalarına verdikleri hediyeler (DS II, 1635)

dürültü: Marul (DS II, 1637)

dürülük: Dürü için alınan eşyalar (EA, 66)

dürüm: Yufka ekmeğinin içine çeşitli katıklar konularak sarılmış durumu (DS II, 1637)

düşek (1): 1. Bir kaç yıl dinlendirilmiş, ekime elverişli tarla, çeltik tarlası 2. Sel sularının yollarda yaptığı bataklık (DS II, 1638)

düşek (2): 1. Vurulan bir kimsenin düşüp öldüğü yer 2. Vurulan bir kimsenin vurulduğu yerde taş yığınlarıyla yapılmış, 1-2 metre çapında, 50-60 cm. yüksekliğindeki mezarı (DS II, 1638)

düştü: Cenaze gömülürken kadınların tarlalardan topladıkları taşları ağlayarak bir kenara yığmaları (DS II, 1639)

düşüğü (1): Düşünce (DS VI, 4491)

düşüğü (2): Üzüntü, can sıkıntısı (DS II, 1640)

düşüğülü: Düşünceli, anlayışlı (EA, 66)

düva: Boğaya gelmemiş iki üç yaşında dişi dana, düve (DS II, 1619)

düvelek: Kırkağaç kavunu (DS II, 1641)

düven: Dükkan (DS II, 1641)

düz haral: Bir çeşit büyük çuval (DS II, 1646)

düzdaban: Pencere çerçevelerine cam geçirmek için yiv açmakta kullanılan bir marangoz aygıtı, bir çeşit rende (DS II, 1644)

düzerleme: Onarmak, tamir etmek, birlikteliği sağlamak (MKS, 66)

düzen: Bez dokuma tezgahı (DS II, 1644)

düzenemek: Süslemek (DS II, 1646)

düzme: Müzik aletlerinde akort (DS II, 1647)

düzücü: Yalancı (DS II, 1647)

düzünmek: bk. düzenlemek (MDD)

E

ebcit: Kağıt tekerleğinin ağaç kısmı (DS III, 1649)

ebe: Büyükanne, nine (DS III, 1649)

ebebin: Bir yere konduğu zaman kolay kolay kalkamayan bir cins ufak kuş (DS III, 1651)

ebeç: Ninesini çok seven çocuk (EA, 67)

ebekundura: Uğur böceği (MKS, 67)

ebelemek: Mayalamak (MMA, 43)

ebelenmek: Açlığı bastırarak kadar bir şeyler yemek (MMA, 43)

eblig: Mayalamaya yetecek kadar yoğurt (MMA, 43)

ebelik: Yabani pancar (DS III, 1654)

ebeş: Gözlerinin önü kırmızıyı çalar, kuyruğu, yelesi kır, sevimsiz kırmızı renkli at, öküz (insan için de kullanılır) (DS III, 1656)

ebilkubul olmak: Barışmak, dostça toplanmak, geçinmek (DS III, 1657)

ebire: “Yahu” anlamında ünlem (DS III, 1657)

ebkem: Kekeme, dilsiz, ahraz (MKS, 67)

ebre: Çağırma ünlemi (DS III, 1649)

ebrim ebrim: Bitkinlik, perişanlık, içten içe eriyişi anlatı (DS III, 1658)

ecene: Marangozların delik açmakta kullandıkları bir araç, keski, demir kalem (DS III, 1659)

ecer: Yeni (DS III, 1660)

ecevit: 1. Zeki, akıllı, açığız, çalışkan
2. Ayağı çabuk (MKS, 67)

eci: Büyükanne (DS III, 1661)

eçe: Büyük kardeş (DS III, 1663)

ede: 1. Büyük kardeş (DS III, 1663) 2. Baba (DS III, 1664)

edik (1): 1. Köylü çizmesi (DS III, 1664)
2. Mest 3. Ayakkabı (DS III, 1665)

edik (2): 35-45 numarası olan bot şeklindeki düz ve çizme görünümdeki ayakkabı, sefere gidilirken “çedik” üzerine giyilen çizme (KKSM, 229)

edirgen: Dırdırcı, laf üretip uzatan kimse (EA, 67)

edişken: Laf altında kalmayan (MKS, 68)

efil efil: Acele, telaşlı olmayı anlatır (DS III, 1669)

efin tefin olmak: Harap olmak, bozulmak (DS III, 1669)

efintefin: Darmadağınık, karmakarışık (DS III, 1669)

eğe: Altının yüzeylerini düzeltmeye yarayan alet takımlarına denir. (KKSM, 244)

eğek: Saban demirinin takıldığı ağaçtan yapımış eğri parça, ökçenin üst kısmı (DS III, 1676)

eğinti: Eğenin ağzından dökülen demir ufakları (DS III, 1678)

eğre: Kağrı arabalarında okun mazıdan çıkarılması için takılan eğri çivi (DS III, 1682)

eğrek: Hayvanların yazın öğle sıcaklığında toplanıp dinlendikleri yer (DS III, 1826)

eğrelti: Yeşil ve parçalı yapraklı bir çeşit bitki (DS III, 1682)

eğri simli: Yüzü kısa, burnu sivri gibi yukarı kalkık ve kıvrık, kenarda çatının bulunduğu kısım gümüş telle işlenmiş, genelde turistik amaçlı yapılan yemeni (KKSM, 229)

eğri yañış: Ocak çekirgesi (DS III, 1686)

ehliz: Uslu, sakin, ağırbaşı (DS III, 1690)

ehven: Kötü, kalitesiz, ucuz (MDD)

ehyalık: Gübrelenmiş toprak (DS III, 1691)

ekdi: bk. ekti (DS III, 1700)

eke (1): Büyük, yetişkin, yaşlı, kart, olgun (insan veya hayvan) (DS III, 1691)

eke (2): Tecrübeli, usta (DS III, 1692)

eke (3): Çok konuşan, geveze, ukala (DS III, 1692)

eke (4): Gözü açık, kurnaz, işini bilen kimse (EA, 68)

ekelemek: Tane ya da toz halindeki bir şeyi serpmek (DS III, 1693)

ekelenmek: 1. Aksilenmek (DS III, 1693) 2. Gururlanmak, bilgiçlik taslamak (MKS, 69)

ekeleşmek: Vücutça kuvvetlenmek, olgunlaşmak (DS III, 1693)

eketaka: Yaşı küçük olduğu halde sözleri ve işleri büyük olan (çocuk) (DS III, 1692)

eketoka: bk. eketaka (DS III, 1692)

ekir: Yağ eritildikten ve süzöldükten sonra, geride kalan tortu (DS III, 1695)

ekşimelek: Kuzukulağı (DS III, 1699)

ekşimenek: bk. ekşimelek (DS III, 1699)

ekti: Alışkın, evcil (DS III, 1700)

el kölgesi: Salık vermek için yazılan mehtup ya da söylenen söz (DS III, 1719)

el maskalı: 25 cm boyunda iki tarafı balık sırtı olan, ucu sivri olup çelikten yapılan, bitmiş haldeki ürünü ağızdaki tükürük yardımıyla parlatmak için kullanılan alettir. (KKSM, 244)

elbeşte çukuru: Derinin işlenmesi için yapılan çukurlar (KKSM, 321)

elbiz: 1. Örümcek 2. Örümcek ağı (DS III, 1704)

elcek: Eldiven (DS III, 1723)

elci: Amele başı (NTK, 459)

elçek: bk. elcek (DS III, 1723)

elçim: 1. Az, bir kerede ele alınabilecek kadar az olan nesne 2. Tutam, bir avucun alabileceği miktar, bir demet, bir parça (DS III, 1706)

eldeşik: Kalaycı kısıkcı (DS III, 1708)

elenti: Elekten elenen maddelerin alta geçen küçükleri (EA, 68)

elepen: bk. elöpen (DS III, 1726)

eletmek: İletmek (DS III, 1712)

eli başına yetmek: Bulûğa erip, kendi kendine idare edecek hale gelmek (DS III, 1715)

eli böğründe (1): Eğrilmiş duvarların altından uzatılan ağaç destek (DS III, 1715)

eli böğründe (2): Et, domates, biber ve sarımsak ile aynı kapta birbirine karıştırılmadan hazırlanan ve fırında pişirilen bir yemek (MDD)

eli çakır: Hırsız (DS III, 1716)

elleham: Herhalde, galiba, zannedersen (DS III, 1720)

ellere kalası: Kimsesiz, öksüz, yetim kalasın anlamında ilenç (DS III, 1721)

elleşme: Tokalaşma (DS III, 1721)

ellig: Eldiven (AAKM, 383)

ellik: Yabancı (DS III, 1724)

elmacık: Bir çeşit bitki (DS III, 1725)
elmas masat: Bıçakların ucunu açmada

kullanılan alet (KKSM, 49)

elmas: Pembe renk (DS III, 1725)

elöpen: Kertenkele (DS III, 1726)

elpelemek: Taneli tahılları kabuklarından ve benzeri şeylerden temizlemek için bir kabın içinde önden arkaya atarak meydana gelen rüzgarda savurmak (EA, 69)

elvan: Çok renkli (MMA, 44)

elyaflama: Pamuk veya yünü yay ve tokmakla ya da hallaç makinesiyle açma işlemine denir. (KKSM, 174)

elyeğnisi: Bahşiş, mükafat, ödül (MKS, 70)

em: İlaç, merhem (DS III, 1729)

eme yaramak: İşe yaramak, faydalı olmak (DS III, 1734)

emeci: İşçi, gündelikçi (DS III, 1732)

emişik: Süt kardeş (DS III, 1736)

emişmek: Kardeş olmayan çocukların aynı memeden süt emmeleri (MMA, 44)

emiştirmek: Koyun, keçi, sığır yavrularını annelerinin yanına bırakıp emdirmek (DS III, 1738)

emleme: Bir yarayı ilaçla iyileştirmeye çalışma (DS III, 1738)

emlemek: Yaraya merhem sürmek, iyileştirmek (DS III, 1739)

emlik (1): 1. Körpe kuzu ve oğlak 2. Keçilerin doğurdukları ilk yavru 3. Süt emmekte olan insan ya da hayvan yavrusu (DS III, 1739)

emlik (2): İlaça muhtaç (MMA, 44)
emlik oğlak: İki üç aylık olan keçi yavrusuna verilen isim (DS III, 1740)

emmi: Amca (DS III, 1740)

emmidaş: bk. emmideş (DS III, 1741)

emmideş: Amcaoğlu (DS III, 1741)

emzik: Hayvanların memelerinin uçları (DS III, 1742)

emzikli: Meme emen çocuğu olan kadın (MMA, 44)

en: Hayvanlara ya da eşyaya vurulan damga, işaret (DS III, 1742)

eñarek: bk. eñer (KYA, 196)

endeze: 1. Araç, aygıt, avadanlık (DS III, 1746) 2.65 cm'lik ölçü birimi (MMA, 44)

eneç: Sel akıntısı, hendek (MKS, 71)

enek (1): Çocukların oynadıkları bilye, ceviz gibi oyunlarda sahip oldukları sermaye: *Eneğimi çıkardım, artık oynamam* (DS III, 1748)

enek (2): İğdiş edilmiş, burulmuş koyun, keçi, at gibi hayvanlar (DS III, 1748)

enek (3): Kaydrak, bilye gibi oyunlarda ortaya dikilen kuka ya da para (DS III, 1749)

enek (4): Yığın, demet (DS III, 1749)

enek (5): Sermaye, anapara (MKS, 71)

enemek: Erkek hayvanları hadım etmek (NTK, 459)

enenik: İğdiş edilmiş hayvan (DS III, 1750)

eñer: Eğer, şayet (DS III, 1751)

enesi: Atlarda üst dudağın şişmesiyle beliren bir hastalık (DS III, 1751)

engin: Alçak yer (DS III, 1755)

engişek: Karışıklık (AAKM, 383)

enğ: Beygir, katır, eşek gibi hayvanların damağında, ön dişlerinin arkasında meydana gelen şişkinlik (DS III, 1743)

enik kapı: Eski han ya da köy evleri kapılarının ortasında, girip çıkmağa yarayan bir kişilik küçük kapı (DS III, 1758)

enik: Kedi ve köpek yavrusu (DS III, 1757)

eniklemek: Doğurmak, kuzlamak (MMA, 44)

epcit: Kağnı tekerinin parçası (DS III, 1762)

epçit: bk. epçit (DS III, 1762)

epçit kapmak: Araba tekerliğine çember geçirmek (DS III, 1762)

epelemek: Yağmur ya da kar hafif hafif yağmak, serpelemek (DS III, 1762)

eprim: Zülûf, perçem (GİAD, 276)

epritmek: Yumuşatmak, yatıştırmak (DS III, 1764)

erekeme: Aşısız meyve ağacı (DS III, 1765)

eremeke: Yetişkin: *Eremeke kadınlar gibi her işe karışma* (DS III, 1766)

ergencelik: Dul bir kadının, genç bir erkekle evlendiği zaman kocasına verdiği armağan, tazminat (DS III, 1768)

erimçe: Erkek ördeğin kuyruğu arasından yukarı doğru kıvrılmış olan tüyü (DS III, 1770)

eringeç: Tembel, üşenen (kimse) (DS III, 1770)

erinmek: Üşenmek, tembellik etmek (DS III, 1770)

eriş: Dokuma tezgahlarında uzunluğuna atılan ip, arış, boy ipliği: *Halının erişi çok kaba* (DS III, 1771)

erişmek: İlişmek, el ile şakalaşmak, alay etmek (DS III, 1772)

erkeç: Dört yaşındaki erkek keçi (MMA, 45)

erkurtaran: Hayvanların sancılarını geçirmekte kullanılan bir çiçek (DS III, 1775)

ertişmek: Bilgiçlik taslamak, ukalalık etmek (MKS, 72)

esebalı: Bir çeşit üzüm (DS III, 1778)

eselmek: Esnemek, yaylanmak (DS III, 1779)

eseltmek: Esnetmek, yaylandırmak (DS III, 1779)

esik: Çukur yer (DS III, 1781)

esilmek: Eksilmek, azalmak (DS III, 1782)

eslemek: Önemsemek, kıymet vermek (MKS, 72)

essah: Sahi, gerçek (MMA, 45)

estek: At gemi (DS III, 1787)

eşelek: Meyvelerin ortalarındaki çe-

kirdekli kısmı (MMA, 45)

eşgin: Atın tırsla rahvan arası yürüyüşü (DS III, 1791)

eşkere: Açık, belli, meydanda (DS III, 1793)

eşkin: 1. Filiz, sürgün 2. Yaprakları soyularak özü yenen bir çeşit bitki (DS III, 1794)

eşkimelek: bk. ekşimelek (DS III, 1699)

eşkimen: bk. ekşimelek (DS III, 1699)

eşkin (1): Filiz, sürgün (DS III, 1794)

eşli: Zengin, kalabalık (GİAT, 133)

et toprak: Kırmızı renkli toprak (DS III, 1800)

etekcek: Elbise içine giyilen kolsuz ya da askılı gömlek, kombinezon (DS III, 1797)

etleme: Ciğer, karın, minbar vb. sakatat türlerinin satılmasına denir (KKSM, 205)

etlik: Kış için etinden kıyma, kavurma, pastırma ve sucuk yapılan semiz hayvan (DS III, 1799)

evdeş: Karı-koca (MKS, 73)

evdirmek: bk. evmek (DS III, 1812)

evcen: Aceleci (DS III, 1803)

evedi: Acele, çabuk (DS III, 1803)

eveme: Acele etme (MKS, 73)

evermek: Evlendirmek (DS III, 1805)

evetlemek: bk. evmek (DS III, 1813)

evirgeç: Saç üzerinde pişirilen yufka

ekmekleri çevirmeye yarayan uzun ve yassı tahta araç (DS III, 1808)

evirci: Açık ekmek yapılırken ekmeği tandırda pişiren kadın (EA, 71)

evirmek: Ekmek pişirmek (DS III, 1809)

evismek: 1. Arpa, buğday, bulgur gibi tahılların kepeklerini ayırmak
2. Arpa, buğday, bulgur gibi tahılların kepeklerini ayırmakta kullanılan silindir biçiminde, ortacı çukurca bir aygıt (DS III, 1809)

evıştirmek: Düzenlemek, derleyip toplamak (MKS, 74)

evlek (1): Bahçe ve tarlalarda açılan su yolu (DS III, 1810)

evlek (2): Tarlanın bir bölümü (DS VI, 4502)

evlek kırmak: Sürülecek tarlayı eşit parçalara ayırmak (DS III, 1811)

evmek: Acele etmek, acele ettirmek (DS III, 1811)

evrāç: Saç üzerinde pişirilen yufka ekmekleri çevirmeye yarayan uzun ve yassı tahta araç (DS III, 1808)

evrağaç: bk. evrāç (DS III, 1808)

evran: Büyük yılan, canavar (DS III, 1813)

evrek: Yığın (MKS, 74)

evreç: bk. evrağaç (DS III, 1809)

evsele: Savurarak, yukarı doğru sallayarak elemek (MMA, 45)

evsimek: Tahılın içindeki yabancı cisimleri evsecek denilen kap içinde savurarak temizlemek (DS III, 1814)

evsin: Avcıların çalı veya taştan yapılarak içine gizlendikleri, burada av bekledikleri yer (MMA, 45)

evsinmek: Bir yeri kendi eviymiş gibi benimsemek, yabancılık çekmek (EA, 71)

evsmek: bk. evsimek (DS III, 1814)

eye: Kesici aletlerin ağzını keskinleyen alet (KKSM, 297)

eyeği: Kaburga kemiği (DS III, 1819)

eyeşmek: Bir işin yapılmasını başkasından istemek, onun yapmasını beklemek (MKS, 74)

eyiceme: İyice, adamaklı (DS III, 1821)

eyicemen: bk. eyiceme (DS III, 1821)

eyim: Şey anlamında (DS III, 1821)

eymenmek: Utanmak, sıkılmak, çekinmek (DS III, 1824)

ezve: İlaç (MMA, 46)

F

faç: İçinde üzüm ezilen dört köşe taş tepsi (DS III, 1831)

fak: Tilki gibi yabani hayvanları ve fareleri yakalamaya yarayan alet, tuzak (MKS, 74)

farız: Gözü açık, kurnaz (MKS, 75)

fallamak: Azarlamak, paylamak (DS III, 1832)

fallık: Hafif meşrep hareket eden kadınlar için kullanılan bir söz (MMA, 46)

farlamak: Ateş birden bire alevlenmek (DS III, 1836)

fartfurtçu: Gelişi güzel iş yapan konuşan, palavra atan (kimse) (DS III, 1837)

fedik: Kaynamış buğday, mısır (DS III, 1840)

feke: Kuşların yazın kanatlarının kırılması (KKSM, 277)

feldirdemek: Titremek (organ için): *Dizlerim feldiriyor* (DS III, 1841)

felefesden: İşe yaramaz, değersiz, kıymeti olmayan (EA, 73)

felfellemek: bk. feldirdemek (DS III, 1841)

fenikmek: Bunalmak, yarı baygınlık geçirmek, sıkıntı basmak (DS III, 1844)

fennüs: Gemici feneri (DS III, 1844)

fenüs: bk. fennüs (DS III, 1844)

ferece: Eskiden makine yokken üzerinde derinin etlerinin temizlendiği tahta (KKSM, 321)

ferfene: Ortaklaşa yapılan yemekli içkili toplantı (DS III, 1845)

ferferlemek: Bir şeyin sona yaklaşması, insanın yaşlanması (MMA, 46)

ferfit: Zayıf (DS III, 1845)

ferik: Kümes hayvanlarının civciklikten çıkmış yavruları, piliç (DS III, 1846)
2. Keklik (MDD)

fermana: Kadınların giydiği üzeri işlemeli yelek (DS III, 1847)

fers: Başa giyilen nesne, fes (MKS, 75)

fıkramak: Herhangi bir yiyecek maddesi ekşimek (DS III, 1851)

fıldır: Yaldız (DS III, 1852)

fıldırmak: Atıvermek, kaldırıp atmak, fırlatmak (DS III, 1862)

fincıtmak: bk. fıldırmak (DS III, 1849)

fıralatmak: bk. fıldırmak (DS III, 1862)

fırfırı: Telaşlı, yoğun, hareketli zaman dilimi (MDD)

fırıştak: Topaç (DS III, 1854)
fıska: Sivilce, kabarcık, yanık kabarcığı (DS III, 1859)
fışfış: Zerdali (DS III, 1859)
fışgı: At ve eşek pisliği (MMA, 46)
fışgın: Sürekli yağmur (DS III, 1859)
fışlag sarı: Çok sarışın olan kimse (MMA, 46)
fışlan: Çok sarışın ve mavi gözlü (kimse) (DS III, 1861)
fitik: Dikenli ve bodur ardıç ağacının tohumu (DS III, 1861)
filâr: Ayakkabı, yemeni (DS VI, 4506)
filer: Terlik (DS III, 1864)
filfil: Kuş ya da tavuk kanadının uç kısmı (DS III, 1865)
filig: Etin kemiksiz ve güzel kısmı (MMA, 46)
filik: Tiftik keçisi (DS III, 1865)
filkete: Çengelli iğne (MDD)
firde: Hayvan vergisi (DS III, 1868)
fire: bk. firde (DS III, 1868)
firek: Asma kilit (DS III, 1868)
firekli: Firengili (DS III, 1869)
firez: Biçilmiş tarlada kalan tahıl kökleri, anız (DS III, 1869)
firik (1): Olgunlaşmaya başlayan tahıl (DS III, 1869)
firik (2): Tarhananın tam olarak kurumadan önceki haline denir (KKSM, 331)

fiston: Elbise (DS III, 1872)
fışek: 1. Yayık 2. Yayığın ağzındaki kapak (DS III, 1872)
fışşek: bk. fışek (1) (DS III, 1872)
fitik: Tahsildar makbuzu (DS III, 1874)
foslamak: 1. Iskalamak, boşa gitmek 2. Horozun tavukla çiftleşmesi (EA, 75)
fosurdamak: Kalın bağırsaktaki gazı çıkarmak, osurmak (MDD)

G

- gabala:** Götürü işi, kabaca (MDD)
- gada:** Kaza, bela (MMA, 47)
- gadana:** Koca at (MMA, 47)
- gaddimci:** Her gün aynı işi yapan kimse (MMA, 47)
- gadlı:** Kez, defa (MMA, 47)
- gāh:** Koşum hayvanlarını çağırma ünlemi (DS III, 1894)
- gala:** Dikili taşla oynanan bir çeşit çocuk oyunu (DS III, 1897)
- galaglı:** Katlı (AAKM, 383)
- galan:** Artık, başka: *Haydi galan gidelim* (DS III, 1898)
- galaz:** Deri su tulumu (DS III, 1899)
- galebe:** Topluluk, kalabalık (DS III, 1897)
- galıç:** Ot biçmeye yarayan küçük orak (MMA, 48)
- galın:** Düğün öncei gelinin ailesine verilen para (NTK, 460)
- galle (1):** bk. gallep (DS III, 1903)
- galle (2):** Gelinciğe benzeyen bir çeşit hayvan (DS III, 1903)
- galle (3):** Kasa, ticarethanelerde paranın bulunduğu çekmece (EA, 77)
- galli:** Sincap (MMA, 48)
- gallep:** Yabani güvercin (DS III, 1903)
- gamalah:** bk. gamalak (DS III, 1905)
- gamalak:** Bir cins çam ağacı (DS III, 1905)
- gamanmak:** Dik durmak (MKS, 78)
- gamga:** Yonga (DS III, 1907) 2. Odu nun kırılmış parçası (MDD) 3. Çöp (GIAD, 280)
- ganalga:** Kanma ve inanma özelliği (MMA, 48)
- gancetmek:** Şüphelenmek (DS III, 1909)
- gane (1):** Kiremit (DS III, 1910)
- gane (2):** Çeşme, musluk (EA, 78)
- gangal:** Dikenli bir çeşit ot (DS III, 1911)
- ganırtmak:** Bir şeyi kaldıraçla yerinden kaldırmak (DS III, 1913)
- ganil:** Adet, görenek (MKS, 79)
- ganne:** Şişe (DS III, 1914)
- gantarma:** Taş kemer (MMA, 48)
- gapcık:** Üzüm gibi meyvelerin kabuğu (MMA, 48)
- garabahar:** Sığircık büyüklüğünde, düz siyah, gagası ve ayağı kırmızı renkte olan bir kuş (DS III, 1917)
- garahan olmak:** Çok mesut olmak (KMA, 143)

garamet: İftira: *Benim suçum yoktu garamet yaptılar* (DS III, 1920)

gargın: Yönü belli olmayan suyun rastgele akımı (MKS, 79)

gapı kösü: Gelin çıkarken kapı kilitlenir, erkek evinin kilidi açtırmak için hediye vermesi gerekir. Bu hediyeye gapı kösü denir (EA, 79)

garbi: Batı tarafından esen rüzgarın adı (MDD)

garbi yelken: Batı rüzgarı esmeden önce, batıda görünen bulut (DS III, 1921)

garçılmak: Karşı gelmek, itiraz etmek (KYA, 243)

gardak: Dokumada veya dikişte pürüz, potluk (DS III, 1922)

gardaş yolu: Düğünlerde damat tarafı gelin almaya geldiğinde kız evinin dış kapısı kilitlenerek erkek evinden istenen hediyeye denir (EA, 80)

garerleme: Hizalama, hesaba getirme, tahminin tutması (MMA, 49)

garım: Hıssım, akraba (MMA, 49)

garımak: Yaşlanmak, ihtiyarlamak (EA, 80)

garınsız: Kıskanç, başkalarının kazan-cını kıskanan kimse (MMA, 49)

garip: Başka şehirden getirilen, bu memlekette olmayan, evini bilmeyen kuştur. (KKSM, 277)

garipçi: Maraş dışından kuş getirip satan kimse (KKSM, 277)

garsamba: Dağınıklık, gereksiz eşyaların ortada olması (MDD)

garsambalık: İnsan kalabalığı: *Düğün evine garsambadan giremedim* (DS III, 1930)

garti: Artık, ondan sonra (MMA, 49)

gaslekleme: Ağız aramak (DS III, 1932)

gav: Ağaçlarda meydana gelen mantar, kav (DS III, 1936)

gavıtmak: Üşüyüp tütreyip büzülmek (MKS, 80)

gavsara: Bir şeyin iskeleti (MMA, 50)

gavşıt: 1. Yolların akarsuların kavuşma yeri 2. İnsanların buluşma yeri (EA, 82)

gayakertici: Kayalıklarda yaşayan boz renkli, kabuklu bir çeşit kertenkele (DS VI, 4509)

gaydalmak: Sekerek yürümek (DS III, 1944)

gaygana: Yumurta un vb. şeyler, yağda kızartılarak yapılan bir çeşit tatlı (DS III, 1945)

gayıl olmak: Razı olmak (MKS, 80)

gayım: Kırılmaz, sağlam, kuvvetli (DS III, 1946)

gayıt: Düğün hazırlığı, düğün eşyaları alma (MKS, 80)

gayırcık: Küçük meşe dalı (NTK, 460)

gayten: İnce, sağlam ip (DS III, 1951)

gazel: 1. Kuru yaprak 2. Boş laf (MMA, 50)

gazlı: Çok ince ve renkli başörtüsü (EA, 83)

geberyatlıg: Yatmadan önce istemeye istemeye hazırlanan yemek (MMA, 50)

geçe: Taraf, yön: *Suyun öteki geçesi* (DS III, 1960)

geçek: Dar geçit, boğaz (DS III, 1961)

geçel: Eskiden, önceleri, daha önce (MKS, 81)

geçgere: Taş, toprak, kum taşımaya yarayan sedye şeklinde bir çeşit araç, teskere (DS III, 1961)

geçinmek: Ölmek (DS III, 1962)

geçinti: Tahılın kalbur altına geçen kısmı (DS III, 1263)

gedik: Yüksek yer, tepe (DS III, 1966)

geğez: Görünüşe göre, anlaşılan, galiba (DS III, 1991)

gel: Bazı sözcüklerin önüne getirilerek "gelecek" anlamı veren bir söz: *gel sene (gelecek sene)* (EA, 84)

gelberi: Büyük ocaklardan ateşi dışarı çekmek, tıkanmış boru, ark vb. şeyleri temizlemek ya da harç, çamur, kireç karıştırmak için kullanılan uzun saplı demir araç (DS III, 1972)

geleni: Tarla faresi (MKS, 81)

geler: Kayalardan oyularak yapılan oda (DS III, 1976)

gelez: İyi yetişmemiş, cılız kalmış ekin (DS III, 1976)

geliç: Ayrık otu cinsinden, zehirli, kökü derinlere kadar giden boğumlu bir çeşit ot (DS III, 1977)

gelim: Verim: *Sarı buğday gelimli olur* (DS III, 1978)

gelinalı: Lale (DS III, 1978)

gelinbaci: Yenge (DS III, 1978)

gelinci: Üç yaşında kısarak (DS III, 1979)

gelinlik etmek: Gelin bir zaman kocasının akrabalarının yanında başını örtmek, konuşmamak (DS III, 1981)

gem: Döven (DS III, 1985)

gen (1): Yeni sürülmüş tarla (DS III, 1989)

gen (2): Arka taraf: *Genden geliyor* (DS III, 1989)

gendime: Dibekte dövülerek yemek yapılan buğday ya da arpa (DS III, 1990)

genelmek: Yemek isteği artmak (DS III, 1990)

gener: Bahçe ve tarla sulamak için açılan incesu yolu, ark (DS III, 2009)

geñzek: Genizden konuşan, konuşurken burnunun tutukluğu belli olan (kimse) (DS III, 1993)

ger: Yaş cevizin kabuğuyla temas edilmesi neticesinde oluşan leke (MDD)

gerenlemek: Sürü, birbirinden düzenli aralıklarla ayrılarak yayılmak: *Koyun gerem açtı* (DS III, 1997)

gerey: Bulut (DS III, 2000)

gergef: İşlenecek büyük parçaları kumaşa germe için kullanılan germe aracı. (KKSM, 308)

gergicek: Kağnı arabalarında kolların arasındaki açıklığı korumak için takılan ağaç (DS III, 2001)

geriş: Karnı, bacağı, burnu ya da kulakları beyaz ile siyah arası renkte olan keçi, eşek vb. hayvanlar (için): *Bizim ger keçi gelmedi* (DS III, 1993)

gerneşmek: Gerinmek (DS III, 2005)

gerp: Miras (DS III, 2006)

ges: 1. Irkı iyi olmayan, değersiz kuşa verilen ad (KKSM, 277) 2. Bir ölçüye gelmeyen (AAKM, 383)

gesleme: Dört santimetreden fazla kalın olan tahta (DS III, 2007)

gev: Mavi, masmavi (DS III, 2134)

gever: 1. Bahçe ve tarla sulamak için açılan incesu yolu, ark 2. Arklardaki suyun yolunu değiştirmek için önüne yapılan toprak set (DS III, 2009)

gevilcen: 1. Ateş karşısında fazla ısınmaktan yüz, el ve bacaklarda meydana gelen kırmızı benekler 2. Bacaklarda yuvarlak kırmızılıklar meydana getiren bir çeşit cilt hastalığı (DS III, 2012)

gevin: Ot bitmeyen, çakıllı, taşlı yer (DS III, 2012)

geyik göbeği: Dağlarda biten boz renkli, ortası mor bir çeşit çiçek (DS III, 2015)

gez (1): Defa, kere, kez (DS III, 2018)

gez (2): Demir kesmeye yarayan makas (DS III, 2018)

gezelemek: Can sıkıntısından boşu-boşuna gezmek: *Biraz gezele rahatlırsın* (DS III, 2021)

gezgin: Çok gezen (kimse) (DS III, 2020)

gezin: İki yaşındaki dişi keçi (DS III, 2022)

gezine: Bir oğlaklı keçi (DS III, 2022)

gıcı: Ufak, yuvarlak kar tanesi, dolu (DS III, 2025)

gıcirtmaç: Tahterevalli ya da tahterevelliye benzeyen bir oyun aracı (DS III, 2048)

gıdık: Çene altı, gerdan (DS III, 2033)

gıdım: Uyuşuk (DS III, 2034)

gıdım gıdım: Azar azar: *Bu sene bulguru gıdım gıdım harcıyoruz* (DS III, 2034)

gıflamak: Pancarın yaprağını; mısırın, nohutun tanelerini ayırmak (EA, 85)

gılavlamak: Bilemek, keskinleştirmek (EA, 85)

gılavlanmak: Kendine çeki düzen vermek: *Böyle gılavlandında nereye gidiyorsun?* (DS III, 2039)

gılt: Uç, taraf (GİAD, 282)

gımıştırmak: 1. Hoşa gidecek ya da hafif güldürecek şekilde kaşımak 2. Ağır ağır yemek (MKS, 82)

gınamak: Ayıplamak (DS III, 2046)

gıncıf: Cilve (AAKM, 383)

gıncıflanmak: Cinsel istek duymak (MDD)

gındırmak: Yarım açmak (kapı, pencere vb. için) (DS VI, 4511)

gıpcınmak: Heveslenmek, istek duymak (EA, 86)

gırak: Kenar (MMA, 52)

gıran (1): Öldürücü salgın hastalık (DS III, 2052)

gıran (2): 1. Kenar, kıyı, çevre 2. Karşı taraf (DS III, 2052)

gırma: Bir çeşit tatlı (DS III, 2059)

gırrışmak: Kafa kafaya çarpışmak (MMA, 52)

gısalama: Kadın iç çamaşırı (KMA, 144)

gısdırkaç: Saç tokası (DS III, 2062)

gısırtı: Çok hafif ses (MMA, 52)

gışıncelik: Kış akşamlarında genellikle geç saatlerde yenen yöresel yiyecekler (KYA, 220)

gışlagcı: Kışın oturan kiracı (MMA, 52)

gıy: Kenar, kıyı (DS III, 2065)

gıyaneti: Bukalemun (MKS, 83)

gıy döğmek: Yemin etmek (MKS, 83)

gıyık: Büyük çuvaldız (DS VI, 4511)

gıymalı: Kıyma ile soğandan yapılan bir çeşit yemek (DS III, 2067)

gızañ: Çiftleşmeye istekli hayvan (MMA, 52)

gızey: Kadınların birbirlerine hitap şekli (EA, 88)

gicimik: Bir tür kaşıntı hastalığı (MMA, 53)

gicişmek: Kaşınmak (DS III, 2072)

gide gide: Yavaş yavaş, aheste aheste (DS III, 2073)

gidi: Ahlaksız, pezevenk (DS III, 2074)

gidik: Keçi yavrusu, oğlak (DS III, 2032)

gildik: Bilye (DS III, 2076)

gilgil: Mısır tanesi, ak darı (DS III, 2077)

giren: Havanın bulutlu, sisli, kapalı olması hali (DS III, 2081)

girenmek: Aşırı yüklenmek (MKS, 84)

girgel: Herkesle rahat bağ kuran, sıcaakkanlı kimse (MMA, 53)

girin: Kira, taksit (MKS, 84)

girinci: Kiracı, kirada oturan kimse (MKS, 84)

gişi: Koca, eş (DS III, 2085)

giy: Dana ya da boğa güreşi (DS III, 2086)

gizzik: Takılmayı seven, şakacı (kimse) (DS III, 2088)

gocunmak: Sakınmak, çekinmek, kaçınmak (DS III, 2090)

goçan: Hayvanların sayım zamanında sayısını belli eden bir belge (DS III, 2090)

goçotu: Yaylalarda yetişen kokulu bir çeşit ot (DS VI, 4512)

godduş: 1. Gözü açık, kurnaz 2. Usta, becerikli 3. Görgülü (DS III, 2092)

gogur: Gururlu (DS III, 2094)

goğpakla: Bezelye (DS III, 2095)

goltukdan: Asalak, sığıntı, bedevacı (DS III, 2098)

golük: bk. gölük (DS III, 2146)

gonalga: Konaklanacak yer (MMA, 53)

gondurmak: Abartmak (MMA, 53)

gopmak: Hızlıca ve aniden koşmak (MDD)

gor: Kerpiç sırası (MMA, 53)

goran: Koyun ya da keçi sürülerinin gecelediği çit ya da duvarla çevrili yer (KÇZK, 33)

gosgok: Çavuşkuşu (DS III, 2106)

gosgouk: Atmaca büyüklüğünde boz renkli bir kuş (DS III, 2017)

goşa: Çift, tek olmayan (MKS, 84)

govsak: Hafif, içi boş (DS III, 2110)

goyarmak: Koyuvermek, serbest bırakmak (MDD)

göbçecik: Çok güzel (DS III, 2113)

göbel (1): Deli (DS III, 2115)

göbel (2): Yaramaz çocuk (DS III, 2114)

göbelek: Yenilen bir çeşit mantar (DS III, 2115)

göbüş (1): Gala denilen çocuk oyununda kazanılan iyi puan (DS III, 2118)

göbüş (2): Göbek (DS III, 2118)

göce: Dibekte dövülerek kabuğu çıkarılmış buğday ya da arpadır. (KKSM, 331)

göcek (1): Bir karış boyunda büyümüş ekin (DS III, 2119)

göcek (2): Taze meyve (DS III, 2119)

göcen: Tavşan yavrusu (DS III, 2119)

göççek: Kadın donu (DS III, 2121)

göde: Kısa boylu, şişman, göbekli (DS III, 2122)

gödel: Köpek yiyeceği, yal (DS III, 2124)

gödelek: bk. göde (DS III, 2123)

göğce: Ağaçlarda görülen ve asalak olarak yaşayan bir bitki, ökseotu (DS III, 2126)

göge bırakmak: Atı çayıra çıkarmak (DS III, 2127)

göğermek (1): Bitki büyüyerek yeşermek, yeşillenmek (DS III, 2128)

göğermek (2): Vurma ya da çarpma sonunda vücudun herhangi bir yeri morarmak, çürümek (DS III, 2129)

göğerti: Sebze bahçesi: *Bizim göğertiye domuzlar yayılmış* (DS III, 2130)

gögnü: Olgunlaşmış meyve (MKS, 85)

gögnük (1): Çamın sert, siyah ve yağlı kısmı (DS III, 2132)

gögnük (2): Su birikintisi (DS III, 2132)

gögnük (3): Az yanmış, ateş karşısında renk değiştirmiş kumaş (DS III, 2132)

gögnük (4): İyice olmuş meyve (DS III, 2132)

göğündürme (1): Ateşin bir şeyi hafif yakması (DS III, 2133)

göğündürme (2): Bir çeşit çıban (DS III, 2133)

göğüntü: Yanık kokusu (DS III, 2132)

gök boya: Bitki köklerinden elde edilen ve kilimcilikte kullanılan bir çeşit boya (DS III, 2135)

gökcek: bk. gökçek (DS III, 2136)

gökçek: Güzel (insan için) (DS III, 2136)

gök göğerti: Sebze, yeşillik, sebzelik (MKS, 85)

gökyel: Kuzeydoğudan esen rüzgar, poyraz (DS III, 2139)

gölek (1): 1. Küçük su birikintisi, gölcük (DS III, 2141) 2. Tarla içerisinde bulunan su havuzu, bataklık (DS III, 2142)

gölek (2): Suyu biriktirmek için önüne yapılan set, bütet (DS III, 2144)

gölermek: Hayvanın ipi ayağına ve boynuna dolaşarak kalkamayacak şekilde yere yıkılmak: *Hayvanların ayakları yukarı gelerek ölmek* (DS III, 2143)

gölle: Bilye (DS III, 2145)

gölük: At, eşek, beygir, katır vb. yük taşıyan ve binilen hayvan (DS III, 2145)

gölükcü: 1. Hayvancılıkla uğraşan 2. Katırcı (DS III, 2146)

gömgen: Mezar (DS III, 2148)

gön (1): 1. Hayvan derisi: *Atnın gönünü sattınız mı?* 2. Kösele (DS III, 2151)

gön (2): İşlenmiş deriye denir. (KKSM, 321)

gön (3): Yemeninin tabanını oluşturan manda derisi veya araba lastiğinden olan kısmına denir. (KKSM, 229)

göncük (1): Giyim eşyalarındaki cep (DS III, 2152)

göncük (2): Balık ağı (DS III, 2152)

gönç: Tasasız, sıkıntısız, gamsız, kederli (MKS, 86)

gönçlük: Refah: *Eski gönçlük kalmadı* (DS III, 2152)

gönder: Gemi halatı (DS III, 2153)

gönenmek: Mutlu ve rahat bir hayat yaşamak (DS III, 2154)

gönül alçak: Lütfen: *Bu gece gönül alçak bizim eve gelir misiniz?* (DS III, 2155)

gönüllemek: Küsmek, darılmak, kırılmak (DS III, 2156)

göp: 1. Kağının arkasındaki tahta 2. Kağının ön ve arka tarafındaki tahta (DS III, 2156)

göpül: Köpek yavrusu (DS III, 2141)

göresimek: Göreceği gelmek, özlemek (DS III, 2159)

görgüç: Pencere, gözetleme yeri (MKS, 86)

görkemli: İri yapılı, kuvvetli (DS III, 2161)

görmeziye: Görmeksizin, görmeden: *Görmeziye üzerine bastım* (DS III, 2162)

görpe: Yenidoğmuş oğlak, kuzu ve benzeri hayvan yavrusu (DS III, 2162)

görülen: Görerek (MKS, 86)

görüm: Kocanın kız kardeşi, görümce (DS III, 2163)

göteği: At ve eşekle görülen bir çeşit hastalık (DS III, 2165)

götlez: 1. Kısa ve tıknaz (kimse) 2. Kuyruksuz tavuk ya da horoz (DS III, 2165)

götselik: At veya katırın semerden kalan arak üst kısmını örtmeye yarayan kıl çul (KKSM, 271)

götürge: 1. Değirmenlerde un, bulgur gibi şeyler öğütülürken değirmen taşının ayarını yapmak için kullanılan alet 2. Gayret, çaba (EA, 91)

götürmek: Gelin almak, bu işi yapabilmek için maddî imkânı olmak (KYA, 209)

göv: bk. gev (DS III, 2134)

göverti: Yeşillik, yeşerti, sebze (bitki hakkında) (DS III, 2130)

gövlet: Bahşiş: *Bayramda çocuklara gövlet vermeyecek misin?* (DS III, 2170)

göy: Taze, yeşil (sebzeler için) (DS III, 2171)

göynek: İç çamaşırı (DS III, 2171)

göyün: Gönül (DS III, 2173)

göyünakçası: Lohusaya verilen hediye (DS III, 2173)

göz (1): Oda: *Evimiz iki göz* (DS III, 2174)

göz (2): Suyun çıktığı yer, kaynak (DS III, 2174)

göz belirtmek: Hiddetle ya da korkutmak için gözlerinin akını göstererek bakmak: *Hem kabahatlısın hem de göz belirtiyorsun* (DS III, 2176)

gözek: Uzağı gören, dürbün (MKS, 86)

göz kesimi: Göz kararı, oranlama (DS III, 2182)

gözel: Güzel (DS III, 2178)

gözenek (1): Kafes, panjur (DS III, 2179)

gözenek (2): Soğanı yenilen, çiğdeme benzer bir çeşit bitki (DS III, 2179)

gözenerk: Raf, dolap ya da duvarlarda oyularak yapılan eşya koyacak delik (DS III, 2179)

gözer: Buğday, toprak vb. şeyler elenen iri gözlü büyük kalbur (DS III, 2180)

gözgü: Aynı (DS III, 2181)

gözleği: Gözetleme yeri, avsın, pusu yeri (MKS, 87)

gözümkaldı: Bir çeşit kilim (DS III, 2184)

gubar (1): Esrar (MMA, 54)

gubar (2): Tepelenmekten, çiğnenmekten dolayı çok incelmış, toz halini almış toprak (EA, 92).

gubarmak: Gururlanmak, böbürlenmek (DS III, 2185)

gucür: Kurnaz, işini bilir, becerikli kimse (EA, 92)

gudduk: Sır saklayan, sırrını dışa vurmayan kimse (MMA, 54)

gudik: Köpek yavrusu (DS III, 2032)

guk: Işık çalıp uçmaya hazır olmasını sağlama işine denir. (KKSM, 277)

gulaklı: İki tarafında tutamakları bulunan tahta rende (DS III, 2191)

gullep: Demirci tarafından yapılan menteşe (EA, 92)

gulun: At yavrusu (GİAD, 284)

gurada: Kullanılmayacak kadar eski, hurda (MMA, 54)

gurdalamak: Kurcalamak, karıştırmak (DS III, 2198)

gurg: Kuluçkaya yatmış ya da kuluçkadan civciv çıkarmış tavuk (MMA, 54)

gurra: Nesil, devre (NTK, 461)

gurtulmak: Hamile kadınların doğum yapması (MMA, 54)

gurulmak: Şatafatlı bir şekilde oturmak (MMA, 54)

gurut: 1. Fasulye, biber kurusu 2. Dolmalık biberin, salatalığın, patlıcanın, kabağın içlerinin oyularak kurutulması (EA, 93)

gusgun: bk. kuskun (KKSM, 290)

guşgana: bk. kuşkana (MDD)

gutnu: Eski zamanlarda elbise yapılıp giyilen kumaş (EA, 93)

guya: Güveyi, damat (DS III, 2203)

guydu: Yağmurun bardaktan boşanır-casına yağması (DS III, 2203)

guyruk doğumu: Halk takvimine göre ağustos ayının on sekizinci günü (NTK, 461)

guz: Kuzey (MMA, 55)

guzlacı: Gebe (MMA, 55)

gübük: Horoz ve tavukların çene altında sarkan et uzantıları, sakal (DS III, 2206)

güccük kuşluk: Saat sabah sekiz suları (MMA, 55)

güce gitmek: Onura dokunmak, kı-

rılmak (DS III, 2207)

gücük: Şiddetli kış günlerine denk gelen Rumi şubat ayı (MKS, 88)

güdemen: Küçük, ufak (DS III, 2207)

güdükleme: Kısa ceket (DS III, 2213)

gügüm: Su, süt ve yağ konulan bakır kap (MDD)

gügürmek: Fazla coşkulanmak (MDD)

güldür güldür: Suyun bol bol akışını anlatır (DS III, 2218)

gülle: Zıpzip (çocuk oyuncuğu) (DS III, 2219)

güllük: Çekirdeği fazla olan küçük domates (MKS, 88)

güm: Ağıl (DS III, 2221)

gümrenmek (1): 1. Yavaş sesle şarkı mırıldanmak 2. İnleyerek söylenmek (DS VI, 4515)

gümrenmek (2): Ağıt söylemek (DS III, 2223)

gümrenmek (3): Derin düşünceye dalmak (MKS, 89)

gün burnu: Güneş doğarken ya da batarken görünen küçük parçası (DS III, 2225)

gün ışımak: Sabah olmak (DS III, 2229)

gün kavuşması: Güneş batımı zamanı (DS III, 2229)

gün yağmuru: Güneş varken yağan iri damlalı yağmur (DS III, 2232)

günbaşı: Güney, güneş gören yer (DS III, 2225)

güncek: Şemsiye (DS III, 2230)

gündalabı: Kısırakların gebe kalmayıp zevk içi dalap olmaları (DS III, 2225)

gündönderen: Ayçiçeği (MKS, 89)

günebakan: bk. günebakan (DS III, 2226)

güneçe: Çok güneş alan yer (DS III, 2227)

günemek: bk. günülemek (DS III, 2232)

güneş çavmak: Güneş dağlara yayılmak, doğmak (DS III, 2228)

günevik: Ayçiçeği, gündöndü (EA, 94)

güney: Her zaman güneş alan yer (DS III, 2228)

günlemeç: Tarih (DS III, 2229)

günnü: Parlaklık, berraklık (DS III, 2230)

günsü çalmak: Güneşte kalan meyve, sebzeler, güneş yanığı gibi kokmak (DS III, 2231)

günsüz: Henüz tutuklanmamış suçlu (DS III, 2231)

günücü: Kıskanç kimse (DS III, 2231)

günülemek: Çekememek, kıskanmak (DS III, 2231)

günyeli: Doğu rüzgarı (DS III, 2232)

gürel: Maviye yakın koyu bir renk (DS III, 2235)

güpdüşen: Bir armut türü (KYA, 292)

gürelemek: Canlanmak, hareketlenmek (keklik için) (DS III, 2235)

gürk: Kuluçka (tavuk için) (DS III, 2199)

gütmek: Hayvan otlatmak (DS III, 2239)

güva: Damat (MDD)

güveğen: Böğelek sineği (DS III, 2239)

güvel: Yeşil, maci, ela göz renkleri için kullanılan bir ifade (EA, 94)

güveldek: Ağaçlarda biten asalak bitki, burç (DS III, 2240)

güzlek: 1. Yörüklerin en son oturdukları daha az serin ve köye yakın olan yayla (DS III, 2244) 2. Zamanında yetişmeyen güze kalan ürün 3. Güz mevsiminin geçirildiği yer (MKS, 90)

güzlemek: 1. Yaşlılıkta çocuk yapmak 2. Bitki, geç çiçek açmak ya da kuruyup yeniden yeşermek (DS VI, 4515)

H

habapçı: Takunya yapan usta.
(KKSM, 184)

habban: Kuş avlamak için kurulan bir çeşit tuzak (DS III, 2246)

habbap: Nalın (DS III, 2246)

habbe: Üzüm tanesi (DS VI, 4516)

habire: Ara vermeden, sürekli olarak (DS III, 2247)

haden: Tabakhanelerde içerisinde deri terbiye edilen havuz (DS III, 2250)

hadize: Nişasta ile üzüm suyunun kaynatılıp bezlere serilmesi ile yapılan pestil (DS III, 2250)

hafek: Baca kapağı (DS III, 2279)

hafilemek: Bir şeyin üzerine çok düşmek (DS III, 2250)

hafiş nefiş: Karın doyurmayacak şeyleri yemek (MMA, 56)

haflanmak: Korkmak, korkuya karpılmak (EA, 95)

hafı: Korkulu (EA, 95)

haft: Çeşme yalağı, oluk (DS III, 2251)

haftamal: İlkbaharda kısa bir süre akan pınar (DS III, 2251)

hahana: bk. hahına (DS III, 2252)

hahına: Bir ve iki yaş arasında dişi

keçi (DS III, 2252)

hakına: Bir yaşında dişi keçi (DS III, 2253)

hakırdamak: Kahkahayla gülmek (DS III, 2254)

haklı: Nikahlı (MKS, 90)

haksınmak: Hak vermek, haklı bulmak (KYA, 299)

halaç: İğ (DS III, 2256)

halampa: Büyük moloz parçaları (DS III, 2256)

halbur: Elek (MDD)

halebî: İlk kullanılan bu modelinin Halep'ten gelmesi sebebiyle bu adı alan yemeniye denir. (KKSM, 229)

halındır: Davardan sağılan ağız üzerine pekmez dökülerek yapılan bir çeşit tatlı (DS III, 2260)

halipci: Tarhana mevsimi İslahiye tarafından gelip de yağsız yoğurt ve tuzsuz ayran üretimi yapan kimseler (MMA, 56)

halik: Moloz (DS III, 2261)

hallaç: Yatak, yorgan ve yastıklarda kullanılan pamuk ve yünü bir yay ve tokmak yardımıyla kabartan kimsedir. (KKSM, 174)

hambal namazı: Tuvalet sıklığı ile kılınan namaz (MMA, 56)

ham çalmak: Terli iken ahıra bağlanan hayvan hastalanmak (DS III, 2265)

ham çarık: Çok eski çağlarda giyilen, işlenmemiş deriden yapılan, deri sıcakken ayağa göre kesilip her gün akşam suya ıslanan sabah öyle giyilen, derinin dışı kılı olan, insanların ilk giydiği ayakkabılardır. (KKSM, 229)

hamazlamak: Söz getirip götürmek, dedikodu etmek (DS III, 2265)

hamit taşı: Sütun taşı (DS III, 2267)

hampa: Sırt, omuz: *Ne hampama binip duruyorsun?* (DS III, 2268)

hampırmak: Çok kızmak, öfkelenmek (DS III, 2269)

hamşir: Tam olgunlaşmamış meyvelerin ekşimsi ve ham tadı (MDD)

hamşor: Okuma yazma bilmeyen, cahil (DS III, 2269)

hamur yoğuran: Peygamber böceği (MKS, 91)

hamut: Atların zorlu çekim işlerinde boyunlarına takılan boyunduruk (KKSM, 178)

hamyet: Altuncuların tasarım yaparken üzerinde çalıştıkları tablaya denir. (KKSM, 244)

hamzaca: Bir çeşit çizme (DS III, 2270)

hamzan: Beze çiriş sürülerek yapılan yağ kabı (DS III, 2270)

hanek: 1. Söz, lakırdı: *Sana bir hanekim*

var 2. Konuşma: *Ne hanek ediyorsun?* 3. Şaka, alay (DS III, 2272)

hangırda: Nerede? (DS III, 2273)

hanımın deresi: Kahramanmaraş şehir merkezinin güney batısı. Bu taraf bulutlandığında yağmur yağacağına inanılır (MMA, 57)

hanım düğmesi: Kahramanmaraş yöresinde yetişen bir çiçek türü (KGBÇ, 40)

hanım kirpiği: Kahramanmaraş yöresinde yetişen bir çiçek türü (KGBÇ, 46)

hanifi: Musluk (DS III, 2275)

hankırmak: Yüksek sesle, çirkin ve kaba şekilde gülmek: *Ne hangırdıyorsun, ayıp değil mi?* (DS III, 2274)

hapahap gelmek: Karşı karşıya, yüz yüze gelmek, karşılaşmak (DS III, 2277)

hapahap: Ağzına kadar, dolu (DS III, 2277)

hapal: Çatal ağaç: *Dağarcığını hapala as* (DS III, 2277)

hapan (1): Tuzak (DS III, 2277)

hapan (2): Yemek yememiş, aç (DS III, 2277)

hapanlamak: Doldurmak (DS III, 2277)

hapap: Takunya (DS III, 2280)

hapapcı: Nalıncı (DS III, 2278)

hapaz: Avuç dolusu: *Hayvana bir hapaz yem verdim* (DS III, 2278)

hapbap: bk. hapap (DS III, 2280)

hapur: Çalısı ayıklanmış tarla (DS III, 2281)

har: Atın bir veya iki vuruşlu yürüyüşü (DS III, 2281)

hara: Nereye? (DS III, 2282)

haral: Kıldan ya da ketenden yapılmış büyük çuval (DS III, 2282)

harat: Ahşap tornacılığı işi yapan kimse (KKSM, 184)

harcîâlem: bk. pesvente (KKSM, 246)

hardalaşmak: Çocuklar şakalaşmak, boğuşmak (DS III, 2287)

hardan: Nereden? (DS III, 2287)

hareni: Büyük tencere, kazan (MKS, 91)

hareze: Kuyuların ağzına geçirilen oymalı taştan yapılmış çember, kuyu bileziği (DS III, 2286)

harfene: Ortaklaşa yapılan yemek (MMA, 57)

harın (1): Tembel (DS III, 2290)

harın (2): Bir şeyden huylanıp yürümeyen, geri geri giden hayvan (DS III, 2290)

harin: 1. Ham 2. Tembel (DS III, 2291)

harlamak: At hırıltılı ses çıkarmak (DS III, 2292)

harmanda: 1. Hizmetçi, uşak 2. At, eşek vb. hayvan kervanlarına bakan uşak (DS III, 2292)

hart: Havuç (DS III, 2295)

hartlak: Ceviz ağacına benzeyen kır-

mızı renkte, kırmızı meyvesi olan bir çeşit ağaç (DS III, 2296)

hasa: Patiska (DS III, 2297)

haserlemek: Koyunlara tuz taşında tuz vermek (NTK, 461)

haspir tiken: Az dikenli bir çeşit ot (DS III, 2300)

haspir: 1. Yemeklerde kullanılan ve safrana benzeyen bir otun çiçeği 2. buğdaya karıştırılıp kavrulmuş yenilen, ayçiçeği tohumundan küçük, yağlı bir çeşit tohum (DS III, 2300)

haşa: Büyük çuval (DS III, 2301)

haşefe: 1. Döküntü, kırıntı (DS III, 2302) 2. Üzüm tanelerinin ezik ve çürük olanları (MKS, 92)

haşeş: Kabadayı (DS III, 2302)

haşıl: Tarhana mayası, mısır unundan yapılan bulamaç (DS III, 2302)

hatıl: Taş veya tuğladan yapılan yapılarda duvarlara esneklik vermek için belirli mesafelerle konulan ağaç parçaları (NTK, 461)

hatınbarnağı: Uzun taneli beyaz üzüm (DS III, 2306)

hatırıp: Saban okunu, boyunduruğa bağlayan ağaç çivi (DS III, 2306)

hatıza: Bir çeşit pelte tatlısı (DS III, 2306)

hatize: Pekmeze nişastadan yapılan bir çeşit yiyecek (DS III, 2306)

hatlamak: Atlamak (DS III, 2306)

hatrıp: Ağaç çengel (DS III, 2307)

hatze: Kaynamakta olan suya un eklenerek pişirilen pekmez ya da bal karıştırılarak yenen bir çeşit tatlı (DS VI, 4518)

hav: Kumaşın üzerindeki ince tüy (MMA, 57)

hava burhanlık olmak: Hava güzel olmak (DS III, 2307)

havakmak: Yara cerahatlenmek, şişmek, azmak (DS III, 2307)

havara: Yumuşak, beyaz, tebeşirimsi bir çeşit yapı taşı (DS III, 2309)

havayvatmaç: Bir çeşit yazıtura oyununu (DS III, 2310)

havla: Bahçe kenarlarına çevrilen ağaç çit, avlağı (DS III, 2311)

havya: Kırık yerlerin lehimlenerek birleştirilmesi (KKSM, 55)

hayat: 1. Sofa 2. Avlu (DS III, 2314)

haybatçı: Gürültücü, yaygaracı, olur olmaz şeylere bağırın, ağlayan (DS III, 2316)

haydan: Ottan, çalı çırpıdan yapılan yazlık kulübe (DS III, 2316)

hayıf: İntikam, öç, kin (MKS, 92)

hayır: İncir (DS III, 2317)

hayla, haylā: Nasıl: *Bu iş hayla oldu* (DS III, 2318)

haylamak: Bağırıp çağırmak, haykırmak (DS III, 2318)

hayle: bk. hayla, haylā (DS III, 2318)

haymana: Hayvan sürüsü: *Bu köyün haymanası azdır* (DS III, 2320)

hayvat: Keçelerin kenarlarını bükme işine denir. (KKSM, 208)

hazın: İnsan ve hayvanların kışık yiyeceği (DS III, 2322)

hazın damı: Kiler (DS III, 2322)

hazlanmak: Hoşlanmak (MMA, 58)

he mi: Öyle mi, değil mi (DS III, 2338)

hebcirmek: Aksırmak (DS III, 2324)

hecın: Enine ve boyuna uzun, iri ve güçlü olma (MDD)

hecil düşürmek: Utandırmak, küçük düşürmek (AAKM, 383)

hediflemek: Üzüm tanelerini salkımından ayırmak (DS VI, 4518)

hedik: Haşlanmış buğday, bulgur, mısır, nohut vb. şeyler (DS III, 2327)

hedirek: Ocakta biriken kömür atığı, demirin dış yüzeyinden düşen parçaları çekmede kullanılan alettir. (KKSM, 141)

hedirgeç: Tandır üzerine tencere koymaya yarayan, çeşitli biçimde olan demir ızgara (DS III, 2325)

hefek: bk. hafek (DS III, 2279)

hegel: bk. hekel (DS III, 2330)

hekel: Hasta hayvan: *Bu kuzu hekel de onun için sürüye katılmıyor* (DS III, 2330)

hekerke: Ufak su sarmıcı (DS III, 2330)

helbet: Elbette, evet anlamında onay sözü (KYA, 306)

helçik: Yapıda dikey olarak kullanılan direkler (DS III, 2331)

helgin: Ateş küreği (DS III, 2332)

helhu: Çaylak (DS III, 2332)

helik (1): bk. hetik (DS III, 2327)

helik (2): Duvar örerken büyük taşların arasına, boşluklara konulan ufak taş parçaları (DS III, 2333)

helke (1): Su, süt vb. şeyleri koymaya yarayan, çoğunlukla bakırdan yapılan, bakıraçtan büyük bir çeşit kova (DS III, 2334)

helke (2): Tahta satır (DS III, 2335)

hellemek: Kovalamak, kaçırmak, ür-kütme (GİAD, 288)

henek: Taşla oynanan bir oyun çeşidi (MKS, 94)

hengil: Kova, bakraç: *Kız şu hangili kuyudan doldur da gel* (DS III, 2274)

hepi: Hepsi (DS III, 2341)

hepici: bk. hepi (DS III, 2341)

heplem: Aşağılık, adi (kimse) (DS III, 2342)

herk: Nadas (MKS, 94)

hetif: Salkımdan düşen yaş üzüm taneleri (DS III, 2350)

hetik: Kara batmamak için ayağa giyilen, altı şerit şeklinde kesilmiş gönlerle kaplı, yuvarlak bir çeşit kar ayakkabısı (DS III, 2327)

hevke: Cileli, oynak: *Bu at çok hevkedir* (DS III, 2351)

hevri: Çabuk (DS III, 2352)

hevrimiye: bk. hevri (DS III, 2352)

heydi: Haydi (DS III, 2353)

heye: Evet anlamında gerçekleştirme edatı olup soruların olumlu olduğunu belirtir (DS III, 2324)

heyket: Masal (DS III, 2353)

heyle: bk. hayla, haylâ (DS III, 2318)

hez: Açık fikirli, anlayışlı (DS III, 2355)

hezel: Şaka, latife (MKS, 94)

hezen: Damların üzerine düşenen kalın ve büyük ağaç, kırış (DS III, 2355)

hezlemek: Çevreyi kollamak, gözlemek (DS III, 2353)

hıkış: Damar, sinir: *Hıkışların gevşedi* (DS III, 2358)

hıllangaç: Salıncak (DS III, 2359)

hılt: Kışın el ve ayak parmaklarının soğuktan kızarak şişmiş durumu (DS III, 2360)

hıltan: Top top olan çiçekleri kuru-ruktan sonra, sapları kürdan olarak kullanılan bir çeşit yabancı bitki (DS III, 2360)

hım hım: 1. İçinden pazarlıklı (kimse) 2. Miskin, uyuşuk (kimse) (DS III, 2361)

hımırtı: Yavaş ses, fısıltı (DS III, 2362)

hımsımak: Bayatlamak, ekşimek, kokmak (DS III, 2362)

hınaza: İnatçı, hırçın (DS III, 2363)

hınçar: Çok derin dere (DS III, 2363)

hınçarmak: Söz tutmamak, karşı gelmek (DS III, 2363)

hınçetmek: Bir şeyi döve döve ezme (DS III, 2363)

hıngılgaç: bk. hıllangaç (DS III, 2359)

hınık: Burundan, genizden konuşan kimse (DS III, 2361)

hınt (1): Ev: *Bir hınt sahibi olamadım* (DS III, 2366)

hınt (2): Değnekle oynanan top oyununda kale (DS III, 2366)

hıntmak: Çıkmak (kol, bacak vb.şeyler için): *Alinin ayağı hıntmış* (DS III, 2366)

hıra: Hatmi çiçeği (DS III, 2368)

hırızma: Ayı, boğa vb. hayvanların burunlarına takılan halka (DS III, 2370)

hırışık: Buruşmuş büzülmüş (MKS, 95)

hırtlak (1): Gırtlak (DS III, 2374)

hırtlak (2): Olmamış, ham kavun (DS III, 2374)

hırtmak: Yerinden çıkmak (MMA, 58)

hışı çıkmak: Paramparça olmak (DS III, 2376)

hışır (1): Kadınların kullanıkları mücevher (DS III, 2377)

hışır (2): Buğdayın elenmesinden sonra artan her çeşit taş, tohum tanecekleri (MMA, 58)

hışır (3): İri kum (MKS, 95)

hışır (4): Çürümüş ağaç parçaları (KRYK, 33)

hışnamak: Hırpalamak, tartaklamak (DS III, 2379)

hıştınmak: Korumak, gözetmek, ilgilenmek: *Çocuğu hıştın* (DS III, 2380)

hışva: Çerçöp (DS III, 2380)

hıta: İnce, uzun ve üzerinde uzunlaşmasına çizgiler olan açık yeşil renkte bir çeşit hıyar, acur (DS III, 2380)

hıyar muşambası: İlkbaharda yetişen ve yenebilen, koyu mavi çiçekli bir bitki (EA, 101)

hızma: Küpe (DS III, 2382)

hızmık: Yıkanan buğdayın su üstünde toplanan artıkları, kapçıkları (DS III, 2383)

hilli hillim: Eski püskü, parça parça (DS III, 2385)

him: Temel: *Bu evin himi çürüktür* (DS III, 2385)

hindi: Şimdi (KYA, 229)

hizen: Toprak damlara atılan uzun ve kalın kiriş (DS III, 2390)

hoduk: bk. hödük (DS III, 2428)

holak: Dik yokuş ve inişler (DS III, 2396)

hongurdak: Hayvanların boynuna takılan çan (DS III, 2403)

hop: Sırt, arka, omuz: *Gel kızım hopuma bin de gidelim* (DS III, 2404)

hopahop: Tamamı tamamına: *Hopa hop oturdu* (DS III, 2404)

hopal: Yabani güvercin (DS III, 2404)

hop etmek: Arkaya, sırtta almak (DS III, 2405)

hopuç: Sırt (MMA, 59)

hopuna almak: bk. hop etmek (DS III, 2405)

hopur: Orman ve çalılıklar kesilerek ya

da yakılarak elde edilen tarla (DS III, 2406)

horalı: Fazla: *Sana bu sefer horalıca gitti* (DS III, 2408)

horanta: Hamım, eş, çocuklar bütünü (MDD)

horasan: Eksik, normal olmayan (akıl için): *Bu adamın akli horasan* (DS III, 2409)

horav: Çirkin, şekilsiz (MKS, 95)

horda: Orada (DS III, 2410)

horizüre: Keklik yumurtası büyüklüğünde bir çeşit üzüm (DS III, 2411)

horoz çiçeği: Gül hatmi olarak bilinen çiçeğin Kahramanmaraş yöresindeki adı (KGBÇ, 96)

horoz ibiği: Kahramanmaraş yöresinde yetişen bir çiçek türü (KGBÇ, 50)

horozyüreği: Sivri ve uzun bir çeşit üzüm (DS III, 2412)

horuldak: Suyun yüksekten düşmesi, şelale (EA, 102)

horsunmak: Değersiz görmek, aşağı görmek (DS III, 2413)

horum: Biçildikten sonra balya ya da deste haline konulmuş ot (DS III, 2414)

horun: bk. horum (DS III, 2415)

horuzyüreği: bk. horozyüreği (DS III, 2412)

hoşurat: Yaprakları yenebilen bir çeşit ot (DS III, 2417)

hotlamak: Atlamak, sıçramak (DS III, 2420)

hotur: Yaşlı, ihtiyar (DS III, 2420)

hov hov: Sığır, davar çağırma ünlemi (DS III, 2421)

hovlamak: Kapalı yere birdenbire ya da kapıda duranları atlatarak hızla girmek, dalmak (DS VI, 4521)

hovvah: Kısırak yavrusu (DS III, 2421)

ho yuk: Bostan korkuluğu (DS III, 2423)

ho yuklamak: bk. hezlemek (DS III, 2353)

hozlak: Çam kozalağı (KYA, 385)

hozmak: Hoplamak, zıplamak (DS III, 2425)

hozukmak: Korkmak, çekinmek, ürkmek (DS III, 2426)

höbek: Yığın, öbek (DS III, 2426)

höbür: Tarlalarda su basmayan tümsek yer (DS III, 2426)

hödüğüne gitmek: Bir söz ya da olay utanmaya sebep olmak (DS III, 2427)

hödük: Tuhaf, acayip şey (DS III, 2428)

hökelek: Çobanların kullandıkları ucu topuzlu değnek, sopa (DS III, 2429)

höl: Yaş (toprak, çamaşır vb. şeyler için) (DS III, 2430)

höbeli: Geniş ağızlı fincan (MMA, 59)

höllük: Kundak çocuklarının altına konulan elenmiş ince toprak (DS III, 2430)

hölümek: Islatmak (DS III, 2431)

höpücük: Arka (DS III, 2433)

höpürdetmek: Çay, kahve ve çorba gibi sıcak içecekleri sesli içmek (EA, 103)

hör: Kıl iplik (DS III, 2433)

hörtmek: Soğanın tohuma kaçan kısmı (DS III, 2435)

hörtük: Yara (ilenc olarak kullanılır) (DS III, 2435)

höst: At, katır, sığır vb. hayvanları durdurma, kovalama ünlemi (DS III, 2437)

höşür: 1. Sık çalılık (DS III, 2438) 2. Susuz ve taşlı dere (MMA, 59)

hötüm: Kötürüm (DS III, 2439)

hötürüm: bk. hötüm (DS III, 2439)

höyük: Bostan bahçe ya dadağ tepelerine hayvanları ürktük için yapılan korkuluk (DS III, 2440)

hubban: Kuş tuzağı (MMA, 59)

huğu: Tarla ve bostanlara yapılan küçük bekçi kulübesi (DS III, 2448)

hulgu daralmak: Bunalmak (MMA, 59)

humarlanmış: Süzölmüş, sersemlemiş (MKS, 96)

humhus: Gözü doymayan (DS III, 2443)

humsuz: Obur (kimse) (DS III, 2443)

hun: Ottan, çalçırpıdan yapılan kulübe (DS III, 2443)

huralı: Neşeli, şen (DS III, 2444)

hurant: Ev halkı, aile (DS III, 2444)

hurram: Sevinçli (MMA, 59)

hurrapçu: Sona kalan, hiçbir pay alamayan (MKS, 97)

hüdüklemek: Gücüne gitmek (DS III, 2448)

hülbe: Küçük çekmece (DS III, 2449)

hüpletmek: Yavaş yavaş içmek (DS III, 2451)

hüriyet: Kimlik, hüviyet (DS III, 2451)

hürriyet kilimi: Bir çeşit kilim (DS III, 2451)

hüsmek: Susmak (DS III, 2437)

hüyük: Toprak yığını, tepecik (DS III, 2440)

hüyükmek: Ansızın korkmak (DS III, 2440)

ıbrık nayi: Üzerinde ibrik dövülen demir araç (DS IV, 2455)

ıcık: Çok az, biraz (DS IV, 2456)

ıgdırık: Aralık (MDD)

ıgdırmak: Eğdirmek (DS IV, 2457)

ıgıl ıgıl: Sürekli yavaş yavaş (su vb. sıvıların akması için) (DS IV, 2457)

ıgırcık: Tan vakti (DS IV, 2459)

ığralanmak: Sallanmak (DS IV, 2458)

ığranmak: bk. ığralanmak (DS IV, 2458)

ıharmak: Deveyi çöktürmek, oturtmak (DS IV, 2459)

ıhdırmak: Deveyi yatırmak (MMA, 60)

ıhı: İşte (DS IV, 2460)

ıkınmak: Kanmak (DS IV, 2463)

ıkış: Ağırılık, ağır davranma, ağırdan alma (MKS, 97)

ıkırcıklı: Şüpheli, açık olmayan, kararsız, karışık (DS IV, 2464)

ıkman: İdman (DS IV, 2465)

ılgar (1): Hayvanın yürümeyle koşma arası yürüyüşünü anlatır (DS IV, 2467)

ılgar (2): Baskın (MKS, 97)

ılgıd: bk. ılgın (2) (DS IV, 2469)

ılgıd ılgıd: bk. ılgıt ılgıt (DS IV, 2470)

ılgım ılgım: Yavaş yavaş, hafif hafif

(esen rüzgâr, akan su vb. şeyler için) (DS IV, 2470)

ılgımını almak: Demini almak, zamanı almak (MKS, 97)

ılgın (1): Dere ve çay kıyılarında biten, sepet örmeye yarayan bir çeşit söğüt ağacı (DS IV, 2469)

ılgın (2): Yavaş ve hafif esen rüzgâr (DS IV, 2469)

ılgıt: İnsana üzüntü veren, dokunaklı türkü söylemeyi anlatır (DS IV, 2470)

ılgıt ılgıt: Yavaş yavaş, hafif hafif (esen rüzgâr, akan su vb. şeyler için) (DS IV, 2470)

ıllıngaç: Küçük çocuk salıncağı (DS IV, 2472)

ımlıl ımlıl: Yavaş yavaş, ağır ağır, hafif hafif (DS IV, 2475)

ımlızganmak: Uyuklamak (DS IV, 2476)

ıngırcık: Gecenin sabaha yakın olan vakti (NTK, 462)

ıngılıçüş: Tahterevalli (EA, 105)

ıpıl ıpıl (1): Pırlıl pırlıl (DS IV, 2480)

ıpıl ıpıl (2): Yavaş yavaş: *Bizim çocuk ıpıl ıpıl yürüyor* (DS IV, 2480)

ıpıldak: Parlak (MKS, 98)

ırak: Uzak (DS IV, 2481)

ıramak: Uzaklaşmak, uzamak, ara açılmak (DS IV, 2482)

ırgalamak: Sarsmak, sallamak (DS IV, 2484)

ırgalanmak: bk. ığralanmak (DS IV, 2458)

ırılmak: Ayrılmak, uzaklaşmak (DS IV, 2487)

ırılmaz: Tükenmez, çok fazla olan hasat (EA, 105)

ırkıp: Yöntem, tutulması gereken yol: *Sen bu işin ığrıbm bulur yaparsın* (DS IV, 2459)

ırlamak: Şarkı, türkü söylemek (DS IV, 2488)

ırmak: Uzaklaştırmak, ayırmak (EA, 105)

ırsız: Dedikoducu (DS IV, 2489)

ısbad dudmak: Şahit göstermek (KMA, 145)

ısbad olmak: Şahit olmak (KMA, 145)

ıskat: Ölen bir kimsenin, yaşamında kılamamış olduğu namazlar ve tutamamış olduğu oruçlar için verilen sadaka (KRYK, 33)

ıskırtmak: Savuşmak, kaçmak: *Baktım beni işe tutacak hemen oradan ıskırttım* (DS IV, 2493)

ısmarık: Yapılması ismarlanan şey, sipariş: *Benim ismarıkları unutma* (DS IV, 2493)

ıspala (1): Ceket ve yelekte omuz genişliği (KKSM, 352)

ıspala (2): Omuz dikişine denir (KKSM, 352)

ıspatan: Yabanî tere (DS IV, 2494)

ıstar: Halı, kilim vb. şeyler dokunan tezgâh (DS IV, 2490)

ıstı: Sahip: *Hayvan dostunu bilmez, ıstım bilir*. (MKS, 98)

ışılamak: Parlamak (DS IV, 2497)

ışkın: Bir yıllık ağaç sürgünü (DS IV, 2495)

ıyğı: Dokunan bezlerin yukarıdan aşağıya gelen ipleri (DS IV, 2499)

ıyılmak: 1. Yayılmak, dağılmak (DS IV, 2499) 2. Sıralanmak, dizilmek (EA, 106)

ıyım: Sıra, dizi, dizim (EA, 106)

ıylım ıylım: Arka arkaya, ardı ardına (DS IV, 2499)

ıymak: Yünü ip haline getirmek (MKS, 99)

ızar: Çarşaf (DS IV, 2500)

ızarlanmak: Başı örtü ile örtmek, örtünmek (GİAD, 291)

ibik: Köşe, kenar, uç (DS IV, 2503)

ibilcik: bk. ivibik (DS IV, 2501)

içağrısı: Dizanteri ya da kolera hastalığı (DS IV, 2504)

içeri: Oda, oturma odası (DS IV, 2505)

içgilli: Alıngan, işkilli, içli (DS IV, 2506)

içlik: 1. İç gömleği (DS IV, 2507) 2. Firenk gömleği, mintan (DS IV, 2508)

idare: Tenekeden yapılmış olup gazla yanan, gece ışık için kullanılan, küçük ve camsız aydınlatma aracıdır. (KKSM, 347)

idelemek: Döğüşmek, didişmek (DS IV, 2508)

idiş: Enenmiş insan ya da hayvan (DS IV, 2508)

iğ: İp hazırlamaya yarayan tahtadan yapılmış araç (NTK, 462)

iğe: bk. eğe (KKSM, 244)

iğecen: Yaprakları yulaf yaprağına benzeyen bir çeşit ot (DS IV, 2510)

iğemiş: İşi üzerinden atan, savsaklayan: *Ayşe çok iğemiş bir kız* (DS IV, 2510)

iğüşmek: Zıtlaşmak, inatlaşmak, aksilik etmek (DS IV, 2510)

iğez: 1. Zayıf, cılız 2. Rahatı yerinde olmayan, hastalıklı (MKS, 99)

iğirmek: İkinmek (DS IV, 2511)

ikicikli: İki tarafın her birinden yana imiş gibi davranan iki tarafı da kollayan (DS IV, 2515)

ikileci: Bir yıl doğurup bir yıl doğurmayan kısrağ (DS IV, 2515)

ikilemek: Tarlayı iki kez sürmek, aktarmak (DS IV, 2515)

ikircikli: bk. ıkırcıklı (DS IV, 2464)

ikircim: İki iş arasında bocalama hali (MMA, 61)

ilā: Öyle mi? (DS IV, 2518)

ilat: Tokmağa verilen addır. (KKSM, 174)

ilende: Karpuz, kavun ve ham incir kurutulup pekmezle kaynatılarak yapılan yiyecek (DS IV, 2521)

ilengeç: Yengeç (DS IV, 2519)

ilgi: Büyük iğne (DS IV, 2522)

ilice: Ilıca, kaplıca (DS IV, 2524)

ilik: Düğme (DS IV, 2524)

ilişmek: Şaka etmek (DS IV, 2529)

iliştirmek: Suyu ılıştırmak (DS IV, 2529)

ilk güz: Sonbahar mevsiminin başlangıcı, eylül ayı (MDD)

ilkilik: Biriktirilmiş yoğurt (DS IV, 2530)

ilkingi: Birinci, ilk (KYA, 309)

ilkmek: Biriktirmek, toplamak (DS IV, 2531)

illengeç: bk. ilengeç (DS IV, 2519)
ilice: bk. şide (KKSM, 247)
ilme: Tarla sürerken sabana takılan taş, kaya vb. şeyler (DS IV, 2532)
ilmeçer: Çengelli iğne, firkete (EA, 108)
imdi: Şimdi (MDD)
ime: Dik (DS IV, 2536)
imi bir olmak: Aynı düşünce, aynı kanıda olmak (DS IV, 2536)
imrek: Her şeye çabuk imrenen kimse (MMA, 61)
imriglemek: Bir şeyin irilerini, işe yararlarını elle toplayıp almak (EA, 109)
inam: İnanılmış, güvenilirmiş, emin (kimse) (MKS, 100)
ince ağrı: Verem (DS IV, 2538)
inedalan: İnce ve uzun boylu(kimse) (DS IV, 2539)
ince değnek: bk. çubuk (KKSM, 130)
incik: Bir çeşit çocuk oyunu, seksek, kaydırak (DS IV, 2539)
incoz: Erik (MDD)
inecek: 1. Merdiven 2. Seyyar merdiven (DS IV, 2541)
ineğimsağma: Gökkuşuğu (DS IV, 2541)
ineltmek: Erkek hayvanı burmak (DS IV, 2542)
ingaba: İniş (DS IV, 2543)
ingeme: Yokuş aşığı, iniş (DS IV, 2543)
inlik: Yazın bile karların erimediği çukur çukur, kuytu yer (DS IV, 2544)
innelik: Uzun karınlı ve ince kanatlı

bir çeşit sinek (DS IV, 2545)
intillik: Perişanlık (KRYK, 33)
ipilti: Az ateş (DS IV, 2546)
iplēşsek: Bir çeşit birdirbir oyunu (DS IV, 2546)
iptidai: Yemencilikte tekniğe, sanata dayanmayan, el tecrübesi ile yapılan işe denir. (KKSM, 229)
iptilli: Önce, evvel (DS IV, 2547)
irbik: El yıkamak veya abdest bozma da kullanılan, az miktarda su dökülmesini sağlayan, emzikli, karnı şişkin olan, ince boyunlu ve kulplu su kabına denir. (KKSM, 346)
irellek: İleri bir yer, ileri bir tarih (MMA, 61)
ireşme: Atlara vurulan gem (DS IV, 2550)
irgalamak: bk. ırgalamak (DS IV, 2485)
irigele: Büyükçe (EA, 109)
iri gölük: At, katır vb. yük hayvanları (DS IV, 2550)
irikara: İri taneli siyah bir çeşit üzüm (DS IV, 2550)
irişgin: Et sucuğu (DS IV, 2552)
isbatan: Bir çeşit ot (DS IV, 2555)
isbitiren: Sarımsı, kırmızımsı renkte bir çeşit üzüm (DS IV, 2555)
isforma: Kunduranın bakım, parlatma ve boyama işlemleri (KKSM, 49)
ishak: Baykuş (DS IV, 2556)
iskefe: Sahtiyanın dış yüzünü kazıyarak yumuşatmak için kullanılan araç (DS IV, 2557)

iskence: İki tahtayı sıkıştırmak için kullanılan bir marangoz aracı (DS IV, 2557)

isnān: Pazartesi (AAKM, 383)

isnānörtesi: Salı (AAKM, 383)

ist: Sahip (DS IV, 2561)

istenti: İstenen şey (DS IV, 2561)

istran: Teknelerdeki hamuru kazıma ya yarayan araç (DS IV, 2491)

işçimen: Çalışkan, becerikli, iş bilen (DS IV, 2562)

işek: Kurt, çakal vb. hayvanların barındığı ıssız ve açlık yerlerdeki küçük tepecik (DS IV, 2563)

işemik: Sidik (DS IV, 2563)

işgil: Şüphe, kuşku (MMA, 62)

işkence: Semerin kaşlarında yarıлма olduğunda yapıştırıcı sürerek onların yapışmasını sağlamak için alttan ve üstten sıkıştırma aletidir (KKSM, 297)

işlik: Mintan, gömlek (DS IV, 2565)

işliksiz: Aylak, avara (kimse) (MKS, 101)

işmar: Kaş, göz işareti (DS IV, 2566)

işmar etmek: İşaret etmek (DS IV, 2566)

ita: Un elerken dökülmemesi için yere serilen bez ya da şaplanmış deriden yapılan örtü (DS IV, 2567)

itdirseği: Göz kapağında çıkan sivilce, arpacık (DS IV, 2568)

iteği: İçinde hamur saklanan ya da üzerine yufka serilen örtü (DS IV, 2568)

itek: Tarla tarağı, tırmık (DS IV, 2568)

iteriği: Yabani erik (DS IV, 2569)

itsızlatan: Sabahları ince ince esen rüzgar (DS IV, 2571)

ivez: Bir çeşit sivrisinek (DS IV, 2572)

ivginmek: Alay yollu taklit etmek (DS IV, 2572)

ivibik: Çavuşkuşu (DS IV, 2501)

ivik ivik: Köşe bucak: *İvik ivik aradı sakladığımı gene buldu* (DS IV, 2572)

ivil ivil: Becerikli, çalışkan (MKS, 102)

ivitlemek: 1. Aramak, araştırmak 2. Karıştırmak (DS IV, 2573)

ivmek: 1. Acele etmek 2. Çok istemek (DS IV, 2573)

iyemişçi: İş bşkasına yükleyerek sonucu uzatan kimse (DS IV, 2574)

iyemişmek: 1. Yarışmak (DS IV, 2575) 2. İddia etmek (MDD)

iyinik: Bağırsak bozukluğu hastalığı, ishal (DS IV, 2575)

K

kāatbez: Patiska (DS IV, 2578)

kabaāç: Meşe ağacı (DS VI, 4529)

kabacıruk: Tarla kuşundan iri bir cins kuş (DS IV, 2578)

kabaç: Kalın gövdeli meşe ağacı (DS IV, 2578)

kabahar: Kuvvetli, harlı ateş (DS IV, 2579)

kabak: Boynuzsuz hayvan (DS IV, 2579)

kabakuşluk: Öğleden bir iki saat önceki zaman (DS IV, 2579)

kabala: Toptan, götürü, hepsi birden (DS IV, 2580)

kabalaklaşmak: 1. Büyümek, irileşmek 2. Olgunlaşmak (DS VI, 4529)

kabalıcı: Toptan kira ödeyen (MKS, 102)

kabara (1): Küçük nokta halinde olan semere aksesuar özelliği katan parçalara denir. (KKSM, 297)

kabara (2): bk. mekik (2) (KKSM, 148)

kabarcık: İnce kabuklu, yuvarlak, beyaz, çekirdekli bir çeşit üzüm (DS IV, 2582)

kabartlama: Tüyleri kırılmış davar derisi (DS IV, 2583)

kabarüzgar: Bir cins yemeni, pabuç (DS IV, 2583)

kabayel: Lodos (DS IV, 2583)

kabiş: Boynuzu çıkmayan küçükbaş ya da büyükbaş hayvan (DS IV, 2584)

kaçıntı: Zamanından çok önce doğan kuzu (DS IV, 2588)

kaçkırt: Bir çeşit ot (DS IV, 2588)

kada almak: Birine gelecek kötülükleri, belaları almak (sevgi belirtmek için): *Kadasını alayım yavrum* (DS VI, 4530)

kada: Sıra: *Ahmet'in kadasını sen mi savdın?* (DS VI, 4530)

kadiz: Su kovası (DS IV, 2592)

kafkaz: Hafif: *Bu ev kafkaz taştan yapılmıştır* (DS IV, 2593)

kağıl: Kurumuş çamur, toprak yumrusu (DS IV, 2595)

kağır: Arkaya eğilmiş (DS IV, 2595)

kağırmak: Bir araçla ya da zorlayarak bir şeyi yerinden ayırmak, kırmak, bükmek (DS IV, 2625)

kağırtmak (1): bk. kağırmak (DS IV, 2625)

kağırtmak (2): Eğmek, bükmek (DS VI, 4531)

kağıtörneği: Bir cins kilim (DS IV, 2596)

kağnak: Yeni doğan hayvanların üze-

rinde olan ince zar (DS IV, 2596)

kahke: Simit (MDD)

kahniç: Küçü çapa (DS IV, 2599)

kainçe: Kaynıbirader (DS IV, 2599)

kak (1): Meyve kurusu (DS IV, 2600)

kak (2): Dağ ve kayalardaki oyuklarda bulunan su birikintisi (DS IV, 2600)

kakıç: Başa kakılan, yüze vurulan (MKS, 103)

kakımak: Öfkelenmek, darılmak, kızmak (DS IV, 2603)

kakırdak: Eritilmiş iç yağı ya da kuyruk yağından kalan posa (DS IV, 2604)

kaklık: Taş, ağaç oyukları ve içindeki su birikintisi (DS IV, 2605)

kakma (1): Yokuş (DS IV, 2606)

kakma (2): Alına takılan inci, boncuk (DS IV, 2606)

kakma (3): Kuyumculuk mesleğinde kullanılan ve takıların üzerinde oluklara renkli taş ve cam parçalarının kesilerek yapıştırılması işlemi (KKSM, 244)

kakma (4): Osmanlı ahşap işçiliğinde kullanılan, tahta, sedef, bağa, fildişi ve takma gibi gruplara ayrılır, ince bir kalemle çizilen teknik (KKSM, 20)

kalaba: Kalabalık, pek çok: *Değirmen çok kalaba* (DS IV, 2607)

kalak: Burun, burun ucu (DS IV, 2609)

kalaklamak: Dalgalanmak (MKS, 103)

kalaklı: İriyarı, gösterişli (DS VI, 4532)

kalan: Bundan sonra, artık: *Kalan yi-*

mem (DS VI, 4532)

kalaycı: Bakır kapların üzerini kalayla kaplayan kişi. (KKSM, 194)

kalayın: Bir çeşit pipo, lüleli çubuk, ağızlık (DS IV, 2612)

kalemci: Altın ya da gümüşü üzerine yazı yazan, çizim, süsleme, kakma yapan kimse (KKSM, 244)

kalemcilik: Altını parlatma, süsleme, çizim yapma ve ona yazı yazma zanaatına denir. (KKSM, 244)

kalıç: Orağın küçük cinsi, ot biçmede kullanılan araç (MKS, 103)

kalık: Evlenmemiş, yaşlı kız (DS IV, 2612)

kalle: Para çekmecesini, kasa (DS IV, 2610)

kallep: Yaban güvercini (DS IV, 2611)

kalli: Ağaçkakan (DS IV, 2611)

kalot: bk. tepe (KKSM, 318)

kamalak etmek: Karlı havada keklükleri yorarak canlı avlamak (DS IV, 2613)

kamalak: Sarı katran çıkarılan bir çeşit çam ağacı (DS IV, 2613)

kamanmak (1): Direnmek, gitmemek: *Araba yokuşa geldi kamandı* (DS IV, 2614)

kamanmak (2): Yıkılmak, devrilmek, yere düşmek (MKS, 103)

kambak: Örtüsüz ya da şapkasız, açık (baş için) (DS IV, 2615)

kambır: 1. Ceket ve paltoların omuz kısımları ütülenirken kullanılan araç. 2. Dikiş açmak için kullanılan tahta araç. 3. Ceketlerin herhangi bir yerine rutuş

yapmak için kullanılan alet (KKSM, 352)

kambur: bk. kambır (KKSM, 352)

kametçi: Sebzeçi (DS IV, 2616)

kamğa: Yonga, iri talaş, ağaç kabuğu, ağaç kırıntısı (DS IV, 2616)

kamrık: Böğür, kasık üstü (DS IV, 2617)

kan uydurmak: Uyuşturmak, kan oturmasına neden olmak: *Nasıl vurdun elime bak kan uydurdun* (DS VI, 4534)

kan uyumak (1): Ansızın bayılmak (DS IV, 2629)

kan uyumak (2): Kan, vurulan ve çarpılan deri altında koyulaşmak (DS IV, 2629)

kana: Şeker, tat (MKS, 103)

kanalga: İnanç, kani: *Kardeşimin kanalgası tez olur* (DS IV, 2618)

kanara: Hayvan satılan ve kesilen yer, mezbaha (DS IV, 2619)

kanaralamak (1): Abartarak konuşmak (DS IV, 2619)

kanaralamak (2): Gaz çıkarmak, yellenmek (DS IV, 2619)

kanda: Nerede (MKS, 104)

kandak (1): Biçkiye gelmeyen kumaş (DS IV, 2621)

kandak (2): Hendek, çukur (DS IV, 2621)

kandalalu: Yeni doğuran atın, yeniden aygıra çekilerek gebe kalması (DS IV, 2621)

kane (1): Kiremit (DS IV, 2622)

kane (2): Künk (DS IV, 2622)

kaneci: Kiremitçi (DS IV, 2622)

kaneli: Kiremit döşeli çatı (DS IV, 2622)

kangıldak: Zayıf, ince (insan ya da hayvan) (DS IV, 2623)

kanı: Hangi, nerede (MKS, 104)

kankıldak: bk. kangıldak (DS IV, 2623)

kanlak: Kurumuş ardıç ağacı (DS IV, 2626)

kanralamak: Kavralamak, tutmaya, sarılmaya çalışmak (DS IV, 2627)

kanram: 1. Kavram, tutam 2. Demet, bağlam (DS IV, 2627)

kanraz: Aksi, ters (insan için) (DS IV, 2627)

kapcık: Tahıl tanelerinin kabuğu (DS IV, 2632)

kapçık (1): Meyve kabuğu (DS IV, 2633)

kapçık (2): bk. kapcık (DS VI, 4535)

kapılık: 2 cm. kalınlığında, 20-45 cm. eninde ve 200-220 cm. boyunda budaksız tahta (DS IV, 2634)

kapınmak (1): Birden heyecanlanmak (DS VI, 4535)

kapınmak (2): Uymak, benzemek: *Sen onlara kapınma* (DS VI, 4535)

kapıt: Kışın soğukta giyilen dış giyisi (MDD)

kaplı: Kaplumbağa (DS IV, 2636)

kapsalık (1): Çitten ya da aralıklı çakılan tahtalardan yapılmış bahçe kapısı (DS IV, 2636)

kapsalık (2): Çubuklardan yapılmış bahçe kapısı (DS VI, 4535)

kapsalık (3): Genel olarak camilerin kapsının dışına deriden yapılan bir nevi kapı (KKSM, 290)

kapırka: Kaburga, iskelet (DS IV, 2637)

karaala: Koyu gri renk (DS IV, 2638)

karabilecek: Okuma yazma bilmediği halde sezgi yoluyla her şeyi bilen adam (DS IV, 2639)

karaboğaz (1): Baş tutmuş yeşil soğan (DS IV, 2639)

karaboğaz (2): Bir çeşit soğan (DS VI, 4535)

karaçalı: Dikenli bir ağaç (DS VI, 4535)

karadağ çarığı: En eski olup parça ekli, yanları kopçalı, önüne kepez, arkasına tozluk denen deriyle yapılan, kopçaların içinden sırim geçirerek büzülüp ayağa uygun dikilen yemenidir. (KKSM, 229)

karadal: Sağlam olduğu için kazma, keser vb. araçlara sap yapmakta kullanılan koyu renkli bir cins ağaç (DS IV, 2642)

karagöndürme: Bir çeşit çıban, şarbon hastalığı (DS IV, 2644)

karığı: Ağaçtan meyve toplamakta kullanılan ucu eğri sopa (DS IV, 2645)

karagımak: Hava kararmak (DS VI, 4535)

karakılçık: Kılçıkları siyah olan kırımızı ya da beyaz sert taneli buğday (DS IV, 2647)

karakmak: Göz iyi görememek, kararmak (DS VI, 4536)

karakuş: Çaylak (DS IV, 2649)

karalamak: Kötülemek, kara sürmek (DS IV, 2650)

karaltı (1): 1. Saklanılacak yer, siper 2. Mal, mülk, varlık (DS VI, 4536)

karaltı (2): İn (DS VI, 4536)

karaltı (3): Ev eşyası (DS IV, 2650)

karamak: Birisinin arkasından kötü konuşmak, kötülemek (DS IV, 2651)

karamık: Saçma büyüklüğünde meyveleri olan dikenli bir bitki, çalı (DS IV, 2651)

karanmak: bk. karamak (DS IV, 2651)

karapanpuru: Tren (DS IV, 2653)

karasuluk: Bataklık (DS IV, 2654)

karavul: Sınır devriyesi ya da sınırda nöbet tutan asker (MKS, 104)

karaz: Kin, öç (DS IV, 2656)

karcaşmak: Karışmak, altüst etmek (DS VI, 4537)

karcık üzümü: Beyaz, yuvarlak taneli, kışa dayanıklı bir çeşit üzüm (DS IV, 2656)

karcıkmak: Ayak soğuktan morarmak (DS IV, 2656)

karçın: Yünden dokunmuş torba, çuval (DS IV, 2657)

kardak: 1. Dar, biçimsiz (elbise için) 2. Pot, buruşukluk (dikişte) (DS IV, 2657)

kardaklanmak: Dantel ya da kumaş bir kenarı bol bir kenarı dar olduğundan kıvrım kıvrım durmak (DS IV, 2657)

kargaburnu: Kapı mandalı (DS IV, 2658)

kargan: Nadasa bırakılmamış, dinlendirilmemiş tarla (DS IV, 2660)

kargı: Kamış (DS IV, 2660)

kargın (1): Suların çoğalarak taşmış, kabarmış durumu (DS IV, 2660)

kargın (2): Bol, çok (DS IV, 2661)

kargın (3): Çok alevli ateş (DS IV, 2661)

karımak (1): Yaşlanmak, ihtiyarlamak (kadın için) (DS VI, 4537)

karımak (2): Kızmak, kötülemek (MKS, 104)

karış: Beddua, ilenç (MKS, 105)

karışma: Akşamları saat 15.00 ile 18.00 arası güneş batmadan yapılan kuş uçurtma faaliyetidir. (KKSM, 277)

karışma festivali: Geceleyn yapılan güvercin yarışmasına verilen addır (KKSM, 277)

karmak: Karıştırmak (DS IV, 2666)

karnı burmak: Mide, bağırsak sancılanmak (DS IV, 2667)

karnıkara: Kıskanç, haset kimse (MKS, 105)

karsamba: Evde kalabalık yapan gereksiz eşya (DS IV, 2669)

karsambaç: Pekmezle kar karıştırlarak yapılan kar helvası (DS IV, 2669)

karsambalık: Gereksiz gereçlerin konulduğu yer (DS VI, 4538)

karsanba: Kavga, dövüş (DS IV, 2669)

karsınmak: Kazanç saymak (DS IV, 2669)

karsmak: Bol dikilen elbiseyi daraltmak (DS IV, 2670)

kart: 3-4 yaşında, enenmiş erkek koyun, keçi (DS IV, 2670)

kartalaş: Kart, yaşlı (DS IV, 2671)

kasar (1): Kez, kere (DS IV, 2674)

kasar (2): Kumaşı beyazlatma, ağartma işi (DS IV, 2674)

kaşğaç: Maşa (DS IV, 2675)

kası çuvaldızı: Büyük eğri çuvaldıza verilen addır (KKSM, 297)

kasık yarılma: Fıtık (DS IV, 2675)

kasıl: Sararmaya başlamış arpa başağı (DS IV, 2676)

kaslek: Özellikle, bilerek, isteyerek (DS IV, 2676)

kasnak: Küleğin dışındaki ince tahta çember (KKSM, 259)

kaş (1): 1. Bağ ve bahçelerde toprak yığarak yapılan sınır, set 2. Suyun toprağın bir yanını oyup diğer yanını yükselttiği kısmı (DS IV, 2678)

kaş (2): Semerin ön kısmının en üst tarafı olup semerin omuz başı kollarına denir (KKSM, 297)

kaşanmak: At, eşek işemek (DS IV, 2679)

kaşık atma: Küleğin kenarlarındaki soğuk dondurmanın üstüne ortadaki yumuşak dondurmanın karıştırılması işi (KKSM, 151)

kaşık çalımı: Ortalığın kararmaya başladığı, akşam yemeği zamanı (DS IV, 2680)

kaşıkçı: Dondurmacılık mesleğinde dövme dondurmaya sapı uzun dondurma kaşığı ile külaha koyan kimse (MDD)

kaşıkla: Kaşık konulan sepet, kaşıklık (DS IV, 2680)

kaşıklık gemi: Kaburga kemiği (DS IV, 2681)

kaşmer: Şakacı, maskara, güldürücü: *Kaşmerliğin lüzumu yok* (DS IV, 2681)

kaşmerlik: Şaka, alay (DS IV, 2682)

katgıntı: Karışık tohum (DS IV, 2683)

katıklı: Karışık, arı olmayan, hileli (DS IV, 2685)

katil: Duvar içlerine konan ve pencere, kapı yapımında kullanılan ağaç, dilme (DS IV, 2685)

katküt: Bağırsağın ameliyat ipliği şekline getirilmesi (KKSM, 52)

katlı: Kadar (DS IV, 2685)

katma (1): Kıldan, yünden yapılmış ip, sicim (DS IV, 2685)

katma (2): Yumuşak kaya tabakaları arasından kıvrıla kıvrıla uzanan yol (DS IV, 2685)

katma (3): Yarmaya yoğurt katılarak soğuk yenen yemek (DS VI, 4539)

katma aşu: Yoğurtlu yarma çorbası (DS IV, 2685)

katmer: Arasına kaymak ya da yağ sürülerek katlanmış yufka ekmeği (DS IV, 2686)

kattimci: Çörekçilik mesleğinde hazırlanmış mamulü alıp satan kimse (KKSM, 123)

kaşut: Yolların birleştiği yer, kavşak (DS IV, 2687)

kavadura: Dikişte omuzla kolun birleştiği yer, kolevi (KKSM, 352)

kaval memekli: Uzun memeli (hayvan) (DS VI, 4540)

kavgaz: Yeğni (DS VI, 4540)

kavhaz: Kabank, gevşek (DS VI, 4540)

kavırğa: bk. kavurga (DS IV, 2694)

kavkas: Büyük fakat hafif olan şey (DS IV, 2689)

kavkırtmak: Fırlatıp atmak (DS IV, 2690)

kavlamak: Söz getirip götürmek (DS IV, 2939)

kavram: Bağlam, deste (DS IV, 2591)

kavruk: Kurumuş (DS VI, 4540)

kavşıt: İki yolun, iki suyun iki dağın birleştiği yer, kavşak (DS IV, 2694)

kavuk: Sidik torbası (insan ve hayvanlarda) (DS IV, 2694)

kavurga: Ateşte kavrulmuş tahıl (DS IV, 2694)

kavut: Kavrulmuş ve dövülmüş tahıl ununun şeker ya da tatlı yemişle karışımı, helva (DS IV, 2695)

kavyaz: Hafif (DS IV, 2696)

kayak: Çamurlu yol (DS IV, 2697)

kayakekici: Kerkenkele (DS IV, 2697)

kayalık: İkiyle yedi yaş arasındaki dişi deve (DS IV, 2697)

kayar etmek: Hayvanın eski nallarını onarmak, eski nalın çivilerini yenilemek (DS IV, 2698)

kaydalamak: Kıvrak, çalımlı, sekerek yürümek (DS IV, 2699)

kayerlemek: Hayvanın eski nallarını onarmak, eski nalın çivilerini yenilemek (DS IV, 2698)

kaygana çiçeği: Geniş, yuvarlak yapraklarının içinden çıkan filizlerin ucunda, sarı çiçek açan, özsuyu beyaz bir yaban bitkisi (DS IV, 2700)

kayım: Dayanıklı, sağlam (DS IV, 2701)

kayıpmak: Kaymak (DS IV, 2701)

kaymak: Sobaya ya da ocağa odun sıralamak (DS IV, 2704)

kaypak (1): Cilâlı, parlak şey (DS IV, 2706)

kaypak (2): Kaygan (DS VI, 4542)

kayıtmak: Kaydırmak, elinden düşürmek (DS IV, 2707)

kayran: Taşlı, kumlu, ekime elverişli olmayan toprak (DS IV, 2707)

kaysel: Karyola (DS IV, 2709)

kaytan: Devemeye sarılan, devemenin dönmesini sağlayan ip (KKSM, 148)

kaytarmak: Geri çevirmek, döndürmek (DS IV, 2709)

kazağ: Su kıyılarında biten ve yenilen bir çeşit ot (DS IV, 2712)

kazağı: Tekneden hamur kazımaya yarayan demir araç (DS IV, 2710)

kazankabı: Kıldan donunan büyük heybe (DS IV, 2711)

kazıma (1): Altın, gümüş, bakır, tunç ve

pirinç gibi metallerin üzerine derin çizgilerle yapılan süslemeler (KKSM, 245)

kazıma (2): Keskin çelik kalemlerle süsleme yapma tekniği (KKSM, 55)

kazmık: 1. Tencere dibinde koyulaşarak yapışan ya da yanarak kalan yemek kalıntısı 2. Etin kıyıldıktan sonra kütükte kalan, kazıyarak çıkartılan kıvrıntuları (DS VI, 4543)

kebe: Kaba kumaştan yapılmış ceket, palto, aba (DS IV, 2714)

kebenek: bk. kebe (DS IV, 2714)

keçe: Koyun yapağısından dövülerek ve sıkılarak dokuma işlevi yapılmadan elde edilen bir çeşit kaba kumaş. (KKSM, 297)

keçek: Su, yol vb. geçit (DS IV, 2716)

keçimen: On, on iki santimetre boyunda keçi, koyun ve inek memesi emen bir cins yeşil kertenkele (DS IV, 2716)

keçik: Başörtüsünün ensede saçların altından geçirilip tepede bağlanmış durumu (DS IV, 2717)

keçik kurmak: Başörtüsünü ensede, saçın altından geçirerek tepede bağlamak: *Keçik yap, saçın dağılmasın* (DS IV, 2716)

kedene: Çift süren hayvanların veya at arabasında kullanılan atların boyuna takılan, içi keçeden yapılan, dışı dana derisi ile kaplı olan oval ve kalın boyunluğa denir. (KKSM, 178)

kedidaşağı: Koltuk altında çıkan bir çeşit çıban, köpekmemesi (DS IV, 2718)

kef: Pişerken yemeğin yüzünde oluşan köpük. (KKSM, 39)

kefek: 1. Kolay işlenilen yumuşak taş (DS IV, 2719) 2. Gevrek (DS IV, 2720)

kefene: Parmağa takılan, çuvaldızı rahat çalıştırmak için kullanılan bir çeşit yüzük. (KKSM, 297)

kefenk (1): bk. kevek (DS IV, 2776)

kefenk (2): Kolay işlenilen yumuşak taş (DS IV, 2720)

kefleme: Kazan (DS IV, 2720)

keflemek: Kazanda kaynayan sıvıyı taşmaması için karıştırmak, savurmak (DS IV, 2721)

kegiç: Çekiç (DS IV, 2721)

keh: Kenar, köşe, uç (DS IV, 2721)

kehelemek: bk. kehlemek (DS IV, 2722)

kehil kehil: Soluk soluğa (DS IV, 2722)

kehlemek (1): Yorgunluktan sık sık soluk almak, solumak (DS IV, 2722)

kehlemek (2): Pekmek yapılan üzüm şerbetini kaynatarak arıtmak (NTK, 462)

kehni: Küçük çapa (DS IV, 2723)

kekeç: Kekeme, peltek (DS IV, 2723)

kekiç: Küçük çekiç (DS VI, 4544)

kekirmek: İlenmek (DS IV, 2724)

kekemek: 1. Gaga 2. Kuşlar yem yemek, gagalamak (DS IV, 2725)

kel: Verimsiz toprak (DS IV, 2725)

kele (1): 1. “Ayol, hey, yahu” anlamın-

da ünlem 2. Kız ya da kadın çağırma ünlemi (DS IV, 2726)

kele (2): Güzel, iyi: *Kele gelin ne diyor?* (DS IV, 2726)

kelek: Sal, kayak (DS IV, 2728)

kelem: Lahana (DS IV, 2728)

kelep (1): Çorabın ipliklerinin bir top haline getirilmesi (KKSM, 118)

kelep (2): İplik çilesi (DS IV, 2729)

kelep (3): Otlardan oluşan demet, ot demeti (KKSM, 190)

kelermek (1): Gururlanmak, kibirlenmek, kabadayılık yapmak (DS IV, 2730)

kelermek (2): Solmak: *Kelermiş kumaşlar iyi olmaz* (DS IV, 2730)

keleş (1): Güzel, yakışıklı (insan) (DS IV, 2731)

keleş (2): Asker, savaşçı (MMA, 63)

kelete (1): Çuval (DS IV, 2731)

kelete (2): 1. Hemen kullanılmak için öğütülen az ölçüde buğday, tahıl 2. Küçük harman (DS IV, 2731)

kelez yer: bk. kepir (1) (DS IV, 2749)

kelik (1): Çocuk ayakkabısı, patik (DS IV, 2734)

kelik (2): Bağ evi, kulübe (DS IV, 2734)

kelik (3): Küçük taşlar (DS IV, 2734)

kelik (4): İncik kemikleri üzerine çıkan, önden deri bağcıkla kapanan, postalın kısa olanı (KKSM, 230)

kel karga: Saksığan (DS IV, 2735)

kel kaya: Yumuşak kaya tabakası (DS IV, 2735)

kelkeser: Uzun saplı büyük keser (DS IV, 2735)

kelle kağıdı: Nüfus cüdanı (DS IV, 2592)

kelleme: Hayvanlarda görülen bir hastalık (KÇZK, 34)

kelte: Tarikatten olmayan, yabancı (DS IV, 2736)

kemçik: 1. Alt çenesi çıkık, üst çenesi içeriye çökmüş gibi duran, dişleri üst üste gelmeyen (kimse) 2. Asık yüzlü, çirkin (kimse) (DS IV, 2738)

kemçik: Burnu basık (kimse) (DS VI, 4546)

kemirtlek (1): Gırtlak, hançere (DS IV, 2740)

kemirtlek (2): Kıkırdak (DS VI, 4546)

kemkem: Geveze (DS IV, 2740)

kemre: Gübre, tezek (DS IV, 2741)

kemrik: Düzensiz, dağınık (DS IV, 2741)

kendiz: İki yaşındaki manda yavrusu (DS IV, 2743)

kendözü: Kendisi (MKS, 107)

kenetleme: Parça halindeki bakırların birleştirme işi (KKSM, 55)

kengir: Dikenli bir otun kökünden alınan sakız (DS IV, 2744)

keniz: Gırtlak (DS IV, 2744)

kennaha: Haksız yere (DS IV, 2744)

kentiş küntüş: Eğri büğrü (MMA, 63)

kepenek: Keçeden yapılan, dikişsiz

olan, çoban korunağına verilen addır (KKSM, 208)

kepez (1): Göl ve ırmaklardaki çukurlar (DS IV, 2748)

kepez (2): 1. Tavuk ve kuşların ibiği ya da başındaki uzun tüyler, sorguç 2. Koyunların başlarındaki kabarık yünler (DS IV, 2748)

kepir: 1. Verimsiz, kıraç toprak 2. Sürülmüş tarla (DS IV, 2749)

kepkebi: bk. kepkebi (DS IV, 2750)

kepkep: Büyük çuval (DS IV, 2750)

kepkepi (1): Küçük ayakkabı çivisi (DS IV, 2750)

kepkepi (2): Küçük çivi (DS VI, 4547)

kepli: Çok zengin (DS IV, 2751)

kepmek (1): Yapı, toprak, duvar yıkılmak, çökmek (DS IV, 2751)

kepmek (2): Hayvan birdenbire ölmek (DS IV, 2751)

kepmek (3): Çökmek: *Ev kepti* (DS VI, 4548)

kepş: Koç (DS IV, 2751)

keptirmek: Yüzüstü düşürmek, çöktürmek (DS IV, 2751)

ker: Rastık (DS IV, 2752)

kerana: Ahır, ağıl (DS IV, 2752)

kerç: Alay, kinayeli söz (DS IV, 2752)

kerçetmek: Alay etmek (DS IV, 2752)

kerdamalı: Endamlı (DS IV, 2753)

kerdi: Küçük sepet (DS IV, 2753)

kere: Ahır:

Veli Çavuş darlırsa

Çıkar kerede ağlarım

Yerindirmem babam oğlu

Cennete yağlık bağlarım (MKS, 107)

kerer: bk. kepir (1) (DS IV, 2750)

keri: Saman taşımak için kağına getirilen kilim, harar (DS IV, 2755)

kerinti: Tırpan (DS IV, 2754)

kernip (1): Sukabağı (DS IV, 2757)

kernip (2): Su taşı (DS IV, 2757)

kersinmek: Açgözlülük etmek (DS IV, 2758)

kertiç: Kertenkele (DS IV, 2730)

kertlez: Burnunun üstü çökük olan, basık burunlu (DS IV, 2759)

kertme (1): Küçük kız ve erkek çocuklarının beşiklerini birbirine sürterek yapılan nişan (DS IV, 2760)

kertme (2): Nişan yapma (DS VI, 4549)

kertmek: 1. Kendine yontmak, çıkarını düşünmek 2. Kendini beğenmek, övünmek (DS IV, 2760)

kertmen: Yamaçlardaki seki gibi dar ve düz yer (DS IV, 2760)

kes: Dövülerek saman yapılan ot (DS IV, 2760)

kese yol: Kısa yol (DS IV, 2764)

keser: Bir tarafı bıçak gibi keskin arka tarafı düz olan, arka bölümden keskin tarafına doğru eğik, ortasında çivi sökmek için deliği bulunan çelikten

yapılmış, ağaç aksamı düzeltmek ve fazlalıklarını almada kullanılan, saplı bir alet (KKSM, 298)

kesik: Engebeli toprak (DS IV, 2764)

kesim (1): Pazarlık, anlaşma (DS IV, 2765)

kesim (2): Biçim: *İri kesimli* (DS IV, 2765)

kesim kesmek: Sözleşme yapmak (MMA, 63)

keskel (1): Arkası peşli entari (DS IV, 2766)

keskel (2): Keskin, sivri uçlu: *Bana keskel bir taş bulsana* (DS VI, 4550)

keskenmek: El ile ya da bir şeyle vuracak gibi yapmak, davranmak (DS IV, 2766)

keski: Ayakkabıcıların kullandıkları yassı uçlu bir çeşit bıçak (DS IV, 2767)

keslemek: Kızmak, sinirlenmek (MKS, 108)

kesme (1): Pekmez ve nişastadan yapılan bir çeşit yiyecek (DS IV, 2767)

kesme (2): bk. kesmik (KKSM, 200)

kesmek: Pazarlık etmek, değer biçmek (DS IV, 2768)

kesmik: Karın üstünü örtmek için samanın kalımından oluşan çer-çöp (KKSM, 200)

kesmük: Başaklı iri saman (DS IV, 2768)

kesnük: Kesilmiş süt (DS IV, 2769)

kespere: İşe yaramayacak kadar iri (MMA, 63)

kestel: Anası tazi, babası köpek olan

melez yavru (DS IV, 2769)

keş: Kış için kurutulan yağsız, tuzlu yoğurt (DS IV, 2770)

keşefe: Pamuk ekimi yapılırken toprağı sıyıran alet, sıyrığı (MKS, 108)

keşen: Yayılmış, azmış yara (DS IV, 2771)

keşenk: Kırmızı, özlü yapışkan toprak (DS IV, 2771)

keşik: Sıra, nöbet (DS IV, 2772)

keşgen: Büyük kazanlarda pişirilen dövme vb. şeyleri karıştırmak için kullanılan, ağaçtan yapılmış alet (EA, 113)

keşik: İmece usulü yapılan işlerin nöbetleşe yapılması (MKS, 108)

keşkek: Dövülmüş buğday ve etle pişirilen bir çeşit temek, lâpa (DS IV, 2773)

kete: Yağlı, mayalı ya da mayasız hamurdan yapılp külde pişirilen çörek (DS IV, 2774)

ketim: Nüfusta kaydı olmayan (DS IV, 2775)

ketlemek: Kaynayan yemeği taşır-mamak için karıştırmak (DS IV, 2775)

kevek: İçi delikli, hafif, çabuk kırılabilen, yumuşak (taş vb. için) (DS IV, 2776)

keveke: bk. kevek (DS IV, 2776)

keveme: Deride olan bir çeşit kabarcık (DS IV, 2776)

keven: Sakız, kitre, zambak çıkarılan ve yakacak olarak kullanılan dikenli bir bitki (DS IV, 2776)

kevik: İçine ot basılmış hayvan derisi (DS IV, 2777)

keviklik: Ot, saman vb. yemlerin konulduğu yer, samanlık (DS VI, 4552)

keviklik: Samanlık (DS IV, 2777)

kevkel çuvalı: Bir çeşit dokuma çuval (DS IV, 2777)

kevki: Kepçe (DS VI, 4552)

kevran guşu: Bir çeşit kuş (DS IV, 2778)

kevüklük (1): bk. keviklik (DS IV, 2777)

kevüklük (2): Yapı (DS IV, 2778)

keykenek: Başlıklı bir çeşit yağmurluk (DS VI, 4552)

keyveni: Yemek pişiren kimse, aşçı (EA, 113)

kezbi: Karıcadan ufak, siyah renkli bir böceğin karpuz, kavun vb. meyvelerde yaptığı bir çeşit hastalık (DS IV, 2781)

kezin: Üç yaşında, ilk kuzusunu veren koyun (DS IV, 2781)

kıbal: Değişik ve özel biçim, yol (DS IV, 2782)

kıca (1): Dolu (DS IV, 2818)

kıca (2): Kırağı (DS IV, 2783)

kıcaık vermek: 1. Dedikodu yapıp iki kişiyi birbirine düşürmek, kışkırtmak 2. Kızdırmak, sinirlendirmek, öfkelen-dirmek 3. Oyunbozanlık etmek (DS IV, 2784)

kıcaıktırmak: Sıkıştırmak, acele ettirmek, ivdirmek (DS IV, 2782)

kıcaırdamak: Gıcaırdamak (DS IV, 2785)

kıç (1): Arka (DS VI, 4552)

kıç (2): Ayak: *Soğuktan kıçlarım sızladı* (DS IV, 2785)

kıçayak: Çizmeye benzeyen, ayağa giyilen bir çeşit yemeni (DS IV, 2786)

kıdık: Gerdan, çene altı (DS IV, 2787)

kıdım: Biraz, ufak parça (DS IV, 2788)

kıdım kıdım: 1. Az az, küçük küçük: *Benim kız yemeği de kıdım kıdım yer* 2. Ağır ağır (DS VI, 4553)

kıfir: Böceklerden korumak için asma kütüklerine ve filiz yerlerine sürülen macun (DS IV, 2789)

kıfircan: Salgın hastalık (DS IV, 2790)

kıflamak: Arpa, buğday vb. tahılın başını koparmak (DS IV, 2790)

kılanlı: bk. kılavlı (DS IV, 2794)

kılavlamak: Keskinletmek, bilemek (DS IV, 2794)

kılavlanmak: Süslenmek, boyanmak (DS IV, 2794)

kılavlı (1): Keskin (DS IV, 2794)

kılavlı (2): Yaşı büyük olup da genç görünen (DS IV, 2795)

kılay: Bıçağın eyelendikten sonra tekrar ağzındaki ince pürüzlerin eye ile alınması (KKSM, 81)

kılbaşı: Koyun ve keçinin ayaklarında çıkan bir çeşit çıban (DS IV, 2795)

kıldırdamak: Gürültü etmek (DS IV, 2796)

kılıç: Doruk çizgisi, tepelerin en yüksek noktalarını birleştiren çigi (hayalî) (DS IV, 2798)

kılıç demiri: Her iki tarafında sapı

olan kambur bıçak (KKSM, 321)

kılık: bk. kıbal (DS IV, 2782)

kılınmak: Yaltaklanmak, boyun eğmek (DS IV, 2800)

kıllama: Özenti (DS VI, 4554)

kımcıflı: Cilveli (DS VI, 4554)

kımıl: Buğdaylara dadanan, tahtakurusuna benzer koku çıkaran kanatlı bir böcek (DS IV, 2804)

kımıl kımıl: Yavaş yavaş, ağır ağır (DS IV, 2804)

kımpeş: Aykırı, ters: *Kımpeşine doğru koştum* (DS IV, 2805)

kımraşmak: Kımıldamak, kıpırdamak (DS IV, 2805)

kımuşmak: bk. kımraşmak (DS IV, 2805)

kınacık: Tahıl bitkileri çiçekteyken yağmurun çok yağması nedeniyle, başakların arasında kalan damlaların oluşturduğu pas rengindeki hastalık (DS IV, 2805)

kınak: Uşak, hizmetçi (MKS, 108)

kınamak: Ayıplamak (DS IV, 2806)

kıncıfir: Cilveli, oynak (MKS, 108)

kıncıfımak (1): Huylanmak, çekinmek (DS IV, 2808)

kıncıfımak (2): Üşenmek (DS IV, 2808)

kındıra: 1. Sulu yerlerde biten ince uzun yapraklarının kenarları keskin, ucu diken gibi, koyu renkli bir çeşit çayır otu 2. Ayrık otu gibi kökü derinlerde olmayan bir ot (DS IV, 2809)

kınıkmak: Yaban hayvanını kendine alıştırmak: *Bir tilki yakaladım, kendime güç kınıkturdum* (DS IV, 2812)

kınış yanış etmek: bk. kılınmak (DS IV, 2800)

kıpçıtmaq: Kadın ve erkek birbirini beğendiğini belli etmek (DS IV, 2814)

kıpraşmaq: Yavaşça kımıldamak (DS IV, 2815)

kır kurbağası: Kurbağaya benzeyen bir çeşit kertenkele (DS IV, 2832)

kırağ: bk. kıran (DS IV, 2816)

kıran: Çevre, kıyı, kenar, uç (DS IV, 2816)

kırf: Buğday başağı: *Kırflar sararmağa başladı* (DS IV, 2822)

kırfacan (1): Acınacak, utanılacak durum (DS VI, 4556)

kırfacan (2): Bozgun, ezgin, acınacak durumda: *Çoluk çocuk kırfacan olmuş yatıyor* (DS IV, 2822)

kırgı (1): Gövdeden ayrılmış ve yaprağı dökülmüş ince ağaç dalı (DS IV, 2822)

kırgı (2): Afet, bela, kıran (MKS, 108)

kırık: Yanılgı, kusur, suç: *Çok söylenme kırıklarını birer birer açarım ha* (DS IV, 2825)

kırık kırpık: Ağaç ve odun parçaları (DS VI, 4557)

kırık kırtık: Kurumuş ve dökülmüş çalı çırpı, çerçöp (DS IV, 2826)

kırıklanmak: Cılvenmek, kendini beğendirme çabasında olmak (DS IV, 2829)

kırıntı: Kurumak üzere kesilip yere bırakılan odun (DS IV, 2827)

kırışmak: Güreşmek, tolaşmak (DS VI, 4557)

kırıtmaq: Arsızlaşmak, sırnaşmak (DS IV, 2829)

kırkınmak: Köpek havlamak (DS IV, 2830)

kırkkanat: Yaraları iyileştirmek için kullanılan, yaprakları damarlı bir ot (DS IV, 2831)

kırkkıvrım: Bir çeşit kilim (DS IV, 2831)

kırklık (1): Davar kırılan makas (DS IV, 2831)

kırklık (2): Koyun, keçi gibi hayvanların yün veya kıllarını kesme aracı. (KKSM, 373)

kırma (1): Açılıp kapanan Maraş oyma sandalyesi. (KKSM, 20)

kırma (2): Pekmezle yarmadan yapılan tatlı (DS IV, 2834)

kır menekşe: Mor menekşe çiçeğinin yöredeki diğer adı (KGBC, 38)

kırnak: Buyrukaltı, uşak, hizmetçi (DS IV, 2835)

kırnav: Erkek isteyen kızgın dişi kedi (DS IV, 2836)

kırpık: Kanadı olmayan kuş (KKSM, 277)

kırşak: Atların, davarların derisine yapışan kene cinsinden bir böcek (DS IV, 2837)

kırtıl: Küme küme, yaylalarda yetişen

dikenli tohumu olan, çimene benzer sert ve parlak ot (DS IV, 2838)

kıyası: bk. kıyası (DS IV, 2841)

kısdırma: bk. kıstırmaç DS IV, 2841)

kısıık (1): İki dağ ve tepe arasındaki dar geçit, boğaz (DS IV, 2841)

kısıık (2): Yol dönemeçi: *Karşiki kısık-ları geçerse tehlike kalmaz* (DS IV, 2842)

kısıırık: Pısırik (DS VI, 4558)

kıska: Arpacık soğanı: *Bahçeye kiska diktim* (DS IV, 2843)

kıskaç: Demircilerin kızgın demiri tuttukları maşa gibi bir araç (DS IV, 2843)

kısmak: Pintilik etmek (DS IV, 2844)

kısmık (1): Cimri, pinti (DS IV, 2844)

kısmık (2): Bakla (MKS, 109)

kısmır: Kıskaç (DS VI, 4559)

kısnık: bk. kısmık (DS IV, 2845)

kıstırmaç: Saç tokası (DS IV, 2841)

kış kış: Erken doğan kuzu (DS IV, 2847)

kışe kışe: Kümes hayvanlarını kovalama ünlemi (DS IV, 2846)

kıtık: kısmık (1) (MKS, 109)

kıv: Sürek avında av hayvanlarını inlelerinden çıkarmak için avcılarının çıkardığı ses, kuru gürültü, bağırma (DS IV, 2850)

kıvırtmak: bk. kıkırtmak (DS IV, 2782)

kıvırcık: Bir santimetre eninde, on santimetre boyunda yaprakları kıvrımlı bir çeşit ot (DS IV, 2851)

kıvış: Keçi pisliği (DS IV, 2851)

kıvış yavuş: Ağız sulanmak için (DS VI, 4559)

kıvış yavuş etmek: Ağzı sulanmak (DS IV, 2852)

kıvılamak: Hücüm etmek, saldırmak (MKS, 109)

kıvrak (1): Çevik, tetik, çalışkan (DS IV, 2852)

kıvrak (2): Sıkı, kuvvetli: *Kilimin bağım kvrak bağla düşmesin* (DS IV, 2853)

kıvrak (3): Çevik (DS VI, 4559)

kıvrambaç: Dönemeç: *Kızıl yokuşun kvrambacı* (DS IV, 2853)

kıvrık (1): Çömlek, tencere (DS IV, 2854)

kıvrık (2): Kendini beğenmiş (DS VI, 4560)

kıyalamak: Aralamak (MKS, 109)

kıyalı: Az, azıcık (MKS, 109)

kıyık: 1. İğne, kalın yorgan iğnesi 2. Çuvaldız (DS IV, 2856)

kıyılık: Oğlak derisinden olup yemenin ağız kısmına konan deridir. (KKSM, 230)

kıyıpamak: Ayağı kaymak (DS IV, 2857)

kıyırca: Reçel ve pekmezin şekerlenmemiş durumu (DS IV, 2857)

kıykaç: Yan yan bakış (MKS, 109)

kıyma: İnce bulgurla çiğ etten yapılmış dolma içi, çiğ köfte (DS IV, 2858)

kıymış: Keçinin kulağının bir tarafa bükülmüş durumu (DS IV, 2859)

kıyna: Yavaş, düzenli, sakin (DS IV, 2859)

kızan: Dişi köpek, kedi, kurt vb. hayvanların çiftleşmek isteği gösterdikleri durum ya da zaman (DS IV, 2862)

kızdırma: Ateş, yüksek vücut ısısı (DS IV, 2863)

kızeylim: Kadınların birbirini çağırma ünlemi (DS VI, 4561)

kızgaç: Yel tutmayan, güneş gören, kuytu yer (DS IV, 2863)

kızılkıvrım: Kuraklık nedeniyle filizlenen tohumun toprağın yüzüne çıkamaması (DS IV, 2866)

kızılkurt: At ve eşeklerin makatlarında ya da kalın bağırsaklarında yerleşip kanlarını emen kırmızı bir kurt (DS IV, 2866)

kızılöğürtlek: Gırtlak, yemek borusu (DS IV, 2867)

kızılörtlek: bk. kızılöğürtlek (DS IV, 2867)

kızılşavu: Kızıla çalan renk, kızılımsı (DS IV, 2867)

kızırғанmak: Esirgemek, vermemek, göstermemek: *Kîmin malım kimdem kızırғыrsun.*³ (DS IV, 2868)

kikirdemek: Gevrek gevrek gülmek (DS IV, 2871)

kikirik: Çok gülen kimse (MMA, 64)

kilden: Hamama gidilirken içine kil ıslanan, bakırdan yapılarak kalaylatılan süslü bir kap (MMA, 64)

kildik: Bilye (DS IV, 2872)

kile: Bir ölçü birimi, 20 kg. buğday

karşılığı ölçü (MKS, 109)

killeme: Asmalara zarar veren bir çeşit hastalık, külleme (DS IV, 2873)

kinet: Tenekçilik mesleğinde iki tenek parçanın birbirine geçirildiği kısım (KKSM, 346)

kiniş: Marangozların pencere kasalarına açtıkları lamba ve lambayı açan araç (DS IV, 2874)

kilo şurubu: Eskiden doğum yapan kadınlara verilen içecek (KÇZK, 34)

kip: Sağlam, dayanıklı (DS IV, 2875)

kipişik: Hastalık nedeniyle gözlerini kırparak bakan (DS IV, 2875)

kira: Sedye, yük taşımaya yarayan dört kollu tahta araç (DS IV, 2876)

kircikmek: Kirlenmek: *Arkan kirciklenmiş* (DS IV, 2876)

kircikmen: Gücenmek (DS IV, 2876)

kirç: 1. Kurumuş çam dalları, ağaç dalları 2. Küçük çam kozalağı, çam tohumu 3. Ardıç yaprağı 4. Ardıç ağacı dalı (DS IV, 2876)

kirçikli: Pis, çirkin, pasaklı (DS IV, 2827)

kirde: Palamuttan dolayı deri üzerinde oluşan leke (KKSM, 321)

kirdiman: bk. kirdimen (KKSM, 321)

kirdimen: Derinin yüzeyindeki et ve yağların alınma işlemine verilen addır (KKSM, 321)

kire: Üst tabakası kalın olmayan, toprağı boz renkli, verimsiz arazi (EA, 114)

kirevet: Tahta kanepesi (DS IV, 2878)

kirevit: bk. kirevet (DS IV, 2878)

kirgit: Tatlı ve gevrek bir çeşit üzüm (DS IV, 2878)

kirinte: İçinde biraz un bulunan kepek (DS IV, 2879)

kiriş: Büyükbaş hayvan bağırsağından yapılıp yaya bağlanan, pamuğu alıp savrulmasını sağlayan gereç. (KKSM, 174)

kirkit (1): Badem şekeri biçiminde, tatlı ve gevrek bir çeşit üzüm (DS IV, 2880)

kirkit (2): Dokumacılıkta atkı ipliğini sıkıştırmak için kullanılan, demirden veya ağaçtan yapılmış dişli araç (KKSM, 225)

kirkit (3): Halı, kilim, kolan, heybe gibi ürünleri tezgâhlarda dokurken kullanılan, dokunan kısımları sıkıştırmaya yarayan tarak şeklindeki alet. (KKSM, 271)

kirkit (4): Küçük taneli bir çeşit üzüm (DS VI, 4562)

kirlihanım: Zinya çiçeğinin yöredeki adı (KGBC, 24)

kirmen (1): Elde yün eğirmeye yarayan araç (DS IV, 2881)

kirmen (2): Elde yün eğirmeye yarayan tahtadan yapılmış araç (KKSM, 113)

kirtik: Ufalanmış sabun parçası: *Bir kirtik sabunla çamaşır yıkanır mı?* (DS IV, 2883)

kirtil: Sayım vergisi (DS IV, 2884)

kirtiş: Pürüz, girinti çıkıntı (DS IV, 2839)

kis: Taş, kum, kil ile karışık kaynaşmış

sert tabaka (DS IV, 2885)

kis kis: İçin için, kıs kıs (gülme için) (DS IV, 2885)

kiskisi: İçten pazarlıklı, düşüncelerini açıkça söylemeyen kimse (MMA, 64)

kispet: Kıyafet, giysi (KRYK, 33)

kişelemek: Kümes hayvanlarını kovalamak (DS IV, 2886)

kişi: Evin erkeği, koca, eş (DS IV, 2886)

kişiflemek (1): Bulmak (DS IV, 2886)

kişiflemek (2): Sezdirmeden birinin davranışlarını izlemek, gözetlemek (DS IV, 2886)

kişkirtmek: İnsan ya da hayvanı kavgaya kışkırtmak (DS IV, 2887)

kişmek: Saplanmak, kakılmak: *Çakı yere düştü ve kişti* (DS IV, 2887)

kitir: Yalçın, sarp, taşlık yer: *Oğlak kitiirlerde dolanyor* (DS IV, 2888)

kittik: Yağsız yoğurt (DS IV, 2888)

kizir: Bekçi, muhtar yardımcısı (EA, 114)

kocabaş: Şeker pancarı (MDD)

kocacık: Semerin arka kaşlarına takılıp yük taşımalarında kolaylık sağlayan yarım ay şeklindeki demir malzeme. (KKSM, 298)

kocalmak: 1. Kucaklanmak 2. Yaşlanmak (MKS, 110)

kocumdurmak: Kuşku vermek, sakındırmak (DS VI, 4564)

koçmak: Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak (DS IV, 2896)

koçsak: Koç isteyen dişi koyun (DS IV, 2896)

kodalak (1): Kısa boylu, tıkHz (kimse) (DS IV, 2898)

kodalak (2): 1. Karpuz, nar gibi yuvarlak meyvaların büyümeyeni, ufak kalanı 2. Çam kozalağı (DS IV, 2898)

kodaz: Bencil, kendini beğenmiş (DS IV, 2899)

kofalmak: Gururlanmak, övünmek (DS IV, 2900)

kofursu: Yanan kıl ya da yün kokusu (DS IV, 2904)

koğak: Saçtaki kepek (DS IV, 2916)

koğcu: Dedikoducu, söz getirip götürren, arkadan çekiştiren (DS IV, 2902)

koğlaşmak: Dedikodu yapmak (MKS, 110)

koğut: Yılanın deri değiştirdiğinde bıraktığı gömlek (DS IV, 2904)

kokma: Damın ortasına diklemesine konan destek direği (DS IV, 2906)

kolan: İplikten örülen, eğerin veya semerin üstünden geçirilen, hayvanın üstünde durmasını sağlayan kalın halattır. (KKSM, 290)

kolcak: Ceket, gömlek ya da elbise kollarının kirlenmesine engel olmak için bilekten dirseğe kadar geçirilen eğreti kolluk (DS IV, 2909)

koma: Bir erkekle evli olan iki kadın, kuma (DS IV, 2914)

komper: bk. kumpil (DS IV, 3001)

konalga (1): Göçebe ve yolcuların yolculuk ya da göç sırasında kondukları sulu, otlu yerler, konak yeri (DS IV, 2917)

konalga (2): Konaklama yeri, durak: *İlk konalga bura* (DS VI, 4566)

konas: Çoban köpeği ile av köpeğinin birleşmesinden doğan melez köpek: *Bizim köpek konas imiş* (DS IV, 2917)

konur (1): bk. kofursu (DS IV, 2904)

konur (2): Kimseyi beğenmeyen, gururlu, kibirli, kendini beğenmiş (DS IV, 2920)

konursa: Yanan yün kokusu (DS VI, 4567)

konursu: bk. kofursu (DS IV, 2904)

kopa kopa: Koşa koşa (DS IV, 2921)

kopmak: Koşmak, hızlı gitmek (DS IV, 2922)

kopturmak: Koşturmak (MKS, 111)

kor etmek: Arkadan çekiştirmek (DS IV, 2926)

kor: 1. Sıra, dizi, altın dizisi 2. Yapıda aynı boyda taşlardan yan yana dizilerek yapılan bir sıra: *Bizim kapı dokuz kordur* (DS IV, 2923)

koruluk: Horoz dövüşlerinde dış saldırdırda korkuluk görevi yapan meşin (KKSM, 290)

kosa: Tırpan, bir çeşit uzun saplı orak (DS IV, 2930)

kosga: Yiğit, kabadayı, yürekli (DS IV, 2933)

koska: Çalımlı, iyi giyinmiş, güzel yakışıklı (DS IV, 2932)

koskon: Eğerde kuyruğun altından geçirilen kayış parçası (DS IV, 2931)

koskos etmek: Kıvanç duymak, kurulmak (DS IV, 2931)

koskoslu: Karışık (DS IV, 2931)

koşatlamak: Birbirine destek olmak, yardım etmek (DS IV, 2934)

koşum: Üç yaşında erkek manda (DS IV, 2935)

kotey: Güneş görmeyen yer (DS IV, 2937)

kov: Çekiştirme, yerme, kötüleme, dedikodu (DS IV, 2902)

kovalak: İki şey arasındaki boşluk, aralık (DS IV, 2939)

kovalmak: bk. kofalmak (DS IV, 2900)

kovaltak: Gevşek, geniş, kabasaba, aralıklı: *Bu saman arabası kovaltak yüklenmiş* (DS IV, 2939)

kovank: bk. koğak (DS IV, 2916)

kovarmak: Salıvermek (AAKM, 383)

kovlamak: Arkadan çekiştirmek, dedikodu etmek (DS IV, 2903)

kovsuk: Boşluk (DS VI, 4569)

kovunmak: Övünmek (DS IV, 2941)

koyak: 1. Bir ucu dağda son bulan kapalı boğaz, iki dağ, tepe arasındaki boşluk, vadi 2. Deve (DS IV, 2942)

koygul: Koyu (renk için kullanılır) (DS IV, 2943)

koykul: bk. koygul (DS IV, 2943)

koytak: Yel deymeyen yer, çukur (DS IV, 2944)

koytan: Dağın çıkıntılı yeri (DS IV, 2944)

koyu: Katı (DS IV, 2944)

koyuk: Etkili, dokunaklı, acıklı, içli (ses, şarkı vb.) (DS IV, 2943)

koyun gözü: Papatya (DS IV, 2945)

koz: Ceviz (DS IV, 2945)

kozak: Güneş görmeyen, gölgede kalan yer (DS IV, 2946)

köftalaş: Nohut, et ve soğanla yapılan sulu köfte (DS IV, 2950)

köklü: Büsbütün, çok, tüm (DS IV, 2954)

köleker: Bir çeşit kilim (DS IV, 2954)

kölük: 1. Boynuzlu olması gerektiği halde, boynuzsuz ya da kısa ve kırık boynuzlu olan hayvan: *Kölük keçi* (DS IV, 2955) 2. Dişi eşek (DS IV, 2956)

köm (1): Ağıl, davar ahır (DS IV, 2914)

köm (2): Davarların kışın barındığı üstü kapalı yer, ahır (DS VI, 4570)

köm (3): Mandıra (DS IV, 2956)

kömbe: İki sac arasında ya da külde pişirilen mayasız ekmek (DS IV, 2956)

kömeç: Ebegümece (DS IV, 2957)

kömü: Yeraltında saklanan mal, para, gömü (DS IV, 2958)

könçek: 1. Uzun paçalı don, şalvar, don (DS IV, 2959), 2. Gömlek (GİAD, 156)

könes: Küçük, yaramaz köpek (DS IV, 2960)

köpü çuvaldızı: Orta boyda, eğri bir çuvaldız çeşidi (KKSM, 298)

köpü: Semerin etek kısmına ip işlenerek semerin sıkılaştırılması işine denir. (KKSM, 298)

köre: Karınca kümesi (DS IV, 2964)

köremez: 1. Çiğ sütle, yoğurt karıştırılarak pişirmeden yapılan bir çeşit yiyecek (DS IV, 2965) 2. Yoğurdun yeni mayalanmış hali (NTK, 463)

körmen: Çiğ olarak yenilen sarmsığa benzer bir çeşit yaban otu, yaban sarmsığı (DS IV, 2968)

körtük: Yığın (DS IV, 2969)

körüs: Kulağı kısa olan koyun ve keçi (DS IV, 3005)

kösa: bk. köseği (DS IV, 2972)

köseği: Ateş karıştırmaya yarayan bir ucu yanmış odun, tahta (DS IV, 2972)

kösele: Büyükbaş hayvan derilerinden yapılan sert, kalın ve dayanıklı deri (KKSM, 322)

kösemen: 1. Sürünün önünden giden koç 2. Cesaretli kimse (MKS, 111)

kösgelmek: Uzanıp yatmak, ayakları uzatarak yatar gibi oturmak, sere serpe oturmak (DS IV, 2978)

kösküç: 1. Ucu sivri ağaç, kazık 2.30-40 santimetre uzunluğunda, ucu sivri, çocukları oynadığı değnek (DS IV, 974)

kösmük: Toparлак odun (DS IV, 2975)

kösnük: Çiftleşmek isteyen at, eşek

vb. hayvan (DS IV, 2976)

kösüre: Kesici araçları bilemeye yarayan bir çeşit taş, bileği taşı (DS IV, 2979)

köşker: Kunduracı, yemenici, kundura onarıcı (DS IV, 2981)

köşüm: Merak, kaygı (AAKM, 383)

köte: Hayvanların karnlarının altında olan şiş, bir çeşit çıban (DS IV, 2981)

kötek: Dayak, tokat (NTK, 463)

köten: Pulluk ya da çift sürme aracı (MKS, 112)

kötü yara: Firengi (DS IV, 2984)

köynek: Gömlek, iç gömleği (DS IV, 2985)

köz: İyice yanıp ateş durumuna gelmiş odun ya da kömür parçası, kor (DS IV, 2985)

közleme: Külbastı, ateşte pişirilen et (DS IV, 2986)

közlük: Mangal (DS IV, 2987)

kubar: Verimsiz tarla (DS IV, 2987)

kubarmak: Gururlanmak, böbürlenmek (DS IV, 2988)

kubat: Kaba, şişman, biçimsiz (DS IV, 2988)

kubur (1): Belde taşınan bir çeşit para cüzdanı (DS VI, 4573)

kubur (2): Kuru çam yaprakları (DS IV, 2989)

kuburluk: Eski zamanlarda bele bağlanan para keselerine verilen ad (MKS, 112)

kufa: Kuka (DS IV, 2992)

kulağı tozlu: Çiftçi, işçi (DS IV, 2994)

kulağı uzun: Ne burnu sivri gibi ayağı örtecek kadar kapalı, ne de merkep gibi açık olan, siyah annubi ve gülşeftali renginde olup daha çok şehirde giyilen yemeni çeşidi (KKSM, 230)

kulak: Arkların ya da göl ve dereden tarlaya alınan suyun ağzı (DS IV, 2994)

kulak tözü: Kulak arkası, kulak tozu (DS IV, 2996)

kulluk: Karakol (DS IV, 2997)

kulun: At ve eşek yavrusu (DS IV, 2998)

kulunlu: Karnında yavrusu olan at, eşek vb. hayvan (DS IV, 2999)

kumacık: Koyun ve kuzuya dadanan bir sinek (DS IV, 2999)

kumakertiş: Kertenkele (DS IV, 2759)

kumdarı: Tanelerinin uçları sivri ve küçük mısır (DS IV, 3000)

kumpil: Patates (DS IV, 3001)

kumsavı: Kuma benzer bir çeşit toprak (DS IV, 3001)

kundiye: Gündeye, gündelik: *Bu elbiseyi ben kundiye giyeceğim* (DS IV, 3002)

kunduracı-kavaf: Doğal deri, suni deri, kadife, keten vb. malzemedan belirli bir modele göre standart veya sipariş ayakkabı üreten kimse (KKSM, 49)

kunduru: Başağı dört sıralı bir çeşit sert, sarı buğday (DS IV, 3002)

kunnacı: bk. kulunlu (DS IV, 2999)

kunnamak: Hayvanlar doğurmak (DS IV, 3003)

kurada (1): Gelişmemiş, zayıf, cılız (insan ve hayvan) (DS IV, 3005)

kurada (2): İşe yaramaz, yıpranmış, eskimiş, bozulmuş eşya (DS IV, 3005)

kurdağzı heybesi: Bir çeşit heybe (DS IV, 3007)

kurdalamak: Karıştırmak, dokunmak, yoklamak (DS IV, 3007)

kurk: 1. Kuluçka (DS IV, 3008) 2. Kuluçka tavuk (DS IV, 3009)

kurka bastırmak: Tavuğu kuluçkaya yatırmak (DS IV, 3009)

kurnacı: Doğrucu, gebe hayvan (DS VI, 4574)

kūroh kūroh: At ve eşek yavrularını çağırma ünlemi (DS IV, 3013)

kurtalmak: Kurtulmak (DS IV, 3011)

kurtçul: Kurtboğan, atılgan köpek (DS IV, 3011)

kurtkulağı: Geniş yapraklı, kalın köklü yenilen bir bitki (DS IV, 3011)

kuru çekiç: Çeliğin kullanımında daha sağlam olması, iyi çalışması ve ilk keskinliğini koruması için 1-1,5 kg'lık çekiçlerle ısıtılmadan dövülmesi işlemi. (KKSM, 81)

kuruluk: Kuru gübre (DS IV, 3013)

kuskun: Deriden veya iplikten örülerek yapılan, eyer veya semerin tutturulması için atın koltuğu altından bağlantı yapılan kayış (KKSM, 290)

kuş damı: Kuş barınağı, kulübe. (KKSM, 277)

kuşçu: Güvercin besleyen bu işe ilgili kimse (KKSM, 277)

kuşkana: Tencere (DS IV, 3016)

kuşkuş: Hindiba (DS IV, 3017)

kutla: Kır at (DS IV, 3018)

kuvaldak: Aralık, az açık (pencere ve kapı için) (DS IV, 3019)

kuvank: Saçtaki kepek (DS IV, 2916)

kuymak: Un, şeker, yağ ya da kaymakla yapılan bir tatlı, helva (DS IV, 3021)

kuyruk: Üzüm zamanı doğan bir yıldız: *Doğdu kuyruk, kalmadı koruk* (DS IV, 3021)

kuyum: Kıymetli, değerli madenleri işlemeye denir. (KKSM, 245)

kuzan: Gölgelek, serin yer (MKS, 113)

kuzay: Güneş görmeyen, gölgelek yer (DS IV, 3022)

kuzlacı: Gebe koyun, keçi vb. hayvan (DS VI, 4577)

kuzlamak: 1. Hayvanlar yavrulamak, doğurmak: *Ahmet'in pisliği kuzladı* 2. Tavuk yumurtlamak (DS IV, 3023)

küddüş: Becerikli (DS IV, 3026)

küdüş: bk. küddüş (DS IV, 3026)

külaflı yıldız: Bir çeşit kilim motifi (DS IV, 3028)

külah: Keçeden yapılan sivri uçlu bere (KKSM, 208)

külahçı: Kısa, ince hallanmış yünden külah ve keçe yapan kimse (KKSM, 208)

küldöken: Hanım (MKS, 113)

külek (1): Bal, yoğurt, yağ, pekmez, süt gibi gıda maddelerini saklamaya ve taşımaya yarayan ya da ölçü birimi olarak kullanılan kulplu veya kulpsuz derin bir mutfak kabıdır (KKSM, 259)

külek (2): Tahta kova (DS IV, 3029)

kül kömbesi: Sacın üzerine ateş yakılarak pişirilen büyük kömbe (NTK, 463)

küllük (1): Kül ve süprüntü atılan yer, çöplük (DS IV, 3031)

küllük (2): İçine küllü su konulan kırmızı topraktan yapılmış küp (DS IV, 3031)

küllük (3): Ayak yolu, hela (DS IV, 3032)

külte: 1. Bağlam, düzine 2. Yığın (DS VI, 4578)

külüçeçi: Bakır döve döve incelten kimse. (KKSM, 55)

külük: Taşçı çekici, balyoz (DS IV, 3033)

külünk: Taşları, kayaları parçalamakta kullanılan sivri kazma. (KKSM, 341)

külüşefteli: Açık kırmızı renk (edik, potin, ayakkabı vb.) (DS IV, 3034)

kümet: Çocuğun doğum haberini veren kimseye babanın verdiği bahşiş, muştuluk parası (DS IV, 3035)

küncü: Susam tanesi (DS IV, 3037)

küncüllü: Simit biçiminde adak ekmeği: *Hastalıktan kurtulursam küllür yapıp dağıtacağım* (DS IV, 3034)

küncülü taş: Üzerinde susam gibi taneler olan ve özellikle değirmen taşı yapılan bir çeşit taş (DS IV, 3037)

künde: Günde, her gün (MKS, 113)

kündekari: Ahşap oymacılığında kullanılan sekizgen, baklava, yıldız vb. geometrik şekillerin çatma tarzıyla birbirine bağlanması şeklindeki bir tekniktir. (KKSM, 20)

kündükü: Kilim boyacılığında kullanılan bir renk (DS IV, 3038)

künilik: Adalet, doğruluk (DS IV, 3039)

künücü: Kıskaç (DS IV, 3040)

küpe: Oyun kağıdındaki kupa (DS IV, 3041)

küpecik: Küçük küp, çömlek, kazan (DS IV, 3041)

küpelî: Kulplu kazan (DS IV, 3042)

küpelî kazan: Küçük kazan (NTK, 463)

küpercik: Kulplu, küçük küp (DS VI, 4579)

kürdük: Palto (DS IV, 3044)

kürdülü: Kırılmamış tüylü keçi (DS IV, 3044)

küre: Demirci dükkanı (DS IV, 3044)

kürelemek (1): Birisini ya da hayvanı taşıyarak kovalamak, uzaklaştırmak (DS IV, 3045)

kürelemek (2): Tutup fırlatmak, atmak (DS VI, 4579)

küren: Hayvan sürüsü (DS IV, 3045)

kürtün: Palan, semer (DS IV, 3048)

kürtüncü: Kürtün yapan, bu meslekle uğraşan kişilere denir. (KKSM, 298)

kürük (1): 1. At yavrusu (DS IV, 3049)
2. Eşeğin yavrusu (NTK, 463)

kürük (2): Eşek yavrusu, sıpa (DS IV, 2824)

kürümek: Kar, çamur, toprak vb. şeyleri kürekle sıyırarak atmak (DS IV, 3049)

kürüz: Bir yaşında doğuran keçi (DS IV, 3050)

küskü: Taş kaldırmakta kullanılan uzun demir çubuk ya da ağaç, basit kaldıraç (DS IV, 3051)

küsküç (1): Ağaç ya da demir sopa (havuç, çiğdem vb. çıkartmakta kullanılır (DS IV, 3051)

küsküç (2): Bir çeşit çocuk oyunu (DS VI, 4580)

küskülü: Dargın (DS VI, 4580)

küşegen: Sık sık ve çabuk küsen kimse (DS IV, 3050)

küşne: Burçak (DS IV, 3053)

küşüm: 1. Kuşku (DS VI, 4581) 2. Kuşku, işkil (DS IV, 3053)

küşüm çekmek: bk. küşümlenmek (DS IV, 3053)

küşümlenmek: Kaygılanmak, üzülme (DS IV, 3053)

kütlez: Kısa boylu, şişman, bodur (DS IV, 3054)

kütüz: bk. kütlez (DS IV, 3054)

L

labada: Cüppe (DS IV, 3058)

labut: Öküzleri dürtmekte kullanılan üvendirenin ucundaki yassı demir (DS IV, 3058)

lapak lapak: 1. Lapa lapa (büyük parçalarla yağın kar için) 2. Pıhtı pıhtı (kan için) (DS IV, 3065)

laplup: İncir (DS IV, 3067)

lastik: Çocukların kuş vurmak için kullandıkları sapan (DS IV, 3068)

lavgar: Alay, küçümseme (DS IV, 3069)

lavgara: bk. lavgar (DS IV, 3069)

lavlavı: Boşboğaz, ağız kalabalığı yapan kimse (MMA, 66)

lef: Kuşçulukta kuşun damın etrafındaki bir turuna denir (KKSM, 278)

lek: Pamuk ve çeltik tarlalarında sulamayı kolaylaştırmak için yapılan bölme (EA, 117)

lepe: Pirinç ve mercimekten yapılan bir çeşit yemek (DS IV, 3074)

lepeci: Bir işi yapamayan, kuvvetsiz kimse (MMA, 66)

levger: Ayakkabıların dikiş yerlerini ütölemekte kullanılan bir araç (DS IV, 3075)

leylim: Limon (EA, 117)

lık: Çocukların oyunda birbirlerinin sırtlarına elleriyle vururken kullandıkları sözcük (DS IV, 3078)

libade: Pamuklu, geniş kollu kadın ceketi, hırka (DS IV, 3079)

liğ: İplik eğirmekte kullanılan eğri demir ucu (DS IV, 3079)

lik: Az ıslaklık, nem (DS IV, 3080)

liklemek: At rahvanla dörnal arası kesik kesik koşmak (DS IV, 3080)

liklik: Oynak (DS IV, 3080)

lingir lingir: Fıkr fıkr, oynak (DS IV, 3081)

linliñgara: Küçük, kara bir çeşit üzüm (DS IV, 3081)

lirpedek: Birdenbire (havadan inmek, düşmek için) (DS IV, 3081)

livan: 1. Salon 2. Balkon (DS IV, 3081)

livrik: Dağın tepesi (DS IV, 3082)

loğ: Toprak damlarda, yollarda top-rağı ezmek için kullanılan taş silindir (DS IV, 3083)

loğlamak: Loğla damı ya da harman yerini düzeltmek (DS IV, 3084)

loğlaz: 1. Taze ya da kuru fasulye, börülce 2. Bezelye (DS IV, 3084)

lokur: Lokma tatlısı (DS IV, 3085)

lokuş: Yokuş (DS IV, 3086)

lomcu: Palavracı (MKS, 114)

longurdak: Hayvanlara takılan büyük çan (DS IV, 3093)

lopuk: Karnındaki yavruyu taşıyamayan koyun ya da keçi (DS IV, 3088)

lor: Çökelek (DS IV, 3088)

loş: Şölen: *Bu akşam bizde loş var* (DS IV, 3089)

lov: bk. loğ (DS IV, 3083)

lödük: 1. Heykel 2. Nişan atılacak yer (DS IV, 3090)

lögge: Sardunya (MMA, 66)

lök (1): Ağır, oturaklı (MMA, 66)

lök (2): Erkek deve (MKS, 114)

lökge: Sardunya çiçeğinin Kahramanmaraş yöresindeki adı (KGBC, 8)

löle: Çeşmeden suyun aktığı demir boru (DS IV, 3092)

lömbüç: Yuvarlak ve yassı taşlarla oynanan oyunda kaleye dikilen şey (DS IV, 3092)

löngöz: Deniz ya da nehirlerdeki derin kuyular, su çevirisi (DS IV, 3093)

lüle: Kağıdın boru gibi sarılmış durumu (DS IV, 3095)

M

macat: Sakat, bir organı eksik olan (DS IV, 3099)

macca: Sinirleri bozularak hasta olma durumu (MMA, 67)

macını çıkmak: İyice ezilmek (DS IV, 3099)

maçça: 1. Yangı, yangılanmış yara, onulması güç yara 2. Çok düşünce ve üzüntüden olan sıkıntı (DS IV, 3100)

maçça etmek: Yormak, üzme (DS VI, 4584)

maççuk muççuk yemek: Ağzı şapırdatarak yemek (DS IV, 3101)

mādanis: Maydanoz (DS IV, 3101)

madırap: Yıllarca insan eli değmemiş, işlenmemiş sahipsiz toprak (DS IV, 3103)

madrıp: bk. madırap (DS IV, 3103)

mağ: 1. Evin katı 2. Evin bölmeleri, oda 3. Çatıların ortasındaki kalın ve dikey direk, mertek (DS IV, 3103)

mağarmak: Sığır bağırma, böğürmek (DS IV, 3125)

mahasız: Uygun yerde uygun şekilde davranmayan, yerli yersiz davranışlarda bulunan (MDD)

mahat: Derinin kıyısını çizmek için kullanılan, çift ağızlı, ağaçtan yapılmış bir saraç aracı (DS IV, 3106)

mahlut: Tahılların hepsine birde verilen ad (MKS, 115)

mahrabaşı: Mor renkli bir çeşit üzüm (DS IV, 3107)

mahrama: Havlu, mendil (GIAD, 169)

makat (1): Evlerde yük koymak veya oturmak için ağaçtan yapılmış somya (NTK, 463)

makat (2): Sim sırmacılık mesleğinde çirişle yapıştırma işleminde kullanılan 18-20 cm. uzunluğunda tahtadan araç (KKSM, 308)

makat ağacı: Ayakkabıcıların gönleri parlatmak için kullandıkları yuvarlak değnek (DS IV, 3108)

mala: Kalın koyun yününden yapılan, derilerin üzerine iç yağın sürülmesinde ve boyanmasında kullanılan alet (KKSM, 322)

mala: Taneli buğday sapının dövüldükten sonraki samandan büyük parçaları (MDD)

malafa: Metal veya ahşaptan konik biçimde yapılan düzeltme aparatına

denir (KKSM, 245)

malafat: Erkeklik organı (MMA, 67)

malagma: bk. malama (DS IV, 3111)

malagma: bk. malama (DS IV, 3111)

malahma: Sıtma (DS IV, 3109)

malak: 1. Ayı yavrusu 2. Domuz yavrusu (DS IV, 3109)

malaka: Bedava, beleş (MKS, 115)

malama: Taneleri ayrılmamış, samanla karışık tahıl (DS IV, 3110)

malamat (1): Sıkıntı, üzüntü, güçlük (DS IV, 3111)

malamat (2): Alçak, aşağılık (DS IV, 3111)

malamat (3): Rezil, perişan (MDD)

malamat etmek (1): 1. Eziyet çektirmek 2. Birinin aybını açığa çıkararak onu utanacak duruma sokmak (DS IV, 3112)

malamat etmek (2): Bulunduğu yeri, üstünü başını kirletmek, dağıtmak (DS IV, 3112)

malamatlık: Ayıplanacak, kınanacak durum (DS IV, 3112)

malhıta: Kırılmış mercimek (DS IV, 3114)

mal yeri: Hayvanların otlatıldığı sulak ve çayırılık yerler (DS IV, 3115)

mambil: Ağaçların çiçeklerini yiyen, burçlarının özünü emen siyah renkli mayıs böceği (MKS, 115)

mamık: Yaban eriği, dağ eriği (DS IV, 3116)

manak: Yeni uçmaya başlayan yavru güvercin (DS IV, 3117)

manca (1): İnsanların her zaman bulup yiyemediği, özel, kıymetli yemek; çeşitli yemek (EA, 119)

manca (2): Domates, soğan ve maydanozdan meydana gelen salata (MKS, 115)

mandal: Demir ya da tahtadan yapılmış kapı sürgüsü (DS IV, 3120)

mangala: Boncuk sayarak oynanan mahallî bir oyunda kullanılan tahtadan yapılmış oyun gereci (KMA, 146)

manğ olmak: Kendinden geçmek (DS IV, 3123)

manık: Kedi yavrusu (DS IV, 3123)

mank olmak: 1. Sersem olmak 2. Güzel bir şey karşısında çok duygulanmak (DS IV, 3125)

mantı: Sapsız bıçak (DS VI, 4588)

mantıka: Jandarma karakolu (DS VI, 4588)

mantüvar: Kulak ağrısını geçirmek için kullanılan, çiçekleri güzel kokulu ve sarı renkli bir kır bitkisi (DS IV, 3127)

marak: Öfke, kızgınlık (DS IV, 3128)

maraş filesi: Saf ipek kumaş üzerine telleri tek tek çekilerek yapılan, motifin küçüklüğü ve büyüklüğüne göre değişen ve istenen şeklin verildiği iştir. (KKSM, 308)

marçıldatmak: Ağzını sulandırmak (DS IV, 3129)

marhabaşı: Gevrek, siyah üzüm (DS IV, 3130)

marhama: İpekli ya da keten işlemeli mendil (DS IV, 3130) 2. Havlu (MDD)

martı: Öğrenci, çırak: *Benim martılar derslerini iyi bildiler* (DS IV, 3131)

mas mas: Ağır ağır, durgun durgun, sersem sersem (DS IV, 3133)

masat: Yemeni bıçaklarının ağzını bilemeye yarayan ince demir çubuk. (KKSM, 230)

masırık: Kömür yapmak için yakılan odunun bir kısmının yanıp bir kısmının yanmamış halde olma (MDD)

marsıtmak: Korkutmak (NTK, 463)

masim: Masum, korumasız, zavallı kimse (MMA, 67)

maskal (1): Altının parlatılmasını sağlayan makine. (KKSM, 245)

maslak (2): Güldürücü, şaşırtıcı, beklenmedik biçimde konuşan kimse (DS IV, 3133)

masmala: Zeytin (MDD)

masması: Ağır davranan, uyuşuk, anlamsız bakışları olan kimse (MMA, 67)

maşala: 1. Bir metre karelik toprak parçası 2. Bağ, bahçe ve bostanlarda ekilmek için ayrılmış küçük toprak parçası, evlek, karık (DS IV, 3134)

maşalacı: Maşa (DS IV, 3135)

maşahat: İş çokluğu (MMA, 67)

matan: Ayran (DS IV, 3136)

matıran: Kalın ve uzun bir kamışa, uçları ok biçiminde iki üç çatalı bir demir parçası geçirilerek yapılmış, balık avlamakta kullanılan bir araç (DS IV, 3136)

matkap: Cımbız (DS IV, 3137)

matrak: Kalın ve uzun bir kamışa, uçları ok biçiminde iki üç çatalı bir demir parçası geçirilerek yapılmış, balık avlamakta kullanılan bir araç (DS IV, 3136)

mavrim: bk. mavrim (DS IV, 3139)

mavrim: Yerli dokuma bez (DS IV, 3139)

mavru: Kedi yavrusu (DS IV, 3139)

mavrum: bk. mavrim (DS IV, 3139)

mavu: Mavi (DS IV, 3139)

maya: 1. Dişi katır 2. Dişi eşek 3. Buhur deveyle adi devenin birleşmesinden doğan uzun tüylü dişi deve (DS IV, 3140)

mayana: Anason (DS IV, 3141)

mayıl: Baygın, kendinde değilmiş gibi (MMA, 67)

mayıs: Yaş sığır pisliği, gübre (DS IV, 3141)

mayıslamak: Dokuma bezi yıkayarak ağartmak (DS IV, 3141)

maymala çalmak: Başiboş dolaşmak, işgücü olmamak (DS IV, 3143)

mayrık: Büyük: *Ahmet mayrık gözleriyle bana baktı* (DS IV, 3144)

maysınmak: Adam yeri ne koymamak (MKS, 117)

mazak: Kirli (DS VI, 4591)

mazı: Meşe ağacı ve meyvesi (DS IV, 3146)

mazman (1): 4-5 yaşındaki erkek koyun (DS IV, 3147)

mazman (2): Kıldan ip büken, -çuval dokuyan, keçe yapan (kimse) (DS IV, 3146)

mazmanlık: Göçebe çadırı, kilim, haral, heybe, hayvan yem torbası, kolonlar, götselik, kıl yular, gebre (kıldan olur), kıl çul gibi dokuma yapılan mesleğin adı (KKSM, 271)

mecik: Kıl keçiyeye verilen ad (MDD)

meçik: Davul çalarken tokmakla birlikte kullanılan ince çubuk (DS IV, 3149)

mehek: Hastalık, sakatlık (DS IV, 3152)

mehle: 1. Etin çok yumuşak yeri 2. Her şeye çok çabuk kanan kimse (MMA, 67) 3. İleri derecede saflık (MKS, 117)

mehremcem: Eylül ayının on altıncı günü (KÇKG, 18)

meke: Mısır bitkisi ve tanesi (DS IV, 3153)

mekik (1): Üzerinde atkı ipliklerinin sarıldığı masurayı taşıyarak açılan

ağızlıktan atkının geçirilmesini sağlayan gereç (KKSM, 107)

mekik (2): Devemenin yerde dönmesini sağlayan ve bunun için ucuna takılan çivi (KKSM, 148)

melçik: Davul tokmağı (DS IV, 3149)

melefe: Yatak ve yorgan çarşafı (DS IV, 3155)

melemir: Kara, acı tohumlu bir çeşit bitki (DS VI, 4592)

melengiç: Çitlembik (DS IV, 3156)

melez: Zayıf (DS IV, 3157)

melif: Taze (DS IV, 3158)

melik: Saç örgüsü (DS IV, 3158)

memek: Meme (DS VI, 4593)

mengil: Kulağın küpe takılan yumuşak yeri (DS IV, 3164)

menik (1): İplik çilesi (DS IV, 3165)

menik (2): Kulağın altındaki çukur kısım (DS IV, 3165)

mentur: Şebboy (DS IV, 3166)

mercan: Tavşan yavrusu (DS IV, 3167)

merçem: Kâkül, perçem (DS IV, 3167)

meret (1): Uğursuz, hayırsız (DS IV, 3169)

meret (2): Erkeklik organı (DS IV, 3169)

meret (3): Eski, yıpranmış: *Benim meret urbalarımı getir* (DS IV, 3169)

meret (4): Ölünün ardından kalan mal, sahipsi mal (DS IV, 3170)

meri: Dişi keklik (DS IV, 3170)

merkup: Yüzü kısa, kulaksız olan, daha çok şehirde sosyal durumu iyi olanlar tarafından giyilen yemeni (KKSM, 230)

mermen: Demircilerin kullandığı kaynak taşı (DS IV, 3171)

mermerşahi: Patiskadan ince, tülbenkten kalın pamuklu dokuma (MMA, 67)

mertek: Toprak damlı yapılarda dikilerek ya da enine yatırılarak kullanılan ağaç gövdesi (MDD)

meses: Hayvanları dürtmekte kullanılan ucu demirli değnek, üvendire (DS IV, 3172)

meşin: İşlenmiş ince koyun, keçi derisi (KKSM, 322)

meşlah: En üste alınan süslü giyisi (MMA, 68)

metelik: Yemeniye benzer bir çeşit ayakkabı (DS IV, 3175)

metelikkâğıdı: Nüfus cüzdanı (DS IV, 3175)

metem: Sarı madeniden olup zurnanın emziğinden önce takılan aparatıdır. (KKSM, 130)

mevleken: Deri üstüne süs yapmak için kullanılan, keskin ağızlı demir, sapı ağaç bir saraç aracı (DS IV, 3176)

mezat: Kuşçu kahvelerinde açık artırma ile güvecin satıştıdır. (KKSM, 278)

mezda: bk. mezdeği (DS IV, 3176)

mezdeği: Kozalaklarından sakız çıkarılan ladin ağacı (DS IV, 3176)

meze: Oyun yeri (DS IV, 3177)

mezer (1): Büyük havlu (DS VI, 4595)

mezer (2): Hamam havlusu (DS IV, 3177)

mezik: bk. nazik (KKSM, 130)

mezlâ: Dağlarda yetişen, uzun, kerestesinden yapılarda yararlanan bir çeşit ağaç (DS IV, 3178)

mezmelde (1): Yabanördeği (DS IV, 3177)

mezmelde (2): Odun gibi kaba, eğitimsiz kimse (MMA, 68)

mıdırık: Çok ezilmiş (DS IV, 3179)

mıdırık: Vurdumduymaz (DS VI, 4596)

mıh: Çivi (MDD)

mıhıs: Cimri, açgözlü (DS IV, 3183)

mıhlıç: Sıkı etli kimse (MMA, 68)

mıhrız: bk. mıhıs (DS IV, 3183)

mıklıf: Genç, çiftleşmeyen kuşlara verilen addır. (KKSM, 278)

mılık taş: Su kıyılarında olan parlak ve cilalı taş (DS IV, 3185)

milk: Olgunlaşmış yara (DS VI, 4597)

mıllımıcır olmak: Ezilerek karma-karışık olmak: *Meyveler hep mıllımıcır olmuş* (DS IV, 3185)

mırhız: Cimri (MMA, 68)

mırık (1): Bulanık su (DS IV, 3188)

mırık (2): Pis (DS IV, 3188)

mırız: Yüz, çehre (DS IV, 3187)

Ağlaşmak (DS IV, 3189)

mırtık (1): 1. Ermeni bir kuşçunun adı 2. Kahramanmaraş'ta kuşçulukla uğraşanlara verilen ad 3. Kahramanmaraş'ta kadınların kuşçulara taktığı lakap (KKSM, 278)

mırtık (2): Güvercinle uğraşan kimse (DS VI, 4597)

mısır (1): Domates (DS IV, 3190)

mısır (2): Darı (DS IV, 3190)

mıtırıp: Cimri (DS IV, 3194)

mızganmak: Uykuya dalmak, uyuklamak (DS VI, 4598)

mızmırık: 1. Tembel 2. Kaçamaklı davranışları olan kimse (DS IV, 3197)

miççik: Kümük, minik (DS IV, 3198)

middik: Küçük, çok küçük (EA, 122)

mikdan: Arpa, buğday ve çavdarı birlikte öğüterek yapılan karışık un (DS IV, 3183)

mil: Selin getirdiği kumlu, çamurlu toprak (DS IV, 3199)

milek: Milli toprak (DS IV, 3200)

milik: Cilalı, parlak taş (DS IV, 3200)

milyem: 24 ayar altının 1000 milyem olduğu düşünülerek altın alaşımlarının bu değere göre tespiti (KKSM, 245)

minik: Köpek yavrusu, küçük köpek (DS IV, 3202)

mitil: Yüz geçirilmemiş yorgan, şilte, minder, yatak (DS IV, 3205)

mitil yorgan: Günlük kullanılan normalden biraz kalın yorgan (KKSM, 365)

mitit: Dokunan halı veya kilimin düz durmasını sağlayan uzun yuvarlak ağaç aksamdır (KKSM, 225)

mitmit etmek: Çok yavaş davranmak (DS IV, 3206)

mitmiti: İncir kuşu (MMA, 68)

mormoru: Bir düşünce ya da inanışın olumlu ve olumsuz bütün yönleriyle aşırı şekilde savunucusu olan (MDD)

moşuldamak: Geniş nefes almak (DS IV, 3212)

mozak: Domuz yavrusu (DS IV, 3213)

mösmös: Budala (DS IV, 3215)

mucça: Gereksiz, boş: *Bu iş mucça* (DS IV, 3215)

mucuk (1): Küçük ve çekik gözlü (kimse) (DS IV, 3215)

mucuk (2): Küçük sivrisinek (DS IV, 3215)

mugal: 1. Döl: *Hayvan mugal vermedi* 2. Ürün (DS IV, 3217)

muhul: Büyük taşları yerinden oynatmaya yarayan levye şeklindeki demirdir (KKSM, 341)

mulavara: Saklambaç oyunu (DS IV, 3219)

mumuhan: Balmumu, zeytinyağı, bademyağı, limon, mezdeki karıştırılarak yapılan ve deri hastalığının iyileştirilmesinde kullanılan merhem (DS IV, 3220)

munar: Yalnız, kimsesiz: *Kıblıya dönmüş munar munar düşünür* (DS IV, 3220)

muncur: Kadının dişilik organı (DS IV, 3220)

murç: Ucu sivri büyük demir çiviye verilen addır. (KKSM, 341)

murtlak: Altın, gümüş zincir (DS IV, 3223)

musandere: Balkon ve merdiven korkuluğu (DS IV, 3223)

muska: Kolye veya madalyon gibi ürünlerin zincirlerini takıldığı yuvarlak kısma verilen addır. (KKSM, 245)

musluk (1): Sarnıç (DS IV, 3224)

musluk (2): Ahırda hayvanların yem yemesine yarayan tahtadan yapılmış yemlik (DS IV, 3224)

musur: Ahırlarda hayvanların yem ve saman yedikleri tekne biçiminde yapılmış sabit yer, yemlik (EA, 124)

muşta: Derilerin üzenine vurularak düzeltmeye, ek yerleri ve dikişleri sağlamlaştırmaya yarayan demir alettir (KKSM, 230)

muştulamak: Sevinçli haber vermek (DS IV, 3225)

muştuluk: Sevinçli haber (DS IV, 3226)

mut: Para vermeden, çalışmadan elde

edilen, kazanılan şey (DS IV, 3226)

mutubuçuk: Boşuna (DS IV, 3227)

müceddere: Mercimek çorbası (DS IV, 3228)

müdü: 1. Ortalığı karıştıran, değer bilmez 2. Casus (DS IV, 3229)

müklük: Soğan tohumu (DS IV, 3229)

mürdün: Kaldıraç, kaldıraç kolu (DS IV, 3230)

mürtlemek: Ölmek (Hristiyanlar için) (DS IV, 3231)

N

nacak: Küçük balta (NTK, 464)

nacak kilim: Bir çeşit kilim (DS IV, 3233)

naçan: Ne zaman, ne çabuk: *Ömrü-müzden yirmi yıl naçan geçti* (DS IV, 3233)

nadarsız: Doyumsuz, çok istekli, obur kimse (EA, 125)

nahar: Yemek, aş (MKS, 120)

nahır: 1. Değişik tür hayvanlardan oluşan sürü 2. Sığır sürüsü (DS IV, 3234)

nahırcı: Çoban (DS VI, 4604)

nahnah: Genizden konuşan, hım hım (DS IV, 3235)

nakkaş: Nakış yapan kimse (KKSM, 308)

nalça: Ayakkabıların topuklarına, yanlarına ve burunlarına çakılan demir parçası (EA, 125)

naldırnaç: Kaydırac oyunu (DS IV, 3236)

nallama (1): Dik yokuşlarda atların kaymaması için merdiken biçiminde yapılmış yol (DS IV, 3237)

nallama (2): Nal çakmaya yarayan küçük çekiç (DS IV, 3237)

namazla: bk. namazlağı (MDD)

namazlağa: bk. namazlağı (DS IV, 3238)

namazlağı: Üstünde namaz kılınan kilim, post vb. şeylerden yapılmış secade (DS IV, 3237)

namırsiye: Cibinlik (MMA, 69)

namlı (1): Samanından ayrılmış ama elenmemiş arpa, buğday yığınları (DS IV, 3238)

namlı (2): Yol kıyılarında ve yamaçlardaki kar birikintileri (DS IV, 3239)

namlı (3): Nakış yapılacak keçeeye denir. (KKSM, 208)

namtı: Sapsız bıçak, çakı, bıçağın madden kısmı (DS IV, 3239)

nanak: Anlayışsız, aptal (DS IV, 3115)

narçın: Çocukların giydiği mest tarzında ayakkabı (KKSM, 208)

narh: Belirlenen fiyat (MMA, 69)

naşal: Güler yüzlü, neşeli (kimse) (DS IV, 3241)

naşâl: Nasıl (DS IV, 3242)

naşraba: Su taşı (DS IV, 3242)

natak: Ne yapıyorsun (DS IV, 3242)

navuz: Tat (DS IV, 3243)

nayla: Nasıl (DS IV, 3243)

nazik: Zurna yapıldıktan sonra şimşir ağacından yapılan zurnanın emziğine denir (KKSM, 130)

nemermek: Islanmak, nemlenmek (DS IV, 3246)

nemnem: Büyük yapraklı, sarı çiçekli bir çeşit nane (DS IV, 3247)

nene: Büyükanne, nine (DS IV, 3247)

nevil: Renk, parlaklık (DS IV, 3249)

nezelmek: Kumaş eskiyip incelmek, yırtılmaya yüz tutmak (DS IV, 3250)

nezik: bk. nazik (KKSM, 130)

nırgı kesilmek: Kökü kurumak, nesli tükenmek (NTK, 464)

nisbedci: İddiacı, yarışçı, her şeyinin başka kimselerden daha iyi olmasını isteyen kimse (EA, 126)

nizah: Tartışma, kavga (MDD)

nodul: Üvendirenin ucundaki sivri demir (DS IV, 3254)

nodur (1): bk. nodul (DS IV, 3255)

nodur (2): Üvendirenin ucundaki çivi (DS VI, 4608)

nor: Bir çeşit taze, yumuşaki tuysuz, beyaz peynir, lor (DS IV, 3256)

notak: Ne yapalım: *Notak senin paran çok* (DS VI, 4608)

nöker: Bir erkele evli iki kadın, ortak (DS IV, 3256)

nörüyon: Ne yapıyorsun (DS IV, 3256)

nuz: Az ekşi, ekşimsi (DS IV, 3257)

nüğü: Okkanın dörtte biri, yüz dirhem (DS IV, 3258)

nühürcü: Zurnacı (DS IV, 3258)

nünnük: İspanağa benzer ekşi ile pişirilen bir çeşit bitki (DS IV, 3259)

nüü: İki yüz dirhemlik ağırlık ölçüsü, yarım okka (DS IV, 3258)

O

oba (1): 1. Yabancı 2. Komşu (DS V, 3261)

oba (2): Beş on evli köy (DS V, 3261)

ocak: Fide ya da ağaç dikmek için açılan çuku (DS V, 3264)

ocak saymak: Bir şeyi tabu sanmak (DS V, 3265)

ocaklık: Mutfak (DS V, 3265)

odalacağı: Ateş küreği (DS V, 3266)

odalacak: 1. Ateş küreği 2. Maşa (DS V, 3266)

odurğ: Tahta, ağaç delmeye yarayan ipli burgu (DS V, 3267)

oflaz (1): İyi, güzel, eksiksiz, tam (DS V, 3267)

oflaz (2): 1. Gürbüz 2. Körpe, taze (DS V, 3267)

oflaz (3): Yakışıklı (DS V, 3267)

ofurtmak: Bir şeyi olduğundan çok göstermek, abartmak (DS V, 3262)

ogarmak: Onarmak (DS VI, 4611)

oğarmak: bk. ogarmak (DS V, 3269)

oğru: Hırsız (MKS, 122)

oğrun: Gizli, saklı (DS V, 3271)

oğul balı: Baharda çıkan ayı yavrularının yaptığı beyaz ve iyi bal (DS V, 3272)

oğurlamak: Çalmak (DS V, 3273)

oğşamak: Benzemek, andırmak (DS V, 3275)

oht: Gönül (DS V, 3275)

ok (1): Dil gibi ensiz ve uzun tarla parçası (DS V, 3276)

ok (2): Miras kalan mallar pay edilirken yapılan ad çekme (DS V, 3276)

oklaa: Oklava (DS V, 3276)

oklaaç: bk. oklaa (DS V, 3276)

okmak: Kurtulmak (DS V, 3277)

okra: Zayıf hayvanların derilerinin altında yaşayan ve hastalanmalarına neden olan bir çeşit kurt (DS V, 3277)

oku: bk. okuntu (MKS, 122)

okuntu: Atlet, çorap, gömlek vb. hediyelerle verilen düğün davetiyesi (MDD)

okutmak: Bir konuyu gereğinden fazla sorgulayarak zorluk çıkarmak, işi yokuşa sürmek (MDD)

okuyucu: Düğün çağrıcısı (genellikle kadın) (DS VI, 4613)

oldum olası: Gelişigüzel (DS VI, 4614)

olgalanmak: Açılmak, yayılmak (DS V, 3279)

olgamak: Bir şeyi iri ve seyrek dikiş yaparak tutturmak (EA, 128)

oluşat: Yarattı; ilk, orijinal hal (MKS, 122)

oma: 1. Kaba et (DS V, 3281) 2. Kaça (MDD)

omaç: Eritilmiş tereyağının ya da pekmezine içine yufka eklemek doğranarak yapılan bir yemek (EA, 128)

omakertiş: Büyük kertenkele (MMA, 70)

omca: Bağ kütüğü, asma (DS V, 3281)

omça: Asma kütüğü (DS VI, 4614)

oñadar: O denli (DS V, 3283)

oncül: Önceden, ilk (DS V, 3285)
ondurmak: Hastalığını iyileştirmek, geçirmek (DS VI, 4616)
oñmak: Rahata kavuşmak, mutlu olmak (DS V, 3286)
onulmak: İyileşmek (yara için) (DS V, 3286)
onunma: Çocuk sürekli ağlayarak bayılır gibi olma (DS V, 3286)
oran: Yıkıntı, kalıntı (DS V, 3288)
ordagiki: Oradaki (DS V, 3289)
ortaayak: Çizmeye benzeyen bir çeşit ayakkabı (DS V, 3290)
ortagüz: Ekim ayı (DS V, 3291)
ortancıl: Ortancı, ikinci: *Büyük yannımızda değil, ortancıl oğlan var* (DS V, 3291)
oruçluk: Ramazan ayı, oruç zamanı (EA, 128)
oruk: Dövülmüş et, bulgur, soğanla yapılan ızgara köfte (DS V, 3292)
osanmak: Usanmak, bıkmak (DS V, 3293)
osmanlıcücüğü: Sarı ve kara renkli bir çeşit kuş (DS V, 3293)
oşartmak: Abartmak, büyütme (DS V, 3294)
ot (1): Enfiye (DS V, 3294)
ot (2): Ezilerek meşe külü ile karıştırılmış tütün (DS VI, 4618)
otacı: Ev ilacıyla göz hastalığını iyileştiren göz doktoru (DS V, 3294)
ot atmak: Tütünle meşe külü karışımını emmek (DS VI, 4618)
ot çanağı: Ezilmiş tütün ve meşe külü karışımını cepte taşımakta kullanılan küçük kap (DS VI, 4618)
otamak: 1. Hastalığı iyileştirmek (DS V, 3295) 2. Yapmak, etmek (AAKM, 384)
otarmak: Hayvanları otlatmak (DS V, 3295)

otlakçı: Başkalarının sırtından geçinen, bir şeyi parasız ve emeksiz elde eden: *Ahmet'e sigara vermeye kalkma, o otlakçıdır* (DS V, 3296)
otlamak: Başkalarının sırtından geçinmek (DS V, 3296)
oturak (1): Lazımlık (DS V, 3297)
oturak (2): Düğün günü yalnız erkeklerle yapılan yemekli eğlenti (DS V, 3298)
oturak (3): Kuşların üzerinde durdukları demir çubuk (GİAD, 299)
oturakçı: 1. Eski eşya satan, bit pazarı tüccarı 2. Sandalye, merdiven parmaklığı vb. tahta işlerini yapan usta (DS V, 3299)
ovvah ovvah: At, eşek vb. hayvanları çağırma ünlemi (DS V, 3302)
oyacak: Patlıcan, kabak oymaya yarayan araç (DS VI, 4619)
oygu: Salatalık, kabak, patlıcan gibi sebzelerin içlerini oymak için kullanılan alet (EA, 129)
oyğalamak: Seyrek seyrek, gelişigüzel dikmek (DS V, 3306)
oylum: Koyak (DS V, 3303)
oylum oylum: Parça parça (DS V, 3303)
oymacı: Ahşap oyma işi yapan kimse (KKSM, 20)
oymak: Semt, mahalle, bölge (DS V, 3303)
oynak: Yeraltı suları nedeniyle kayan toprak, göçük (DS V, 3304)
oynatma: Kötü, oynak kadın (DS V, 3304)
oyuklama: Bir çeşit kilim (DS V, 3306)
oyuklamak: bk. oyğalamak (DS V, 3306)
oyulgamak: bk. olgamak (EA, 129)
oyum: Delik (DS V, 3307)

Ö

ödalacak: bk. odalacağı (DS V, 3311)

ödü yarılmak: Çok korkmak, ödü patlamak (DS V, 3314)

ödüllü: Korkudan şaşırılmış (kimse) (DS V, 3313)

ödürgü (1): Kuruntu, kurgu (DS V, 3314)

ödürgü (2): Delgi aracı (DS V, 3314)

ödürlü: Uykuda korkan, korkmayı huy edinmiş olan, kâbus gören (DS V, 3314)

öfelemek: 1. Bir şeyi avuç izinde ezeerek ufalamak 2. Masaj yapmak, ovmak (DS V, 3315)

öflez: Zayıf, cılız, ölmek üzere olan (DS V, 3315)

öflü: Hatırı sayılır, tanınmış, kuvvetli kişi (MKS, 123)

ögdül: Güreşte, at yarışlarında, yarışmalarda kazananlara verilen armağan (DS V, 3313)

ögeç: Bir yaşından dört yaşına kadar erkek koyun, koç (DS V, 3316)

ögmek: Birisini izlemek, gözlemek (DS V, 3318)

ögmek: Kusmak (DS V, 3318)

ögnük: İş önlüğü (DS V, 3337)

öğrenmek: Bir şeye alışmak, bir şeyi alışkanlık durumuna getirmek: *Sigarayı öğrenmişim, terkedemem* (DS V, 3320)

öğsa: bk. ösa (MDD)

öğün: Yemek: *Öğün pişti* (DS V, 3322)

öğünceç: Kendi kendini öven, övünge (DS V, 3322)

öğürtmek: Bitkilerin, özellikle soğanın ortasından çıkan tohumluk filiz (DS V, 3325)

ök: 1. Acı ünlemi, of 2. Yeni yürüme-ye başlayan çocukları sakıncalı, korkulu şeylerden uzaklaştırmak için “cız” anlamında kullanılır (DS V, 3326)

ökçe demiri: Ayakkabı çekeceği (DS V, 3327)

ökeç: İki yaşına kadar erkek keçi (DS V, 3316)

ökelek: Gösteriş (MKS, 123)

ökleme: Hayvanı kaçmaması için bir yere bağlamak (DS V, 3327)

ökmek: Beklemek (DS V, 3327)

öksemek: Göreceği gelmek, özlemek, istemek (DS V, 3328)

ökün: Yemek: *Ökün hazırlandı mı?* (DS V, 3329)

ökünmek: Birinin yaptıklarını, söylediklerini yineleyerek alay etmek (DS V, 3329)

ölçermek: Bir konu ya da iş için düşüncelerini söyleyerek yol göstermek (DS V, 3331)

öledci: Ölü yıkayan kimse (EA, 130)

ölendi: Öğle vakti (MKS, 123)

öleş: Leş (DS V, 3333)

ölet: Öldürücü hastalık salgını, kıran (DS V, 3333)

ölgün: Fazla pişmiş (MMA, 71)

ölkü: Düşünce: *Derin ölkü insanı rahatsız eder* (DS V, 3334)

öllük: Bebeklerin altına konulan ısıtılmış, kırmızı renkli toprak, bebe toprağı (DS V, 3334)

öllüyüncörü: bk. ölüncörü (DS V, 3336)

ölü: Bulgur değirmende çekildikten sonra geriye kalan iri taneler (DS V, 3335)

ölüncörü: Ocaklarda, yakılan odunları dayamaya yarayan üç ayaklı büyük, demir sacayak (DS V, 3335)

ölütaş: Hafif taş (DS V, 3336)

ölüyün körü: Kızınca söylenen bir sövgü (DS V, 3334)

ömece: Başakları örgü biçiminde bir çeşit buğday (DS V, 3336)

önağı: Söz dinlemeyen, ters kimse (DS V, 3337)

öncü: Kılavuz, önder (DS V, 3337)

öncül: Önce gelen, birinci, başta giden (DS V, 3338)

öndeğiki: Öndeki (DS V, 3338)

önmek, önmek: 1. Beklemek 2. Gözetlemek, pusuya düşürmeye çalışmak (DS V, 3343)

önsemek: bk. öksmek (DS V, 3328)

önüç, öñüç: Önceden, eskiden: *Önüç bizim bahçede çok erik ağacı vardı* (DS V, 3344)

ör (1): İçinde ateş kırıntıları olan kül, köz (DS V, 3345)

ör (2): Tohum (DS V, 3345)

örceleşmek: Musallat olmak, ısrar etmek, vazgeçmemek (EA, 130)

örç (1): Kavgaya dönüşen tartışma (DS V, 3345)

örç (2): Bahis tutuşma (DS V, 3345)

örde: Rüşvet (DS V, 3346)

öredlemek: Bir konuda sıkı tembih vermek (MDD)

öregeç: bk. örekeç (DS V, 3347)

örek: Kırdan avcılarının bildiğı belirli yer, avlak (DS V, 3347)

örekeç: Sac üstünde pişirilen ekmeğı çevirmeye yarayan tahta araç (DS V, 3347)

ören: Şehir ya da ev yıkıntısı, kalıntı (DS V, 3347)

örenlik: Yıkıntı yer (DS V, 3348)

örk: Hayvanları bağlamaya yarayan kalın ip (DS V, 3349)

örklemek: Hayvanları yere çakılan kazığa, ağaca vb. bağlamak (EA, 131)

örme: Kıldan örülerek yapılan ip (DS V, 3350)

örmece: Kırmızı ve küçük taneli kılçıklı buğday (DS V, 3350)

örp: Kuş yakalamak için kullanılan file (KKSM, 278)

örs: Demir ve ağaç olmak üzere iki türü bulunan çemberler delmek veya ağaç aksamının düzletilmesini sağlayan gereç (KKSM, 298)

örsek: Çiftleşmek isteyen diş hayvan (DS V, 3351)

ört: Duman (GİAD, 138)

örtme: Üstü kapalı, önü açık yer (DS V, 3352)

örü: Ayakta durma: *Örüde kaldık* (DS V, 3353)

örülük: Yeni gelen komşuya gönderilen yemek (DS V, 3355)

örüm: Sürünün gece otlaması (DS V, 3355)

örüme çekmek: Davar sürüsünü gece otlamaya götürmek (DS V, 3356)

ösa: Ucu yanmış odun parçası (DS V, 3321)

öseğ: bk. ösa (DS V, 3321)

öseği: bk. ösa (DS V, 3321)

ösge: bk. ösa (DS V, 3321)

öske: bk. ösa (DS V, 3321)

ösmerlemek: Yinelemek: *Konuşurken çok ösmerlememeli* (DS V, 3357)

ötâçe: Karşı geçce, karşı taraf (MDD)

ötalacak: bk. ödalacak (DS V, 3311)

ötân: Çok öten kuş: *Bu keklik ötândır* (DS V, 3358)

ötân: Geçen gün, önceki gün (DS V, 3359)

öteğiki: Öteki (DS V, 3359)

ötük: Büluğ çağına ermiş kimse (MMA, 72)

ötürmek: İshal, sürgün olmak: *Çocuk ötürük olmuş, ortalığa ötüriş durur* (DS V, 3361)

ötürüg: bk. ötürük (1) (DS V, 3362)

ötürük (1): Sürgün, ishal (DS V, 3361)

ötürük (2): Hayvanlarda sürgün hastalığı yapan ağılı bir ot (DS V, 3362)

ötürük olmak: bk. ötürmek (DS V, 3361)

ötüz: Karşı taraf, diğer taraf, bulunduğu yere göre karşı taraf (MDD)

öveç (1): bk. ögeç (DS V, 3316)

öveç (2): Enenmiş erkek koyun ya da keçi (DS V, 3316)

övek: İçinden su çıkan sulak yer (DS V, 3363)

övkünmek: bk. ökünmek (DS V, 3329)

övün (1): Kez (yemek için) (DS V, 3366)

övün (2): Yemek: *Öyün pişti mi?* (DS V, 3368)

öykenmek: Öykü anlatmak (DS V, 3329)

öykünmek: bk. öykenmek (DS V, 3329)

öyrün: Ön (GİAD, 300)

öyön: Vakit (DS V, 3369)

öyün: 1. Yemek: *Öyün pişti mi?* 2. Yemek vakti (DS V, 3368)

öyüşmek: Geçmek, bulaşmak: *Bu adamda uyuz var, yanaşma sana da öğüşür* (DS V, 3369)

öz (1): 1. Su arkı 2. Dere, çay, ırmak (DS V, 3369)

öz (2): 1. Tepeler arasındaki çukur, düzlük yer, koyak 2. Sulak, verimli yer, otlak 3. Su kıyısındaki yeşil yer, ova 4. Tarla, köye yakın tarla (DS V, 3370)

öz (3): Güç, dayanıklılık (DS V, 3370)
özağrısı: İshal, sürgün (DS V, 3370)

özek: Güç: *Ahmedin yürümeye özeği kal-mamış* (DS V, 3371)

özge: İyi, güzel (DS V, 3373)

özne: Güvey (DS V, 3374)

özü döğmemek: Acıya dayanamamak, yapmaya ya da bakmaya cesaret edememek (DS V, 3375)

P

paç (1): Vergi, damga resmi (DS V, 3377)

paç (2): Hediye (MKS, 124)

paduk (1): Deve yavrusu (DS V, 3477)

paduk (2): Manda yavrusu (DS V, 3477)

paf: Akciğer (DS V, 3379)

pafciğer: bk. paf (DS V, 3379)

pafpafçı: Abartarak konuşan (DS V, 3380)

pağaç: Tuzsuz ve mayasız hamurdan yapılıp kızgın küldede pişirilen çörek, poğaç (DS V, 3380)

paklamak: Marangozlukta köşelerin keskinliklerini gidermek (DS V, 3383)

palak: Güvercin yavrusu (DS V, 3384)

palavra: Kerpiçten yapılan yapılarda, kapı ve pencere üstlerine konulan kalın, ağaç direk (DS V, 3386)

palaz (1): Eskimiş kilim, keçe, çul, çuval (DS V, 3386)

palaz (2): Keklik yavrusu (MKS, 125)

palazlanmak: Ekonomik olarak iyi hale gelmek (MDD)

paldın: Semerin arak kısmına eklenip hayvanın kuyruğu altından geçen ve inişlerde semerin omuzlara düşmesini önleyen, semerin atın üzerinde rahat durmasını sağlayan, içi keçeden olup dışı süslemeli ve deriden oluşan malzeme (KKSM, 298)

paldırdamak: Gürültüyle düşmek, yıkılmak, tepinmek (DS V, 3388)

palıt: Çınar, meşe vb. ağaçların meyvesi, pelit (DS V, 3388)

palıza: Pelte (DS V, 3388)

pampal: Tombul, şişman, gürbüz (çocuk) (DS V, 3390)

pamukbulut: Durgun havalarda dağ üstlerinde görülen kat kat beyaz bulut topluluğu (DS V, 3391)

pan: Hareketsiz, kilolu, kassız çocuk (EA, 133)

pança: Avuç (DS V, 3392)

pandıl: At ve eşeklerin semerlerinin arkasında bulunan, hayvanların bacaklarının arkasına kadar inen kuşak (MMA, 72)

panıs: Cimri (DS V, 3393)

panpur: Vapur (DS V, 3394)

par (1): Birisini aldatmak amacıyla verilen şey (DS V, 3396)

par (2): Bahçe, gül bahçesi (DS V, 3396)

parıltı: Kışın saat 15.30'da yazın ise 16.30'da kuşların havaya bırakılıp kendi içlerine yabancı kuş katıp getirmelerine denir. (KKSM, 278)

parlak: Acemi kuşun eğitiminde kullanılan iyi cins güvercine verilen addır. (KKSM, 278)

parmak: Bağ çubuğunun, dal olarak büyümesi için budarken bırakılan bölümü (DS V, 3399)

parpazlamak: Sendeleterek yürümek (DS V, 3400)

parpılamak (1): Dövmek, döverek korkutmak (DS V, 3401)

parpılamak (2): Hastayı ev ilaçlarıyla ve okuyup üfleyerek, kurşun dökerek, yarayı dağılayarak iyileştirmeye çalışmak (ocak denilen halk hekimlerince) (DS V, 3401)

parsağı çıkmak: Aşırı derecede kirlenmek (MDD)

partutuş olmak: Kayılanmak, tasalanmak (DS V, 3405)

paryandı: Ünlü, tanınmış (DS V, 3405)

paskallamak: Yapmak, onarmak (DS V, 3406)

pastık: Pestil (DS V, 3407)

paşa çiçeği: Kahramanmaraş yöresinde yetişen, kış ortancası da denilen bir çiçek türü (KGBÇ, 90)

paşadonu: Kahramanmaraş yöresinde görülen ve “gece sefası” da denilen bir çiçek türü (KGBÇ, 26)

patak: Dayak (DS V, 3409)

patat: Kekeme (MKS, 125)

patiska: Pamuklu bez (KKSM, 208)

payam: Badem (DS V, 3416)

paysımak: Önem vermek, değer vermek (DS V, 3418)

pece: Baca (DS V, 3420)

peğ: 1. Arsa 2. Yapı yıkıntısı ve arsası (DS V, 3421)

peh: Beğeni ünlemi (DS V, 3422)

pehlül: Aptal, deli, sersem (DS V, 3422)

pelese: Mücevher (DS V, 3425)

peleş: Parça. Bölük (GİAD, 301)

pelik: Patik (DS V, 3426)

pemppek: Tertemiz (DS V, 3427)

penek: Pencere (MKS, 126)

penes: Semerin önünü süsleyen süslemeler (KKSM, 298)

penk: Uçurumla sonuçlanan düzlük yer (DS V, 3428)

per: Çark, değirmen ve vapurun pervanesi (DS V, 3429)

perçem: Güvercinin kafasındaki tüylerin gül gibi açılması (KKSM, 278)

perçin: Levhaların birbirine tutturulmasında kullanılan çubuktur. Bu çivileri iki ucundan birden vurarak birleştirme, sağlamlaştırma, kavisleştirmeye de perçinlemek denir. (KKSM, 347)

perdah: Bakıra şekil verme sanatı. (KKSM, 55)

peren peren: Darmadağın, karmakarışık: *Çocuklar bekçiyi görünce perem perem oldular* (DS V, 3431)

perpil: Kuşüzümü (DS V, 3433)

perpir (1): bk. perpil (DS V, 3433)

perpir (2): Dağlarda yetişen yaban üzümü: *Buyün dağda bir sepet perpil topladım* (DS V, 3434)

pers olmak (1): Yüzükoyun düşerek yüzü gözü berelenmek, ezilmek (DS V, 3434)

pers olmak (2): Paylanan kimse terslenmek, dikleşmek (DS V, 3434)

perse olmak: bk. pers olmak (1) (DS V, 3434)

pevraz: Yeşillik ve soğanla yapılan, daha ziyade kebab ve lahmacun yanında tüketilen bir tür salata (MDD)

peryavşamı: Öbek biçiminde biten, yaprakları tüylü, yeme isteği uyandıran bir çeşit ot (DS V, 3435)

pesegi: Soğuk nedeniyle, ağaç dalları, kapı ellerinin buz tutmuş durumu (DS V, 3435)

pesvente: Altının küçük parçaları (KKSM, 246)

petek: Arı kovanı (DS V, 3438)

peygın olmak: Peyda olmak, ortaya çıkmak (KYA, 230)

peyik: Şalvar ve donun üçgen biçimindeki ağı (DS V, 3440)

peyikmek: Korkmak, ürkmek (DS V, 3440)

pezik: Pancar yaprağı (MKS, 127)

pıntmak: 1. Herhangi bir şey elden kurtulmak, kaymak, sıçramak 2. Çıkmak (DS V, 3443)

pırlak: Neşeli, oynat at (DS V, 3444)

pırlamak: Uçmak (DS V, 3444)

pırlan: Kumlu toprak (DS V, 3445)

pırnat (1): Ekini elle yolarken kullanılan araç, el orağı (DS V, 3445)

pırnat (2): Bir avuçla tutulacak kadar ekin sapı (DS V, 3445)

pırt gözüne: Nazar değmesin anla-

mında kullanılır (DS V, 3447)

pırtı (1): Uyuşuk, korkak kimse (DS V, 3447)

pırtı (2): Basma, keten yatak, yorgan yüzü, giysilik kumaş (DS V, 3447)

pırtı (3): Kumaştan yapılmış kişisel eşyalar (MDD)

pıskırmak: Aksırmak (DS V, 3449)

pıslangıç: Külde ya da saçda kavrulmuş nohut (DS VI, 4649)

pıtık: Yumurta (DS V, 3450)

pıtırak: Dikenli tohumu insanların giysilerine, hayvanların tüylerine yapışan bir ot (DS V, 3451)

pıtıraklı: Öfkeli, sinirli (DS V, 3451)

pıtmak: Tutulan bir şey elden kaçmak, kurtulmak, elden kaymak (DS V, 3448)

pıtnaklanmak: Öfkelenmek, kızmak: *Bu adam çok pıtnaklanıyor* (DS V, 3451)

pıtpıt aşı: İnce bulgurdan yapılan lapa (DS V, 3452)

pıttırmak: bk. pıtmak (DS V, 3448)

pıttırmak: Örgüyü yanlış örerek sırayı bozmak (DS V, 3452)

pi pi: İnek çağırma ünlemi (DS V, 3459)

picik: İnek yavrusu, buzağı (DS V, 3453)

piçik piçik: Sığır, davar çağırma ünlemi (DS V, 3454)

pin: Kümes (DS V, 3455)

pinç: Beyin: *Tepesi üstü düşünce pinçi çıktı* (DS V, 3457)

pinçik: Bir şeyden koparılmış en küçük parça (DS V, 3457)

pine pine: Kümes hayvanlarını küme- se doğru kovalama ünlemi (DS V, 3457)

pine (1): bk. pin (DS V, 3456)

pine (2): Ayakkabı yaması (EA, 134)

pinemek: Kümes hayvanları tünemek (DS V, 3457)

pinlik: bk. pin (DS V, 3456)

pinnek: bk. pin (DS V, 3456)

pinnik: bk. pin (DS V, 3456)

pintişmek: Bir kimseyi çok rahatsız etmek, başına bela olmak: *Ben kendisinden çekindikçe üstüme pintişiyor* (DS V, 3459)

pirçek: Perçem, kâkül (DS V, 3459)

pirpirim: Semizotu (DS V, 3461)

pis: Doğum, dünyaya geliş: *Çocuk pisdi mi?* (DS V, 3462)

pisik: Kedi (DS V, 3462)

pisik omacı: Soğan, peynir ve kuru yufka ekmeğin yoğrulmasıyla yapılan bir yemek (EA, 134)

pisilemek: Hafif sesle konuşmak, fısıldamak (DS V, 3463)

pisgevrit çocuğu: Nazik, narin, hanım evladı çocuk (MMA, 73)

pispisi: Cimri (MMA, 73)

pişirik: Soğuktan korunmak için evlerin tavanına döşenen sulu çamur, bulgurlama (DS V, 3465)

pişirme: Sıcak ve nemli bir ortamda, birbirine tutunmuş elyafların sıcak su ve el veya dirsek basıncı yardımıyla iyice kenetlenmesinin sağlanması (KKSM, 209)

pitik: Makbuz (DS V, 3465)

piy: Oyun, düzen (DS V, 3466)

poduk: Manda yavrusu (DS V, 3477)

polad: Çelik (MMA, 73)

porsumak: Ekşimek, kokmak: *Dünkü aşın hepsi porsumuş* (DS V, 3472)

portlamak: Çok baskı yapılan kimse fırlayıp koşmak, kaçmak (DS V, 3473)

portlangaç: Bir olayın aniden patlak vermesi (MMA, 73)

portmak: Deve yavrusu (DS V, 3472)

postacı: İller arası yarış yapan kuş (KKSM, 278)

postal: Koncu keçi derisinden olan, topukları örtecek uzunlukta olup tabanı sığır dersi köseleden ökçesiz ve tabanın uç kısmı sivri, kayak burnu gibi yukarı kıvrık, çok kayan yemeniye (KKSM, 230)

pota: Yüksek ısılara karşı dayanıklı maddelerden yapılmı olup içinde altın, gümüş vb. maden artıklarının ve maden karışımlarının eritildiği kap (KKSM, 246)

potturmak: Pancarın kırmızı ve zar gibi ince kabuğunu soymak (DS V, 3476)

potuk: 1. Deve yavrusu 2. Manda yavrusu (DS V, 3476)

pöç (1): Hayvanlarda kalçanın arkasındaki et (DS V, 3479)

pöç (2): Kuyruk sokumu (DS V, 3479)

pöçük (1): 1. Kuyruk: *Keçinin pöçüğü kasadır* 2. Küçük ve kısa kuyruk (DS V, 3479)

pöçük (2): Püskül (DS V, 3480)

pöçük (3): Uç, en son nokta: *Şu dağın pöçüğüne çıktım* (DS V, 3479)

pöhrenk: Ağaç ya da topraktan yapılmış su borusu, künk (DS V, 3480)

pölçe: Fincan (KYA, 324)

pölmek: Bölmek, parçalamak (DS V, 3481)

pölük: Parça, bölük (DS V, 3481)

pösük: Çöplük (GIAD, 302)

puha: Ayak bileği (MMA, 73)

puhara: Baca (DS V, 3485)

puhari: bk. puhara (DS V, 3485)

puhari: bk. puhara (DS V, 3485)

pul: Dügme (DS V, 3486)

pullu: Çevresi ve üstü sırmayla, pulla işlenmiş, kırmızı, kadın başörtüsü (DS V, 3487)

punar: Pınar, çeşme (DS V, 3382)

pur: 1. Kireçli, taşlı toprak 2. Nehir yataklarında, kum ve taşların birlikte taşlaşmasından oluşan yumuşak taşlar 3. Kil (DS V, 3489)

purç: Ağaçların tomurcukları (DS V, 3489)

purçaçan: Ağaçlar tomurcuktayken esen ve tomurcukların açılmasını kolaylaştıran yel (DS V, 3489)

purçalak: bk. purçalık (DS V, 3490)

purçalık: Sindirimi kolaylaştırıcı, sürdürücü bir çeşit yabanhavucu (DS V, 3489)

purlak: Yumuşak kayaların ufalanmasından oluşan toprak (DS V, 3490)

purunçalık: Bir çeşit kır bitkisi (DS VI, 4656)

pusanak: Gizlenecek, saklanacak yer (DS V, 3491)

pusat: Giysi (DS V, 3492)

pusmak: Korkudan sinmek, saklanmak, büzülmek, ses çıkarmamak (DS V, 3492)

puştolmak: Kilit, vida, değirmen kolu vb. şeyler yalama olmak, bozulmak (DS V, 3494)

püçüklemek: Utanmak, sıkılmak, çekinmek (DS V, 3495)

pür: Çam, ardiç, ladin ağaçlarının iğne gibi ince yaprakları (DS V, 3497)

pürçek: 1. At vb. hayvanların toğunun üstünde çıkan kıllar (DS V, 3498) 2. Zülûf, perçem, saçın kulaklarla yanak arasına konan kısmı (EA, 136)

pürçekli: bk. pürçüklü (DS V, 3499)

pürçüklü: Havuç (DS V, 3499)

püren (1): Mazı ağacı (DS V, 3500)

püren (2): Süpürgeotu (DS V, 3500)

pürenbilbili: Boz renkli, küçük bir kuş (DS V, 3500)

pürlek: Çok kurumuş ağaç dalı (DS V, 3500)

püs: Kayısı, erik gibi ağaçlar yaralandığında ya da kesildiğinde bu kısımlarında oluşan bir salgı (MMA, 74)

püsen: İnce ince yağın kar, yağmur, çisenti (DS V, 3503)

püsen püsen: İnce ince, yavaş yavaş (yağmur ve kar yağışı için) (DS V, 3504)

püsü: bk. pisik (DS V, 3463)

püsük: bk. pisik (DS V, 3463)

püsürük: Bulamacın üzerine pekmez dökülerek yapılan bir çeşit yiyecek (DS V, 3505)

R

ramat: Kuyumcu atölyelerinde imalat veya tasarım sırasında uçurarak ya da istemeden yerlere düşen altın atıklarının, atölye zeminindeki ızgaraların arasında yer alan diğer değersiz atıklardan arındırılarak yeniden kullanıma geçirilmesi (KKSM, 246)

ramatçı: Kuyumculukta ramat işini yapan, bu mesleği icra eden kimse (KKSM, 246)

ramatçılık: Ramatların yaptığı meslek (KKSM, 246)

ramathane: Atölyede yere düşen parçaları tekrar ayrıştırmak için işlem yapılan yer (KKSM, 246)

ravanda: Kaynatılmadan güneş ısıyla yapılan, tadı ekşimsi üzüm pekmezi (DS V, 3507)

reçber: Amele, ırgat (MMA, 74)

reçme: Mahmuz (DS V, 3508)

renç: Üzüntü, sıkıntı (MKS, 129)

reyfe: Kayalıklarda yetişen, inek yağı ile karıştırılarak kelliği iyileştirmekte kullanılan bir ot (DS V, 3508)

rüzgâr: Yemeniye benzer bir çeşit ayakkabı (DS V, 3508)

S

sā: bk. seğ (DS V, 3567)

saçak: Bulaşık ya da tahta bezi (DS V, 3510)

saçuzatan: Pişmiş et içindeki şerit gibi kalın sinirler (DS V, 3512)

sadana: Ahmak, bunak, sersem, akılsı (DS V, 3513)

safa: Toprakta yapılmış su kabı, maşrapa (DS V, 3514)

sağalmak: Yıldız kaymak (DS V, 3514)

sağancı: 1. İnekçi 2. İnek ve koyunları sağan kimse (DS V, 3514)

sağsı: Ateş küreği (DS V, 3517)

sahırğa: Kene (MMA, 75)

saħo: Ceket (DS V, 3518)

sahrınç: Dağlardaki doğal kuyular (DS V, 3518)

sahtiyan: Çizme, çarık ve postal türü ayakkabılar yapılan, cilalanmış boyalı keçi derisi (KKSM, 230)

sak: 1. Uykusu hafif kimse (DS V, 3518) 2. Uyanık, gözü açık kimse 3. Gizli (MKS, 130)

sakağı: Atın soğuk alması (DS V, 3519)

sakat: Köpek pisliği (DS V, 3520)

sakı: Ceket (MKS, 130)

sakızlık: Menengiç ağacı, yabancı fısıtık (MKS, 130)

saklangıçlı: Tutumlu (DS V, 3522)

saksı: Ateş ya da çöp küreği (DS V, 3522)

sal: Üzüm ezmeye yarayan büyük tahta ya da taştan oyulmuş tekne (DS V, 3523)

sala: Sırayla ekimde köyce ekime ayrılan yer (DS V, 3523)

salaca (1): Hasta, yaralı ya da ölü taşıyan sedye (DS V, 3523)

salaca (2): Tabut (DS V, 3523)

salak: Pirinç yetiştirmek için su altına alınmış toprak (DS V, 3524)

salgan: Eğimli yol (DS V, 3525)

salgeylemek: Topluca yapılacak iş için gücü oranında para ya da başka bir şey vermek: *Yol yapmak için salgeylediler* (DS V, 3525)

salgı: Vergi (DS V, 3525)

salgıncı: Tahsildar (DS V, 3526)

salık: Haber, bilgi (DS V, 3526)

salıklamak: Bir kavramı bütün öğeleri ile anlatmak, bir şeyi özel ve temel niteliklerini sayarak tanıtmak, tanımlamak (DS V, 3527)

salım: Nezle (DS V, 3527)

salıt: Sis güneşi örtmesi (DS V, 3528)

salkı: Dolambaçlı, aykırı, biçimsiz (yol için) (DS V, 3528)

sallak: Kasap çırağı (DS V, 3528)

sallı: İri yapılı, uzun insan ya da hayvan (DS V, 3529)

sallı sarthı deli: Zırdeli, azgın deli (DS V, 3530)

salman: Demirci (DS V, 3531)

sama: Köpek dışkısı veya güvercin gübresi (KKSM, 322)

sama demiri: Kavis şeklinde iki ucu tahta saplı iç tarafı keskin bir bıçak (KKSM, 322)

samak: Bölge, mahalle (DS V, 3532)

samarık: Hastalığın bıraktığı sersemlik: *Geziyorum ama hala hastalığın samarığı geçmedi* (DS V, 3533)

sambağı: Boyunduruğun deliklerine geçirilen eğri ağaçları bağlayan ip (DS V, 3533)

samen: 1. Kız bakmaya giden görücü
2. Gelinle birlikte kız evinden gelen konuklar (DS V, 3533)

samı: Boyunduruğa geçirilen, öküzlerin bağlanmasına yarayan demir ya da ağaç çubuklar, boyunduruk zelvesi (DS V, 3533)

samı bağı: Koşum hayvanlarını boyunduruğa bağlayan sicim, zelve bağı (DS VI, 4670)

samırsak: Sarımsak (DS V, 3535)

samranmak: Uyku ya da hastalık nedeniyle söylenmek, sayıklamak (DS V, 3534)

samsa: Üzüm suyunun bez üzerinde kurutulup pestil haline getirildikten sonra

arasına ceviz ya da fıstık konarak yenilen muska şeklinde yapılan bir tatlı (MDD)

sanana: Aptal, sersem, şaşkın (DS V, 3538)

sandık: Aba üzerindeki motif (KKSM, 16)

sapak: Küçük yolların anayoldan ayrıldığı yer (DS V, 3541)

sapatma: Sine indirilen ölünün üstüne konulan aynı boyda kısa ve düzgün ağaçlar (DS V, 3542)

sapı silik: Boş gezen, ipsiz, işe yaramaz adam (MMA, 75)

sara: Atlarda nezle hastalığı (DS V, 3544)

saraç: Birçok hayvan için gerekli olan koşum, eğer takımları, yular, at muskası, kuşkun gibi işleri yapan kimse (KKSM, 290)

sarad: bk. sarat (2) (DS V, 3545)

sarat (1): Buğdayların en üstünden dağıtmaya, çekmeye yarayan, taçın ön kısmına benzeyen gereç (KKSM, 376)

sarat (2): Büyük delikli kalbur (DS V, 3545)

sargılık: Menteşe elde etmek için matkabin ucuna takılan metal ve düz parça (KKSM, 246)

sarıbalık: Sazan balığı (DS V, 3546)

sarman: Bir çeşit kilim (DS V, 3549)

sarmık: Nişadır ezmek, yumuşatmak için kullanılan demir (DS V, 3550)

sası (1): 1. Ters aksi 2. Şaşşı (DS V, 3551)

sası (2): Kokmuş, bayatlamış (DS V, 3551)

sası (3): Sobadan kül çekmek için kullanılan kürek (NTK, 465)

sasımak: Yiyeceğin tadının bozulması (MMA, 75)

satıl: bk. sitil (DS V, 3649)

satır (1): Bakır su kovası (DS VI, 4675)

satır (2): bk. sitil (DS V, 3649)

satır gibi: Pek çok, sık (DS V, 3552)

sathıcan: Akciğer zarı yangısı, zatürcehp (DS V, 3552)

sava (1): Bakır işlemekte kullanılan demir araç (DS V, 3553)

sava (2): Küçük örs (DS V, 3554)

savak (1): Değirmen oluğunun, havuzların su boşaltmaya yarayan deliğı (DS V, 3554)

savak (2): Dondurma küleğinin altındaki su boşaltma yeri (KKSM, 152)

savan: İnce, çizgili, pamuklu kilim (EA, 141)

savatlama: Altında kullanılan bir yöntemdir, bir kalemkârlık çeşididir (KKSM, 246)

savla: 1. Balık tutmakta kullanılan bir çeşit araç 2. Akarsuların önüne taşlarla örülen bent (balık tutmak için) (DS V, 3556)

savran: Deveci, devecibaşı (DS V, 3556)

say: 1. Düz, tabaka biçiminde ince, yassı taş 2. Dik kayalık, taşlık yer 3. Ekime elverişsiz, altında taş, kum ve kil tabakası bulunan toprak (DS V, 3558)

saya (1): Kundura yüzü (DS V, 3559)

saya (2): Yemeninin dana ve inek derisinden olan üst kısmını oluşturan deri (KKSM, 230)

sayağında: Sayesinde (MKS, 132)

saydak: Dikey ve düz çizgili çuval (MKS, 132)

saylak: Çayır çimenli yer (GİAD, 142)

sayrek: 1. Yağlı (madderler, ürünler): *Bu sene sayreklerimiz olmadı* 2. Keten (DS V, 3563)

sazak: Kuvvetli ve soğuk esen yel, poyraz (DS V, 3564)

seçgel: Açık, okunaklı, seçkin (yazı) (DS V, 3565)

seğ: Şap (DS V, 3567)

seğrek: Keten tohumu (DS V, 3600)

sehil: Sıcak yerler: *Bu sene yaylaya göçmedi, sehilde kaldı* (DS V, 3569)

sehlik: Vurdumduymaz, aldırılmaz, aptal (DS V, 3569)

seki: Toprak üstündeki yükseklik, doğgal set (DS V, 3570)

sekirgen: Bir çeşit sığır hastalığı: *Benim inek sekirdeniyarmadan öldü* (DS V, 3572)

sekirtmek: Bir şey üstünden atlamak, geçirmek (DS V, 3573)

seklem: 1. Kılda, yünden dokunmuş çuval 2. Dolu çuval 3. Çok dolu olmayan çuval (DS V, 3573)

sekmen: Tarla ve bahçelerdeki basamak biçiminde düzlükler (DS V, 3570)

seknemek: Yağmur hafiflemek, dinmek (DS V, 3574)

sektelemek: Sıçrayarak yürümek (DS V, 3575)

sele: 1. Kulpsuz, yayvan çamaşır sepeti 2. Hasırdan örülmüş düz tabla (DS V, 3576)

selek (1): Düşünce (DS VI, 4683)
selek (2): Sırta yüklenen yük (DS VI, 4683)
seleser: Dokuması ve motifleri uğursuz sayılan bir çeşit değerli kilim (DS V, 3578)
selinti: Selin getirdiği odun ve dal parçaları (MMA, 76)
semerkaşı: Bir çeşit kilim (DS V, 3581)
semse: İçine dövülmüş ceviz ve baharat konularak üçgen biçiminde katlanıp yapılan bir çeşit yufka tatlısı (DS V, 3582)
senek: Çam ağacından oyularak yapılan su kabı, tahta testi (DS V, 3583)
senmek: Sebze ve meyvelerin tazeliğini yitirip pörsümesi (MDD)
senseriye: Düşünmeden, oranlamadan (DS V, 3585)
sepere: Çiğ süt (KKSM, 152)
sepet: Değirmende, buğdayın döküldüğü kesik koni biçiminde yer (DS V, 3586)
sepki: Çubuklardan meydana gelmiş, süpürgeyi andıran gereç (KKSM, 209)
sepkın: 1. Karla karışık yağın yağmur 2. Sert yelle savrulan yağmur, fırtına (DS V, 3587)
sergen: 1. Mutfak dolabı, tel dolap (DS V, 3590) 2. Tahıl, meyve, sebze serip kurutmaya yarayan yer (DS V, 3590)
serği: Yaygı, kilim (DS V, 3591)
serik: Küp ağzına kapatılan deri parçası (DS V, 3591)
serpene: Meyve ağaçlarına, üzüm çubuklarına dik durması ve sarılması için vurulan destek, dayak (DS V, 3592)

serpine: bk. serpene (DS V, 3592)
sesirgemek: Bir ses duyar gibi olmak (DS V, 3594)
seslemek: Dinlemek (DS V, 3594)
seten: Tahılın kepeğini ayırmaya yarayan, hayvan ya da suyla döndürülen dikey konulmuş değirmen taşı (DS V, 3594)
setik: Ufak bulgur (DS V, 3595)
seyip: Başiboş, avare, serbest (EA, 142)
seyiplemek: Başiboş, serbest bırakmak (EA, 142)
seyfi: Şahine benzer bir çeşit avcı kuş (DS V, 3597)
seyil: Kuytu, ılık yer: *Kışın seyile, yazın yaylaya göçerler* (DS V, 3597)
seyip: 1. Dinlenmeye bırakılan toprak (DS V, 3598) 2. Başiboş (MMA, 76)
seyiplemek: Bırakmak (DS V, 3598)
seyirlemek: Tahılları taş vb. maddelerden ayırmak için bol su içinde sallayarak yıkamak ve süzmek (DS V, 3597)
seyirsiz: Görmek istenilmeyen kimse (DS V, 3598)
seyis: İki, üç yaşında enenmiş erkek keçi (DS V, 3599)
seymen: Köyden köye gelin almaya giden güvey yanlısı, atlı, davullu, zurnalı, silahlı ve cepken giymiş delikanlı alayı (DS V, 3600)
seymen haralı: Üstün tutulan büyük bir çeşit çuval (DS V, 3600)
seyp etmek: 1. Başiboş bırakmak 2. Boşandırmak (DS V, 3600)
sıda: Öfke, hiddet (MKS, 134)

sıfın: 1. Sarp, aşılması güç yerler, kayalık 2. Çakıllı sarp dereler 3. Çakıl (DS V, 3604)

sığazlamak: El içi ile bir şeyi düzler gibi yapmak, okşamak, sevmek (DS V, 3624)

sığaç (1): Sığnan kimse, sığıntı (DS V, 3605)

sığaç (2): Yük, ağırlık (DS V, 3605)

sığırkuyruğu: Boyu bir metre uzayan, sarı çiçek açan, geniş yapraklı bir çeşit bitki (DS V, 3605)

sıkım: Bir avuç dolusu şeyin sıkılmış durumu (helva, köfte vb.) (DS V, 3607)

sıkınma: Kuşun havada iken sahibini çağırınca kendini bir paraşütçü gibi aşağıya salması (KKSM, 278)

sıkırcım: Sıkıştırma, korku, baskı: *Sıkırcıma dayanamaz* (DS V, 3608)

sıkmaç: Bulgur ve kıyma ile yapılan köfte (DS V, 3609)

sımak: Kırmak, bozmak (MKS, 134)

sımanlı: 1. Denenmiş, denemeden geçmiş 2. Denemiş, bilgili, tecrübeli (DS V, 3611)

sındak: Birbirini kesen iki yol arasındaki üç köşeli toprak parçası (DS V, 3612)

sındı: Makas (DS V, 3612)

sınık: Kırık, çıkık (DS V, 3613)

sınıkçı: Kırık, çıkık bağlayan kimse (DS V, 3614)

sınnap: Yüzsüz, sırnaşık: *Sınnap adam* (DS V, 3615)

sırık (1): Keçenin rulo haline gelmesini sağlayan 2 metre uzunluğundaki değnek. (KKSM, 209)

sırık (2): Kuşların uzun menzile gitmesi için ucuna siyah çaput veya deri bağlanan ve sallanan değnek, uçurmaya yarayan siyah bezler bağlanmış uzun sopa. (KKSM, 278)

sırıklı: Yazlık yorgan (MDD)

sırım: Sahtiyanın ıslatıldıktan sonra makasla ince ince kesilmesiyle elde edilen, kürtün ile keçenin birbirine monte edilmesini sağlayan deri ip (KKSM, 298)

sırinsı: Kurutulmuş, çemensiz et (DS V, 3619)

sırkıtmak: Sıvıyı kabından son damlasına dek akıtmak, sızdırmak (DS V, 3619)

sırma: Altın veya gümüş renginde çok ince madensel tel (KKSM, 308)

sıtara: 1. Sevimlilik, çekicilik, güzellik 2. Naz: *Senin sítaranda hiç çekilmiyor* (DS V, 3622) 3. İtibar, kıymet, saygınlık (EA, 143)

sıyhal: bk. sıypak (DS V, 3628)

sıyhıl: Tarhananın düz ve pürüzsüz olması (KKSM, 331)

sıyırdıcı: Su bekçisi (EA, 143)

sıyrgı (1): Orakla biçilen ekin (DS V, 3627)

sıyrgı (2): Kar küreği (MKS, 134)

sıykıl: bk. sıypak (DS V, 3628)

sıypak: Düz, parlak, cilalı (DS V, 3628)

sıypmak: Kaymak: *Kaydırdaktan sıypmak istemedi.* (MDD)

sıyırık: Utanmaz, yüzsüz, bilgisiz kimse (DS V, 629)

sızgıt: Kavrulmuş parça et, kıyma (DS V, 3630)

sızıltı: Dövüş kavga, dedikodu (EA, 144)

sızıktı: bk. sızıgtı (DS V, 3630)

sifir: Yağlı bulaşık (MDD)

siftinmek: Omuzlar oynatılarak giysi yardımıyla kaşınmak (DS V, 3632)

siftlemek: Birbirine sürterek mısırları koçanından ayırmak (DS V, 3632)

siğaç: bk. siyeç (DS V, 3652)

siğirmek: Sindirmek, hazmetmek (DS V, 3644)

siğreşik: İyi pişmemiş, suyunu çekmemiş yemek için (DS V, 3634)

sile: Ağzına değin dolu, tam (DS V, 3635)

silgi: Marangoz rendesi (DS V, 3636)

sili: Derilerin yıkandığı ve kirece yatırıldığı çukur (KKSM, 322)

siliç: Ezilmiş, yarısı yok olmuş: *Siliç para* (DS V, 3636)

silifki: Önceki, ilk kez: *Silifki gelen odunlar bunlardan iyi idi* (DS V, 3636)

silik: Kızkardeş (DS V, 3636)

silindirçiçeği: Hatmi çiçeği (DS V, 3637)

silme: Kuşların kuşçular tarafından ayrı ayrı kuşçu damlardan bırakılması (KKSM, 278)

silme (1): Sekiz okkalık tahıl ölçüğü (DS V, 3637)

silme (2): bk. sile (MMA, 77)

silmek: Rende ile tahtanın pürüzlerini düzeltmek (DS V, 3637)

sim: Bir astar iplik üzerine altın veya gümüş renginde yassı madensel telin sa-

nlmasıyla elde edilen iplik (KKSM, 308)

sim sırma: Bu el sanatı kumaşın ön yüzünden yürütülen, arka yüzünden görünmeyen, diğeri kumaşın arka yüzünden yürütülen ön yüzünden görünmeyen sim ve sırma kullanılan iki yüzlü işlenen bir nakış (KKSM, 308)

sin (1): Ölü gömülen yer, kabir (DS V, 3639)

sin (2): Yaş (NTK, 465)

sini: Büyük, kenarsız tepsi (MMA, 78)

sineklenmek: 1. Öfkelenmek, huy-suzlanmak 2. Huylanmak (DS V, 3641)

sinilemek: Hafif sesle inleyerek ağlamak (DS V, 3643)

siñsile: Sülale, soy (MMA, 78)

sinsin: Gece ateş çevresinde oynanan bir çeşit oyun (DS V, 3646)

sirken: Yabanî ispanak (MA)

sitil: Kulplu su kabı, bakraç, kova (DS V, 3649)

sivilci: Sivilce (DS V, 3650)

sivişmek: Gizlice kaçmak, sıvışmak (DS V, 3650)

siyeç: Bahçe, tarla çevresine çakılan çit (DS VI, 4701)

siyek: Koyun, keçi vb. hayvanların kızgınlık dönemlerinde dişilik ya da erkeklik organlarından akan sıvı (DS V, 3652)

siyicik: Koyu ala ya da kara renkli küçük bir kuş (DS V, 3653)

siyim siyim: Yavaş yavaş, ince ince (yağmur yağmak, su, gözyaşı vb. akmak için) (DS V, 3653)

siyreşmek: Çam ağacı kararmak, sertleşmek (DS V, 3655)

sogak: Keklik tuzağı (DS V, 3656)

soğlaz olmak: İçi boşalıp, kabuğu kalmak (soğan, sarımsak vb.) (DS V, 3656)

soğukluk: Semizotu (DS V, 3657)

sohu: bk. soku (DS V, 3661)

sohum, sohum: Lokma (DS V, 3659)

sokranmak: Söylenmek, homurdanmak, gönülsüz iş görmek (DS V, 3660)

soku: Tahıl dövmeğe yarayan büyük taş dibek (DS V, 3661)

soluğanlık: bk. soluk darlığı (DS V, 3663)

soluk darlığı: Tıknefeslik (DS V, 3663)

somruklu taş: Üstü küçük küçük delikli taş (DS V, 3665)

somurmak: Emmek (DS V, 3668)

son güz: Sonbahar mevsiminin son ayı, kasım ayı (MDD)

sopa: Yorganın içine yerleştirilen pamuğun dövülerek dengeli bir şekilde dağılmasını sağlayan ağaç deynek. (KKSM, 365)

sosur: Suratsız, sevimsiz, kibirli (DS V, 3669)

sovukluk: bk. soğukluk (DS V, 3657)

soy: Düz, düzgün (DS V, 3670)

soya: Dik, yüksek: *Bu kazma çok soya* (DS V, 3670)

soyak soyak: Birbiri ardınca (DS V, 3671)

soyha, soyka: Ölüünün üstünden çıkan giysi (DS V, 3671)

soyputu: Eğri, eğimli (DS V, 3672)

sozalmak: Azalmak, suskunlaşmak,

yeğnilmek: *Yarımın sızısı sozaldı* (DS V, 3673)

söbe: Yumurta biçimi, oval: *Söbe yüzlü, söbe tabak* (DS V, 3673)

söbeke: Hurda altının eritilerek külçe haline getirilmesi (KKSM, 246)

söge: Palavra (DS V, 3675)

sökülme çağı: Yeni kuşların uçmaya başlama dönemi (KKSM, 278)

sökün: Göçmen kuş kümelerinin ilkbaharda gelip sonbaharda gitmeleri (DS V, 3678)

sökün evsini: Şubat ayının son günleri ile mart ayının ilk haftası arasında, güney bölgelerden Nurhak Dağı'na göç eden kekklikleri avlamak için yapılan evsin (NTK, 465)

sömek (1): Sivri şeyler (DS V, 3680)

sömek (2): Taze mısır (DS V, 3680)

sömelek (1): 1. Kundağa sarılmış bebek 2. Bebek kundağı (DS V, 3681)

sömelek (2). Yassı (AAKM, 384)

sövke: Etek (DS V, 3684)

sövkenmek: bk. söykenmek (DS V, 3685)

söykenmek: Uzanmak, yatmak, yaslanmak (DS V, 3685)

söykünmek: bk. söykenmek (DS V, 3686)

söyük: Dam saçağı (DS V, 3686)

sufat: Yüz, çehre (DS V, 3690)

su iti: Kunduz (EA, 146)

sulu: Etle pişmiş sebze yemeği (DS V, 3693)

sulusepkin: Yağmurla yağın kar (DS V, 3695)

sumak: Dağlarda yabani halde yetişen meyvesi ekşi olan ağacımsı bir bitki (KKSM, 322)

sumsak: bk. sumsuk (DS V, 3696)
sumsuk: Yumruk (DS V, 3696)
sumsuklamak: Yumruklamak, yumrukla vurmak (DS V, 3696)
sumurmak: Emmek (DS V, 3697)
sunā: Boyu bosu düzgün, ince, güzel ve yakışıklı kimse: *Sunā boylu* (DS V, 3697)
sune: bk. suna (DS V, 3697)
surat: Yamaç (NTK, 465)
suret: Resim, fotoğraf (DS V, 3700)
susam susam: Suyu az ve tatsız (meyve için) (DS V, 3702)
suva (1): Balkon (DS V, 3704)
suva (2): Sıva, badana (DS V, 3704)
suvamak: Sıvamak (DS V, 3704)
suvarmak: Sulamak (NTK, 466)
sügük: Damın ya da çatının duvardan dışarıda kalan kısmı (MKS, 137)
sügüm: bk. süyüm (DS V, 3731)
süleke: Kaydırak oyununda kullanılan yassı taş (DS V, 3710)
sülenke: Taşla oynanan bir tür çocuk oyunu (MMA, 79)
süllüm: Merdiven (DS V, 3710)
sülüm: bk. süllüm (DS V, 3710)
sümbül: bk. süllüm (DS V, 3710)
sümdük: Arsız, açgözlü, başkasının yediğinden isteyen (DS V, 3711)
sümdüklenmek: Her şeyi onursuzca isteyebilmek (MMA, 79)
sümelek: bk. sömelek (1) (DS V, 3681)

sündürmek: Bir şeyi çekerek uzatmak, esnetmek (DS V, 3716)
süngüç: Baş parmak ile işaret parmağı arasındaki açıklık, mesafe (MDD)
sünmek: Çekilerek uzamak, esnemek (DS V, 3618)
süpürmek: Kaçmak: *Annemin yanından süpürdüm* (DS V, 3719)
sürgeç: Bulaşık bezi, paçavra (DS V, 3722)
sürgün: İshal (DS V, 3722)
sürk: İsilik (DS V, 3723)
sürset: Düzgün giyinmeyen: *Ne sürset adamsın, çarığının bağı boşalmış, çorap düşmüş* (DS V, 3724)
sürüdme: Giyimine kulamına özen göstermeyen, kılıksız kimse (EA, 148)
sütlü: Sütlaç (DS V, 3729)
süük: Dam saçağı (DS V, 3650)
süyük (1): bk. süük (DS V, 3650)
süyük (2): Duvar sırtı, duvarın üstündeki kabartı (DS V, 3650)
süyüm: Bir sap iplik, kol gerilişiyle kirmene sarılacak yün (DS V, 3731)
süyüm süyüm (1): bk. siyim siyim (DS V, 3654)
süyüm süyüm (2): Boy boy (DS V, 3732)
süzek: Delikli bakır kevgir (KKSM, 331)
süzmek: Temize çekmek (DS V, 3732)
süzüntü: Süzdürülmüş, katı yoğurt (DS V, 3733)

Ş

şaba: Methiye söyleyen kimse (GİAD, 306)

şabaş: Düğünde, oyundan sonra davulcunun topladığı parsa (DS V, 3734)

şablama: bk. şaplak (DS V, 3746)

şadalak: İşi düzgün yapamayan, elinden bir iş gelmeyen (MDD)

şadenlik: Osmanlı'dan beri malı satınca çocuk veya çırak hayırlı olsun dediğinde onlara verilen para (KKSM, 209)

şafak: Atın başına hakim olamaması (DS V, 3735)

şafak bendi: Tan kızılığı (DS V, 3735)

şah: Yeni sürgün, filiz (DS V, 3735)

şahat: İki kaya arasındaki boşluk (DS V, 3736)

şahle: Nergis (DS V, 3736)

şahra: Ekin sapı yükü (DS V, 3737)

şak: Halı ve kilim için her bir parça, bölüm, kısım (MKS, 138)

şakıldak: 1. Değirmen taşının üstüne koyulan tahta 2. Gereksiz, fazlalık: *Senin de peşinde çok şakıldak var.* (MDD)

şakkalgan: Ayçiçeği (DS V, 3738)

şakşak: Alkış (MMD)

şalaka: bk. şaplak (DS V, 3746)

şalama: bk. şalamu (KKSM, 247)

şalamu: Altın işleme işinde kaynak yapmada ve tavlama işinde kullanılan, tüpe bağlı bir hortumun ucundaki metal (KKSM, 247)

şalaşura: Hoş olmayan şeyler, dala vere (MMA, 79)

şalimo: bk. şalamu (KKSM, 247)

şallocu: Yüze gülen, dalkavuk (DS V, 3740)

şalome: bk. şalamu (KKSM, 247)

şaltakçı: Çok şamata eden kimse (MDD)

şanağı: Postal ve çizme yapımında kullanılan kalıp (DS V, 3744)

şap: Hayvanın derisi soyulduktan sonra derinin yüzeyindeki et parçaları (KKSM, 322)

şapalahlamak: Alkışlamak, eli ele çarpmak (GİAD, 306)

şapılamak: Ses çıkarmak (DS V, 3745)

şaplak: Tokat (DS V, 3746)

şapşak: Bakır ya da teneke maşrapa (DS V, 3748)

şapşat: Çabucak, hızlıca (KRYK, 33)

şapta: Uzun, ince sırk (DS V, 3749)

şargada: Yaramaz, kavgacı (DS V, 3750)

şarlak: Çağlayan (DS V, 3751)

şarlavuk: bk. şarlak (DS V, 3752)

şarmıta: Ahlaksız, hoppa kadın (DS V, 3752)

şart: Mert (DS V, 3753)

şaş (1): Şaşkın (DS V, 3753)

şaş (2): Yanlış, ters (DS V, 3753)

şaşanlamak: Şaşırıp ne yapacağını bilemez halde olmak (MDD)

şataflı: 1. Neşeli, eğlenceli, gürültülü
2. İştahlı (DS V, 3754)

şatlak: Kasap çırağı (DS V, 3755)

şavır: bk. şavur (DS V, 3756)

şavırlamak: Kendinden yana çekmek amacıyla söz ve yazı ile etkilemeye çalışmak, propoganda yapmak (DS V, 3755)

şavk: Işık, aydınlık (DS V, 3755)

şavur: Salık, duyuru (DS V, 3756)

şavurlamak: Duyurmak (DS V, 3756)

şayka: Çivi (DS V, 3756)

şekere: Çeltik tarlasının bir bölümü (DS V, 3759)

şelek (1): Bir şeye karşılık verilen armağan (DS V, 3760)

şelek (2): Sırtta taşınan yük (DS V, 3759)

şelek (3): Sorumluluk, görev (MDD)

şelek (4): Buğday sapından örülen sepet (KDKK, 55)

şeme: Ekşimsi, küçük kavun (DS V, 3743)

şemşimek: Tüy dökülmek (el dokunmasıyla) (DS V, 3762)

şenlik: Kalabalık, bayram kalabalığı (DS V, 3762)

şep: bk. şap (KKSM, 322)

şepşek: bk. şapşak (DS V, 3748)

şerbedli: Dua almış, okunmuş, tehlikelere karşı korunduğuna inanılan kimse (MMA, 80)

şerbedlik: Gelin olacak kıza söz kesilirken verilen hediye (MMA, 80)

şerbet içmek: Nişan töreni yapmak (DS V, 3764)

şeş: Tülbent, yazma (DS V, 3765)

şeş atmak: Erkek evinin kına gecesi için kız evine hazırlık malzemeleri götürmesi (MA)

şevkelemek: Şikayet etmek, şikayetlenmek (EA, 150)

şeytanî: Kuyumculuk mesleğinde çivinin düşmemesi için menteşe içine yerleştirilen küçük altın parçası (KKSM, 247)

şıkırdım: Bol, kalabalık, sık (DS V, 3768)

şiltak: Haksızlığa uğramış, dövülüp sövülmüş gibi bağırıp çağırma, ortalığı gürültüye verme (DS V, 3770)

şiltakçı: Yaygaracı (DS V, 3770)

şırlak: Düz ve parlak: *şırlak kafa* (DS V, 3775)

şırlık: Çamur (DS V, 3775)

şıvarak: Şaşkın, perişan (MKS, 139)

şıvga: bk. şıvgın (2) (DS V, 3776)

şıvgın (1): Fırtınayla yağın sert yağmur (DS V, 3776)

şıvgın (2): Filiz (DS V, 3776)

şibidik: Alkış (DS V, 3777)

şide: Kuyumculuk mesleğinde eritilmiş altının tel yapılmasını sağlayan alet (KKSM, 247)

şifil: Bereketsiz, meymenetsiz (MDD)

şifşirmek: Sözü, olayı gizlice ilgili yere ya da kimseye bildirmek (DS V, 3778)

şikir: Surat, biçim, kılık (DS V, 3778)

şikirsiz: Sevimsiz, kılıksız, yakışksız (DS V, 3779)

şilte: Çuval, telis (DS V, 3780)

şimşek: Sivri, ince (DS V, 3781)

şimşetmek: Ucunu sivirtmek (DS V, 3781)

şincik: Şimdi (DS V, 3782)

şinik: Çeliğin dörtte bir ölçüsü (MKS, 140)

şipidik: Ökçesiz, hafif ayakkabı (DS V, 3783)

şipir şipir: Çabuk çabuk (DS V, 3785)

şirince: Nişan töreninde içilen şerbet ve yenilen meyve (DS V, 3786)

şirincelik: Nişanlı tarafından kız evine gönderilen şeker ve çerez (GİAD, 307)

şirinnik: Nişandan önce söz kesildiğinde yenen tatlı (MMA, 80)

şirpeden: Birden, hafifce tokatlama (için) (DS V, 3787)

şişek: 1. 1-2 yaşında koyun 2. Kuzulama dönemine girmiş ya da doğurmuş sütlü koyun (DS V, 3788)

şişgin: Onurlu, kibirli (DS V, 3789)

şişmek: Onurlanmak, kibirlenmek (DS V, 3789)

şitil: Evin tek çocuğu, kıymetli çocuk (NTK, 466)

şivemek: Okşamak (DS V, 3790)

şiveydiz: Taze soğan ve etle yapılan bir çeşit yemek (DS V, 3791)

şivşek: Sivri (DS V, 3791)

şor (1): Söz, sohbet (DS V, 3792)

şor (2): Tuzlu acı su (DS V, 3792)

şor (3): Acı söz (DS V, 3792)

şor heykat: Söz, bir konu üzerine tartışma (KMA, 149)

şor vermek: Konuşmak, anlatmak (DS V, 3794)

şora: Çorba (DS V, 3793)

şoretmek: Toplanıp konuşmak (DS V, 3793)

şorlamak: Fıskırarak, hızla akmak (kan, su vb.) (DS V, 3793)

şorlaşmak: Dedikodu yapmak (MDD)

şovra: bk. şora (DS V, 3793)

şoy: Dokunacak ipliklerin sertleşmesi için batırıldıkları un bulamacı (DS V, 3794)

şörüglü: Gözü sulu kimse (EA, 151)

şörük: Gözdeki çapak (NTK, 466)

şörüklenmek: Çapaklanmak (DS V, 3794)

şülen: Şölen (DS V, 3792)

şumbul: Gerek (DS V, 3795)

T

ta: İç giysisi dolabı (DS V, 3798)

taar: Küçük tandır (DS V, 3798)

tabak: Şap hastalığı (DS V, 3798)

tabakayağı: Bir çeşit ayakkabı (DS V, 3798)

tabaklama: Deriyi kullanılabilir hale getirmek için uygulanan işlemlerin tümü (KKSM, 322)

tabaklı: Beyza gömleklik kumaş (MKS, 140)

tadanmak: Tad almak, hoşlanmak (DS V, 3800)

tagdelen: Ağaçkakan (MMA, 81)

tag: 1. Raf, sergen 2. Küçük pencere ya da tavan penceresi (DS V, 3801) 3. Duvar içindeki kapaksız dolap (MDD)

taga: Küçük pencere ya da tavan penceresi (DS V, 3801)

tahadak: Birdenbire (fırlama için) (DS V, 3802)

tahan: Tohum ekildikten sonra tarlayı düzeltmeye yarayan yassı ağaç araç, sürgü (DS V, 3825)

tahda biti: Isıran, kaşınmaya neden olan zararlı bir haşere, tahta kurusu (MMA, 81)

tahılatmak: Sert bir şekilde tokat atmak (MMA, 81)

tahıldak: Büyümemiş incir meyvesi: *Bu sene incirlerde tahıldak bile yok* (DS V, 3803)

tahım: Tarla, bahçe, bağ sınırı (DS V, 3803)

tahra: 1. Ağaç budamaya, kesmeye, odun kırmaya yarayan, satırdan biraz büyük, demir saplı araç 2. Et kıymaya yarayan demir araç (DS V, 3804)

tahtalı: Ağaçkakan (DS V, 3813)

takalak: Yuvarlak bulgur köftesi (DS V, 3807)

takıl: Buğday (DS V, 3809)

takım: Kuşun ayağına takılan süs (KKSM, 278)

takıntı: Kadınların takındıkları değerli süs eşyası, mücevher (DS V, 3810)

takla: Kuşun havada refleksi olarak yaptığı hareketler (KKSM, 278)

taklacı: Takla atan güvercinlere verilen ad (KKSM, 278)

taktak: Takunya (DS V, 3812)

talavuz etmek: Üstünlük kurarak karşıdakine hükmetmek (MMA, 81)

talaz: Kasırga, fırtına (DS V, 3816)

talvar: Sergen, taf (DS V, 3818)

taman: Hani, hani (DS V, 3818)

tandır: Mermer (DS V, 3821)

tañgayaz: Ardına kadar açık olan kapı (MMA, 81)

tanlamak: Aldatmak (DS V, 3823)

tapılamak: Sıvazlamak, iltifat etmek, şımartmak (EA, 153)

tapır: Taşlı ve engebeli alan (DS V, 3828)

tapla: Ekmeği korumaya yaran fiçı biçimindeki, kapaklı bir kap, ekmeçlik (DS V, 3829)

taplama: Kalın bazlamaya benzer bir çeşit tandır ekmeği (DS V, 3831)

taplamak: Kestirmek: *İyi taplamışım, dediğim çıktı* (DS V, 3829)

taplı (1): 1. Doğru (söz için): *Taplı söz söylüyor* 2. Düzgün: *Taplı otur* 3. Uygun, yerinde, yaraşık (DS V, 3829)

taplı (2): Düz, dümdüz yer: *Öyle bir harman yeri hazırladım ki toplak mı toplak* (DS V, 3829)

taplı (3): Eşsiz, benzersiz: *Bu at taplıdır* (DS V, 3829)

tapsımak: Bayatlamak, kokmak, bozulmak (DS V, 3830)

tapsız: Özenerek iş yapmayan, savruk, dalgın (DS V, 3830)

taptap: Takunya (DS V, 3800)

taptap etmek: Deve gibi basarak yürümek (DS V, 3831)

tar (1): Raf, sergen (DS V, 3801)

tar (2): Şaptaları, serilecek yerden

50-60 cm yüksek tutmak için şaptanın altına konulan destek (KKSM, 331)

taraklık: El ve ayak parmaklarındaki küçük kemikler (DS V, 3834)

taras: Yağmurdan yeteri kadar nemlenip tavlansarak ekilecek duruma gelmiş toprak: *Toprak taraslı* (DS V, 3834)

tarhan: Tarhana, içine domates, biber, soğan, kokulu otlar, yoğurt katılan mayalanmış ve kurutulmuş hamurun ufalanması ile yapılan çorba malzemesi (KKSM, 331)

tarhana küreği: Çınar ağacından yapılan 170 cm uzunluğunda ve 16 cm genişliğinde, tarhana pişirilirken tarhana kazanını karıştırmak için kullanılan kürek (KKSM, 331)

tarhana şaptası: Tarhana çığlerinin üzerine serildiği tezgâh (KKSM, 331)

tarit: Dişi güvercinin yumurtlama zamanı, erkek güvercin tarafından yerde sürekli koruma altına alınmasıdır. (KKSM, 278)

tasvir: Fotoğrafi çekmek, görüntülemek (KKSM, 168)

taşgala: Kargaşa, hengame (EA, 153)

taşırgramak: Çok yol yürüyen at, koyun, sığır vb. hayvanların tırnakları taşa çarpmaktan bozulmak, acımak (DS V, 3842)

taşkala etmek: Alay etmek (DS V, 3842)

taşlamak: At yürürken tırnağı taşa çarpmak (DS V, 3842)

tatavi: Patavatsız konuşmak, ağzı kalabalık (MMA, 81)

tava: bk. tavalık (NTK, 466)

tavallık: Duvar içine oyulmuş kapaksız dolap (DS V, 3847)

tavadır: Eşsiz (DS V, 3848)

tavlama (1): Altın, gümüş gibi metal-lerin ısınarak yumuşaması ve iç gerginliğinin alınması işlemi (KKSM, 247)

tavlama (2): Kapların üzerinde zamanla birikmiş olan yağ vb. atıkların orta sıcaklıkta yakılması işlemi. (KKSM, 194)

tavlamak: Bakırın ateşte yumuşamasını sağlama işi (KKSM, 55)

tavlar: Duvara oyulmuş kapaksız, küçük dolap (DS V, 3849)

tavsır: Fotoğraf, resim (DS V, 3850)

tavşantopuğu: Kırılarda biten 40 santimetre boyunda, kökü soyularak yenilen bir çeşit yabani ot (DS V, 3851)

tavukkarığı: Karanlıkta görememe hastalığı (DS V, 3852)

tay (1): Eşit, denk, yaşıtlı (DS V, 3852)

tay (2): Hayvanın bir yanındaki yük: *Mersin'den bir tay kahve, üç tay da şeker getirdim* (DS V, 3852)

taydaş: bk. tay (1) (DS V, 3852)

tay durmak: Bir hayvana yük yüklenirken omuz vererek yardım etmek (MMA, 81)

taykeş: Tekleri birbirine uymayan,

benzemeyen, tek kalan (ayakkabı, eldiven, öküz vb. çiftler için): *Ayakkabıları alırken farketmedim taykeş olduklarını, köye gelince farkettim* (DS V, 3854)

taylak: Bir yaşında at yavrusu (DS V, 3854)

taylamak: Hayvanlara yük yüklenirken iki yana eşit ağırlık koymak (DS V, 3854)

taysınmak: 1. Saymak, önem vermek, değer vermek: *O adamı kimse taysınmıyor* (DS V, 3855) 2. Dengi görmek (MMA, 81)

te: Üzüm çürüğü (DS V, 3856)

tebelleş olmak: Dadanmak, başa bela olmak: *Haşerat bağçeme temelleş oldu* (DS V, 3877)

teberik (1): Armağan, andaç, anmalık: *Bu saat bana babamdan teberik kaldı* (DS V, 3857)

teberik (2): Tek çocuk (DS V, 3857)

tebeşir: Motif kalıplarının yorgan üzerinde işaretlenmesinde kullanılan gereçler (KKSM, 365)

tecir: Sürü hayvanlarının alım satımını yapan kimse (DS V, 3859)

tedirgin etmek: Birini işinden, üz-lemek, sıkıntı vermek (DS V, 3759)

teğek: Üzüm kütüğü (DS V, 3903)

teğir: Ağaçtan oyma su kabı (DS V, 3861)

teh: 1. Çürük üzüm 2. Ak üzümle pekmezden yapılan bir çeşit reçel (DS V, 3861) 3. Üzüm kurusu (AAKM, 384)

teh düşmek: Dikkat etmek (DS V, 3863)

tekerek: Yuvarlak (DS V, 3865)

tekesakalı: Kırlarda yetişen, ince uzun püskül yapraklı, yenilebilir bir çeşit ot (DS V, 3866)

tekesemek: Dişi keçi çiftleşmek istemek (DS V, 3866)

tekesimek: bk. tekesemek (DS V, 3866)

tekeşşek: İplik makarası (DS V, 3866)

tekirgen: Üzüm suyunu arıtmaya yarayan büyük tekne (DS V, 3867)

tekişmen: Büyük ve yağlı koyun kuyruğu (DS V, 3867)

teközengi: Atın dört nal yürüyüşü (DS V, 3869)

teksermek: Önermek, öne sürmek (DS V, 3898)

tefeşimek: Yüreği ezilmek: *Yüreğim telefsemi* (DS V, 3870)

telek: Kuş, tavuk vb. hayvanların karnat kalemeleri (DS V, 3870)

teleme: Ağız ya da taze süte incir damlatılarak yapılan süt kestirmesi (DS V, 3871)

televsimek: Yorgunluktan ya da sıcaktan bayılacak gibi olmak (DS V, 3872)

telis: Keten ya da kendirden seyrek dokunmuş çuval (DS V, 3873)

telkari: Altın işlemede kullanılan el işi bir yöntemi (KKSM, 247)

telli: Nazlı, alıngan, çabuk küsen (DS V, 3874)

tellik: bk. terlik (DS V, 3895)

teltig: Bir işe yaramayacak kadar az ve yetersiz para (MMA, 82)

teltik (1): Dolaşık, karışık, yanlış (DS V, 3875)

teltik (2): Kekeme (DS V, 3875)

temek: Ahırda saman ya da gübre atmak için kullanılan küçük pencere (DS VI, 4751)

temirt: Alnı kapatacak biçimde kesilmiş saç, kâkül (DS V, 3877)

temreği: Bir çeşit deri hastalığı (DS V, 3878)

temsil: Söz gelimi, mesela (MDD)

tenbelit: Binek hayvanlarına yüklenen yük (DS V, 3879)

tenelemek: Hayvanlar çok tahıl yiyerek şişmek, hastalanmak (DS V, 3880)

tengi terezi: Düzenli (DS V, 3882)

tengirşek: Fötr şapka (DS V, 3881)

tentene: Dantel (MMA, 82)

tepe: Şapkanın en üst kısmına verilen ad (KKSM, 318)

tepis: bk. tepiz (DS V, 3887)

teviz: Toplu iğne (DS V, 3887)

tepm: Keçenin rulo haline getirildikten sonra ileri geri hareket ettirilmesiyle sıkıştırılması (KKSM, 209)

tepsi: Başa ya da boyna takılan altın ve inci dizisi (DS V, 3889)

terbiye etmek: İyi cins bir kuşla uçmayı yeni öğrenen kuşun havaya gönderilip iyi kuşun beraber yola git-

mevi ve birlikte tekrar eve dönmeyi öğrenmesine denir. (KKSM, 278)

tereke: Sığır (DS V, 3892)

tergemek: Vazgeçmek, istememek (DS V, 3892)

terki: Atın arkası (DS V, 3893)

terkileşmek: Bir hayvana iki kişi birlikte binmek (DS V, 3894)

terletme: Tifo (DS V, 3895)

terlik: Beyaz patiskadan dikilen ya da yünden örülen, takke, başlık (DS V, 3895)

terşi: Yün eğirmeye yarayan araç, iğ (DS V, 3897)

terzek: İpliklerin yumak haline getirildiği tahta parçasıdır (KKSM, 225)

tesbih çiçeği: Kırmızı renkli, Kahramanmaraş yöresinde yetişen bir çiçek türü (KGBÇ, 76)

teş: Büyük leğen (DS V, 3899)

teşçe: İplik sarmaya yarayan ağaçtan yapılmış bir çeşit araç (DS V, 3899)

teşt (1): bk. teş (DS V, 3899)

teşt (2): Düğünde okuntuya karşılık olarak düğün hediyesi paranın verildiği yer, masa (NTK, 466)

tete: Teyze (DS V, 3900)

teti etmek: Küçük çocuk yeni yürümeye başlamak (DS V, 3900)

tetiğe gomat: Emre hazır olmak (DS V, 3900)

tetik: Uyanık, açık göz (DS V, 3900)

tetirgen: Üzüm şirasının ilk kez kaynatıldıktan sonra durulması için konul-

duğu tahta kap (DS V, 3902)

tetiri: Somak denilen bitkinin yaprağı (DS V, 3902)

tetri: bk. tetiri (DS V, 3902)

tevek: 1. Üzüm kütüğü (DS V, 3903)
2. Karpuz dalı (GİAD, 309)

tevir: 1. Çeşit, tür 2. Renk (DS V, 3904)

teyel: Son dikişten önce kumaşı yerinde geçici olarak tutmak için veya birbirine takılmadan önce giysi bölümlerini birleştirmek için elde veya makinede yapılan uzun dikiş (KKSM, 353)

tezce: Beygir ve öküzlerde görülen, ön ya da arka ayaklarda topallık yapan bir hastalık (DS V, 3906)

tezdi: bk. tezdirdi (KKSM, 278)

tezdirdi: Uçurulduktan sonra tekrar evi bulamayan kuş (KKSM, 278)

tezdirmek: Elinden kaçırmak (DS V, 3907)

tezene: Genellikle kiraz ağacı kabuğundan yapılan mızrap (DS V, 3907)

tezmek: Dışarıya ilk defa çıkarılan buzağının kaçıp gitmesi, kaybolması (EA, 155)

tı: Savrulmuş harman tınazı (DS V, 3909)

tıbıg olmak: Yapış yapış olmak (MMA, 82)

tıbıka: Bebeği yaşamayan, hemen ölen kadında olduğu sanılan tinsel bir hastalık: *O tıbıkaldır hiç çocuğu yaşamaz* (DS V, 3909)

tığ (1): bk. tı (DS V, 3909)

tığ (2): Saman yığı (DS V, 3910)

tığ (3): Dağdan yuvarlanan büyük kar yığını, çığ (DS V, 3910)

tıgdırmak: Suyu ince ve dar yeren fişkirtarak akıtmak (DS V, 3931)

tıhra: Harmanın çevresine yapılan tahl yığını (DS V, 3911)

tırık (1): Hastalıklı çocuk (DS V, 3921)

tırık (2): Sürgün, ishal (DS V, 3921)

tırık (3): Zayıf, kansız cansız, sıksa (DS V, 3921)

tırım toprak: Ekime elverişli olmayan, sert toprak (DS V, 3922)

tırtıl: Sırmadan fabrikasyon olarak üretilmiş, kesilip boncuk gibi tutturularak kullanılan bir süsleme gereci (KKSM, 308)

tıs: Sarı benizli, sıksa, zayıf (DS V, 3928)

tısilamak: Ağır yük altında iniltiyeye benzer sesler çıkarmak (DS V, 3927)

tığı: bk. tike (DS V, 3932)

tih pekmezi: Salkımında kurumuş, çürümüş üzüm tanelerinden yapılan bir çeşit pekmez (DS V, 3931)

tike: Parça, lokma, dilim (genellikle et, ekmek, peynir vb. için) (DS V, 3931)

tilar: Çocuk karyola ve beşiklerine konulan, genellikle ortası delik yatak (DS V, 3914)

tilbi: Ölçülü, tutumlu (kimse) (DS V, 3932)

tiken bülbülü: Dikenlere konan süslü bir kuş (MMA, 83)

timar: Ağaç bakımı (budama, belleme vb.) (DS V, 3935)

timinna: Buğday ölçeği: *Buğdayın timinnası üç mecdiyeye çıktı* (DS V, 3935)

tingildemek: Zıplayarak yürümek, koşmak (DS V, 3936)

tink: Tahılın kabuğunu yumuşatarak ayırmaya yarayan değirmen (DS V, 3937)

tip: İncir ağacındaki döllemeyi sağlamak için erkek incirin meyvelerinden bir ipe dizilerek meyve vermesi beklenen, incire asılan dölleme inciri (MMA, 83)

tirendez: Tetiz, temiz, süslü giyinen (DS V, 3939)

tirit: Paçanın bir türü olup ekmeğin tepsiye dizilip üstüne kelle paçanın dökülmesiyle hazırlanan bir yemek (KKSM, 39)

tirkemek (1): Arka arkaya sıralamak (vagon, deve vb. şeyler için) (DS V, 3940)

tirkemek (2): Sıçrayıp koşmak, atılmak (DS V, 3940)

tirkenmek: Ardına düşmek, izlemek: *Arkasına tirkendim, ta Kuluçtaşa kadar vardım* (DS V, 3940)

tirki: Çamaşır leğeni (DS V, 3941)

tirlek: Yüksekten akan su: *Suyun tirleği yosun bağlamaz* (DS V, 3941)

tirşik: Yemeği yapılan bir çeşit, ot (DS V, 3942)

tiyek: Üzüm kütüğü (DS V, 3904)

tiymek: bk. tıgdırmak (DS V, 3931)

tobuk: Çorak yerlerde biten bir çeşit ot (DS V, 3945)

toççu: İri taneli, bol ürün veren, kır-

mızı bir çeşit buğday (DS V, 3945)

toğka: Yoğurlu bulgur çorbası (DS V, 3945)

tohafısmak: Yabansımak, tuhafına gitmek (DS V, 3946)

tohulluk: Toyluk, çocukluk, bilmezlik (NTK, 466)

tohumkavut: Oğlan evinde kız evine yollanan armağan (daha çok koyun, keçi vb. şeyler) (DS V, 3948)

tok: Yemliklere hayvanı bağlamak için takılan demir halka (DS V, 3948)

toka: Hamutçuluk mesleğinde hamutun iki yanına takılan, halka şeklinde olan, demirden olup saban takıldığı demir aksam (KKSM, 178)

toklu: Altı aylıkla bir yaş arasındaki kuzu (DS V, 3950)

tokmak: bk. çomak (1) (KKSM, 130)

tokmaklıcığcık: Bir çeşit kilim (DS V, 3951)

tokurdak: Davar ya da köpeklerin boynuna takılan çan (DS V, 3962)

tola: Yünü ya da kılı alınmış ham deri (DS V, 3954)

tolama: İş önlüğü (DS V, 3954)

tolu kesmek: O yıl dolunun az yağması dileği ve inancıyla ailenin ilk çocuğu ilk yağın doluyu ikiye bölmek (DS V, 3955)

tolu: Buz tanesi biçiminde yağın kar, dolu (DS V, 3955)

toma: Domates (DS V, 3956)

tomas: bk. toma (DS V, 3956)

tomat: bk. toma (KYA, 286)

tomas: Kaymaktan yapılan bir çeşit tulum peyniri (DS V, 3956)

tombustan: Lağımlarda yaşayan kınkanatlılardan bir böcek, bokboceği (DS V, 3958)

tomsuk: Küçük tepe, tümsek (DS V, 3958)

top olmak: Kötürüm olmak (DS V, 3966)

top: Kilim ortalarına yapılan süslü desenler (DS V, 3963)

topaç: Çevresine altın dizilmiş kadın fesi (DS V, 3963)

topalak: Yuvarlak hatlı, etine dolgun kimse (MDD)

topuklama: Kısa çorap (DS VI, 4771)

tor (1): Toy, işe alışkın olmayan (insan ya da hayvan için) (DS V, 3968)

tor (2): Fanila, çorap vb. giysilerde vücudu saran lastik örgü (DS V, 3969)

tor (3): Hile, tuzak (EA, 157)

toraşan: Dokuz, on, on iki yaşlarında çocuk (DS V, 3970)

torç: Suyu alınmış üzüm, pancar posası (DS VI, 4771)

torlamak: Derleyip toplamak, düzenlemek anlamında derlemek sözcüğüyle birlikte kullanılır (DS V, 3970)

tortcu: İri ve sert taneli buğday (DS V, 3971)

tosak: Tahtası yapılarında kullanılan, sert, kırmızı renkli, değerli bir cins ağaç (DS V, 3973)

tosbağı: Kaplumbağa (DS V, 3973)

toscu: Değirmen işçisi (DS V, 3974)

tosdalag: Tombul çocuk (MMA, 83)

totaba (1): Hizmetçi kadın (DS V, 3976)

totaba (2): Yüze gülen, dalkavuk (DS V, 3976)

toy: Büyük bir av kuşu (MMA, 83)

toyga: Yoğurtlu piriç, buğday ya da bulgur çorbası (DS V, 3977)

tozak: 1. Düğünlerde gelinin başına takılan çeşitli renge boyanmış kuş tüyleri (DS V, 3978) 2. Duvak (NTK, 467)

töhme: Yeni doğan yavruya anne ve babanın ilk defa verdiği kursak sütü, ağız (KKSM, 278)

tökezemek: Ayağı engele takılıp sendelemek, düşer gibi olmak (DS V, 3981)

töl (1): Çocuk (DS V, 3981)

töl (2): Tutumluluk (DS VI, 4774)

töm: Her konuya düz yaklaşan, detayları düşünemeyen, kabiliyetsiz kimse (MDD)

tömbek: Böbrek (DS V, 3982)

tömelti: Yükselti (EA, 158)

töremek: Çoğalmak: *Bu yıl yirmi piliç törettim* (DS V, 3985)

töz: Kulak arkası (EA, 158)

tufak: Bela: *Allah şu askerleri tufaktan saklaya* (DS V, 3988)

tukra: Kurbağa (DS V, 3989)

tullhum: Sarı benizli, sıska (DS V, 3989)

tuluk: Pekmez, peynir, yağ vb. şeyler koymaya yarayan ya da yayık olarak kullanılan deri, tulum (DS V, 3990)

tuman: Don, şalvar (DS V, 3991)

tummak: Suya batmak, dalmak (DS V, 3993)

tumru: Tümsek, kambur: *Bizim harman yeri çok tumru, biraz düzeltelim* (DS V, 3994)

tura (1): Kalın ip (MMA, 84)

tura (2): Düğünlerde oynanan bir çeşit oyun (DS V, 3996)

turalamak: Hayvanı koşturmak, hızlandırmak (DS V, 3996)

turna: Dam saçağı (DS V, 3997)

turunç heybesi: Bir çeşit heybe (DS V, 3998)

turunç kilimi: Bir çeşit kilim (DS V, 3998)

tusba: Kaplumbağa (DS V, 3998)

tusbağa: bk. tusba (DS V, 3998)

tusbağı: bk. tusba (DS V, 3998)

tuslak: Etlı (yüz için): *Şu adamın yüzü ne tuslak* (DS V, 3998)

tusnak: Kütük (DS V, 3998)

tuspa: Sahan (DS V, 3998)

tut: Dut (DS V, 3999)

tutak: 1. Ateş üstündeki kabı tutup indirmek için bez ve benzeri şeylerden yapılan tutacak (DS V, 3999) 2. Kazan kulpu vb. tutacak yerler (DS V, 4000)

tutma: Hizmetçi, uşak, işçi (DS V, 4002)

tutmaç: Küçük, dört köşe kesilerek kurutulmuş hamur ve mercimekle pişirilen bir çeşit yoğurlu çorba (DS V, 4002)

tutruk: Ocağ, soba vb. şeyleri tutuşturmak için kullanılan çalı çırpı, çıra gibi kuru yakacaklar (DS V, 4003)

tutuba: bk. totaba (1) (DS V, 4003)

tuvar: Duvar (DS V, 4004)

tuvarlak: Yuvarlak (DS V, 4004)

tuvarlamak: Yuvarlamak (DS V, 4004)

tuvarlanmak: Yuvarlanmak (DS V, 4004)

tuyruk: Önemli, ayrıcalıklı (NTK, 467)

tüdelek: Küçük ve yuvarlak (şey) (DS V, 4005)

tügül: Ardıç sakızı (DS V, 4007)

tükmek: Yırtıcı kuşlar göğe yükselmek ve ok gibi aşağı inmek (DS V, 4008)

tülek (1): Kurnaz, açık göz, düzenci (DS V, 4008)

tülek (2): Tüyü dökülmüş kuş ya da kümes hayvanları (DS V, 4009)

tülek (3): Yaşlı, kart keklük (DS V, 4009)

tülemek: Hayvanlarda tüylerin döküldükten sonra yeniden çıkması (MMA, 84)

tült: Bölüm, parça: *Bir tült kumaşım var* (DS V, 4010)

tülü: 1. Uzun tüylü, güreşçi erkek deve
2. Bir yaşındayken doğurmuş keçi, koyun (DS V, 4010)

tülük: Kilim gibi dokunmuş torba, dağarcık (DS V, 4011)

tülümek: Kuş, tavuk vb. hayvanlar tüy dökmek (DS V, 4011)

tümbek: Tepe, tümsek (DS V, 4012)

tünemek: Uyumak (MDD)

tüney: Güneşin batmasına yakın zaman, akşamüzeri (DS V, 4013)

türe: Görenek, gelenek (DS V, 4015)

tüte: Samanlık (DS V, 4017)

tütlek: Çıkıntı (DS V, 4017)

tütmek: Özlemek, göreceği gelmek (DS V, 4017)

tütün: Duman (DS V, 4017)

tütütmek: Tütsülemek (GİAD, 310)

tüy: İğne (DS V, 4018)

tüylüce: Varlıklı, paralı (argo) (DS V, 4019)

tüymek: Görünmeden gitmek, kaçmak (DS V, 4020)

U

ua: Ova (DS VI, 4021)

ucalmak: Yücelmek (DS VI, 4021)

ucaltmak: Yüceltmek (DS VI, 4021)

ucuzsunmak: Ucuz görmek, ucuz saymak (DS VI, 4022)

uçça uçça: Yavaş yavaş (DS VI, 4023)

uçkun: bk. uçuk (DS VI, 4024)

uçkurmak: Koyuvermek, salıvermek (DS VI, 4024)

uçluk: Bir saplık ip ya da kısa ip (DS VI, 4024)

uçuk: Çökmüş, çökmek üzere olan ev, doğal nedenlerle kaymak üzere olan toprak (DS VI, 4024)

uçurucu: Kuşları havada küme halinde, filo şeklinde uçuran kimse (KKSM, 278)

ud: Haya, utanma, sıkılma (MKS, 147)

udum: Yetenek, el uzluğu (DS VI, 4026)

udyeri: İnsanın üreme organı (DS VI, 4026)

uflağ: bk. uflak (DS VI, 4026)

uflak: Büyük mutfak bıçağı (DS VI, 4026)

ufra: Ekmek açılırken kullanılan, kullandıkça kalınlaşan un (MMA, 84)

uğra: Yufka açılırken, hamurun tah-taya yapışmaması için kullanılan kalın un (DS VI, 4027)

uğraklı: İnmeli, çalk, çalgın (DS VI, 4028)

uğru: Hırsız, yolkesen (DS VI, 4029)

uğrun: Gizli (DS VI, 4030)

uğumak: Ovmak (DS VI, 4027)

uğunmak: Ağlaya ağlaya bayılmak, kendini yitirmek (DS VI, 4031)

uğur olsun: Ne olursa olsun, umurumda değil (DS VI, 4032)

uğurlamak: Çalmak, aşırmaq (DS VI, 4030)

ula: bk. ulak (DS VI, 4034)

ulak: Ek, yama (DS VI, 4034)

ulama (1): Bağırsak kurtlarından şerit (DS VI, 4034)

ulama (2): Bir çeşit cilt hastalığı (DS VI, 4035)

ulamak: Ekleme, yamamak (EA, 160)

ulkup: İşin yolu, yordamı, yöntemi (DS VI, 4036)

ulmak: Çürümek, ezilmek (DS VI, 4036)

ulubazar: Pazar günü (EA, 160)

uluk: Çürümüş, çürümeye yüz tutmuş (DS VI, 4037)

ulus: Oba (DS VI, 4037)

ummak: İstemek, dilemek: *İtin ahmağ, baklavadan pay umar* (DS VI, 4039)

umman: Baharın ve kışın açık günlerinde tüm güvercinlerin havada birbirine karışıp toplanması (KKSM, 278).

umsalak: Her gördüğünü isteyen (DS VI, 4040)

umucu: Bir şey isteyen, bekleyen, uman (özellikle bahşış için) (DS VI, 4040)

urba: Elbise (EA, 161)

uru durmak: Ayakta durmak (DS VI, 4043)

urumalası: Bir çeşit kilim (DS VI, 4044)

uruşman: Ekinler arasında biten bir sarı çiçek (DS VI, 4044)

usca: Yavaşça, sessizce (DS VI, 4046)

uslubiber: Karabiber (DS VI, 4045)

ustuful olmak: Uyuşmak, anlaşmak: *Kendi kendilerine ustuful olsunlar* (DS VI, 4046)

usturublu: Yoluyla, düzenli, derli toplu, ustalıklı (DS VI, 4046)

uşaklık: Döl yatağı (DS VI, 4047)

utlanmak: Utanmak (DS VI, 4048)

utmak: Oyunda, kumarda kazanmak (DS VI, 4081)

utuzmak: Oyunda, kumarda yitirmek (DS VI, 4083)

uy: Korku, acı, acıma bildirir ünlem (DS VI, 4049)

uyarmak: 1. Öğüt, eğitmele yola getirmeye çalışmak 2. Uykudan uyandırmak (DS VI, 4050)

uygal: Alınan, dövüşken (DS VI, 4051)

uykuluk: Gece yatmadan önce yenen hafif yiyecek (MKS, 148)

uylamak: Üstelemek, üzer, sıkır biçimde sürekli üstüne düşmek (DS VI, 4052)

uylaşmak: Uzlaşmak, anlaşmak (DS VI, 4052)

uysal: Apral, bön, başkasının sözüyle davranan (DS VI, 4053)

uysallanmak: Meşgul olmak, işi gevşek tutmak, umursamazlık (EA, 161)

uyunmak (1): Bayılır gibi olmak (DS VI, 4053)

uyunmak (2): Sürekli sataşmak (DS VI, 4053)

uz (1): Doğru, temiz, uslu, dikkatli (kişi için) (DS VI, 4054)

uz (2): Becerikli, akıllı, anlayışlı (DS VI, 4054)

uz (3): Sinsi, kurnaz (DS VI, 4054)

uz (4): Suların çekilerek bıraktığı toprak (DS VI, 4054)

uz (5): Yavaş (DS VI, 4054)

uz uz: Yavaş yavaş (DS VI, 4056)

uzca: Uygun, yerinde, eşit, doğru, iyi, ustaca, düzgün (nesne, iş, durum için) (DS VI, 4054)

uzunoğlan: Yılan (DS VI, 4055)

Ü

üce: Yüce (DS VI, 4057)

üçadım: Bir çeşit atlama oyunu (DS VI, 4057)

üçayak: Sacayağı (DS VI, 4057)

üçger: Beş taş oyununda üç taşı birden yerden alma (EA, 163)

üçgül: Yabani yonca (DS VI, 4058)

üçürdüm: 1. Her ortak, ürünün üçte birini alma koşuluyla, üç kişi ortaklaşa: *Bizim tarlayı üçürdüm ettik* 2. Üç kat (DS VI, 4059)

üdürgü (1): Anahtar (DS VI, 4060)

üdürgü (2): Eskiden çok kullanılmış olup günümüze kadar gelmiş eski bir delme aletidir. Günümüz matkabının ilkel şekli olup delgi aracıdır (KKSM, 299)

üdürgücü: Dülger (DS VI, 4060)

üfelemeç: Yufka ekmeğinin ufalanıp, yağda kızartılmasıyla yapılan bir ekmek (DS VI, 4060)

üfelemek: Ufalamak (DS VI, 4060)

üflük: Işık (MA)

üfürmek: Üflemek (DS VI, 4060)

üğüntü: Talaş (MKS, 149)

üğürtmek: Soğanın tohum veren sapı (MDD)

üğütmek: Öğütmek (MDD)

ül: 1. Köşe 2. Yön (DS VI, 4064)

üleş: Hayvan ölüsü, leş (DS VI, 4064)

üleze: Çok zayıf (NTK, 467)

ülgüsüz: Biçimsiz, çirkin, kılıksız (DS VI, 4065)

ülle: Yüksek ev (DS VI, 4065)

ülüş (1): Komşuların birbirine gönderdiği yemek (DS VI, 4066)

ülüş (2): Pay (DS VI, 4064)

ümürtlek (1): Soğanın tohuma kaçmış sapı (DS VI, 4067)

ümürtlek (2): Soluk borusu, gırtlak (DS VI, 4067)

ünek: Ünlü, yiğit (DS VI, 4067)

üren: Ören (DS VI, 4070)

ürgü: Ölçü, hesap: *Yapılan masraf ürğüye sığmıyor* (DS VI, 4071)

ürmek: Havlamak (DS VI, 4072)

ürtmek: Soğan cücüğü (DS VI, 4072)

ürtmeklenmek: Sürgün vermek (DS VI, 4072)

ürün: Otlakta, dağda, yerinden koparılmadan kuruyup kalmış ot (DS VI, 4073)

üsberlemek: Israr etmek, sürekli gündemde tutmak (NTK, 467)

üskek: Yüksek (DS VI, 4075)

üskül: Mısır koçanı (DS VI, 4076)

üst: Demircilik mesleğinde ustayı takip eden, ustanın sağ tarafında yer alan çekiçi. (KKSM, 141)

üstembe: Yük hayvanının sırtındaki iki bendeğin üstüne veya ortasına konan yük (NTK, 467)

üşenmek: 1. Gıdıklanmak, huylanmak (DS VI, 4079) 2. Erinmek, tembellik etmek (MDD)

üşütme: 1. Sıtma, sıtma nöbeti başlar-ken görülen ürperme, titreme 2. Zatiire (DS VI, 4080)

ütme: Ateşte kızartılmış taze mısır, buğday (DS VI, 4081)

ütmek: Koyun, tavuk vb. hayvanların kıllarını, tüylerini yakmak (DS VI, 4081)

ütücü: Koyun kelle ve ayaklarını ateşe tutup, tüylerini yakarak temizleyen adam (DS VI, 4082)

ütük: Çok ve çabuk üşüyen, ateş başından ayrılmak istemeyen (DS VI, 4082)

üveç: 3-5 yaşlarında, burulmuş, enenmiş koyun ya da keçi (DS VI, 4083)

üvek: Suyu sızdıran toprak (DS VI, 4084)

üveyg: İri bir av kuşu (MMA, 86)

üvez: 1. Bir çeşit sivrisinek 2. Tatarcık (DS VI, 4084)

üyük: Toprak dam kıyısındaki tahta perde (DS VI, 4086)

üyür olmak: Alışmak (hayvan için) (DS VI, 4086)

üzengi: Eyerin iki yanında asılı bulunan ve hayvana binildiğinde ayakların basılmasına yarayan, altı düz demir halka (KKSM, 290)

üzengilik: Gelin almaya gelenlerden alınan bahşiş (DS VI, 4086)

üzçük: 1. Ezik, yıpranmış (kumaş için) (DS VI, 4087) 2. Çok üzülmüş, çok yorulmuş, bu sebeple hastalanmış kimse (EA, 164)

üzülmek (1): Hastalık yinelenmek (DS VI, 4088)

üzülmek (2): İncelmek, yıpranmak, eskimek, kopacak duruma gelmek (kumaş vb. için) (DS VI, 4088)

V

va: Şaşma bildiren ünlem (DS VI, 4090)

vā: bk. va (DS VI, 4090)

vagıldamak: Çok gürültü yapmak (DS VI, 4091)

vağulamak: Canı yanan köpek acı acı ses çıkarmak (DS VI, 4090)

vağıldamak: Coşkun su çağıldamak (DS VI, 4090)

vağultı: Gürültü, patırtı, şamata (DS VI, 4090)

vañılamak: Rahatsız edici bir sesle konuşmak (MMA, 86)

vanılatmak: Canını yakarak bağırtmak (DS VI, 4092)

velesbit: Bisiklet (MDD)

velhan: Sürülmüş, ekime hazırlanmış tarla (DS VI, 4096)

velime: Gelin getiren evin, ölülerinin canı için verdiği yemek (DS VI, 4097)

vendire: Üvendire, ucu çivili sopa (DS VI, 4097)

vetsiz: 1. Yersiz konuşan, patavatsız 2. Yaramaz, geveze (DS VI, 4099)

vicır vicır: Çok, çok bol (DS VI, 4101)

vıyvilım: Acılı çığlık (MMA, 86)

vızzık (1): Sigara artığı, izmarit (DS VI, 4106)

vızzık (2): Sıkıntıya gelmeyen, aniden sert tepki verip ağlayan çocuk (MDD)

vişşek: Yayık (DS VI, 4108)

vurgun (1): Algın, nazar değdiğine inanılan, çarpılmış kişi (DS VI, 4808)

vurgun (2): Su arkının, başka bir yerden çıkan sızıntısı (DS VI, 4110)

vurmak: Koymak: *Yemeği ataya vur* (DS VI, 4110)

Y

yaban: Dışarı, uzak yer, gurbet (DS VI, 4113)

yabantezeği: Kırlarda kurumuş ek-mek (DS VI, 4115)

yadırhı: Yabancı (DS VI, 4117)

yadırkı: bk. yadırhı (DS VI, 4117)

yağandırık: Kağında, boyunduruğu oka tutturun kayış parçası (DS VI, 4118)

yağarnı: Sırt (DS VI, 4119)

yâ depmesi: İçine yağ konan bakırdan yapılan kap (MMA, 86)

yağır: Yük ve binek hayvanının sırtında, eğer ve semerin açtığı yara (DS VI, 4121)

yağış: Yağmur (DS VI, 4122)

yağlıh: Mendil (DS VI, 4124)

yağlık: yağlıh (DS VI, 4124)

yağrı: bk. yağarnı (DS VI, 4119)

yah: Gel, çağrı anlamındadır (KKSM, 278)

yakınmak: Sürek, koymak (kına için) (DS VI, 4131)

yakma: Önemli olaylar, acılar, ayrılıklar, seviler üstüne yakılmış türkü, ağıt (DS VI, 4131)

yal: İnek, köpek vb. hayvanlara yedirmek için hazırlanan unla kepek karışımı sulu yiyecek (DS VI, 4133)

yalabıg: Parlak (MMA, 87)

yalah: bk. yalak (DS VI, 4136)

yalak: 1. Hayvanların içinden yemek yediği, taş, ağaç, çanak vb. kap 2. Hayvanların su içmesi için, ağaç, taş vb. maddelerden yapılan ve çeşmelerin önünde bulunan oluk, tekne 3. Çukur yer (genellikle kazılmış) (DS VI, 4136)

yalama: Dudakta kuruma, çatlama (DS VI, 4139)

yalama olmak: Aygıt, eskiyip yıpranmak, vida genişlemek, tutmaz olmak (DS VI, 4139)

yalamıç: Derinliği az olan mutfak gereci (DS VI, 4140)

yalangı: Dağlarda biten ve süpürge yapılan bir ot (DS VI, 4141)

yalap şap: Üstünkörü, gelişigüzel (iş için) (DS VI, 4142)

yalba: Yakmak için toplanan ot (MKS, 151)

yalbırdamak: Işık yansımak, parlak bir nesne parlayıp sönmek; şimşek çakmak (DS VI, 4135)

yaldak: Aldatmak için: Elmayı yaldak vermişler (DS VI, 4813)

yaldakçı: Dalkavuk (DS VI, 4137)

yaldanmak: Aldanmak (DS VI, 4813)

yalınkat: Tek kat, hafif, ince (DS VI, 4148)

yalkı: Yalnız, tek (DS VI, 4149)

yalman: Eğri, yanlamasına (kesme, gitme vb. için) (DS VI, 4150)

yalpak: Üst yanı ince, altı kalın olduğundan, gömüldüğü yerden çıkmayan taş (DS VI, 4151)

yalvaç: Peygamber (DS VI, 4152)

yama: Dik yer, bayır, yokuş (DS VI, 4153)

yamaç (1): Demircinin başyardımcısı, ustayı takip ederek eksiği gören kimse. Demirin dövülmesinde önce yamaç vurur sonra diğerleri yamaçı takip ederek oraya vurur. (KKSM, 141)

yamaç (2): Karşı (DS VI, 4153)

yamaklık: Yama, yamaya yarar bez parçası (DS VI, 4154)

yamalıh: bk. yamaklık (DS VI, 4154)

yamçı: Yağmur ve soğuktan korunmak için kıldan, keçeden yapılmış üst giysisi (DS VI, 4156)

yamık: Eğik, bükük, çarpık (DS VI, 4156)

yamılmak: Eğrilmek, bükülmek, çarpılmak (DS VI, 4157)

yamıtmak: Kaytarmak, sözünden dönmek (NTK, 468)

yammak: Eğmek, bükmek (EA, 168)

yamşak: 1. Odun kırarken alta konulan büyük kütük 2. Kağı arabasının yastığı (DS VI, 4160)

yamşımak: Sürtünmek, sırnaşmaki yapışmak (EA, 169)

yan ağaç: Meşe ağacından olan, oval şekilde, bükülebilen semerin aksamı (KKSM, 299)

yañal: Alaca, açıkly koyulu, değişik renkli (genellikle hayvan için) (DS VI, 4161)

yanbağı gelmek: Bir yanına yaslanmak, yan gelmek (DS VI, 4163)

yançık: İğle ip yaparken baldıra takılan plastik veya bez parçası (NTK, 468)

yandırık: Kömürün altına döşenen kalın odunlara verilen ad (KKSM, 285)

yanfırı: Eğri, yamuk (EA, 169)

yangın: Sevdalı (DS VI, 4167)

yanıç: Sac üzerinde içine et, çökelek ya da ıspanak konarak yapılan yarım daire şeklinde börek (NTK, 468)

yanıç minit: Kalay çubuk yapmakta kullanılan düz yüzeyli demir (DS VI, 4169)

yanıl: Kırmızı, pembe, pembeleşmiş (DS VI, 4161)

yankeş, yañkeş: Çapraz (DS VI, 4172)

yankın: Lekeli humma (DS VI, 4170)

yanlık: Deri ya da tahtadan yapılmış yayık (DS VI, 4173)

yannı: Yan, yön (DS VI, 4174)

yannık: 1. bk. yanlık 2. Günlük yoğurdu saklamak, suyunu süzdürmek için kullanılan, işlenmiş koyun, keçi derisinden yapılmış tulum (DS VI, 4173)

yañni: Patavatsız, atak (DS VI, 4174)

yannuk: bk. yanlık (DS VI, 4173)

yansı: Koyun, keçi gibi hayvanlardan bulunan, kene cinsinden bir böcek (DS VI, 4174)

yantırı: Yan yan yürüyen (MMA, 87)

yanuç: Biçimsiz (DS VI, 4169)

yapak: Sayım vergisi (DS VI, 4177)

yapan: Ardıç ve gomalak ağacının, yatay büyüyen dalları (DS VI, 4178)

yapık: Dolaşık, karışık, birbirine girmiş iplik, saç vb. (DS VI, 4179)

yaprak: El genişliğinde ağızları keskin levha demir olup blok taşların arasına çakılarak yerlerinden kopmalarını sağlayan alet (KKSM, 341)

yaprakheybesi: Bir çeşit heybe (DS VI, 4181)

yaprüz: bk. yarpız (DS VI, 4191)

yaramak: Zamani, sırası gelmek (koyun kırkma, tarla sürme, ekme vb. için) (DS VI, 4182)

yaranış: Örgülü ve birbirine bağlı saçlar: *Yaranışı mor kekilli*. (MKS, 152)

yarbı: 1. Arkaya doğru kıvrılmış boynuz 2. Boynuzları arkaya doğru kıvrılmış hayvan (DS VI, 4816)

yarenlik etmek: 1. Söyleşmek, birlikte eğlenmek 2. Şaka yapmak (DS VI, 4184)

yargalamak: Yarmak, ikiye bölmek (MKS, 152)

yargan: Ark, uzun çukur (DS VI, 4184)

yarımlağa (1): Yarım kilelik tahıl ölçü birimi (DS VI, 4186)

yarımlağa (2): Yedi kilo tahıl alan, tahtadan bir tahıl ölçüğü (DS VI, 4186)

yarma: Buğday, arpa, mısır, bezelye vb. nin iri çekilmiş, dövmesi (DS VI, 4189)

yarmaca: İkiye ayrılıp içinden çekirdeği çıkartılarak kurutulan kayısı (MKS, 153)

yarnak (1): 1. Küçük su arkı 2. Su arklarının kıyasına yapılan küçük engeller (DS VI, 4190)

yarnak (2): İlk kez yavrulayacak dişi manda (DS VI, 4191)

yarpız: Yabannanesi (DS VI, 4191)

yartlan: Büyük yarık, oyuntu (DS VI, 4192)

yaşan: Bir işi yapma isteği, hazırlığı, kararı (DS VI, 4193)

yaşanlamak: Gönülden geçirmek; almak, vermek için düşünmek (EA, 170)

yasla: Hayvan yemliği (DS VI, 4195)

yastılama: Yapılarda kullanılan yassıca taş (DS VI, 4198)

yaşıl: Yeşilbaş, erkek ördek (DS VI, 4199)

yaşlık: Bir tür eşarp (MKS, 153)

yatırma: Bağların arasındaki açıklığı doldurmak için, kütüğünden ayırmaksızın, toprağa gömülüp ucu dışarda bırakılan, yeşerince kesilip kütükten ayrılan çubuk (DS VI, 4203)

yatsılık: Gece yatmaya yakın vakitte yenen yemek (MDD)

yavalık: Şaka, takılma: *Bana yavalık etme* (DS VI, 4205)

yavan: Yağsız (EA, 170)

yavaşımak: Yavaşlamak (DS VI, 4206)

yavıncımak: Özürlü dilemek (DS VI, 4207)

yavuhlu: Sevgili (DS VI, 4209)

yavuklu: bk. yavuhlu (DS VI, 4209)

yavuk üstüne: Ozanların, güzeller üstüne söylediği koşuk (DS VI, 4210)

yavuz: Yuvasını iyi bilen, her şeye rağmen yuvasını bulan, sahibine sadık, iyi cins güvercin ya da kuş (KKSM, 279)

yaylım: Otlak (DS VI, 4214)

yayma: Hayvan sırtına iki taraflı konulan büyük, dolu tek çuval (DS VI, 4215)

yaymacı: Pazarlarda veya sokaklarda sergi açıp ufak tefek eşya veya hırdavat satan kimse (KKSM, 111)

yaymak: Otlatmak (DS VI, 4215)

yaynık: Ayran kabı (DS VI, 4216)

yazalamak: Bir şeyi yayararak sermek (MDD)

yazalanmak: Bir şeyin ağır ağır, uzatarak ve detaylarıyla anlatılması (MDD)

yazı: Düzlük, ova (DS VI, 4218)

yazmak (1): Yaklaşma belirtir yarıdımci eylemdir: *Çamurdan ayağım zıyıptı düşe yazdım* (DS VI, 4221)

yazmak (2): Sermek, yaymak: *Yatağı yaz.* (AAKM, 384)

yedigen: bk. yedikardeş (DS VI, 4223)

yediger: bk. yedikardeş (DS VI, 4223)

yedikardeş: Büyükayı da denilen yıldız takımı (DS VI, 4223)

yediye: Kasımın ikinci haftası (DS VI, 4224)

yeg: Daha iyi, yeğ (DS VI, 4224)

yeğ: bk. yeğ (DS VI, 4226)

yeğin: Çok bol, bereketli: *Onun tarla-*

sında yeğin ekin var (DS VI, 4226)

yeğni: Hafif (DS VI, 4227)

yeğnilik: Hoppalık (DS VI, 4229)

yekinmek: 1. Bir eylem yapmaya davranmak (DS VI, 4231) 2. Ayağa kalkmak (MMA, 88)

yel (1): Ağrı, sızı, romatizma (DS VI, 4232)

yel (2): Tarla (DS VI, 4251)

yel almak: Anlam çıkarmak, işkillenmek (DS VI, 4233)

yeldirmek: Koşturmak: *Yeldir tazıyı görsün yazıyı* (DS VI, 4233)

yelek (1): Dağın doruğuna yakın bölümü (DS VI, 4236)

yelek (2): Gömlek (DS VI, 4234)

yelek çalığı: Öküzlerde görülen ve hayvanın başını aşağı indirmesine engel olan bir hastalık (DS VI, 4234)

yelen: Kilim, halı kıyısındaki süs (DS VI, 4235)

yeligmek: Çok çalışmaktan dolayı ağrı, şişme ve sızıyla kendini gösteren zorlama, aşırı hamlama (EA, 171)

yelken: Hava açıkken görünen ve yel çıkacağına belirtisi sayılan bulutçuk (DS VI, 4237)

yellemek: Davarı otlatmak için kaldırmak (DS VI, 4239)

yellenmek: Hızlanmak (DS VI, 4239)

yelme: Eteklik (DS VI, 4240)

yelmek: Bir işin, bir şeyin, birinin peşinde koşmak, koşturmak: *Bu işin peşinde bir aydır yeliyorum* (DS VI, 4240)

yelpetme: Sütün içine kızgın taşlar atarak, teleme gibi kestirme (DS VI, 4241)

yelpik: Nefes darlığı, bronşit (DS VI, 4241)

yelsen: Yel (DS VI, 4242)

yemeni (1): Hindi (DS VI, 4243)

yemeni (2): Üstü saya denilmiş olup genelde kırmızı ya da siyah deriden, tabanı köseleden, içine astar dikilen, kenarı ince ve sivri uçlu, topuksuz ve sıhhatli olan ayakkabı (KKSM, 230)

yemlik: İlkbaharda yetişen, uzun ve sivri yapraklı, toplanıp yenilen bir yabanıl ot (DS VI, 4245)

yen: Hayvanın kıç ile meme kısmı arasında kalan bölüm (NTK, 468)

yengel: İstekle yenilen, tadı güzel, mideyi yormayan (DS VI, 4247)

yeñice: Yeni yetişen bağ (DS VI, 4247)

yeniyetme: Yeni yetişen delikanlı (DS VI, 4249)

yenli: bk. yeğni (DS VI, 4228)

yer: Yatak (DS VI, 4251)

yere bakan: Sinsi, iki yüzlü (DS VI, 4252)

yerenlik: Şaka, şakalaşma (DS VI, 4252)

yerennik: bk. yerenlik (DS VI, 4252)

yerişmek: Boyu yetişmek, ulaşmak (DS VI, 4254)

yerişmek: Varmak (DS VI, 4254)

yermek: Birinin ardından kötülüğünü söylemek, bir şeyi beğenmemek (DS VI, 4255)

yerodynaması: Deprem (DS VI, 4255)

yersi: Çok az da olsa nemli toprağa

konan un, bulgur, pirinç, nohut vs. yiyeceklere nem ve toprak kokusunun sinmesi (EA, 172)

yetik: Büyümüş, irileşmiş, yetişmiş, olmuş (DS VI, 4259)

yetmek: Olgunlaşmak (DS VI, 4261)

yetmiyesice: Büyümeden ölsün (ilenç) (DS VI, 4260)

yeyinti: Hayvan yemi (DS VI, 4823)

yılın: Çok, çok fazla meyveli (DS VI, 4265)

yılan kavı: Yılanın, soyulmuş derisi (DS VI, 4267)

yılan koğudu: Bir çeşit süslü dokuma çuval (DS VI, 4267)

yılanlıyelen: Kilimde bir kıyı süsü çeşidi (DS VI, 4268)

yılanıyastığı: Salyangoz kabuğu (DS VI, 4268)

yıldırım: Az sayıda yapıda kullanılan bir çeşit ağaç (DS VI, 4269)

yıldırım: İnme, felç (DS VI, 4269)

yıldız akmak: Yıldız, kayıp yer değiştirmek (DS VI, 4270)

yıldız sağılmak: Yıldız kaymak (DS VI, 4270)

yılgın: Sulak yerlerde, kendiliğinden biten bir ağaç (DS VI, 4271)

yılık (1): 1. Az aralık 2. Hoppa (DS VI, 4272)

yılık (2): Şaşı (DS VI, 4271)

yılık (3): Şımarık (DS VI, 4272)

yılışmak: Kendini sevdirmek, hoşla git-

mek, ilgi toplamak için soğuk, yapma bir tavrı takınmak, gülmek (DS VI, 4272)

yılkı: At sürüsü (DS VI, 4273)

yılmak: Usanmak (DS VI, 4274)

yılmık: Saraçların ve köşkerlerin sahtiyandan yaptıkları uzun, ince kayış (DS VI, 4274)

yınıkmak: Toplanıp beklemek (insan için) (DS VI, 4275)

yırah, yırak: Uzak, ırak (DS VI, 4275)

yığdin: Bozulmuş, cılk, kokulu (yumurta vb. için) (DS VI, 4278)

yığit: bk. yavuz (KKSM, 279)

yılmek: Eğilmek, bükülmek (DS VI, 4279)

yim: Yem (DS VI, 4280)

yiri: İri (DS VI, 4281)

yirig: Kesilerek yırtılmış, açılmış (MMA, 89)

yitegden: Yeniden (AAKM, 384)

yiteklemek: İtelemek, itmek (DS VI, 4283)

yitemek: bk. yiteklemek (DS VI, 4283)

yitikçi: Yitiğini arayan (DS VI, 4283)

yitirmek: Kaybetmek (DS VI, 4283)

yitişmek: İtişmek (DS VI, 4284)

yitmek: Kaybolmak (DS VI, 4284)

yivindirmek: Sıvırtmak, kaçırmak (EA, 173)

yobaz: Kaba, saba, inceliksiz (DS VI, 4287)

yoğun: Kaba, kalın, iri (elek, iğne vb.) (DS VI, 4288)

yoğurtçiçeği: Papatya (DS VI, 4288)

yol: Düğünde, oğlan evinin kız evi-

ne, kıza verdiği para, mal, armağan (DS VI, 4290)

yolak: Keçiyolu, küçük geçit (DS VI, 4290)

yolluk: Geline, yakınlarına verilen armağan (DS VI, 4292)

yolma yolmak: Ot, ekin yolmak (DS VI, 4293)

yolma: Ekini elle biçme eylemi (DS VI, 4293)

yolsuz: Parasız (MMA, 89)

yoluk: Saçı başı dağınık, düzensiz (DS VI, 4293)

yomga: Çok küçük odun parçası (MKS, 155)

yongal: Yontmaya elverişli (ağaç) (DS VI, 4295)

yonka: Yontulmuş küçük odun parçaları, talaş (DS VI, 4295)

yonuz eriği: 1. Ekşi yaban eriği 2. Malta eriği (DS VI, 4297)

yoo: Hayır, asla olmaz (DS VI, 4297)

yorak: Mest, çapula, yemeni gibi ayakka-bılara vurulan meşin yama (DS VI, 4297)

yorgancı sopası: Ayva veya kızılık ağacından yapılmış, 1 metre uzunluğunda, oklava kalınlığında bir değnek. Pamuğu veya yünü dövmeye ve yorganı sağa sola çevirmeye yarar. (KKSM, 365)

yorşumak: Yorgunlaşmak, yorgunluk hissetmek; aşırı yorgunluktan rahatsız olmak (EA, 173)

yosma: Güzel, çok güzel (DS VI, 4301)

yoşumak: Yorulmak (MDD)

yoymak: Yorumlamak, açıklamak (DS VI, 4303)

yoz: Kısır ve erkek davardan oluşan sürü (DS VI, 4303)

yozcı: Koyun tecimeni (DS VI, 4305)

yozlak: Doğurması yakın, ağrı çeken hayvan (DS VI, 4305)

yön: Yüz, alnaç (DS VI, 4307)

yönelmek: Yüzünü çevirmek, dönmek (DS VI, 4308)

yöre (1): Çevre (DS VI, 4310)

yöre (2): Değirmenlerde, taşla kasnak arasında kalan ve hayvan yemi olarak kullanılan salt un (DS VI, 4310)

yörebe atmak: Boşa harcamak, israf etmek (NTK, 468)

yörep: Yokuş (DS VI, 4311)

yörük: Göçebe (DS VI, 4312)

yuha: Derin olmayan, sığ (EA, 174)

yumacı: Kirpi (DS VI, 4316)

yumağ, yumak: Yıkamak (DS VI, 4316)

yummaböceği: Salyangoz (DS VI, 4318)

yumuş: İş, hizmet buyruğu: *Bu çocuk hiç yumuş tutmuyor, ne yapacağız?* (DS VI, 4320)

yunak: 1. Buğday yıkanan havuz 2. Ölü yıkanan yer, teneşir (DS VI, 4321)

yuval: Küçük tencere (DS VI, 4325)

yuval yuval: Kilolu insanların yürüyüşü (MMA, 90)

yüglü: Hamile (MMA, 90)

yüksük: Dikiş dikerken, iğnenin batmasını önlemek için parmak ucuna takılan

kesik koni biçiminde gereç (KKSM, 353)

yülemek: Balta, keser, çapa gibi gereçlerin ağzını düzeltmek, inceltmek, bilemek (DS VI, 4331)

yülümek: Tıraş etmek, kazımak (DS VI, 4332)

yülünmek: Tıraş olmak (DS VI, 4332)

yülütmek: Tıraş ettirmek, tüylerini yolmak (DS VI, 4332)

yün dökme: Kullanılan yatak, yorgan, döşek, yastık, yer minderi gibi yönlü eşyaların kirlenen yünlerinin çıkarılıp yıkanması (KKSM, 373)

yürep: Yamaç (DS VI, 4335)

yüzcek: Yüz yüze, yüzünden: *Yüzcek tanıyorum ama adını bilmiyorum* (DS VI, 4337)

yüz tutmak: Aşın, çığın üstünde yüzünün hafif kaygan hale gelip belirginleşmesine denir. (KKSM, 331)

yüzünkoyu: Yüzü aşağı gelecek biçimde (yatmak, düşmek vb. için) (DS VI, 4340)

Z

zaar: Küçük köpek (DS VI, 4343)

zağcı: Bileme işi, bileyciliğin diğer adı, eskiden bu mesleğe verilen ad (KKSM, 96)

zağlamak: Hızla akarcasına kayıp gitmek (DS VI, 4344)

zağlı (1): Keskin (DS VI, 4345)

zağlı (2): Yağlı, besili, gelişmiş: *Hayvan bahara zağlı çıkmalı* (DS VI, 4345)

zahar: Her halde, evet öyle (DS VI, 4345)

zahireci: Halkın buğday, dövme ve bulgur ihtiyacını karşılayan kimse (KKSM, 377)

zahma: Üzenginin deri kayışına verilen ad (KKSM, 290)

zahmarı: Kış mevsiminin en soğuk zamanı (MDD)

zahra tutmak: Bir nevi tarhanayı hazırlayıp depolamaktır. Ayrıca kışlık yiyecekler için de kullanılır. (KKSM, 331)

zait: bk. zayd (KKSM, 279)

zakca: Kara karga (DS VI, 4346)

zakça: bk. zakca (DS VI, 4346)

zambı: 9 Aralık ile 17 Ocak arasındaki en soğuk kırk gün (DS VI, 4347)

zanbak: Kısır keçi (DS VI, 4349)

zangada kalmak: Korkup birden durmak (DS VI, 4349)

zanır: Paylama (DS VI, 4349)

zanırlamak: Çıkışmak, azarlamak (DS VI, 4349)

zanzalak: Akasya (DS VI, 4350)

zapur: Sis arasında yağın ince yağmur (DS VI, 4350)

zarınc: Açlıktan, acıdan, hastalıktan dert yanar olma (MMA, 90)

zartalaklı: Çalmlı, süslü, gösterişli (DS VI, 4353)

zartlama: Yaş üzüm ve pekmezin kaynatılmasından yapılan kışlık katık (DS VI, 4353)

zat: Şey: *Ben bir zat buldum* (DS VI, 4353)

zavar: İri öğütülmüş un (DS VI, 4354)

zavır: Çıkışma, azar (DS VI, 4354)

zavırlamak: Paylamak, çıkışmak (DS VI, 4354)

zavrak: Hıyar, salatalık (MKS, 157)

zavratızort: Hoppa, beğenilmeyen kadın (DS VI, 4355)

zavur: Öfkeyle azarlama, emir (DS VI, 4355)

zavurlamak: Yüksek sesle hitap etmek, konuşmak (MDD)

zay: Neden, sebep (DS VI, 4355)

zayağıl: Gücsüz, hasta (DS VI, 4833)

zayd: Başkasının kuşunu yakalamaya, tutsak etmeye, esir almaya denir. (KKSM, 279)

zebellā: İriyarı, uzun, biçimsiz, korkunç, karayağız (DS VI, 4356)

zeh: Kazanların diplerinin şekillenmesine verilen ad (KKSM, 55)

zeker: Genel olarak varlıkların erkeklik organı (MMA, 91)

zelbe: Öküzün boyunduruktan çıkmaması için, boyunduruğa geçirilmiş eğri değnek (DS VI, 4360)

zembelek: Zemberek (DS VI, 4361)

zembil: 1. Öteberi taşımakta, koymakta kullanılan örme, yassı sepet, meyve sepeti 2. Küfe 3. Büyük harman kalburu, gözer (DS VI, 4361)

zemik: Zamk (DS VI, 4362)

zepcik: Bel sapslarına takılan ve üstüne ayakla basılan küçük ağaç parçası (DS VI, 4363)

zerunyazlığı: Güzün ekilen kılçıksız buğday (DS VI, 4363)

zerzamba: Bodrum (DS VI, 4364)

zerzambul: bk. zerzamba (DS VI, 4364)

zerze (1): Kapı çengeli, tokmağı (DS VI, 4382)

zerze (2): Kapı halkası (DS VI, 4364)

zeyit: bk. zayd (KKSM, 279)

zeykir: Sallantılı incili yüzük (DS VI, 4365)

zıarmak: bk. zıñarmak (DS VI, 4373)

zıba: İriyarı, uzun boylu (DS VI, 4366)

zıbn: Kadınların giydiği üçetek giysi (DS VI, 4367)

zığarmak (1): bk. zıñarmak (DS VI, 4373)

zığarmak (2): Karşı gelmek, buyruğa uymamak (DS VI, 4373)

zılgıt (1): Coşturma, yüceltme, bir işe, bir şeye yöneltmek için bağırarak kışkırtma (DS VI, 4370)

zılgıt (2): Paylama (DS VI, 4370)

zılıkıt: Korkutma, gözdağı verme (DS VI, 4370)

zılıkıtlamak: Topluca sevinç sesleri çıkarmak (DS VI, 4371)

zılılmak: bk. zıñarmak (DS VI, 4373)

zıñarmak: Oyunda mızımak (DS VI, 4373)

zıncar: Yoğun çalılık (MA)

zingazık: Ağzına kadar dolu (DS VI, 4374)

zınlamak: bk. zıñarmak (DS VI, 4373)

zıpçaktı: Türedi (DS VI, 4376)

zıpıldak: Üvey çocuk (DS VI, 4376)

zıpır: Güçlü, iriyarı (DS VI, 4376)

zıpmak: Kaymak (DS VI, 4377)

zıpra: Bezden dikilmiş okul çantası, kitap kabı (DS VI, 4377)

zırbıtlı: Heybetli, güzel (DS VI, 4378)

zırf: Dinlence (DS VI, 4379)

zırgıf vermek: Sıkıştırmak (DS VI, 4379)

zırılı: İri, kaba, uzun, ağır (DS VI, 4379)

zırlak: Sürekli ağlayan kimse (MDD)

zırlamak: Çok söylemek, söylenmek (DS VI, 4380)

zırnık: Kireçle karıştırılıp derilerin iç tarafına sürülen maden taşı (KKSM, 322)

zırtabos: Patavatsız, saygısız, utanmaz, tembel (DS VI, 4381)

zıvınmak: Sıvışmak, sessizce kaçmak (DS VI, 4384)

ziypmak: bk. zıvınmak (DS VI, 4386)

ziypak: Kaygan, düzgün, parlak (DS VI, 4385)

ziypampak: bk. ziypak (DS VI, 4385)

ziypmak: Kaymak (DS VI, 4385)

zibil: Çöp, süprüntü, pislik, gübre (DS VI, 4386)

zifir: Kokulu kir, is, yağ (DS VI, 4387)

zilbiye: Tavandaki tahtaların arasına çakılan ince çıtalardan her biri (DS VI, 4388)

zillenmek: Çimlenmek, filizlenmek (DS VI, 4389)

zillik: Balık yavrusu (DS VI, 4389)

zimkiri: Ağaçta, gece ayazıyla donan ve tilki kuyruğuna benzeyen buz parçası (DS VI, 4390)

zimpiri: Dallardaki buz (DS VI, 4390)

zincir: Bir çeşit kilim (DS VI, 4390)

zink: Karpuz hastalığı (DS VI, 4391)

zipzibi: bk. çubuk (KKSM, 130)

ziron: Kılçıksız buğday (DS VI, 4392)

zivik (1): Kapıyı içten kilitleyen kargaburnu (DS VI, 4392)

zivik (2): Döğen okunu boyunduruğa bağlayan ağaç (DS VI, 4392)

zobu: Delikanlı (DS VI, 4393)

zom: bk. zomp (DS VI, 4395)

zombo: Züppe (DS VI, 4394)

zombur zombur: Sesli ve edimli (titreme için) (DS VI, 4395)

zomp: Kereste çıkarılmak için işlenmiş ağaç gövdesi (DS VI, 4395)

zompurtu: Hastalık nöbeti, titreme (DS VI, 4395)

zomzalak: Kırağı (DS VI, 4395)

zomzom: Sis (DS VI, 4395)

zonturlu: Yakışıklı, çalıklı, süslü, oturaklı (DS VI, 4396)

zop: Tomruk (DS VI, 4843)

zopur: Sisli, çisentili hava, çisenti (DS VI, 4397)

zorklama: Üzüm ve pekmezle yapılan üzüm reçeli (DS VI, 4397)

zorlama: Çok çalışmak, yürümekle kol ve bacak eklemlerinde oluşan şişlik (DS VI, 4397)

zorlu: Güçlü, dayanıklı (DS VI, 4398)

zoro: Güçlü (DS VI, 4398)

zorsunmak: Zor saymak, zoruna gitmek (DS VI, 4398)

zortlama: Pekmez ve küçük inci riley yapılan bir tür reçel (MMA, 92)

zoypandı: Kalın sopa, yontulmamış kaba insan (MMA, 92)

zoypırırña: Eğimli olarak (DS VI, 4400)

zoypmak: bk. zıypmak (DS VI, 4386)

zubun: Kadın giysisi (DS VI, 4367)

zumba: Sivri sakal (DS VI, 4402)

zurba: Sürü küme (hayvan için) (DS VI, 4403)

zurlu: Uğurlu (MMA, 92)

zuval: Kızılıklık (DS VI, 4400)

zülfiye: Kuşların kanatlarının altında bulunan, iyi uçmasını sağlayan tüylerine denir (KKSM, 279)

KAYNAKÇA

- Aksu, A. (2019). *Nurhak Tarihi ve Kültürü*, Ankara: Berikan Yayıncılık.
- Avcı, R. (2014). *Kahramanmaraş Ağzının Genel Özellikleri*, Akdeniz'in Altın Kenti Kahramanmaraş (Ed. Orhan Doğan, Ramazan Avcı, Serdar Yakar), Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.
- Balbay, N. A. (2021). *Kahramanmaraş Kaynar, Çukurhisar ve Çevrepınar Köylerine Ait Derlemeler*, Lisans Bitime Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.
- Caferoğlu, A. (1995). *Güneydoğu İllerimiz Ağzlarından Toplamalar*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Demir, N. (2013). *Ankara Örneğinde Ağzların Belgenmesi*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Erdem, M.D ve Kirik, E. (2011). *Kahramanmaraş ve Yöresi Ağzları (Giriş-İnceleme-Metinler)*, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş İl Özel İdaresi Yayınları.
- Güven, M. (2017). *Kahramanmaraş'ın Kültürel Hayatında Sanatlar-Zanaatlar ve Meslekler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karahan, L. (1996). *Anadolu Ağzlarının Sınıflandırılması*, Ankara: Türk Dil Kurumu yayınları.
- Kaya, Ö. ve Kozan, H.A. (2003). *Mahalli Kelimeler Sözlüğü*, Kahramanmaraş: UKDE Yayınları.
- Kekeç, N. (2021). *Kahramanmaraş Çokran Kalekaya ve Gölpınar Köylerine Ait Derlemeler*, Lisans Bitime Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.
- Kılıç, M. (2001). *Kahramanmaraş Merkez Ağzı*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koçtürk, S. (2021). *Kahramanmaraş Çağırğan ve Zop Zop Köylerine Ait Derlemeler*, Lisans Bitime Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.
- Kuşçuoğlu, M. K. (2012). *Kahramanmaraş'ın Geleneksel Bahçe Çiçekleri*, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Belediyesi Yayınları.

Küçükkaya, M. (2021). *Kahramanmaraş Reyhanlı, Yolyanı ve Kerimli Köylerine Ait Derlemeler*, Lisans Bitime Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

Özalp, A. (2008). *Elbistan Ağzı -Çiçek Köyü Örneği-*, İstanbul: Özgü Yayınları.

Özturan, H.A. (2009). *Maraş Merkez Ağzı (Kelimeler, deyimler, atasözleri, dualar, beddualar, tekerlemeler, ninniler)*, Kahramanmaraş: UKDE Yayınları.

Türk Dil Kurumu (2009). *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, 1. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dil Kurumu (2009). *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, 2. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dil Kurumu (2009). *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, 3. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dil Kurumu (2009). *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, 4. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dil Kurumu (2009). *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, 5. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dil Kurumu (2009). *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, 6. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük*, 11. Baskı, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Yiğit, H. (2021). *Kahramanmaraş Delihacılar, Kartal ve Karacasu (Ferhuş ve Karaziyaret) Köylerine Ait Derlemeler*, Lisans Bitime Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

A series of horizontal dotted lines for text entry, spanning the width of the page.

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

